



## TÉRSÉGI AKTÍV TURISZTIKAI STRATÉGIA

# BÖRZSÖNY- DUNAKANYAR

# TARTALOM

I.	Bevezetés.....	5
II.	Helyzetfeltárás .....	6
II.1.	Lehatárolás .....	6
II.2.	Természetföldrajzi helyzet és területhasználat .....	8
II.3.	Védett területek .....	3
II.4.	Kulturális és épített örökség .....	5
II.5.	Elérhetőség.....	8
II.6.	Szolgáltatások.....	10
II.7.	Értékelés az egyes túratípusokra való alkalmasság szempontjából.....	14
II.7.1.	Gyalogos természetjárás .....	14
II.7.2.	Kerékpáros turizmus .....	22
II.7.3.	Vízi turizmus .....	28
II.7.4.	Lovas turizmus .....	32
II.7.5.	Sí turizmus.....	33
II.8.	Szervezeti háttér .....	35
II.8.1.	Állami- és önkormányzati szereplők.....	35
II.8.2.	Civil- és piaci szereplők .....	35
III.	Helyzetértékelés .....	38
III.1.	SWOT.....	38
III.2.	Térség profilja .....	42
III.3.	Konklúzió, célcsoportok, versenyképesség várható alakulása .....	43
IV.	Térségi Aktív Turisztikai Jövőkép és Célrendszer.....	47
IV.1.	Jövőkép.....	47
IV.2.	Célrendszer.....	50
IV.2.1.	Átfogó célok .....	52
IV.2.2.	Területi célok .....	54
IV.2.3.	Fejlesztési célok.....	55
IV.2.4.	Közlekedésfejlesztési koncepció.....	57
IV.2.5.	Élménycsomagok – A Börzsöny-Dunakanyar aktív turisztikai termék és marketing stratégia .....	61
V.	Intézkedések.....	62
V.1.	Vonzerőfejlesztés .....	64
V.2.	Infrastruktúra fejlesztése.....	68
V.3.	Szolgáltatásfejlesztés.....	73
V.4.	Marketing, információ és promóció fejlesztése .....	78
V.5.	Szervezetfejlesztés – Koordináció és menedzsment.....	81
V.6.	Kapcsolódó intézkedések.....	83
V.7.	Tájegységek fejlesztési tervei .....	91
V.7.1.	Dunakanyar .....	91
V.7.2.	Központi-Börzsöny.....	93
V.7.3.	Észak-Börzsöny .....	95
V.7.4.	Ipoly-mente .....	97
V.7.5.	Nógrádi-medence.....	98
V.7.6.	Naszály.....	99
VI.	Megvalósításban résztvevők várható köre.....	101
I.	MELLÉKLET – Élménycsomagok.....	103
I.1.	Börzsönyi Kék.....	103
I.2.	Vulkánkör .....	105
I.3.	Instatúra .....	108
I.4.	Hist-túra .....	110
I.5.	Naszálykör .....	111
I.6.	KutyásBörzsöny.....	113

I.7.	Börzsönyi zarándok.....	115
I.8.	Börzsönyi kaleidoszkóp.....	117
I.9.	HavasBörzsöny .....	119
I.10.	BörzsönyKör.....	120
I.11.	Börzsönyi Bringatúrák.....	122
I.12.	Nógrádi kerekedés .....	124
I.13.	Börzsönyi duatlon.....	127
I.14.	Börzsönyi triatlon .....	129
I.15.	Dunai panoráma.....	130
I.16.	Zöldutazás.....	131
I.17.	LovasBörzsöny .....	132
I.18.	Vízes kalandok .....	133
II.	Melléklet – Akcióterületek, Projektjavaslatok .....	136
II.1	Belépési pontok, turisztikai csomópontok fejlesztése .....	137
II.1.1	Vác-Központ.....	137
II.1.2	Vác-Észak: a Dunakanyar kapuja .....	138
II.1.3	Verőce-Kismaros .....	139
II.1.4	Nagymaros .....	141
II.1.5	Törökmező .....	142
II.1.6	Szob-Zebegény .....	144
II.1.7	A Börzsöny déli kapuja: Szokolya térsége .....	146
II.1.8	A Börzsöny nyugati kapuja: Nagybörzsöny .....	149
II.1.9	Nagyirtás térsége.....	151
II.1.10	A Börzsöny északnyugati kapuja: Kémence .....	152
II.1.11	A Börzsöny északi kapuja: Hont – Drégelypalánk - Nagyoroszi.....	153
II.1.12	A Börzsöny keleti kapuja: Diósjenő-Nógrád.....	155
II.1.13	Bánk.....	156
II.1.14	Kosd.....	157
II.1.1	Kiemelt projektek .....	159
II.1.1.1.	Fenntartható térségi közlekedésfejlesztési mobilitási terv és RMT készítése.....	159
II.1.1.2.	Kemencei Vilati-völgy komplex fejlesztése .....	160
II.1.1.3.	Nagyirtási kisvasútállomás környékének fejlesztése.....	160
II.1.1.4.	Malom-völgy élményúttá alakítása .....	161
II.1.1.5.	Kilátófejlesztés a Naszályon.....	161
II.1.1.6.	Kilátófejlesztés az Észak-Börzsönyben .....	162
II.1.1.7.	Ipoly víziturizmusának fejlesztése .....	162
II.1.1.8.	Akadálymentes víziturisztikai központ kialakítása Ipolytölgyesen (Vízibicikli).....	163
II.1.1.9.	Vízi élménypark létesítése az Ipolyon.....	163
II.1.1.10.	Dunakanyar Kerékpáros Centrum kialakítása Verőcén.....	164
II.1.1.11.	Szokolyai Schwartz udvar kerékpáros központtá fejlesztése .....	164
II.1.1.12.	Élményvasút kialakítása Alsópetény és Felsőpetény között.....	165
II.1.1.13.	Börzsönyi Pálos út kialakítása.....	165
II.1.1.14.	Lovasturisztikai centrum kialakítása Királyházán .....	166
II.1.1.15.	Egységes térségi brand kialakítása .....	166
II.2.	Hálózatos projektek.....	167
II.2.1.	Kilátó- és kilátópontfejlesztések .....	167
II.2.2.	Gyalogos és speciális túraútvonalak fejlesztése .....	167
II.2.3.	Pihenőhelyek, patakátkelések, kitáblázás, fejlesztés.....	168
II.2.4.	Kerékpáros infrastruktúra fejlesztése .....	169
II.2.5.	Több túratípust összefogó aktív turisztikai központ és kölcsönzőrendszer kialakítása.....	169
II.2.6.	Információs pontok kialakítása a turisztikai csomópontokban .....	170
II.2.7.	Kerékpáros élményparkok létesítése .....	170
II.2.8.	Aktív turisztikai szálláshelyek fejlesztése.....	170

## Ábrajegyzék

1. Ábra A tervezési terület lehatárolása.....	7
2. Ábra A Börzsöny-Dunakanyar térség domborzati térképe.....	8
3. Ábra A Börzsöny-Dunakanyar térség kistájai .....	9
4. Ábra A Börzsöny-Dunakanyar térség kistájainak főbb jellemzői .....	12
5. Ábra A Börzsöny-Dunakanyar térség legfontosabb természeti, táji attrakciói .....	1
6. Ábra A Börzsöny-Dunakanyar térség területhasználati kategóriái .....	2
7. Ábra A tervezési területet érintő nemzeti park igazgatóságok működési területe .....	3
8. Ábra Védett területek .....	4
9. Ábra Natura 2000 területek .....	5
10. Ábra A Börzsöny-Dunakanyar térség főbb közlekedési kapcsolatai.....	9
11. Ábra A térség legfontosabb aktív turisztikai szálláshelyei.....	13
12. Ábra A Börzsöny-Dunakanyar jelzett turistaúttjai színek szerinti bontásban.....	16
13. Ábra A Börzsöny-Dunakanyar jelzett szakrális úttjai .....	17
14. Ábra A Börzsönnyel várák és középkori sáncok jelvénytulajdonos túramozgalom állomásai .....	18
15. Ábra Tanösvények.....	19
16. Ábra A Börzsöny-Dunakanyar térség kerékpáros útvonalai.....	25
17. Ábra Az Ipoly és a Duna.....	31
18. Ábra A Börzsöny-Dunakanyar térségének jelzett síúttjai .....	34
19. Ábra Az alábbiak közül mely tényezők miatt lenne visszatérő vendég egy adott desztinációban? (%) .....	44
20. Ábra Aktív turisztikai élménylánc.....	50
21. Ábra A Börzsöny-Dunakanyar aktív turisztikai jövőképe és stratégiai célrendszere .....	51
22. Ábra A Börzsöny-Dunakanyar térségének közlekedésfejlesztési koncepciója .....	57
23. Ábra Az élménycsomagok térségi és túratípusok szerinti rendszere .....	61
24. Ábra A fejlesztési célok és intézkedések összefoglalása .....	62
25. Ábra Intézkedések és tevékenységek összefoglaló tábla .....	90
26. Ábra A Dunakanyarban tervezett főbb aktív turisztikai fejlesztések.....	91
27. Ábra A Duna-Ipoly Nemzeti Park potenciális fejlesztési helyszínei (c-zónák) .....	93
28. Ábra A Központi-Börzsönyben tervezett főbb aktív turisztikai fejlesztések.....	94
29. Ábra Az Észak-Börzsönyben tervezett főbb aktív turisztikai fejlesztések.....	96
30. Ábra Az Ipoly térségének fontosabb aktív turisztikai fejlesztései .....	97
31. Ábra A Nógrádi-medence térségének aktív turisztikai fejlesztései .....	98
32. Ábra A Naszály térségének főbb fejlesztési irányai .....	99
33. Ábra A Börzsönnyel Kék élménycsomag .....	103
34. Ábra A nagy vulkánkör és a csúcstámadás útvonalai .....	105
35. Ábra A csúcskörök útvonalai .....	106
36. Ábra A települési körtúrák útvonalai .....	107
37. Ábra Instatúra élménycsomag .....	108
38. Ábra A Hist-túra élménycsomag .....	110
39. Ábra A NaszályKör élménycsomag.....	112
40. Ábra A KutyaBörzsöny élménycsomag .....	113
41. Ábra A Börzsönnyel zárandok élménycsomag .....	115
42. Ábra A Börzsönnyel kaleidoszkóp élménycsomag .....	117
43. Ábra A Börzsönnyel Kör élménycsomag .....	120
44. Ábra A Börzsönnyel Bringatúrák élménycsomag .....	122
45. Ábra A Nógrádi kerekedés élménycsomag .....	125
46. Ábra A Börzsönnyel duatlon élménycsomag.....	127
47. Ábra A Börzsönnyel triatlon élménycsomag .....	129
48. Ábra A Zöldutazás élménycsomag .....	131
49. Ábra A Lovas Börzsöny élménycsomag .....	132
50. Ábra A Vizes kalandok élménycsomag .....	133

## I. BEVEZETÉS

A Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégiában megfogalmazott térségi gondolkodáshoz kapcsolódva, az aktív turizmus fejlesztése szempontjából fontos térségekben térségi fejlesztési programok készülnek. A Börzsöny-Dunakanyar térség aktív turisztikai fejlesztési program részeként valósult meg a Börzsöny-Dunakanyar Térségi Aktív Turisztikai Stratégia című dokumentum, mely 2034-ig terjedő időtávban határozza meg a Börzsöny-Dunakanyar térségének aktív turisztikai fejlesztési irányait, de nem minősül a 38/2012. (III. 12.) Korm. rendelet szerinti stratégiai tervdokumentumnak. A dokumentum 2023-ban került véglegesítésre annak érdekében, hogy a Kormány részére a stratégia elfogadásáról előterjesztés készüljön. A dokumentum célja, hogy kijelölje azokat a fejlesztési irányokat, melyek segítségével a Börzsöny-Dunakanyar erőteljesebben megjelenhet az ország aktív turisztikai térképén. A tervezés eredményeként a cél és intézkedési rendszeren túl konkrét fejlesztési javaslatok, projekttervek is kidolgozásra kerültek. A dokumentum időtávja magában foglalja a jelenlegi és a következő Európai Unió támogatási ciklust is, így a dokumentum a következő ciklus forrástervezését is segítheti.

A Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégiában megfogalmazott térségi gondolkodáshoz kapcsolódva, az aktív turizmus fejlesztése szempontjából fontos térségekben önálló stratégiák készítése is zajlik. A tervezés eredményeként a cél és intézkedési rendszer megfogalmazásán túl minden térségben konkrét fejlesztési javaslatok, projektjavaslatok is megfogalmazásra kerültek.

A tervezés elsődleges fejlesztési területeit a Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégiában kijelölt hat aktív turisztikai túratípus adja meg. Ezek közül a Börzsöny-Dunakanyar térségében kiemelt lehetőség van a gyalogos, a kerékpáros, a vízi és a lovas és a síturizmus fejlesztésére. A Börzsöny kevésbé frekventált, de jó adottságokkal rendelkező területei adják a beavatkozások fő helyszíneit, elsősorban a Dunakanyart érintő tömegturizmus területi dekoncentrációja érdekében. A térségben elhelyezkedő településekről a magterület elérésére változatos útvonalak állnak rendelkezésre. A térségen áthalad az országos kékkör és az EUROVELO 6 is. A már meglévő aktív turisztikai infrastruktúrahálózatok megfelelő alapot adnak az aktív turizmus fejlesztéséhez, de a főként északi területeken tapasztalható hálózati hiányosságok áthidalására szükség van ahhoz, hogy jelentősebb előrelépés történjen. A hálózathoz csatlakozó attrakciók és szolgáltatások fejlesztésére szintén hangsúlyt kell fektetni annak érdekében, hogy egyedi termékek, csomagajánlatok formájában jelenhessen meg az aktív turizmus a térség turisztikai kommunikációjában. Ezt a típusú kommunikációt is fejleszteni szükséges párhuzamosan a marketinggel. Térségi márkára van szükség, melyhez az aktív turizmus egyedi élményekkel tud hozzájárulni. Ennek a rengeteg feladatnak a koordinálására szükség van egy aktív turisztikai koordinációs szervezetre, mely egyszerre kommunikál a térségi partnerekkel és a látogatókkal. A stratégia írásakor, a célok meghatározásakor a gazdasági, társadalmi és környezeti fenntarthatóság is kiemelt fontossággal jelenik meg.

## II. HELYZETFELTÁRÁS

### II.1. Lehatárolás

A Börzsöny-Dunakanyar aktív turisztikai térségének lehatárolása természeti és táji adottságok, valamint az elérhetőségi tényezők alapján, a következő alapelvek mentén történt:

- az 429/2020. (IX. 14.) Korm. rendelet által meghatározott Budapest környéke turisztikai térség lehatárolásához, – annak északi részéhez – illeszkedik az aktív turisztikai fejlesztési térség<sup>1</sup> - ez a lehatárolás illeszkedik az 1550/2017. (VIII. 18.) Korm. határozatban lehatárolt Dunakanyar kiemelt turisztikai fejlesztési térség Duna balparti településeivel<sup>2</sup>;
- természetföldrajzi szempontból a térség része a Börzsöny, az Alsó-Ipoly völgye, a Nógrádi-medence, a Naszály tömbje és a Dunakanyar;
- a térség déli, nyugati és északi határát a Duna ill. az Ipoly folyók jelölik ki, keleti határát elsősorban a 2.sz. főút által érintett települések közigazgatási határa jelenti, ezen a Naszály térségében nyúlik át számottevően;
- a térség egyértelmű kapuvárosa Vác, a térség a Váctól északra fekvő területeket foglalja magában;
- az aktív turisztikai fejlesztési térség lehatárolása a települések közigazgatási határait figyelembe veszi.

**Az ezen szempontok alapján definiált tervezési térség 2 vármegye (Pest és Nógrád) 39 településének közigazgatási területét érinti<sup>3</sup>.**

A térség fő **belépési pontjai** a közösségi közlekedési gócpontok, mint Vác, Szob, Diósjenő és Nagymaros. A határátkelőket szintén tekinthetjük érkezési pontnak, noha a Börzsöny elsősorban a hazai célcsoportok számára célterület.

Az aktív turisztikai térség két vármegyét és 4 járást (Szobi, Váci, Rétsági és 2 település révén a Balassagyarmati) lefedő 39 településének többsége községi jogállású, a városok (Vác, Szob, Rétság, Nagymaros) a peremterületeken találhatók. A térségben több mint 81 ezren laknak, az ezredforduló óta az összlakosság szám ugyan számottevően nem változott, de területileg jelentős eltérések tapasztalhatók: a Dunakanyar és a Börzsöny településein jellemzően népességyarapodás volt

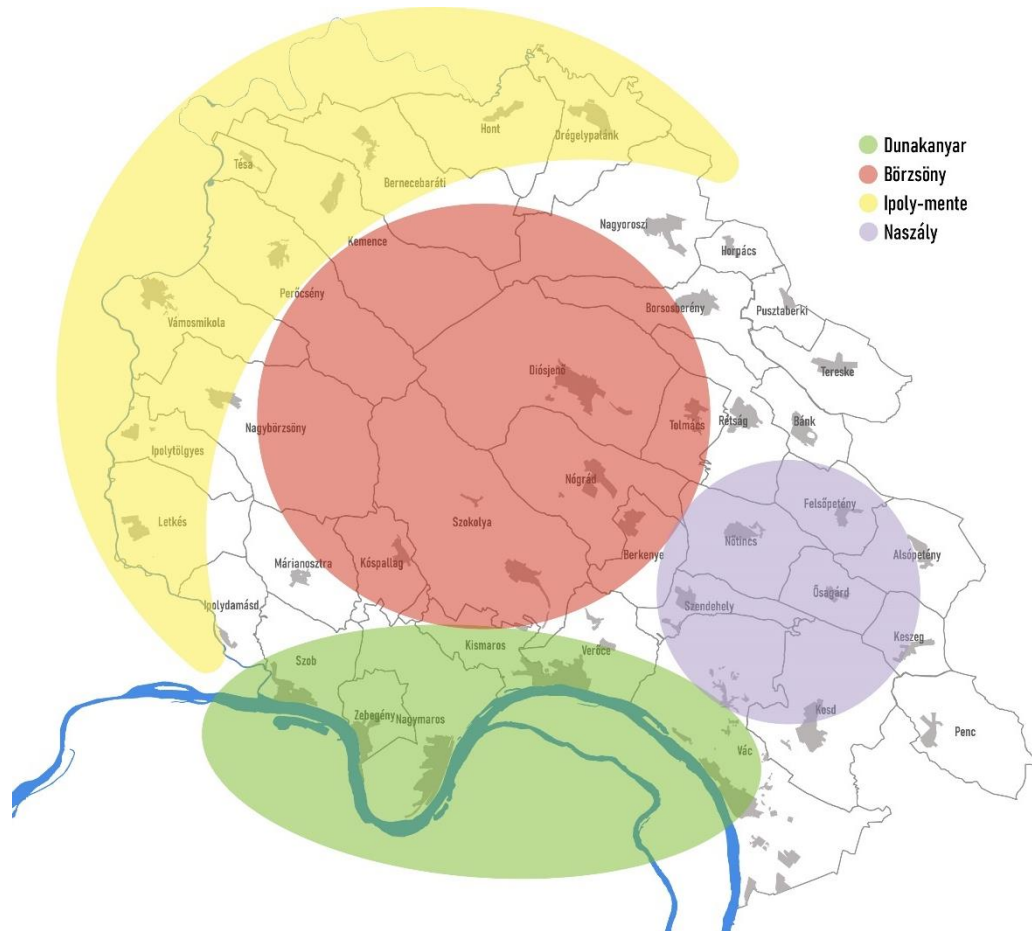
---

<sup>1</sup> 429/2020. (IX. 14.) Korm. rendelet a turisztikai marketing szempontjából jól beazonosítható 11 turisztikai térséget jelölt ki, köztük a Budapest környéke turisztikai térség. Ennek északi, Váctól északra fekvő részén a következő településeken belül az Alsópetény, Bánk, Berkenye, Bernecebaráti, Borsosberény, Diósjenő, Drégelypalánk, Felsőpetény, Hont, Horpács, Ipolydamásd, Ipolytölgyes, Kemence, Kismaros, Kosd, Kóspallag, Letkés, Márianosztra, Nagyborzsöny, Nagymaros, Nagyoroszi, Nógrád, Nőtincs, Ósagárd, Penc, Perőcsény, Pusztaberki, Rétság, Szendehely, Szob, Szokolya, Tereske, Tésa, Tolmács, Vác, Vámosmikola, Verőce, Zebegény.

<sup>2</sup> Alsópetény, Bánk, Berkenye, Bernecebaráti, Borsosberény, Diósjenő, Drégelypalánk, Felsőpetény, Hont, Horpács, Ipolydamásd, Ipolytölgyes, Kemence, Kismaros, Kosd, Kóspallag, Letkés, Márianosztra, Nagyborzsöny, Nagymaros, Nagyoroszi, Nógrád, Nőtincs, Ósagárd, Penc, Perőcsény, Pusztaberki, Rétság, Szendehely, Szob, Szokolya, Tereske, Tésa, Tolmács, Vác, Vámosmikola, Verőce, Zebegény

<sup>3</sup> Alsópetény, Bánk, Berkenye, Bernecebaráti, Borsosberény, Diósjenő, Drégelypalánk, Felsőpetény, Hont, Horpács, Ipolydamásd, Ipolytölgyes, Kemence, Keszeg, Kismaros, Kosd, Kóspallag, Letkés, Márianosztra, Nagyborzsöny, Nagymaros, Nagyoroszi, Nógrád, Nőtincs, Ósagárd, Penc, Perőcsény, Pusztaberki, Rétság, Szendehely, Szob, Szokolya, Tereske, Tésa, Tolmács, Vác, Vámosmikola, Verőce és Zebegény közigazgatási területe tartozik a Börzsöny Aktív Turisztikai Térség tervezési területéhez.

jellemző, míg az Ipoly-mente és a Naszály térségében népességcsökkenés ment végbe a vizsgált időszak alatt.



**1. Ábra A tervezési terület lehatárolása**

Turisztikai szempontból a térség markánsan elkülöníthető területi egységekre osztható, ahol az aktív turisztikai keresleti és kínálati elemek eltérő mixével találkozhatunk. Ezek a területi egységek a Dunakanyar, a Börzsöny, az Ipoly-mente, valamint a Naszály térsége.

## II.2. Természetföldrajzi helyzet és területhasználat

A Börzsöny–Dunakanyar térség az itt előforduló változatos felszíni formáknak köszönhetően számos célcsoport számára nyújt aktív turisztikai kínálatot. Természeti, táji vonzerőt elsősorban a hegycsúcsok, a Duna és az Ipoly völgye, geológiai képződmények, erdők, patakok és egyéb természeti értékek alkotják. Területhasználat tekintetében az erdő a legmeghatározóbb elem. A Börzsöny központi része Magyarország egyik legérintetlenebb térsége.



2. Ábra A Börzsöny-Dunakanyar térség domborzati térképe

A **Börzsöny** vulkanikus eredetű hegység, része a Kárpátok belső vulkáni övezetének. A hegy mintegy 600 km<sup>2</sup> kiterjedésű tömbjét délen a Duna „kanyarja”, nyugaton és északon az Ipoly, keleten a Nógrádi-medence és a Cserhát határolja. A hegységet éles hegygerincek, V alakú mély völgyek és hegyes csúcsok jellemzik, amelyek közül a Csóványos (938 méter, hazánk 3. legmagasabb csúcsa) a legmagasabb. A Csóványoson kívül Magyarország 100 legmagasabb hegycsúcsa közül további nyolc<sup>4</sup> található a Börzsönyben. A mély völgyekben patakok sietnek az Ipoly és a Duna felé,

<sup>4</sup> Magos-fa (916 m), Varsa-tető (871 m), Nagy-Hideg-hegy (864 m), Hangyás bérc 2 csúcsa (863 m, ill. 854 m), Nagy-Inóc (826 m), Korom-bérc (825 m), Pogányvár (823 m).

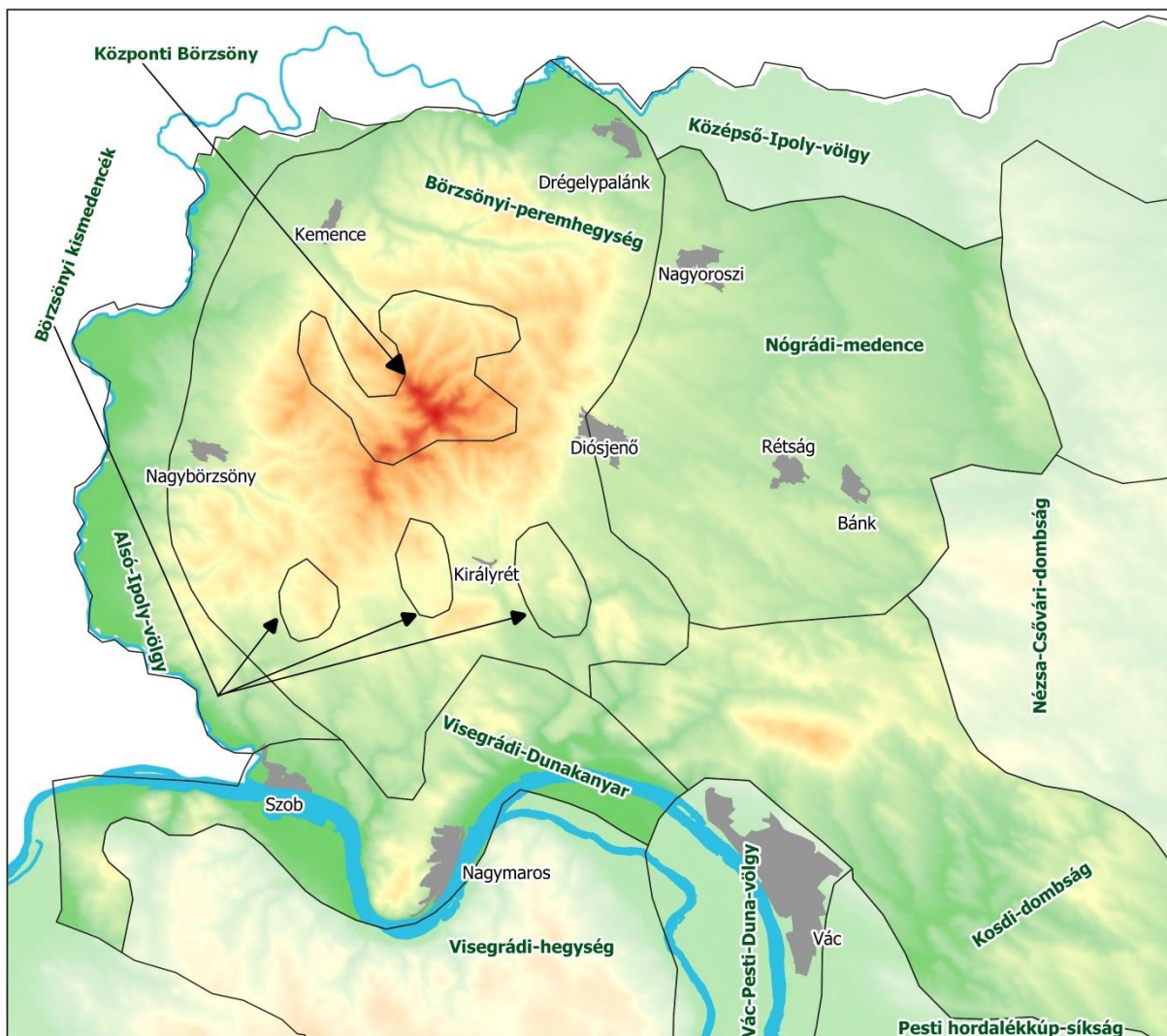


amelyek közül a leghosszabb és a legnagyobb vízhozamú a Kemence-patak. A Börzsöny forrásainak száma 400 körüli.

A **Dunakanyar**, mint kultúrtáj az Esztergom és Budapest közötti Duna szakaszra terjed ki, szűkebben értelmezve a Duna Szob-Verőce közötti kanyarulatát foglalja magában. Részét képezik a Duna szigetei is, amelyek közül a legnagyobb a Szentendrei-sziget. Legmagasabb pontja a 484 méter magas Szent Mihály-hegy. Az egész területre a Nagymaros fölé magasodó Hegyes-tetőn álló Julianus barát kilátóból nyílik a legszebb kilátás.

A Börzsöny–Dunakanyar térség jellegzetes, kőbányászat által okozott tájsebéről ismert tájképi eleme, a valójában a Cserhát részének tekinthető **Naszály**, a Duna-balparti rögök legmagasabb hegye (652 méter). Az üledékes kőzetekből (elsősorban dachsteini mészkőből) álló Naszály számos helyen barlangokat rejt, melyek közül a legismertebbek és a leghosszabbak a Naszályi-víznyelőbarlang (hossza: 1700 m, mélysége 171 m), a Nincs kegyelem-aknabarlang (hossza: 224 méter, mélysége: 71 méter) és a Násznép-barlang (223 méter, mélysége: 7 méter).

A Börzsönyben geológiai okok miatt ezekhez hasonló méretű barlangok nem jellemzők. A Börzsöny ismertebb barlangjai közül többet az ember bővített ki, hogy tartózkodási céljainak megfelelően: a nagymarosi Remete-barlangok többségét, illetve a Csóványos közelében a Haramia-lyukat.



3. Ábra A Börzsöny–Dunakanyar térség kistájai

A Börzsöny középtáj, az Északi-középhegység nagytáj része, kistájai: a legérintetlenebb, a legmagasabb hegycsúcsokat magába foglaló **Központi-Börzsöny**, az ezt körülölelő, a középtáj szélei felé jellemzően alacsonyodó **Börzsönyi-peremhegység** és az utóbbiba beékelődő **Börzsönyi-kismedencék** (Márianosztrai-, Kóspallagi-, Szokolyai-medence).

A Börzsöny-Dunakanyar térség a Börzsöny középtáján kívül magában foglalja más középtájak további néhány kistáját is:

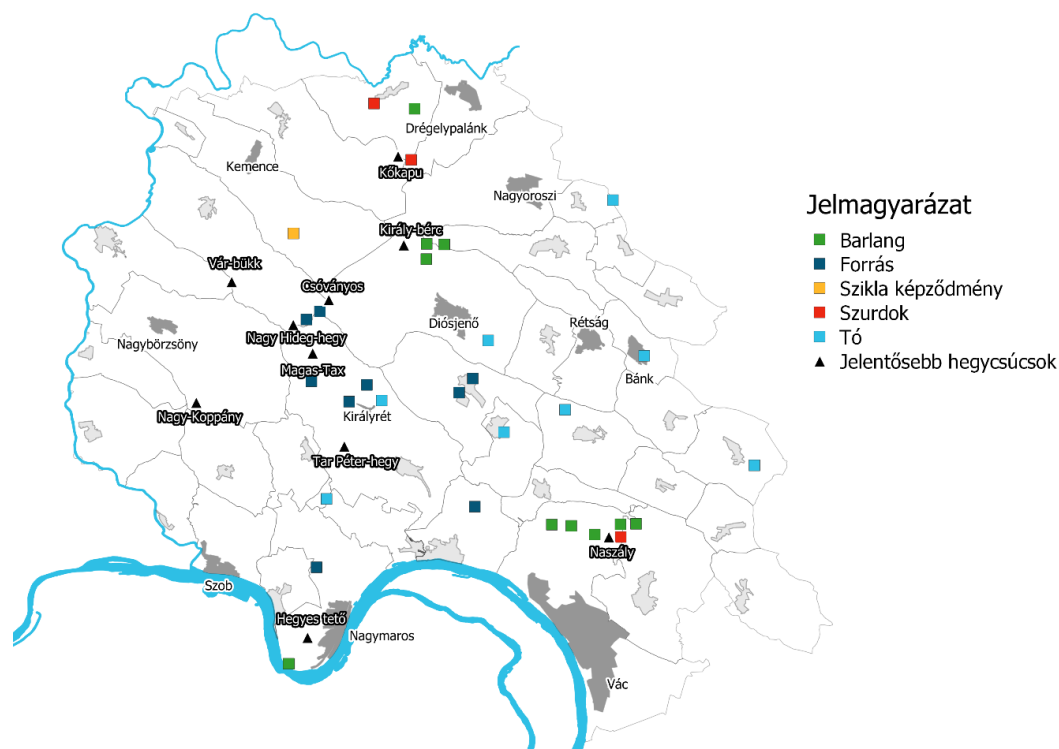
- **az Alsó-Ipoly-völgyet** (pontosabban a völgy bal parti, Magyarországhoz tartozó részét) teljes egészében (továbbá a Középső-Ipoly-völgy legnyugatibb településeinek területét)
- **a Visegrádi-Dunakanyar** Dunától északra fekvő részét
- a Börzsöny és a Cserhát között elhelyezkedő **Nógrádi-medence nagyobb, nyugati** részét
- a **Kosdi-dombság** kisebb, északnyugati részét (továbbá a Nézsa-Csővári-dombság északnyugati részén, Alsópetény területét)

Az alábbi táblázat azoknak a kistájoknak az áttekintését tartalmazza, amelyeknek jelentős része a Börzsöny–Dunakanyar aktív turisztikai térség részét képezi.

Kataszteri kód Kistáj neve (Területe)	Domborzati és geomorfológiai jellemzők	Jellemző területhasználat, növényzet	Települési környezet	Egyéb említendő adottságok
6.2.11. Központi- Börzsöny (46 km <sup>2</sup> )	<ul style="list-style-type: none"> <li>• középhegységi terület</li> <li>• 325 és 938 m közötti tszf. magasság</li> <li>• ÉK-i és DNY-i részek meredekebbek</li> <li>• itt található a hegység legmagasabb csúcsai (Csóványos – 938 m, Magos-fa 916 m, Nagy-Hideg-hegy 864 m), gerincei</li> <li>• meredek lejtőknél kőfolyások, kőtengerek</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• zárt erdőtömb (erdő 99,6%)</li> <li>• elterjedtek a bükkösök, kisebb kiterjedésűek a gyertyános-tölgyesek (völgytalpakban égeresek)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• állandó település nincs</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• nagyszámú, erős vízhozam-ingadozással jellemezhető forrás (legmagasabban Rózsa-forrás ered: 870 m, vízhozam: 10 l/p; legbővizűbb: Hidegkúti-forrás: 700 m, vízhozam: 83 l/p)</li> <li>• heves árhullámok időszakosan száraz völgyekben hóolvadáskor és esőzések idején</li> </ul>
6.2.12. Börzsönyi- kismedencék (21 km <sup>2</sup> )	<ul style="list-style-type: none"> <li>• dombsági arculat (folyóvizekkel felszabdaltak)</li> <li>• Szokolyai-medence (tagoltabb)</li> <li>• Márianosztrai- és Kóspallagi-medence kevésbé tagolt</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• a területhasznosítás szempontjából az erdő (40%), a szántó (27%), valamint a rét, legelő (24%) a legmeghatározóbb</li> <li>• erdőtlen irtásréteken sokféle legeltetnek</li> <li>• kisebb jelentőségű a szántóföldi növénytermesztés</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ritkán benépesült</li> <li>• mindhárom egymástól elkülönülő kismedencében 1-1 falu található (Márianosztra, Szokolya, Kóspallag)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A Duna és az Ipoly balparti állandó vizű mellékpatakjai csapolják le a kismedencéket</li> <li>• Márianosztrai-medence Ny-i felét Damásdi (Bezina)-patak, K-i felét Bószobi-patak</li> <li>• Kóspallagi-medencét Malomvölgyi-patak</li> <li>• Szokolyai-medencét Török-patak</li> <li>• számos, mérsékelt állandó vízhozamú forrás (szezonálisan azonban bővizűek lehetnek, de ki is száradhatnak)</li> </ul>
6.2.13. Börzsönyi- peremhegység (382 km <sup>2</sup> )	<ul style="list-style-type: none"> <li>• a Központi-Börzsöny körül gyűrűszerűen elhelyezkedő oldallejtők</li> <li>• a magasság a kistáj külső széle felé fokozatosan csökken</li> <li>• tagolt domborzat</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• a területhasznosítás szempontjából az erdő (78%) és a szántó a legmeghatározóbb (11%)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• a kistáj betelepültsége alacsony, 5 település található itt (Zebegény, Nagybörzsöny, Perócsény, Kemence, Bernecebaráti)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• a vulkáni tevékenységet követő hidrotermális ércesedés (erre települt a nagybörzsönyi bányászat a középkorban)</li> <li>• heglábfelszínek erősen erózióveszélyesek</li> </ul>
6.8.11. Alsó-Ipoly- völgy (52 km <sup>2</sup> )	<ul style="list-style-type: none"> <li>• az Ipolynak az Ipolyszakállós-Tésa és a torkolata közötti 44 km-es szakasza és az ahhoz tartozó keskeny vízgyűjtő</li> <li>• teraszos folyóvölgy (folyó bal partja)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• a területhasznosítás szempontjából a szántó (55%) és az erdő a legmeghatározóbb (25%)</li> <li>• megmaradt homoki tölgyesek leromlottak, elakácosodtak</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• átlagosnál jóval sűrűbben betelepült, 5 település található itt (Tésa, Vámosmikola, Ipolytölgyes, Letkés, Ipolydamásd)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ipolynak egy kora tavaszi (hóolvadási) és egy őszi árvize van</li> <li>• árvízkor a völgytalp víz alá kerül a szűk ártér miatt</li> <li>• artézi kutak száma és vízhozama is kevés</li> </ul>

Kataszteri kód Kistáj neve (Területe)	Domborzati és geomorfológiai jellemzők	Jellemző területhasználat, növényzet	Települési környezet	Egyéb említendő adottságok
	Magyarországhoz), hullámos, dombos felszín			
6.1.11. Visegrádi-Dunakanyar (59 km <sup>2</sup> )	<ul style="list-style-type: none"> <li>többnyire szimmetrikus, eróziós folyóvölgy (a Duna bal partja tartozik a fejlesztési térséghez)</li> <li>tengerszint feletti magassága 107 és 220 méter között változik, árterek átlagos magassága 120 méter</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>a területhasznosítás szempontjából a vízfelszín (27%), a szántó (23%) és a lakott terület (22%) a legmeghatározóbb</li> <li>a növényzet állapotát meghatározó tényező a vízszint és annak ingadozása</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>nagyon sűrű betelepültség, a fejlesztési térség települései közül itt található: Szob, Nagymaros, Kismaros, Verőce</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>a Duna árvizei márciusban (hóolvadáskor) és júniusban (nyári esők), kisvizei ősszel és télen a leggyakoribbak</li> <li>Duna felé lejtő felszíneken intenzív lejtőpusztulás, mozgásveszélyes felszínek</li> </ul>
6.8.13. Nógrádi-medence (213 km <sup>2</sup> )	<ul style="list-style-type: none"> <li>a felszín döntően középhegységi tagolt medencedombság</li> <li>abszolút magassága 144 és 340 m között változik</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>a területhasznosítás szempontjából a szántó (55%) és az erdő a legmeghatározóbb (24%)</li> <li>főbb természetett növények: búza, őszi árpa, kukorica, napraforgó, burgonya, vöröshere, lucerna</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>átlagosnál jóval sűrűbben betelepült, a fejlesztési térség települései közül itt található: Nagyoroszi, Horpács, Borsosberény, Pusztaberki, Tereske, Bánk, Rétság, Diósjenő, Tolmács, Nógrád, Berkenye, Nőtincs, Felsőpetény</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>a Börzsönyi központi vulkanizmushoz kapcsolódik a nógrádi Vár-hegy</li> <li>jelentősebb talajerózió a kistáj DNY-i részén</li> <li>a vízfolyássűrűség viszonylag nagy, a legtöbb vízfolyást a Derék- és a Lókos-patak gyűjti össze és vezeti az Ipolyba</li> <li>kisebb-nagyobb tavak (Jenői-tó 23,4 ha; Bánki-tó 7 ha; Tolmácsi-tó 7,5 ha)</li> </ul>
6.3.11. Kosdi-dombság (226 km <sup>2</sup> )	<ul style="list-style-type: none"> <li>200-250 m tszf-i átlagmagasságú hegységperemi dombság</li> <li>átmenet a Cserhát és Duna-völgy síksága között</li> <li>a dombsági környezetben sásbérces típusú hegy található (Naszály)</li> <li>a felszín DK-i irányba erősen lejt</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>a területhasznosítás szempontjából az erdő (44%) és a szántó (36%) a legmeghatározóbb, de gyümölcsösök és szőlők is találhatóak a területen</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>az átlagosnál sűrűbben betelepült, a fejlesztési térség települései közül itt található: Szendehely, Ósagárd, Keszeg, Penc, Kosd, Vác</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>a kistáj 2/3-a felszínmozgásos, illetve mozgásveszélyes terület</li> <li>az Északi-középhegység legszárazabb és legvízszegényebb területe</li> </ul>

4. Ábra A Börzsönyi-Dunakanyar térség kistájainak főbb jellemzői



5. Ábra A Börzsöny-Dunakanyar térség legfontosabb természeti, táji attrakciói

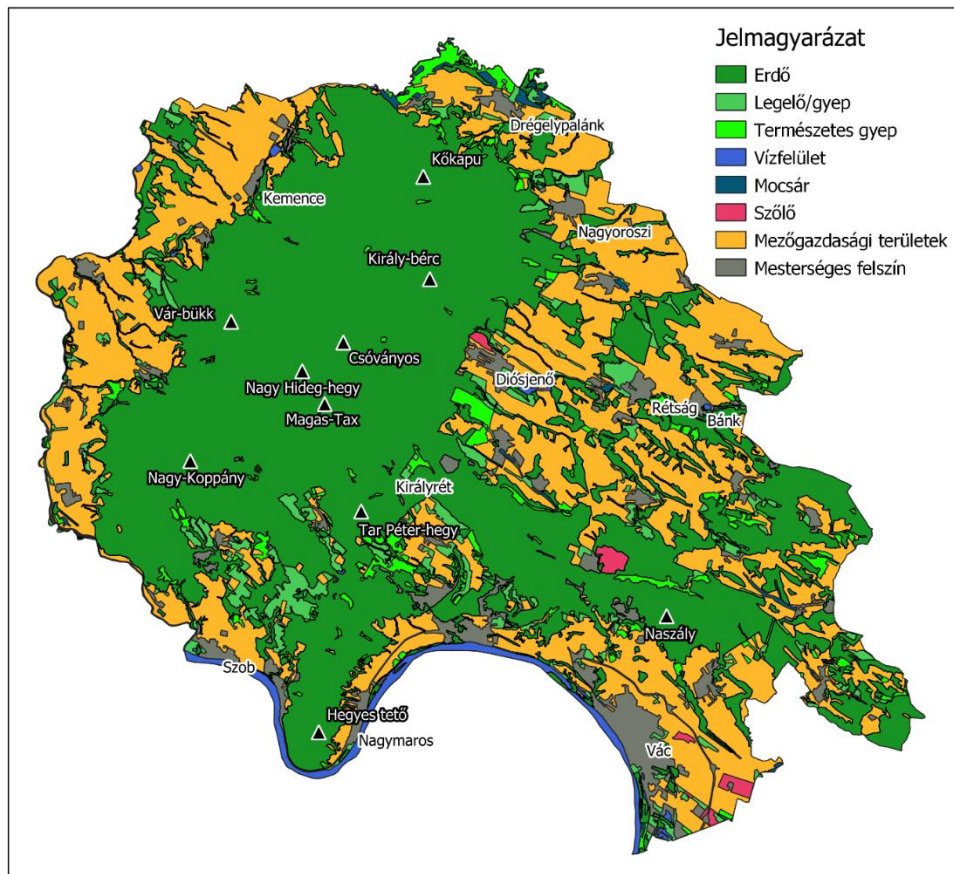
A térség legjelentősebb **területhasználati** módja az **erdő**, amely az összes terület több mint felét teszi ki. A terület kezelését és a gazdálkodás feladatait döntő többségében az Ipoly Erdő Zrt.<sup>5</sup>, kisebb mértékben magán gazdálkodók végzik. Jelentősebb, összefüggő erdőterületek a térség magasabb - 300 m feletti - térszínein találhatóak. Az erdőterületek kb. háromnegyede védelem alatt áll és a Duna-Ipoly Nemzeti Park területén helyezkedik el. A Börzsöny erdeiben jelentős a vadgazdálkodás (vadászat) is, a legfontosabb vadfajok a gímszarvas, a vaddisznó és az őz.

További jelentős területhasználati mód a **szántó**, amely a térség területhasználatának kb. 30%-át teszi ki. Különösen a Kosdi-dombság, az Alsó-Ipoly-völgy, valamint a Nógrádi-medence kistájain jelentős az aránya. Jellegzetes tájképi elemet alkotnak a **gyümölcsösök**, amelyek nagyobb kiterjedésű területei Bernecebarátiban, Perőcsényben, Ipolydamásdon és Szobon találhatóak. (A peremterületek gazdálkodásában korábban meghatározó bogyógyümölcsök – málna, ribizli – természetése mára válságba került.) A **szőlő- és borkultúra** a térségben most már kevésbé jellemző, annak ellenére, hogy a Dunakanyarban már a XVI. században jelentős szőlőültetvények voltak -egyesek az itt állomásozó rómaiaktól számítják a szőlőkultúra megjelenését- s egykoron a Duna mindkét domboldalát végig szőlők borították. A XVIII. században betelepített svábok tovább erősítették a helyi borkultúrát, amelynek a XIX. század végén pusztító filoxérajárvány vetett véget. Összefüggő szőlőtermő vidékkel mára már csak elvétve találkozhatunk (elsősorban Szendehelyen), de pincesorok, régi pincék több településen is megtalálhatók (pl. Bernecebaráti, Kismaros, Nagymaros, Kemence, Kosd stb.)

<sup>5</sup> Börzsönyi erdészetek: Kemencei Erdészet, Diósjenői Erdészet, Nagymarosi Erdészet, Királyréti Erdészet; Cserházi erdészetek: Váci Erdészet, Nyugat-Cserháti Erdészet

A **települési területek** közül a Dunakanyarban igen nagy arányt képviselnek az egykori zártkertek, amelyek korábban elsősorban üdülési célokat szolgáltak. Napjainkban ezeket a területeket egyre inkább beépítik, a dunakanyari tájkép gyökeres átalakulását eredményezve.

A Börzsöny-Dunakanyar térségében jelentős volt a **bányászat** is. Nagybörzsöny és Perőcsény határában a XIII. századtól a XVIII. századig aranyat, ezüstöt, ólmot bányásztak. Leginkább a Bányapusztai-, Királyréti-, Fagyosasszony-telér ismert. (Nagybörzsönyhöz fűződik a tellúr kémiai elem felfedezése.)



6. Ábra A Börzsöny-Dunakanyar térség területhasználati kategóriái

A Börzsönyben a kő is jelentős bányakincsnek számított: számos felhagyott (Inóc, Pap-hegy) és néhány még ma is működő (Szob és Márianosztra környéke, Királyrét: Bajdázó) kőbánya található itt. A hegységben főleg andezitet bányásznak, de Zebevényben például lajtamészke kitermelés folyik. Szob és Márianosztra között helyezkedik el a vulkáni eredetű, lajtamészkevel borított Csák-hegy, amelynek oldalában hosszú idő óta kőbánya működik. Szobon található a kőbánya zúzdája és kőosztályozója. A bányászat egyik, turisztikai szempontból legfontosabb öröksége a térségben a kisvasút.

A Duna balparti rögeihez tartozó Naszályon 1684-ben kezdték bányászni a hegy főtömegét alkotó dolomitot és mészkövet, valamint a hárshegyi homokkövet. A homokkő kiváló építőanyag, mert fagyálló és jól megmunkálható. A Nagybánya vagy Cserkőbánya hosszú időn keresztül adott jó minőségű követ sok jelentős építkezéshez - például a váci székesegyház oszlopait is innen szállították. A bánya környékét számtalan kisebb "kráter" veszi körül, ahol sokkal régebbi tevékenység

nyomai is felfedezhetők. Évszázadokon keresztül készültek e helyen malomkövek. A Naszály keleti oldalán lévő sok régi kis bányát a Duna-Dráva-Cement Kft. sejei kőfejtője már egybenyitotta és óriási, többszintes bányát alakított ki, a nyugati oldalon pedig külszíni fejtés zajlik.

### II.3. Védett területek

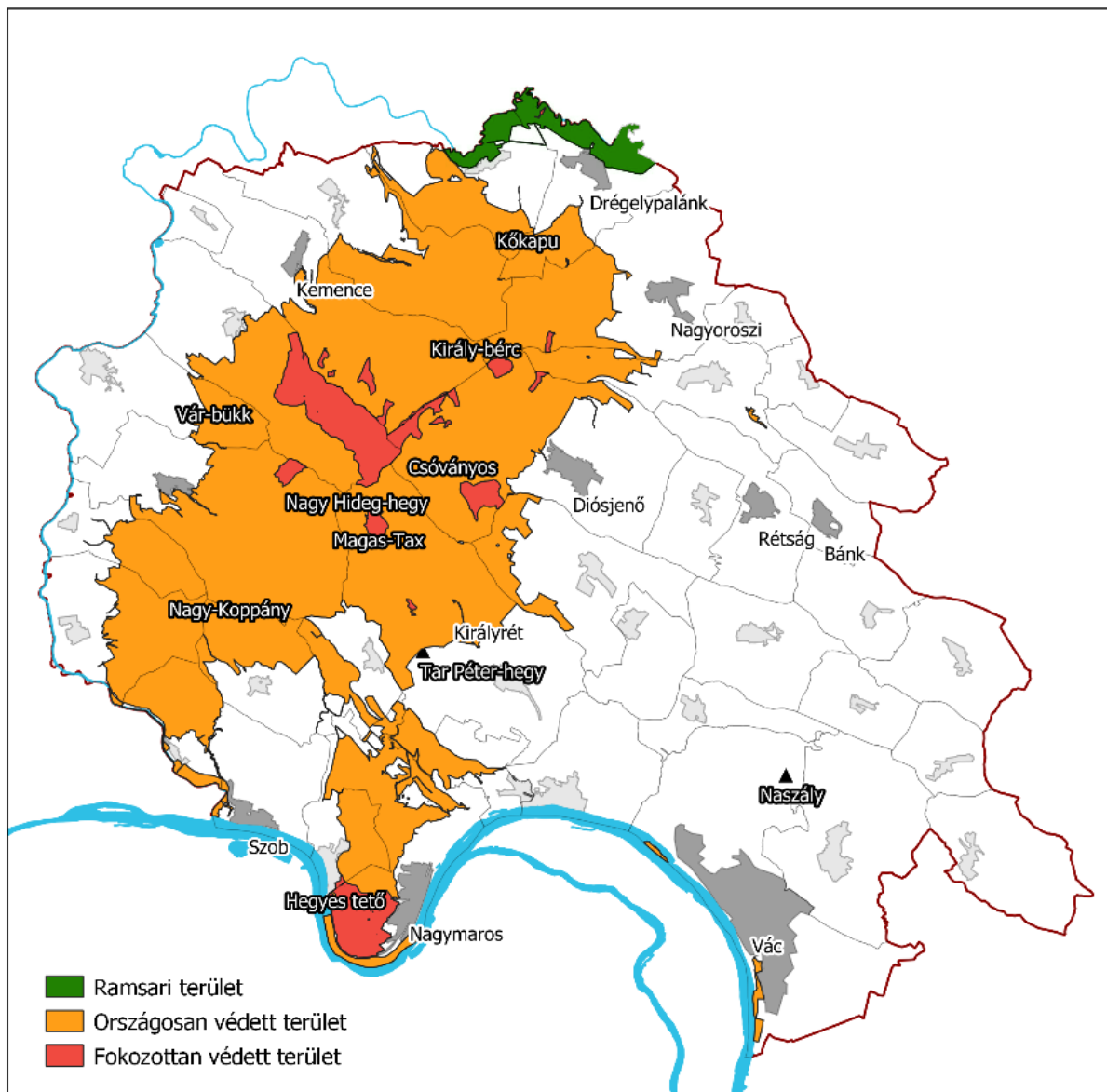
A Börzsöny természeti értékeinek megóvására 1978-ban hozták létre a **Börzsönyi Tájvédelmi Körzetet**, amelynek a bővítése jelentette az egyik magját az 1997-ben alapított **Duna-Ipoly Nemzeti Parknak**. A Nemzeti Park célja a természeti és kultúrtörténeti értékek védelme mellett a környezetkímélő turizmus fejlesztése. A **Bükk Nemzeti Parkot** 1977-ben alapították. Az Igazgatóság látja el többek között Nógrád vármegye védett és fokozottan védett természeti értékeinek, természeti területeinek, Natura 2000 területeinek természetvédelmi fenntartási, valamint a nemzetközi természetvédelmi egyezményben előírt feladatait.



7. Ábra A tervezési területet érintő nemzeti park igazgatóságok működési területe

A területen található állami erdők kezelését az Ipoly Erdő Zrt. végzi, védett erdők esetében együttműködve a nemzeti parkokkal. A Duna-Ipoly Nemzeti Park területén

belül számottevő a fokozottan védett természeti területek kiterjedése, amely az aktív turizmus fejlesztésében is korlátot jelent. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 40 § (1) bekezdése szerint a fokozottan védett természeti területre csak a Nemzeti Park Igazgatóság engedélyével szabad belépni, kivéve a jelzett turistautakra és kerékpárutakra, valamint a közforgalmi utakra, amelyeken engedély nélkül lehet közlekedni, kirándulni, az utakról azonban nem szabad letérni.



**8. Ábra Védett területek**

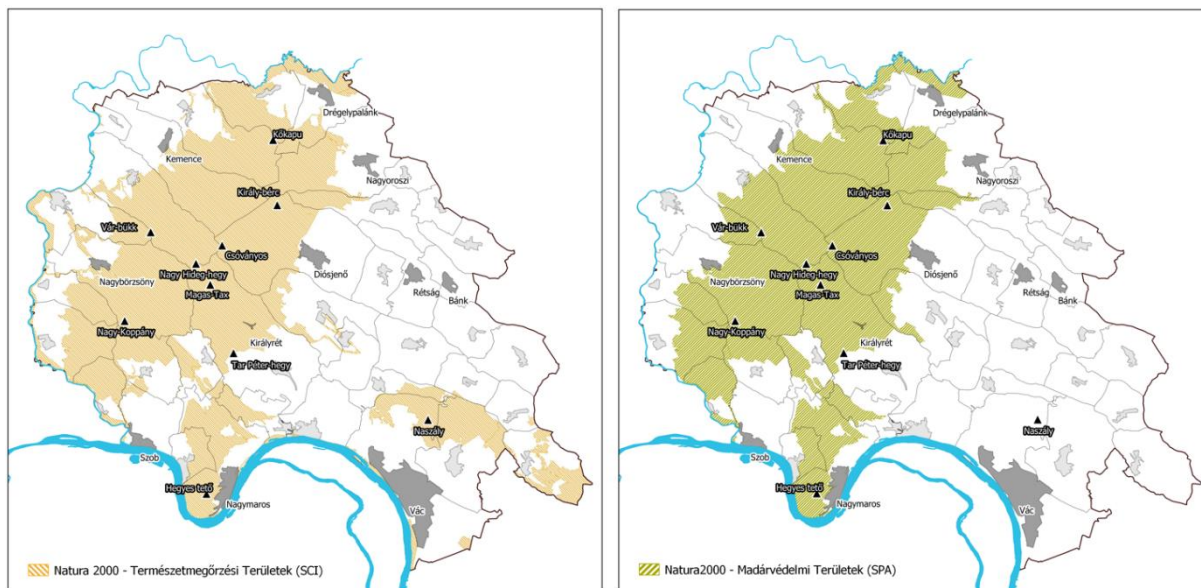
A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény rendelkezik az erdőrezervátummá nyilvánításról is. Az erdőrezervátumok a természetes vagy természetközeli állapotú erdei életközösség megóvását, a természetes folyamatok szabad érvényesülését, továbbá a kutatások folytatását szolgáló erdőterületek. A Börzsönyben található a Pogány-Rózsás erdőrezervátum, melynek összterülete közel 400 hektár (ebből magterület: 91 hektár). Az erdőrezervátumban a kiemelkedő természetvédelmi érték megóvását a magterület szolgálja, amely fokozottan védett természeti terület, és benne teljes használati korlátozás érvényesül. Az erdőrezervátumok fenntartása, céljainak érvényesülése érdekében meghatározó,



hogy biztosítva legyen a magterületek teljes érintetlensége és zavartalansága, a látogatások fokozott tér- és időbeni korlátozása.

A Börzsöny (a Visegrádi-hegységgel együtt), a Nyugat-Cserhát és a Naszály, a Duna és ártere, illetve az Ipoly völgye része az Európai Unió ökológiai hálózatának, a Natura2000-nek. Az Ipoly völgyének egy része a vizes élőhelyek védelmét célzó Ramsari Egyezmény hatálya alatt is áll.

A Védett Területek Törzskönyve alapján helyi jelentőségű védett természeti területek a Börzsöny–Dunakanyar térségében: Bernecebarátiban a Templomdomb, illetve egy további 1 hektáros közterület; Vácon a Gyadai-rét, a Kálvária-domb és környéke, a Váci-liget, valamint a Táncsics Mihály Mezőgazdasági Szakközépiskola botanikus kertje; Márianosztrán a hagyásfás legelő, a Kálvária és hársfasor, illetve a Kálvária-mocsár, Nagymaroson a Nagyhencz-dűlői Nóga-gyűjteményeskert, a Naszály-hegy (Kosdon és Vácon), Verőcén a Duna-parti erdősávok és a Morgó-patak torkolatának környéke, Felsőpetényben az Almásy-kastélypark, Nőtincsen a Hönich-Szitovszky kastélypark, illetve a Nőtincsi-víztározó, Horpácson a Mikszáth Park, Nógrádon a Csurgó-forrás környezete. A térségben található természeti emlék továbbá egy facsoport Márianosztrán, valamint a váci Duna-parti sétányok fasorai, illetve vadgesztenyefasor.



9. Ábra Natura 2000 területek

#### II.4. Kulturális és épített örökség

A Börzsöny–Dunakanyar térség bővelkedik kulturális értékekben, amelyek közül kiemelkednek a templomok és kegyhelyek, a várak és kastélyok, a múzeumok és kiállítóhelyek, valamint a különböző gazdálkodástörténeti emlékek. A kulturális értékek bőségéhez hozzájárul a térség egykori, illetve jelenlegi kulturális sokszínűsége. Az attrakciók az egyes szolgáltatók, települések honlapján túraajánlatok formájában már jelenleg is megjelennek, ugyanakkor programcsomagokba szervezésük, aktív turisztikai elemekkel való összekapcsolásuk további lehetőségeket rejt magában.

A térségben a Világörökség Várományos Helyszínek jegyzékén szerepelnek az egykori római birodalom határán lévő dunai limes emlékét őrző verőcei és szobi helyszínek,

valamint a magyarországi tájházak hálózatának részeként a Bánki Szlovák Nemzetiségi Kiállítás. Ezek a helyszínek azonban csak a tágabb hálózat részeként tarthatnak számot esetlegesen nemzetközi figyelemre a világörökségi cím elnyerését követően, jelenleg inkább lokális jelentőségűek. A Bánki Szlovák Nemzetiségi Kiállítás mellett Kemence Helytörténeti Gyűjteménye, illetve Kismaros Sváb Muzeális Gyűjteménye közérdekű muzeális gyűjteményként szerepel az országos Tájházi Adatbázisban. Az említett három különböző nemzetiséghez köthető **tájház** tanúskodik a Börzsöny-Dunakanyar térségében a magyar, a német és a szlovák eredetű lakosság hosszú múltra visszatekintő együttéléséről. A különböző nemzetiségek építészeti emlékeivel a térség más településen is találkozhatunk: Bernecebarátin, Szokolyán és Tésán palóházakkal; Zebegegyben pedig szlovák és sváb parasztházakkal.

Az egykori nemzetiségi összetételtől nem független a térség **szakrális építészeti emlékeinek** felekezetekhez való kötődése. Az egyik legszebb Árpád-kori templomunk a nagybörzsönyi Szent István király templom. Szintén a középkorig nyúlik vissza a nagybörzsönyi Bányásztemplom, az alsópetényi, a bernecebaráti, a borsosberényi, a diósjenői, a nagymarosi, a kosdi, a nőtincsi és a tereskei római katolikus templom, a perőcsényi és a szokolyai református templom, a kemencei templomrom, valamint a térségben több helyen megtalálható az egyetlen magyar alapítású pálos szerzetesrend építészeti emlékeinek története. Kóspallagon a Toronyaljai Szent Mihály monostornak már csak a romjai láthatók, a Magyarok Nagyasszonya Bazilika Márianosztrán viszont jelenleg is népszerű zarándokhely (a templom melletti egykori kolostorépületben fegyház és börtön működik). Márianosztra mellett a térség híres Mária kegyhelye és búcsújáró helye a Három Szent Forrás Hont-Csitáron és a váci Hétkápolna kegytemplom (utóbbi a mellette található honvédemlékművel együtt történelmi emlékhely). A ciszterci szerzetesrend Boldogasszony Háza monostor Kismaroson működik. A XX. század híres építésének, Kós Károlynak az emlékét őrzi a nagymarosi református templom tornya és a zebegegyi római katolikus templom. Több település (Márianosztra, Nagymaros, Nógrád, Zebegegy, Vác) látványos fekvésű kálváriával, illetve kálváriakápolnával rendelkezik.

A Börzsönyben közel harminc, különböző történelmi korokban épített és maradványaikban valamilyen formában (sok esetben csak 50-60 centiméteres sáncmaradványok) ma is látható **föld- és kővár** található. A Börzsöny két leginkább ismert egykori erőssége Nógrád vára és Drégelyvár, utóbbi történelmi emlékhely is. A Drégelyvárral és térségével kapcsolatban szélesebb körű ismereteket az érdeklődők a Drégelypalánkon található Szondi Kiállítótér és Turisztikai Központban szerezhetnek. A térségben a várakon és váromokon kívül több **kastély, kúria és villa** is található jelenlegi hasznosítási módjuktól függően széles skálán változó állapotban: többségük nem látogatható, illetve magántulajdonban van (például zebegegyi Dőry-kastély, Maróti villa). Rossz állapotú, illetve alulhasznosított például a borsosberényi Makkos- vadászkastély, a felsőpetényi Almásy-kastély a bernecebaráti Huszár-kastély, a tésai Foglár-kastély, a nőtincsi Gyurcsányi-Scitovszky Kúria. Az alsópetényi Prónay-kastély rendezvényhelyszíneként (térítés ellenében a park és vezetéssel a kastély is látogatható hétköznapiokon), az Ipoly Erdő Zrt. tulajdonában álló nagyoroszi Wenckheim-vadászkastély vendégházként, a bernecebaráti Szokolyi kastély a budapesti XV. kerületi önkormányzat gyermeküdülőként üzemel. A diósjenői Sváb Sándor-féle szecessziós volt uradalmi kastélyban jelenleg Rehabilitációs Gondozó Intézet; a verőcei Migazzi-kastélyban a Római Katolikus Egyházi Szeretetszolgálat otthona; a borsosberényi Tihanyi-Mocsáry-kúriában óvoda, a nagyoroszi Stahrenberg-Berchtold-kastélyban, a penci

Evva-kastélyban, illetve a tereskei és a vámosmikolai Huszár-kastélyban iskola; a szobi Luczenbacher kastélyban pedig kollégium működik. A horpácsi Mikszáth-kúria a Mikszáth Kálmán Emlékmúzeumnak, a penci egykori Osztrólczy-kúria pedig a Jakus László Múzeumnak ad helyet. Az önkormányzati tulajdonban lévő tolmácsi Szentiványi-kastély felújítása 2019-ben készült el európai uniós támogatással. 2020 óta Kittenberger Kálmán nagymarosi háza is az Ipoly Erdő tulajdonát képezi.

A Börzsöny–Dunakanyar térség fontos kulturális értékeit képezik a **gazdaságtörténeti emlékek** is. A Szén-patakon még ma is megfigyelhetők az egykori gát- és csatornarendszer nyomai, melyen a Dunáig úsztatták le a kitermelt faanyagot. A Börzsöny patakjaira települtek egykor a vízimalmok is, melyeknek gát- és épületromjai Borsosberényben, Kóspallag mellett, illetve a Malom-völgyben ma is láthatók. A nagybörzsönyi vízimalom múzeumként működik. Ma már elsősorban a turizmusban hasznosítják a börzsönyi kisvasutakat (Kismaros–Királyrét, Szob–Márianosztra–Nagyirtás–Nagybörzsöny, Kemence–Feketevölgy), eredetileg azonban faipari és bányai célokat szolgálták, kizárólag teherforgalmat bonyolítottak. A Nagyirtás és Kisirtás közötti csúcsfordítót 2000-ben ipartörténeti műemlékké nyilvánították. A királyréti és a nagybörzsönyi kisvasúti végállomás mellett hajtánypálya, a kemencei végállomás mellett pedig a volt kovácműhelyben vasúttörténeti-erdészeti kiállítás, illetve a „rendező pályaudvaron” kisvasúti járműgyűjtemény van. A királyréti kisvasút felújítása 2020-tól kezdődően ment végbe. Sok esetben már leginkább csak gazdaságtörténeti jelentősége van a több településen (Bernecebaráti, Diósjenő, Kismaros, Perőcsény) is megtalálható pincesoroknak.

A korábban említett **múzeum és kiállítóhelyek** mellett kiemelendő még a szobi Börzsöny Múzeum, a zebegényi Hajózástörténeti Múzeum és Szönyi István Emlékmúzeum, a felújítás alatt álló verőcei Rádiómúzeum és a Gorka Géza Kerámiamúzeum. Mányoki Ádám és Viski János festők emlékszobája Szokolyán található. Az egykori nagybörzsönyi Ércbányászati Múzeum anyaga a nagybörzsönyi tájházban kapott helyett. A népi mesterségek kipróbálására a szokolyai Kacár tanya biztosít lehetőséget, Bánkon az Élő Kovácműhely Múzeum kereshető fel. Falumúzeum, illetve tájház a már említetteken kívül is több településen van (Borsosberény, Berkenye, Bernecebaráti, Felsőpetény, Kóspallag, Márianosztra, Nagymaros, Nagyoroszi, Ósagárd, Perőcsény, Szendehely, Vámosmikola, Verőce). A Duna-Ipoly Nemzeti Park a Királyréten található Hiúz Ház Erdei Iskola és Látogatóközpontban várja kiállítással az érdeklődőket.

Az épített környezet aktív turisztikai szempontból vonzó célpontjai a **kilátók** is: a Hegyestetőn a Julianus-kilátó (1939-ben épült), a Várhegy-kilátó (2020-ban adták át) Királyrét felett, a Csóványosi kilátó, a Prónay-kilátó (2017-ben adták át) Alsópetény és Romhány határában és a zebegényi Kós Károly-kilátó (ennek közelében található az országzászló és trianoni emlékmű, melynek története összekapcsolódik a kilátóéval).

## II.5. Elérhetőség

A Börzsöny-Dunakanyar térség, különösen annak déli része közlekedéscivilizációban kedvező helyzetben van – több közlekedési eszközzel (autó, vonat, autóbusz, hajó) közvetlenül Budapestről akár egy órán belül is elérhető, az ebből az irányból érkezők legfőbb belépési pontja Vác. Szlovákia felől a parassapusztai és a letkési határátkelőhelynél érhető el a térség. A Börzsöny autóval és autóbuszal is körbejárható a 2. sz., a 12. sz. főút és az 1201. sz. mellékút mentén, a közösségi közlekedés fő tengelyét azonban a 70-es számú vasúti fővonal képezi. A Börzsöny központi része a természeti értékek megőrzése érdekében közlekedési eszközök által kevésbé feltárt, részben ezeken a területeken működnek az elsősorban turisztikai jelentőségük miatt kiemelendő börzsönyi kisvasutak is.

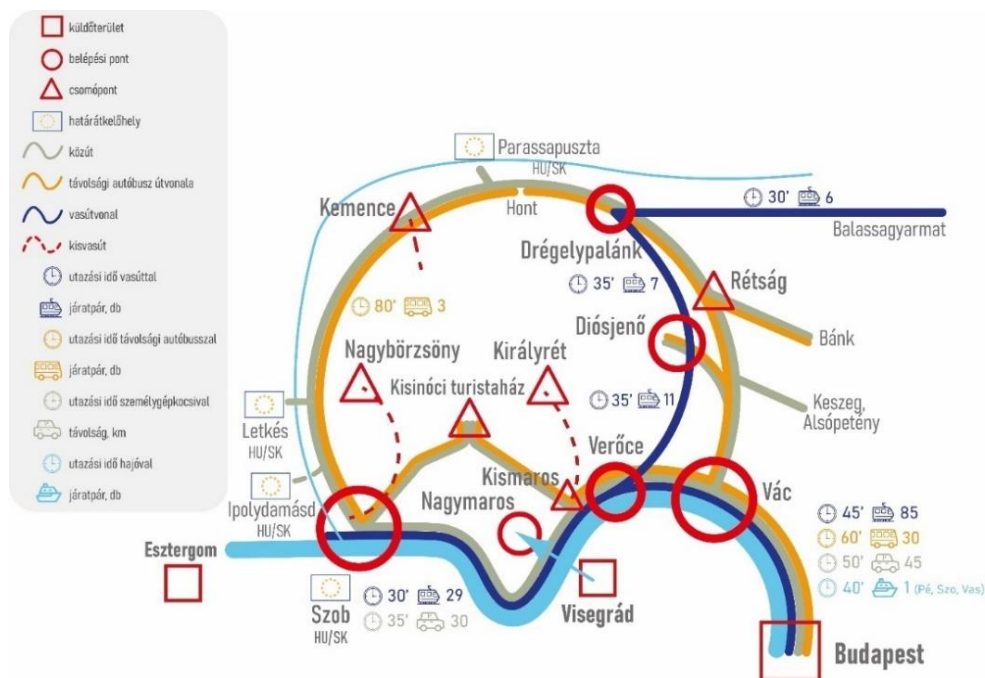
A Börzsöny-Dunakanyar térségét az **M2 gyorsforgalmi út** Vácnál éri el, amely lehetővé teszi, hogy a térség egyik fő belépési pontja a fővárosból egy órán belül autóval megközelíthető legyen (az autópályát 2x2 sávossá bővítése az M0 autópályát és Vác között 2019-re fejeződött be). Elsőrendű főutak közül a **2. sz. főút** szintén Vácnál éri el a térséget, majd annak keleti felén áthaladva (Vác–Szendehegy–Rétság–Borsosberény–Nagyoroszi–Drégelypalánk–Hont) a **parassapusztai határátkelőhelyet** Szlovákia felé. A másodrendű főutak közül a **12. sz. főút** a Duna-parti településeket fűzi fel (Verőce–Kismaros–Nagymaros–Zebegény–Szob), a **22. sz. főút** pedig a 2. sz. főútból Rétságnál leágazva biztosítja az összeköttetést Balassagyarmat és Salgótarján felé. A másodrendű főutak közül érdemes még megemlíteni a Duna jobb partján futó **11. sz. főutat**, amelyről a **Visegrád–Nagymaros** és a szezonálisan működő **Pilismarót–Szob** komppal biztosítja az átkelést a Duna balparti települései felé. A térség autóval történő megközelítését segíti még a **Szentendrei-sziget és Vác** között működő kompjárat. Utóbbi két kompjárat jelentőségét adja továbbá, hogy az **Eurovelo 6 nemzetközi kerékpáros útvonal** Esztergom–Budapest szakasza mindkét komppalátkelést tartalmazza. A térség nyugati felének legfőbb közlekedési tengelye a Szobot és a parassapusztai határátkelőhelyet összekötő **1201. sz. mellékút**, amelyről **Letkésnél** leágazva Ipolyzalka felé is van **határátkelési lehetőség**. 2020-ban kezdődött meg a 2000-ben elpusztult átkelő helyén **új híd építése Ipolydamásd és a szlovákiai Helemba között, mely 2023 nyarára készült el**. A hídon önálló kerékpárút is átvezet.

A Börzsöny központi részein nem vezet keresztül közforgalmi út, ugyanakkor ezeken a területeken az Ipolyerdő Zrt. kezelésében vannak olyan erdészeti utak, amelyek csak megfelelő engedély birtokában használhatók (például Diósjenő–Kemence). A Börzsöny-Dunakanyar térség településeinek megközelítését az előbbieken felsorolt főbb utak és az azokról leágazó bekötőutak, illetve mellékutak segítik. A **parkolás** a térségben több helyen már fizetős (például Királyrét, Nagymaros, Vác – valamennyi esetben zónák kerültek kialakításra), ami ösztönzőleg hathat a térség közösségi közlekedéssel történő megközelítésére.

A Börzsöny–Dunakanyar térség **közösségi közlekedésében** kiemelkedő szerepe van a **vasútnak**. A **70-es számú** Budapest (Nyugati pályaudvar) –Vác–Szob Párkány kétvágányos, villamosított **fővonal** a Duna-parti településeket fűzi fel és a térség legfontosabb nagykapacitású, környezetbarát eszköze (napi 25 feletti járatszámmal). Az utazási idő Budapestről Szobig a járat típusától függően 48 és 76 perc közötti. Ezen a vonalon **2–16 kerékpár szállítására** alkalmas vonatok közlekednek. A **75-ös számú** Vác–Nógrád–Diósjenő–Drégelypalánk (-Balassagyarmat) egyvágányos szárnyvonal a Börzsöny keleti lábánál húzódik végig (kevesebb mint napi 10 járattal), ennek a korábban létező Diósjenő–Romhány leágazása 2007-ben megszűnt. Vác és Drégelypalánk között az utazási idő körülbelül 80 perc. Kiemelendők továbbá az

elsősorban turisztikai céllal üzemelő **kisvasutak (Kismaros–Királyrét, Szob–Márianosztra–Nagyirtás–Nagybörzsöny, Kemence–Feketevölgy)**. A királyréti kisvasúton kocsinként legfeljebb 3 kerékpár szállítható, a Nagybörzsöny–Nagyirtás szakaszon pedig a vonatszeményzet engedélyével szállítható kerékpár. A kerékpár szállítási igényt érdemes előzetesen egyeztetni a Szob–Nagyirtáspusztá vonalon, illetve nagyobb mennyiség esetén a királyréti vonalon is.

A vasúttal el nem érhető települések megközelítése a **Volánbusz autóbusszaival** lehetséges. A térség legfőbb autóbusszállomásai Vácson, Kismaroson, Szobon, Drégelypalánkon és Rétságon találhatóak. A **332-es vonal** a Börzsönyt északról kerülve Drégelypalánkon át, a **350-es vonal** pedig délről kerülve Kóspallagon és Márianosztrán át köti össze Vácot és Szobot. A Vácra induló vonalak közül a Börzsöny-Dunakanyar térség települései közül többet is felfűz a 328-as (Dejtárig), a 329-es (Rétsáig), a 330-as (Felsőpetényig), a 331-es (Diósjenőig), a 333-as (Kosdig), a 334-es (Galgagutáig), a 335-ös (Szirákig), a 336-os (Rétságtól megy Vácig), a 337-es (Rétsáig), a 338-as (Galgagyörkig), a 351-es (Szokolya–Királyrétig). A 352-es vonalon Kismarosról a kisvasút menetrendjét kiegészítve közlekednek buszok Királyrétig, továbbá a 353-as vonalon a Kisinóci turistaház is elérhető Kismarosról. A 354-es vonal Szobot Márianosztrával, a 355-ös Zebegényt Drégelypalánkkal, a 356-os vonal pedig Vámosmikolát és Tésát köti össze. Rétságot Balassagyarmattal több helyközi vonal is összeköti (3313, 3329, 3340, 3342, 3343, 3345, 3346). Ezen felül vannak még vonalak, amelyek szintén érintik a térség településeit (Romhány–Berkenye, Bánk–Tolmács, Horpács–Nagyoroszi, Becske–Rétság, Balassagyarmat–Bercel, Patak–Hont). Kiemelendő továbbá, hogy a Budapestre induló 312-es (Nézsáig), 1010-es (Salgótarjánig), 1011-es (Litkétig), 1012-es (Salgótarjánig), 1013-as (Balassagyarmatig) és 1014-es vonal (Hontig) távolsági autóbuszjártatai is érintik a Börzsöny-Dunakanyar térség keleti felének településeit.



10. Ábra A Börzsöny-Dunakanyar térség főbb közlekedési kapcsolatai

A Dunakanyar térsége május és szeptember között hétfévente (péntek, szombat, vasárnap) a MAHART menetrendszerint Budapestre 9:30-kor induló **szárnyashajó járataival** is elérhető, melyek Vácson, Visegrádon és Esztergomban állnak meg és

Esztergomból 17:00-kor indulnak visszafele. Menetidejük Budapest és Esztergom között 90 perc. Ezen felül a MAHART **dunakanyari körjáratokat** is indít, amelyek közül a Visegrád–Nagymaros–Zebegény–Dömös–Nagymaros–Visegrád, az Esztergom–Szob–Zebegény–Szob–Esztergom, valamint a Vác–Verőce–Visegrád járat érinti a Duna bal parti településeit. A kedvezményes utazási ár (500 Ft/fő) miatt ez nagy népszerűségnek örvend. Ezekben a járatokon kerékpárok szállítása is lehetséges.

## **II.6. Szolgáltatások**

A Börzsöny-Dunakanyar térségében több mint 400 turisztikai szolgáltató működik. A térség a szolgáltatások tekintetében már most kiváló adottságokkal rendelkezik, többek között egy speciális aktív turisztikai célcsoport: az erdei iskolák, illetve táborok számára. A szolgáltatók (szálláshely, vendéglátás) nagyobb sűrűsödést a fejlesztési térség Duna-parti településein mutatnak (Vác, Verőce, Kismaros, Nagymaros, Zebegény, Szob), illetve további főbb „kirándulóközpontokban” (Nagybörzsöny, Kémence, Szokolya, Diósjenő, Szendehely). A Duna-parti településeken a Duna, illetve az Eurovelo 6 útvonal mentén található nagyobb számban vízi turisztikai, illetve kerékpáros szolgáltatók, valamint a vendéglátó egységek közül a kínálatukat tekintve széles skálán mozgó büfék. Az egyelőre kisebb számban jelenlévő lovas turisztikai szolgáltatók főként a térség keleti-délkeleti részén összpontosulnak. Az egyes szolgáltatók közötti együttműködésre jó példa, ugyanakkor további fejlesztést igényel a Dunakanyar Turisztikai Kártya. A térség egyetlen Tourinform irodája Vácon működik.

A térség aktív turizmusának kiemelkedő szereplője az Ipoly Erdő Zrt.: kisvasutakat (kémencei, királyréti, Márianosztra–nagyirtási), kirándulóközpontokat (Katalinpuszta, Diósjenő), erdei iskolákat (Domszky Pál erdei iskola, Katalinpusztai erdei iskola), játszótereket (Királyrét, Horpács), **bringapontokat** (Nagymaros, Diósjenő) üzemeltet. Ezen felül a különböző célcsoportok igényeinek megfelelő szálláshelyeket tart fenn: **erdei vendégházakat** (Bánki, Királyháza Alsó és Felső, Tóvik, Wenckheim); a 2010-es évek közepén felújított Pénzásási, Kútbereki, Kisirtási **turistaházat** és a Zebegényi Erdei Sátorházat, valamint a Szénpatáki **kulcsosházat**, továbbá a Márianosztra-Nagyirtáspuszta kisvasút mellett 2016-ban átadott Fogadóépületet és Szálláshelyet. A Kútbereki Turistaházat 2020-ban Magyarország TOP10 turistaháza közé választották. A különböző típusú szálláshelyek fenntartására és fejlesztésére kisebb léptékű jó példaként kiemelhető a Drégelyvár Szabadidőpark, ahol kezdetben csak nomád sátorozóhely volt, jelenleg pedig további négyféle szálláshely (Várvölgy, Lombkorona, Tóparti Szálláshely, Kis faházikó) várja a vendégeket.

Szolgáltatásként és attrakcióként egyaránt értékelhetők a Börzsöny-Dunakanyar térségben több helyen megtalálható **kalandparkok**, amelyek általában nagyobb kapacitású szálláshelyek közelében találhatóak: Tó Kalandpark (Bánkon a Tó Hotel közelében), Törökmező Kalandpark (Nagymaroson a Törökmezői Turistaház mellett), Play Kalandpark (Diósjenőn a Play Panzió és vendégházak közelében), a Csattogó-völgyi Üdülőházak melletti kalandpark (Verőce), valamint a Camelot Club melletti kiépített, de jelenleg nem üzemelő kalandpark és állatsimogató.

Az előbbieken említett **szálláshely-szolgáltatókon** kívül kiemelendők a hazai piacvezető szállásközvetítő, a Szállás.hu által megrendezett Év Szállása versenyen 2015-ben 1. helyezést elérő Natura Hill Zebegény (természetes apartman/vendégház kategóriában) és Tó Wellness Hotel Bánk\*\*\* (1-3 csillagos szálloda kategóriában). A Tó Wellness Hotelben található a nógrádi különlegességeket felszolgáló Swing&Jazz étterem, amely a bánki tó vízszínpadán évente megrendezésre kerülő Louis

Armstrong Jazzfesztivált támogatja. Háromcsillagos **szállodaként** a bánki Tó Wellness Hotelen kívül a zebegényi Hubertus Hotel, valamint a váci Camelot Club Hotel; négycsillagos szállodaként pedig Kóspallagon a Szent Orbán Erdei Wellness Hotel, illetve az alsópetényi Prónay-kastély üzemel a térségben (Alsópetényben emellett négy vendégház négynapraforgós minősítéssel rendelkezik). A térségben tehát nincs kellő mennyiségű 4-5\*-os szálloda. A földrajzi közelség miatt érdemes megemlíteni, hogy Visegrádon és Esztergomban több három- és négycsillagos szálloda is üzemel, ahol az ilyen szolgáltatás iránt érdeklődő, a Duna bal partján programokat szervező vendégek is megszállhatnak, illetve az itteni szállodák programcsomagjaik összeállításakor figyelembe vehetik a túlparti kínálatot is. Ebben az esetben azonban a szállásdíjból és az egyéb, kapcsolódó szolgáltatásokból származó bevételek a térségen kívül realizálódnak.

A Börzsöny-Dunakanyar térségében a különböző szálláshelytípusok közül a **vendégház** a legelterjedtebb. A Duna-parti települések (Verőce, Kismaros, Nagymaros, Zebegény) mellett nagyobb számban találhatóak Nagybörzsönyben, Kemencén, Diósjenőn és Szokolyán is. Szállásférőhelyek számát tekintve jelentősnek mondhatók a térség **kempingjei**, amelyekben a sátorhelyeken kívül általában más típusú szálláshelyek is megtalálhatók (például faházak, jurta, turistaszálló, panzió): Nádas kemping (Bánk), Börzsönyi Szabadidőpark, illetve Kisinóci Turistaház és Camping (Kóspallag) Szalamandra Kemping és Üdülőházak, illetve Aranytölgy Panzió és Kemping (Kemence), Diósjenői Kemping (Diósjenő), Sólyom kemping (Nagymaros), Csattogó-völgyi üdülőházak (Verőce), Malomvölgyi Tábor és Kemping, illetve Ipolykapu Kemping (Szob), Drégelyvár Szabadidőpark (Drégelypalánk).

A kempingek mellett a turistaházak, ifjúsági táborok (Hont, Kemence, Bernecebaráti, Nagybörzsöny, Bánk, Kismaros) a nagyobb vendégházak, panziók kiváló lehetőséget biztosítanak **erdei iskolák, táborok** szervezésére. Számos szálláshely kínál erdei iskolai programcsomagokat. A különböző erdei iskolai programok szervezésében (például vezetett túrák), illetve biztosításában a térség kiemelkedő szereplője a Börzsönyi Hiúzok Outdoor Klub. A különböző táborok egy speciális típusát képezik a vándortáborok, melyek a Vándortábor Program keretében állami támogatásban is részesülnek. A többnapos, nyári börzsönyi erdei vándortábor során a diákok a diósjenői Erdei Szabadidőparkban, a Pénzásási Turistaháznál, a Kútbereki Turistaháznál és a Domszky Pál Nomád táborhelyen sátraznak. A kerékpáros vándortáborok közül a térséget a Cserhát–Börzsöny–Dunakanyar vándortábor érinti. A hét napos tábor során a térségben felkeresett szálláshelyek között szerepel a bánki Nádas kemping és a verőcei Csattogó-völgyi üdülőházak. A zarándoktáborok közül a Tata–Péliföldszentkereszt–Esztergom–Márianosztra és a Márianosztra–Szécsény–Mátraverebély–Szentkút érinti a Börzsöny–Dunakanyar térségét. A térségben a zarándokok szálláshelyként Márianosztrán a volt iskola épületét, a nógrádi Jó Pásztor Apartmanházat és a horpácsi Európa Pihenő központot veszik igénybe. Mária Út menti zarándokszállás a márianosztrai Zarándokház, a szobi Római Katolikus Plébánia, valamint a bernecebaráti Baráti Panzió. Az egyházi vonatkozású szálláshelyek közül érdemes még megemlíteni, hogy Vámosmikolán és Nagybörzsönyben a Katolikus Plébánián, valamint Vácon az Althann Vendégház és Konferenciaközpontban meg lehet szállni. A nagybörzsönyi Evangélikus Egyházközség pedig a Reménység Házát üzemelteti szálláshelyként a településen.

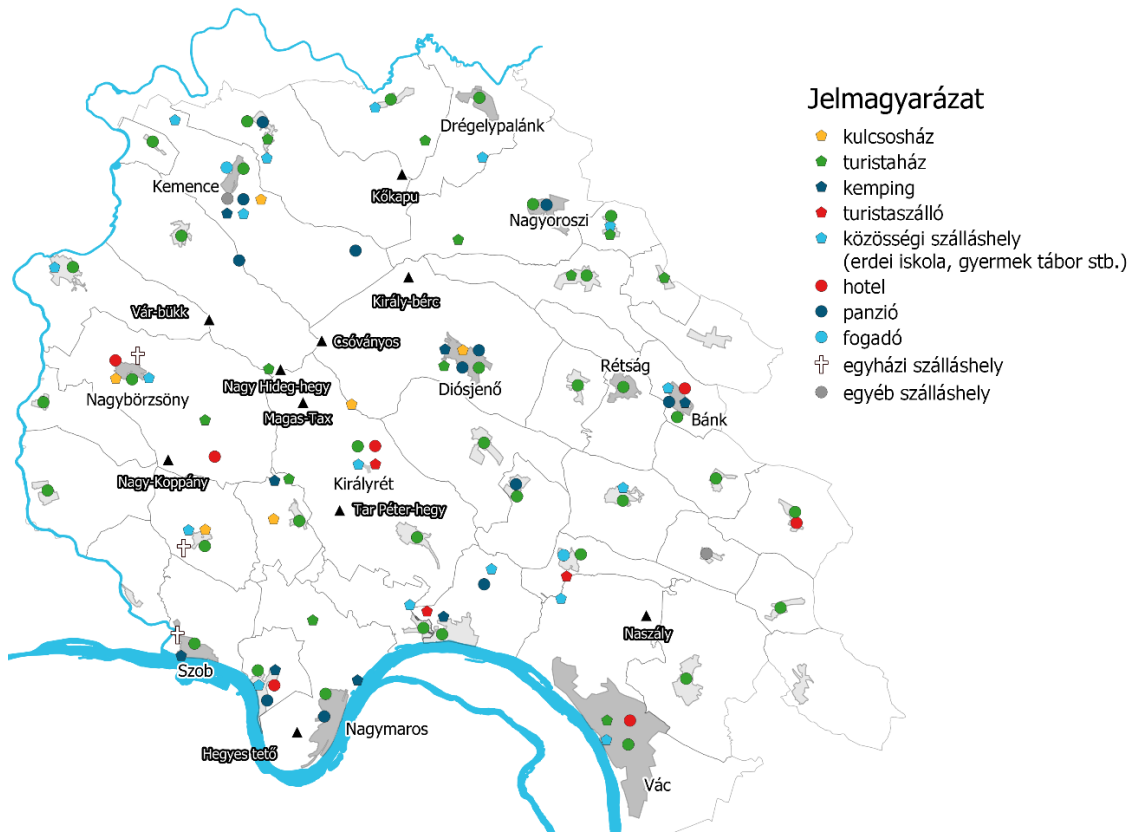
**Túratípus-specifikus szolgáltatások** közül a legtöbb szálláshely a kerékpárkölcsonzés, illetve tárolás (esetenként szervizelés, például Csattogó-völgyi Üdülőházak, Aranytölgy Vendéglő Panzió és Kemping) lehetőségét biztosítja. Vízparti, illetve ahhoz közeli szálláshelyek esetén elvételre előfordul vízi eszközök biztosítása

is (például vámosmikolai Vadregény Vendégház, bánki Tó Wellness Hotel, nagymarosi Súlyomsziget Vendégház). Vízitúrák szervezése szempontjából érdemes megemlíteni, hogy az Ipoly mentén a kikötőpontok kiépítetlenek, a településekkel nincsenek kellően összekötve, bizonyos szakaszokon az esetleges táborozáshoz a Duna–Ipoly Nemzeti Parktól szükséges engedélyt kérni. Szabadstrand Zebegényben, Nagymaroson és Verőcén működik, továbbá szabadvízi, de fizetős strand a Bánki Tó-Strand. A térségben épített („medencés”) strand a kemencei Nagyvölgy Strand, valamint a váci Strandfürdő és Uszoda. Lovasturisztikai kínálattal (túra- és tereplovaglás) jellemzően a **lovardákhoz, lovastanyákhoz** tartozó szálláshelyek rendelkeznek (például a nőtinci Seholsziget Élmenypark, a szokolyai Királyrét Hotel, a Mathias Lovasudvar Kemencén, a szobi Malomkert Ökoturisztikai Központ, a nagymarosi Királykúti Lovasporta), illetve megemlíthető a horpácsi Aranyalma Vendégház, ahol egy melléképületben vállalják lovak elszállásolását is.

Túratípus-specifikus szolgáltatók továbbá a Duna-parti településeken (Verőce, Nagymaros, Zebegény, Szob) a vízi túrák szervezésével, vízi eszközök bérbeadásával és szállításával foglalkozó vállalatok, amelyek gyakran kerékpárkölcsonzóként is működnek. Kerékpáros szervízpontok közül a már említetteken túl a nagymarosi MOL Bringapont létezik. Lovasturisztikai szolgáltatók közül a Súlyomszem Lovarda négy-, a Viski és a Szent György Lovasudvar Szokolyán, valamint a verőcei Barna Party Lovarda három-, a váci Kisfakó Lovasiskola kétpatkós minősítéssel rendelkezik. A gyalogos turizmus jelentőségére utal, hogy Nagymaroson túrabakancsok eladásával és javításával foglalkozó üzlet is működik.

A **vendéglátóhelyek** összességében a szálláshelyekhez hasonló eloszlást mutatnak a térségében (ami a helyi lakosság eloszlásával is összefügg), a nagyobb szálláshelyek jellemzően saját étteremmel is rendelkeznek. Az éttermek mellett elsősorban Duna-parti településeken magas a különböző büfék száma. A különböző tájjellegű (nógrádi, illetve vad) ételek több étterem kínálatában is megtalálhatók. A helyi gasztronómiai termékek kínálata különösen sokszínű Nagyborzsönyben (lásd például a borzsönyi lepényeket készítő kemencéket vagy a lekvárokat és szörpöket árusító Lek-Vár-Lak). Többek között helyi gasztronómiai termékek kaphatók a szombatonként tartott nagymarosi termelői piacon is, illetve a helyi termékek értékesítését segíti a szobi székhelyű Börzsönyi Ínyenc Kosár is.





11. Ábra A térség legfontosabb aktív turisztikai szálláshelyei

## **II.7.Értékelés az egyes túratípusokra való alkalmasság szempontjából**

A térségben az aktív turizmushoz tartozó túratípusok közül **meghatározó a gyalogos, a kerékpáros, a vízi, kisebb potenciál lehet a lovas és a síturizmus fejlesztésében.** A következőkben túratípusonként összefoglaljuk az adottságokat, értékeljük a jelenlegi helyzetet, s kitérünk a fejlesztési szükségletekre is. Az összefoglaló megállapításokat az I. 5. fejezet tartalmazza.

A folyók és a kerékpáros túraútvonalak térbeli közelsége lehetőséget nyújt arra, hogy a vízi és kerékpáros tevékenységek összekapcsolódjanak, s a túratípusok kombinálása, összekapcsolása támogassa, hogy az idelátogatók minél hosszabb időt tudjanak a térségben tölteni.

### ***II.7.1. Gyalogos természetjárás***

A Börzsöny-Dunakanyar térsége a gyalogos természetjárás egyik fontos hazai desztinációja. Meglévő turistaúthálózata, évszázados túrakultúrája, s az ehhez kiépített infrastruktúra elsősorban a budapesti és a fővárosi agglomeráció lakosságát vonzza, de bizonyos látnivalói, attrakciói, útvonalai országosan is kiemelkedőek. Gyalogos turizmus szempontjából főleg a Börzsöny, kisebb részt a Naszály emelhető ki. A Dunakanyarban a kerékpáros és vízi túratípusok mellett leginkább a városnéző, körséta jellegű túrák hangsúlyosak, míg az Ipoly térségében a víziturizmus dominál.

#### ***Vonzerők***

A térség a gyalogos turisták számára táji, természeti és mesterséges attrakciók tekintetében bőséges kínálatot nyújt. A legjelentősebb vonzerőket a Dunakanyar, a hegycsúcsok - különösen a **Magyarország legérintetlenebb hegyvidékének számító Magas-Börzsöny** -, a jó panorámát nyújtó természetes és mesterséges kilátók, az erdők, az őskori sáncok, a drégelypalánki és nógrádi várromok, a kisvasutak, a Bánkitó, a zarándokturisták körében a térség számtalan szakrális építészeti emléke és kegyhelye jelentik, míg a kalandot keresőknek többek között a kalandparkok nyújtanak kikapcsolódási lehetőséget.

Az **átlag kiránduló** számára a legtöbb mesterséges attrakció gyalogosan és/vagy kisvasúttal, a Duna túloldaláról révvel vagy komppal könnyen megközelíthető, hiszen ezek vagy a települések belterületén (pl. templomok, tájházak, múzeumok és kiállítóhelyek, pincesorok) vagy jól karbantartott, megfelelően kitáblázott, könnyű terepviszonyokkal jellemezhető turistautak mentén (pl. kilátók, várromok) helyezkednek el. **Az attrakciók programcsomagba szervezésében, túraútvonalakra való felfűzésében és kiejánlásában bizonyos települési önkormányzatok, egyes szolgáltatók előremutató munkát végeznek, de ezek még csak pontszerű, lokális kezdeményezésnek tekinthetők, s javarészt csak fél-egy napos itt-tartózkodást generálnak.** A COVID az elmúlt évben ugyanakkor ráirányította a figyelmet a hazai gyalogos desztinációkra, így az ebben rejlő potenciálok kiaknázása a jelen és a jövő feladata.

A **kihívást kereső túrázó**k elsősorban a táji és természeti értékeket részesítik előnyben, illetve a nehezebben megközelíthető kilátókat, várromokat, barlangokat is előszeretettel látogatják. Különösen a Magas-Börzsöny nehezen járható, éles kőtaréjokkal díszített hegygerincei, V alakú völgyei, kőfolyásai miatt ez a terület turisztikai szempontból viszonylag érintetlen. A Naszály ugyan kiesik a Dunakanyarba vagy Börzsönybe látogató turisták fő sodrából, de a nagy szintemelkedések és a

meredek terepviszonyok miatt a gyakorlottabb túrázók számára ajánlott. Számtalan kisebb-nagyobb barlangja, szép kilátópontjai és a hegy északi lábánál kialakított, rendkívül népszerű kirándulóközpont miatt is érdemes megismerni.

Külön említést érdemelnek a **terepfutók**, akik a teljesítménytúrák mellett a változatos terepviszonyokkal ellátott hegyoldalakat keresik. Számukra az élményt maga az útvonal, a környezet nyújtja, a közben elhelyezkedő vonzerőkre kevésbé érzékenyek.

Különleges célcsoport a **nordic walking** túrázó. A Börzsönybe és a Naszályra is szerveznek ilyen túrákat (elsősorban fővárosi vagy főváros közeli túraegyesületek, oktatók), de számuk egyelőre nem meghatározó.

Egyre szélesebb azon **gyalogtúrázók** köre, akik **kutyával** vágnek neki hosszabb-rövidebb távoknak. Ebben az esetben kiemelten fontos a felelős kutyatartás erdei szabályainak és normáinak betartása<sup>6</sup>.

Speciális célcsoportot jelentenek a **mozgásukban akadályozottak**. Ők elsősorban a települések beépített környezetében elhelyezkedő, jellegükből adódóan mesterséges attrakciókat részesítik előnyben, viszont kisebb távok erejéig a táji, természeti vonzerőket is látogatják. Számukra kulcsfontosságú a parkolók, valamint kisebb részben az akadálymentes közösségi közlekedés közelsége, így a településektől távolabb eső attrakciókat csak korlátozott számban látogathatják.

Szintén speciális célcsoportot jelentenek a **fotós** túrázók, a **geocaching**-et művelők, de az általuk keresett attrakciók alig különböznek az átlagos kirándulótól. (A geocachinggel kapcsolatban ugyanakkor számos természetvédelmi probléma merül fel, pl. a geoláda fokozottan védett természeti területen, nem út mentén történő elhelyezése, a publikált/ajánlott útvonalak természetvédelmi szempontból megkérdőjelezhető megközelíthetősége stb.)

Az aktív turisztikai termékeken belül sikeresnek mondhatók a **kalandturisztikai parkok**, amely mind a családok, mind az egészségtudatos, aktivitás-központú fiatalok számára vonzóak.

## Útvonalak

A Börzsöny-Dunakanyar térsége közel 700 km **jelzett turistaút-hálózattal** rendelkezik. Az első turistautakat a Magyar Turista Egyesület létesítette, s az 1931-ben megjelent Börzsöny turistatérkép és útikalauz már számos, ma is létező útvonalat közölt. Az 1950-es évekre kialakult a térség turistaújtjainak, jelzéseinek főbb rendszere, amely azóta folyamatosan gyarapodott, illetve kisebb-nagyobb módosításokon esett át. A Börzsöny-Dunakanyar turistaújtjelzései illeszkednek az országos jelzésrendszerhez és alkalmazkodnak a topográfiai adottságokhoz.<sup>7</sup>

A Börzsöny-Dunakanyar térségét az **Országos Kéktúra** két szakasza<sup>8</sup> érinti: Nagymarostól, a Visegrádi révtől indulva Hegyes-tető – Török-mező – Kóspallag – Kisinóczi turistaház – Nagy-Hideg-hegy – Csóványos – Foltán-kereszt – Nógrád – Nagy-Kő-hegy – Magyarkút – Szendehely – Naszály – Ósagárd – Felsőpetény – Alsópetény útvonalon összesen 84 km hosszan szeli át a térséget. A kék jelzésű

<sup>6</sup> A Pilisi Parkerdő Zrt. civil- és szakmai szervezetekkel közösen kilenc, a kutyasétáltatással kapcsolatos alapvető erdei viselkedési elvet fogalmazott meg. Részletesebben ld:

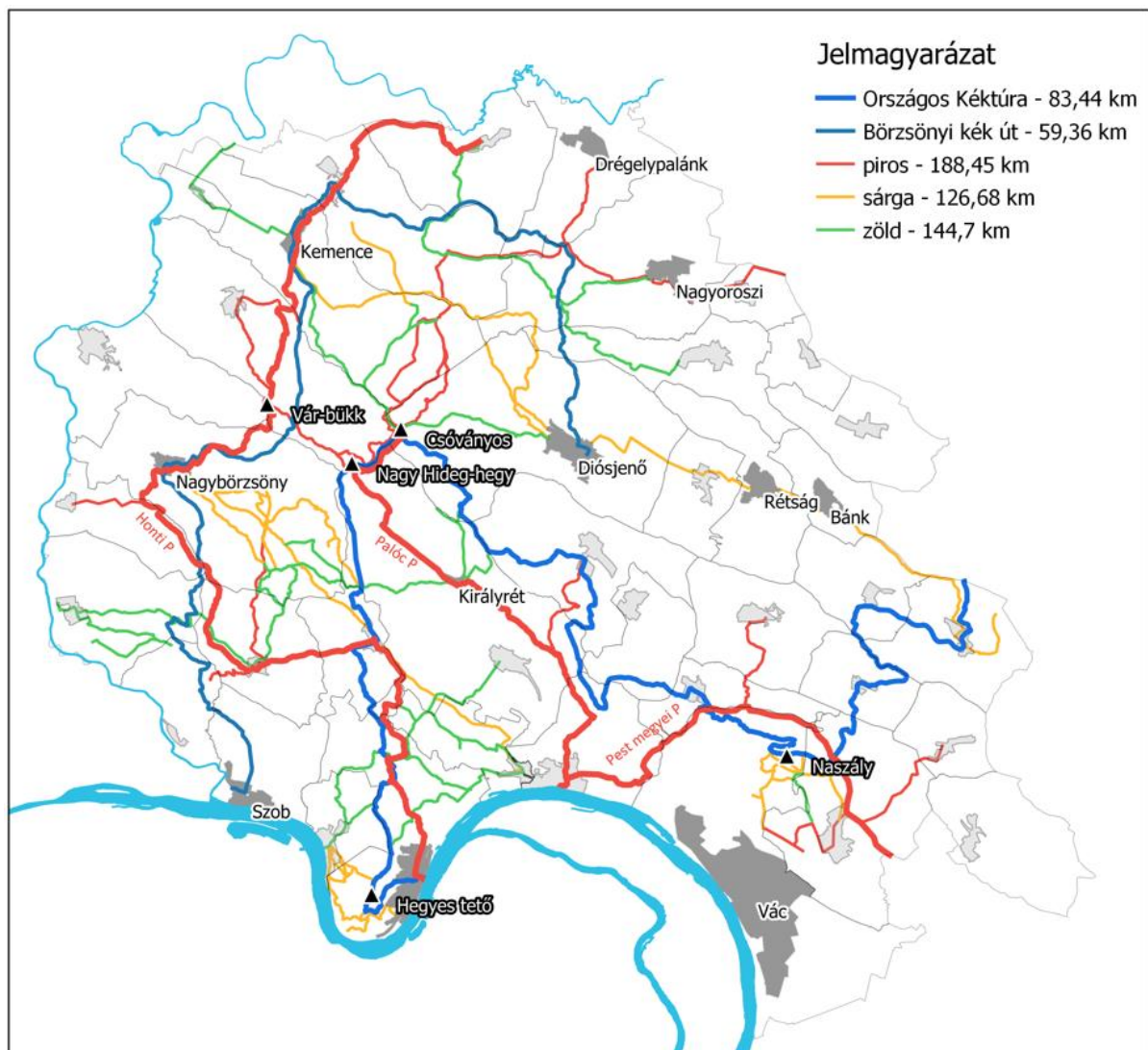
<https://parkerdo.hu/parkerdo/tudnivalok/kutyaval-erkezem/>

<sup>7</sup> A Börzsöny specialitása a Diósjenőről Királyrétre a Magas-Börzsönyön átvezető piros és kék X jelzésű sífutó út.

<sup>8</sup> 17. szakasz: Nagymaros – Nógrád, illetve 18. szakasz: Nógrád - Becske

turistaúton halad az 1980-ban kialakított ún. **Börzsönyi Kék**, amely Szobról indulva a Börzsöny kevésbé látogatott északi és nyugati részeit keresi fel. A piros jelzésű turistautak - a Nagymarosról Hontig tartó **Honti Piros**, a Verőce - Bernecebaráti - Horpács között futó **Palóc Piros** - jellemzően észak-dél irányban szelik át változatos, helyenként országosan is páratlanul szép, sziklás hegygerincösvényeken (Nagy-Mána, ill. Holló-kő térségében) a Börzsönyt. A Naszály felé Verőcéről indulva keleti irányban a **Pest Megyei Piros** elnevezésű turistaút vezet. A sárga és a zöld jelzésű utak megközelítőleg kelet-nyugati irányúak.

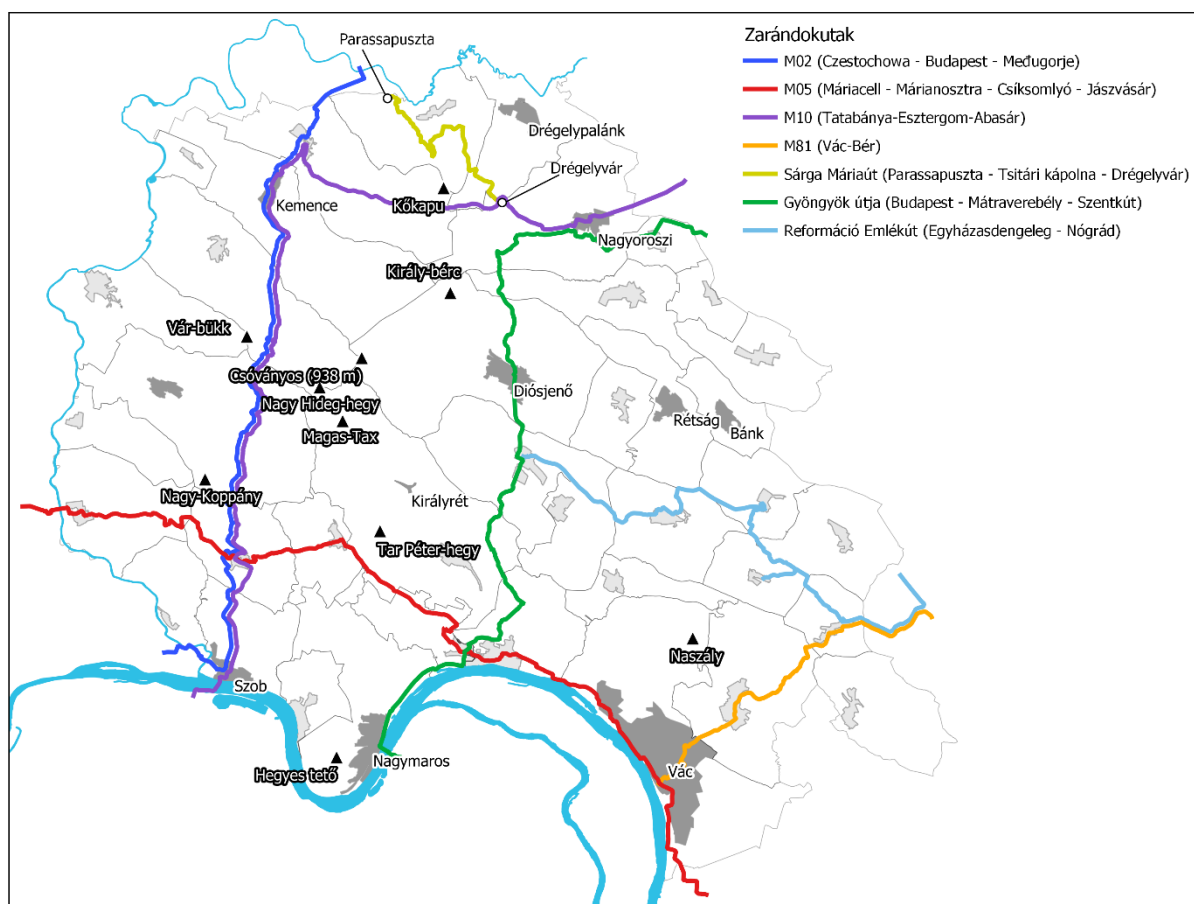
A turistautak főbb csomópontjai a kisvasutak mentén (Nagyirtás, Kisirtápuszta, Királyrét), a főbb belépési pontoknál (Nagymaros-Zebegény, Vác), a jelentősebb hegycsúcsok térségében (pl. Nagy-Hideg-hegy, Csóványos, Magosfa, Várhegy, Naszály) alakultak ki.



12. Ábra A Börzsöny-Dunakanyar jelzett turistaútjai színek szerinti bontásban

A **jelzett turistautak infrastruktúrájára** épülve számos túraútvonal tárja fel a Börzsöny és Naszály vidékét, amelyek vagy önálló jelzésen, vagy több jelzés kombinációján futnak. Ezek közül a legjelentősebb a térség szakrális emlékeit csokorba gyűjtő **Mária út**. Az észak-déli tengely az M02 (kék) jelzésű út, amely

Bernecebarátinál lép be a térségbe és egészen Ipolydamásdig tárja fel a Börzsöny egyházi emlékeit. A kelet-nyugati tengelyt délen az M05 (piros) elnevezésű, Letkés és Vác között futó út alkotja, míg északon Bernecebaráti és Nagyoroszi között az M10 (lila) jelzésű út vezet. A Naszály térségét a Vácról induló M81 (narancssárga) jelzésű út járja be. A térséget a **Gyöngyök útja** (sárga kör jelzéssel) zarándokút is átszeli. A Mária utat egészíti ki a Egyházasdengelegtől Nógrádig tartó **Reformáció Emlékútja**, amely Mikszáth Kálmán Palócországnak természeti és épített értékeit fűzi fel.



13. Ábra A Börzsöny-Dunakanyar jelzett szakrális újtjai

A térség északi-északkeleti és keleti sávjában futó **zöldutak** olyan többfunkciós útvonalak, amelyeket a gyalog, lovon, kerékpáron, illetve más motormentes módon közlekedő vagy túrázó emberek számára hoztak létre. Ezek az utak a turistatérképeken, kitáblázásokon Z jelzéssel szerepelnek.

A Börzsöny-Dunakanyar turistajelzései illeszkednek az országos jelzésrendszerhez. A **jelölőrendszer állapota** összességében megfelelő, bár vannak olyan térségek, ahol erősen elhanyagoltak. A hiányosságokat a Magyar Természetjáró Szövetség, illetve velük együttműködésben a Börzsöny Természetbarát és Hegymászó Egyesület (BTHE) folyamatosan számolja fel, valamint a meglévő jelzésrendszer karbantartásáról is gondoskodnak.

A túraútvonalak **nehézségi foka** a könnyűtől a nehézig a teljes spektrumot lefedi, a hegyvidéki gyalogtúrák többsége azonban a közepes - középnehéz kategóriába sorolható. A könnyebbek jellemzően a Dunakanyar térségében vagy kisebb körtúra

formájában jelennek meg, tanösvényeken át vezetnek, esetleg a hegycsúcsokról lefelé vezető, ereszkedő útvonalakon haladnak. A nehézségi fok a túraleírások alapján értékelhető, helyszínen erről nem kap információt a túrázó, ugyanakkor a „digitális elérhetőség” miatt ez nem is feltétlenül szükséges.

Az aktív, azon belül is a gyalogos turizmust az időjárás igen erősen befolyásolja, így a **preferált időszakokat** is elsősorban a jó kirándulóidőhöz köthető (hosszú) hétvégék, illetve különösen a Dunakanyar térségében a nyári időszak jelenti. Zsúfoltság leginkább a rövidebb és népszerű túraútvonalak, kisvasutak mentén s a Dunakanyarban tapasztalható (pl. Királyrét, Kisinóc, Csóványos, Nagy-Hideg-hegy, Bánki-tó). A zsúfoltság enyhítésére jó megoldás lehet a több belépőpontról induló körtúrák szervezése, hiszen ez egyrészt lehetővé teszi a tömeg cél szerinti mozgását és a turistaáradat elosztását, valamint a hosszabb-rövidebb körtúrákra felfűzött attrakciók az élményszerűséget is fokozzák (a körséta út-jelzés szerepel az MTSZ jelzései között).

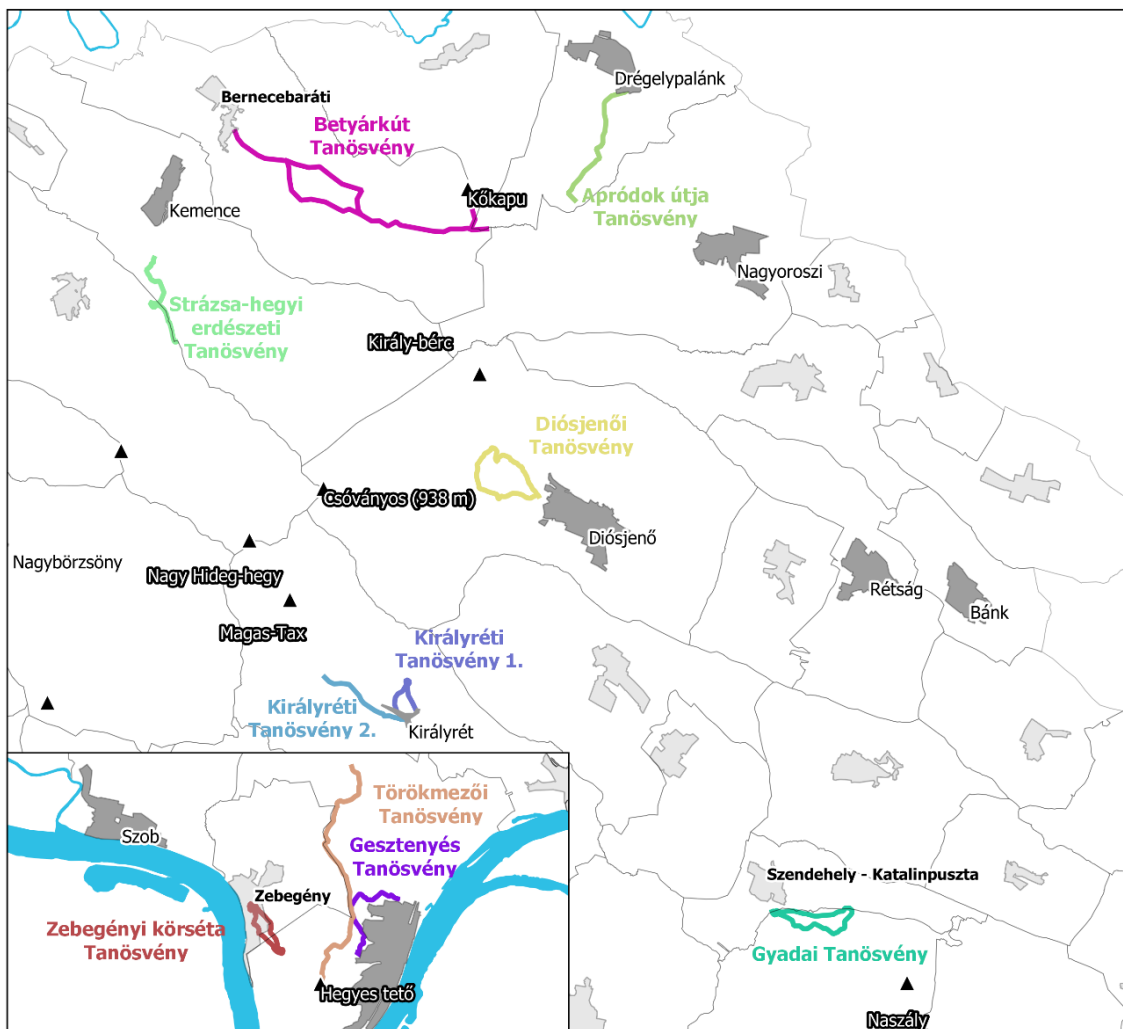
Nagyobb számban Budapesten és a fővárosi agglomerációban, de kisebb mértékben a térségben működő túraegyesületek, természetjáró szervezetek és túravezetők **túrákat is szerveznek**. Ezek azonban esetiek, nem hálózatosak, s leginkább egy napos itt-tartózkodást tesznek lehetővé, azaz a vendégéjszakák számában jelentős növekedést nem eredményez.



14. Ábra A Börzsönyi várak és középkori sáncok jelvénytudó túramozgalmi állomásai

A Börzsöny-Dunakanyar térségében is működnek **jelvénytörzsi túramozgalmak**, amelyek rendszerbe foglalt lehetőséget adnak a tervszerű, folyamatos természetjáró tevékenységre. Ezek közül talán a legismertebb a **Börzsönyi várak és középkori sáncok** elnevezésű, amelynek résztvevői az őskori és középkori földsáncok végigjárásával a hajdani vulkán kráterének szélén körbehaladva a Börzsöny legmagasabb csúcsaira juthatnak fel. A Börzsöny Természetbarát és Hegymászó Egyesület hívta életre az Emlékhelyek a Börzsönyben I. és II., valamint a Kálváriák a Börzsönyben elnevezésű túramozgalmakat. A Kinizsi Természetbarát Egyesület Encián Szakosztálya által szervezett **Encián emlékek** névre hallgató mozgalom több állomása is érinti a Börzsöny térségét. A Naszályban ilyen jellegű kezdeményezések nincsenek.

**Tematikus túrák** a térségben kevésbé meghatározók, bár kezdeményezések már vannak. A Continental Travel (Budapest) szarvasbögéssel egybekötött túrát, a Magosfa Környezeti Nevelési és Ökoturisztikai Alapítvány csillagászati túrákat, míg a Madármentő Egyesület madártani túrákat szervez. Az Ipoly Erdő Zrt. erdőtúrákat, valamint évszakonként különböző tematika mentén koordinál gyalogos túrákat.



15. Ábra Tanösvények

Említést érdemelnek az ún. **instant túrák**, geogo túrák, amelyek a teljesítménytúrákhoz hasonlíthatók, azaz meghatározott útvonalon, meghatározott

szintidőn belül kell teljesíteni. Lényeges különbség, hogy a túrák nem rendezvényként kerülnek meghirdetésre, így egyénileg bármikor teljesíthetők. Ilyen túra a **börzsönyi Kör** (152 km), az **Ökofutás** (Hiúz-kör: 75 km; Denevér-kör: 30 km), a Goove trails – **Kamor-kör** (15, ill. 34 km), a **Kutyás-kör** (9 km), a **6 vulkán útja** (29 km), valamint az **ELTE BEAC túrák**. Az egyes túrákról az [instanturak.hu](http://instanturak.hu), illetve a [geogo.hu](http://geogo.hu) oldalon lehet tájékozódni.

A Börzsöny-Dunakanyar térségében jelenleg 11, nagyobb területi egységen áthaladó **tanösvény** található, amelyek nagy része újonnan létesült, a régebbiek megújítása, kitáblázása, az információs táblák, jelzések karbantartása az utóbbi években folyamatos volt. A tanösvények többsége a Börzsöny erdei élővilágát mutatja be. Tematikájában, témájában kuriózumnak számít az **Ovis tanösvény**, valamint az utolsó nógrádi betyár, Sisa Pista életét bemutató **Bernecebaráti tanösvény**. A tanösvények táblái többnyire elegendő információt nyújtanak az erdei barangoláshoz, hosszuk, szóhasználatuk, illusztrációjuk pedig a célcsoport jellemzőihez, igényeihez illeszkedik, ugyanakkor élményszerűségüket illetően már eltérő a kép. Egyes tanösvényekhez vezető füzet is tartozik, melyek érdekes és játékos feladataikkal kiváló oktatóeszközök.

**Pihenők, megálló, piknikpontok** a főbb turisztikai útvonalak mentén épültek ki. A jelentősebb belépési pontok, desztinációk közelében erős koncentrációt tapasztalhatunk. Vác, a Dunakanyar és Királyrét, a kisvasutak főbb megállóinak térsége bővelkedik ilyen létesítményekben. Speciális megállóként értelmezhetőek a Mária út mentén található útmenti keresztek, amelyek a zarándokturizmus mellett a gyalogos kirándulónak is pihenőpontként szolgálhatnak. A Börzsöny-Dunakanyarban található *források, mint vízvételi helyszínek* szintén megállópontként értelmezhetőek (gyakran legalább pad, asztal is található mellettük), ugyanakkor az Ipoly partmenti és a Naszály térségének erdős, hegyvidéki részein a vízvételi lehetőség a források bizonytalan vízmennyisége miatt korlátozott<sup>9</sup>. Az elmúlt években a települések belterületén működő közutak közül többet is lezártak, így a vízvételi lehetőség a boltok, vendéglátóhelyek, valamint a temetők kútjainak kivételével korlátozott. A gyalogos túrázást népszerűsítő és/vagy tudatosító kampányok során kiemelt figyelmet kell fordítani az ivóvíz fontosságára, annak környezetkímélő, minimális hulladékkal járó biztosítására (pl. palackozott ásványvíz helyett a kulacs preferálása). A környezettudatosság tekintetében az utóbbi években sok előrelépés történt, a túrázók egy része igyekszik minél kevesebb szemetet „termelni”, illetve a keletkezett hulladékot nem hátrahagyni. A bakancsos turizmus azonban még mindig túl nagy hulladékterhelést eredményez.

### Szolgáltatások

A Börzsöny-Dunakanyar térségében a szálláshelyek széles spektruma rendelkezésre áll, nagyobb sűrűsödés a fejlesztési térség Duna-parti településein (Vác, Verőce, Kismaros, Nagymaros, Zebegény, Szob), illetve a további főbb „kirándulóközpontokban” (Nagybörzsöny, Kemence, Szokolya, Diósjenő, Szendehely) tapasztalható.

Túravezetést leginkább a nagyobb szállodák, a frekvenciátalabb túraútvonalak mentén elhelyezkedő szálláshelyek ajánlanak. A wellness-turizmus céljából Visegrádra érkező turisták a hajókirándulások és a rövidebb dunakanyari sétautak, városnézések mellett a pár órás – fél napos túrákat preferálják, ugyanakkor számukra a megfelelő

<sup>9</sup> A túrázók a [kozutak.hu](http://kozutak.hu) alkalmazás segítségével is tájékozódhatnak a vízvételi lehetőségekről.



információval való ellátottság (túra hossza, nehézségi foka, terepviszonyok, tájékozódás, szükséges ruházat, időjárás stb.) alapvető fontossággal bír: csak akkor vesznek részt egy-egy szervezett túrán, ha az információ teljeskörűen, lehetőség szerint még az utazás előtt elérhető és megfelelő élményígérettel társul. Számukra a túrázás a fő motivációjuk mellett (pihenés, wellness) kiegészítő elem, így az attraktivitás, egyediség, élményszerűség hangsúlyozása a programcsomagok szervezésénél és kijánlásánál is kiemelkedő fontosságú.

A gyalogos túrázók számára a különböző szálláshelyek felszereltsége (pl. vízellátottság, étkezési lehetőségek), a szálláshelyeken a közösségi terek megléte (pl. nyáron vagy jó időben terasz, tűzrakó hely, télen pedig zárt, fűtött helyiség), a kisgyermekkel túrázók körében az eszközellátottság (pl. etetőszék) fontos tényező. Az olcsóbb turistaházakra egyre nagyobb igény jelentkezik, különösen a nagyobb társaságokat elszállásolni képes létesítményekre.

**Vendéglátóhelyek** tekintetében a Börzsöny-Dunakanyar térsége összességében jól ellátott, területi megoszlásuk, koncentrációjuk nagyjából megegyezik a szálláshelyekével. Az éttermek, büfék, boltok nyitvatartási ideje – különösen a frekvenciált túraútvonalak mentén – többé-kevésbé igazodik a túrázók igényeihez. Hiányosság a kisebb, turisztikailag kevésbé jelentős térségek esetében tapasztalható. Negatívum, hogy a vendéglátóhelyek, éttermek nem minden esetben fogadják szívesen a túra végeztével „koszosan” betérő vendégeket, valamint a kártyás fizetési lehetőség is korlátozott (ugyanakkor a COVID miatt is várható az érintésmentes fizetési lehetőségek gyorsabb terjedése).

A Börzsöny-Dunakanyar térségében az országos **vándortábor** kezdeményezés keretében egyhetes táborokat is szerveznek felső tagozatos és középiskolás diákok számára. A gyalogos erdei vándortábor<sup>10</sup> Diósjenőről indul és a Kámor, Drégelyvár, Kemence érintésével Bernecebarátinál ér véget. A térséget érintő zarándoktábor<sup>11</sup> a márianosztrai Magyarok Nagyasszonya bazilikától a Börzsöny és a Cserhát gyönyörű tájain át Nógrád, Horpács, Szügy és Szécsény érintésével vezet egészen Mátraverebély-Szentkútig. A túrák nehézségi foka a közepes – középnehéz kategóriába sorolható.

### **Információ, események**

A Börzsöny-Dunakanyar, mint aktív gyalogos turisztikai desztináció, elsősorban a budapesti és a fővárosi agglomeráció lakosságát vonzza, de bizonyos látnivalói, attrakciói országosan is kiemelkedőek. A Börzsöny (Szarvas 2019, Cartographia 2020) és Cserhát **turistatérképek** (Cartographia 2019) és a Cartographia turistakalauzok (2021), valamint egyéb tematikus kiadványok tartalmazzák a jelzett gyalogos útvonalakat, valamint ezekhez kapcsolódóan túraajánlatok is részletesen megjelennek bennük.

A térség weboldala, a [borzsony.hu](http://borzsony.hu) számos információval szolgál többek között a látnivalókról, természeti és kultúrtörténeti értékekről, különböző szolgáltatásokról, tanösvényekről. A túraleírások menüpont alatt lehet röviden informálódni a fontosabb túraútvonalokról (OKT, Börzsönyi Kék, Piros Túra Mária út), ugyanakkor útvonaltervező alkalmazás és/vagy részletesebb túra kereső nem érhető el. Ez utóbbi hiányosságot az MTSZ applikációja, a **termesztjaro.hu**, valamint a [tekeregj.hu](http://tekeregj.hu), illetve

<sup>10</sup> <https://www.erdeivandor.hu/utvonalak/erdei-vandortabor-a-borzsonyben>

<sup>11</sup> <https://zarandoktabor.hu/utvonal/3/marianosztra-matraverebely-szentkut>, illetve utolsó állomásként <https://zarandoktabor.hu/utvonal/2/tata-marianosztra>

további szolgáltatók (pl. mountex.hu) oldalai pótolják, ahol régióra és/vagy kategóriára, valamint túrahosszra és nehézségi fokozatra szűrve is lehet a túraútvonalak között válogatni. A túraleírások mellett lehetőség van az útvonal letöltésére (gpx formátumban), valamint az adott térképszelvény kinyomtatására is.

A Börzsöny-Dunakanyar térségében számos **teljesítménytúrát** rendeznek, ezek népszerűsége azonban elmarad a mátrai, gerescei, vagy a Kinizsi Százas rendezvények mögött. A legnagyobb múltra visszatekintő ilyen jellegű rendezvények a Julianus 50, a Börzsöny Maraton, a Lokomotív 424 túra, a Börzsöny Vándortúra, a Ködös Börzsöny, a Dél-Börzsöny Kilátások, valamint a cserháti Kőről köre. A teljesítménytúrákról a **teljesitmenyturazoktarsasaga.hu** weboldalon lehet tájékozódni. A résztvevők számáról pontos adatok nem állnak rendelkezésre, de országos tendencia, hogy a teljesítménytúrák egyre nagyobb népszerűségnek örvendenek – a 2020-as, pandémiával sújtott évtől eltekintve. A teljesítménytúrázók szinte kivétel nélkül személygépkocsival érkeznek a helyszínre, így a versenyek időszakában megnövekedett gépjárműforgalommal kell számolni. Ha a világtárvány előtti tendencia folytatódik, akkor hosszabb távon a résztvevők létszámának emelkedése prognosztizálható, amely a versenyek zökkenőmentes lebonyolítását is veszélyeztetheti (pl. parkolási problémák, hosszúra nyúlt regisztráció, tömeg, zsúfoltság főleg a rövidebb, népszerűbb távokon).

### ***II.7.2. Kerékpáros turizmus***

A Börzsöny-Dunakanyar térsége már ma is tekinthető kerékpárosturisztikai desztinációnak, melyet az Eurovelo 6 kiépítettsége, a fővároshoz való térbeli közelség és a vasúti elérhetőség is lehetővé tesz. Ugyanakkor aránylag kevés az aktív kerékpáros turista a térségben, noha számtalan olyan útvonal tárja fel, amely a családok, fiatalok számára is vonzó lehet, nemcsak egynapos túrákra, hanem akár többnapos programként is. Jelenleg azonban az infrastrukturális és szolgáltatási szint még hiányos, térségi kerékpárutak és kerékpáros útvonalak kiépítettsége még kezdeti fázisban van. A térség egyelőre inkább regionális vonzással rendelkezik, noha az Eurovelo útvonal és néhány esemény révén már országos és nemzetközi vonatkozásban is javul az ismertsége és imázsa. A kerékpáros turizmus fejlesztését a térségi települések nagy része kiemelten fontosnak ítéli meg.

#### ***Vonzerők***

A Börzsöny-Dunakanyar térségének természeti adottságai kiválóak a kerékpáros turizmus szempontjából, hiszen változatos, látványos táji értékekkel rendelkezik, amelyek egymáshoz viszonylagos közelségben vannak, hosszabb kerékpáros túrával, vagy fél-egynapos csillagtúrákkal felfűzhetők, élményt kínálva az országúti és az erdei kerékpáros útvonalakat kedvelők számára is. A kerékpáros túrák feltételei így széles körben, akár családok számára is adottak, de ehhez további fejlesztések szükségesek.

A kerékpáros turisták közül vannak olyan célcsoportok, amelyek számára maga az út a vonzerő, mások viszont vagy kifejezetten bizonyos attrakciókat keresnek fel, vagy túrájuk során ejtik útba azokat. A térségben az utóbbi célcsoportok esetében más vonzerők érdekesek a kiépített kerékpárforgalmi létesítményeket, esetleg alacsony forgalmú utakat használók számára, s mások az erdei kerékpáros útvonalakat használók számára. Előbbi esetben a vizek (Duna, Ipoly, Bánki-tó), a hegylábi tájkép (hegyek, panoráma), a településeken belüli látványosságok (épített emlékek) a fő vonzerő a kerékpárosok számára. Az erdei kerékpáros útvonalakat

használók számára a geomorfológiai érdekességek, a források, zúgók, kilátást biztosító tisztások, erdei házak stb. jelentkeznek fő attrakcióként. Maguk a bürzsönyi utak, szerpentinekkel, meredekségükkel, vadregényességükkel a hegyikerékpárosok számára önmagukban is vonzerót és kihívást jelentenek (a minőségi problémák ellenére is).

## Útvonalak

Noha az elmúlt idöszakban történtek előremutató lépések, de összességében a térségben a kerékpáros útvonalak megfelelő minőségű és sűrűségű kiépítettsége nem történt meg, a jelenlegi kerékpár forgalom számára alkalmas utak a térségben nem alkotnak hálózatot. Az erdészeti utak nem alkotnak hálózatot, így erdei kerékpárosútvonalak csak közutak bevonásával alakíthatók ki. Ugyanakkor az erdészeti feltáró hálózatnak csak néhány elemét alkotják a kényelmes vonalvezetésű, biztonságos kerékpározást biztosító burkolt utak, vagy földutak. A meredek, zúzottkő burkolatú utak és az épített közelítő nyomok hálózata biztonságos kerékpározásra nem alkalmas, a turistautak pedig általában olyan ösvények, amelyek kizárólag gyalogosan járhatók.

A legnagyobb erősség a kiépített Eurovelo útvonal és a jellemzően igen alacsony forgalmú közúthálózat léte, valamint a jelzett MTB hálózat növekedése. Ugyanakkor igen komoly gyengeség a komoly minőségi problémákkal jellemezhető úthálózat és a hálózati hiányok sokasága. Mindamelllett a Bürzsönyben igen jelentős a nem kiépített/felfestett, de térképi útvonalak, track-ek által népszerű kerékpáros útvonalak léte.

A Bürzsöny-Dunakanyar térség kerékpáros útvonalait a következő területi csoportosításban tekintjük át:

1. **Dunakanyar:** Szob és Vác között, egészen Budapestig a Duna vonala mentén halad a jó minőségben<sup>12</sup> kiépített, 70 km hosszú, jól kitáblázott, helyenként pihenőpontokkal is ellátott, Szob és Vác között megszakítás<sup>13</sup> nélküli Eurovelo 6 („Felső-Dunamente kerékpárút”), mely jelentős kerékpáros forgalommal is rendelkezik (legszebb szakasza a Nagymaros-Zebegény közötti „Beatrix királyné kerékpárút”). Innen indulnak ajánlott ill. felfestett útvonalak észak felé az Ipoly mentén, Szokolya felé ill. Márianosztra és Köves-mezőn keresztül Kóspallag felé. Kiépített kerékpárutak nem ágaznak le az Eurovelo útvonalról, a Szobi rév túloldalán sincsenek még kiépítve a hálózati elemek. Ugyanakkor a nemzetközi vendégforgalom számára a Duna jobb partján vezetett Eurovelo 6 képez nagyobb vonzerót, így annak jövőbeli megépítése a balparti útvonal forgalmára is hatással lesz<sup>14</sup>.
2. **Ipoly-völgye:** az OTRT által kijelölt, Ipoly menti kerékpáros útvonal ajánlott útvonalként, minden kerékpáros és turistatérképen szerepel, de kerékpárforgalmi létesítmények még nincsenek, az Ipolydamásd – Letkés kerékpárút építés alatt áll. Parassapuszta és Drégelypalánk között (a Hont belterületi szakasz kivételével) a nagy forgalmú 2. sz. főút mellett kiépített kerékpárút is található (itt még a későbbiekben is elképzelhető

<sup>12</sup> egyes szakaszain ugyanakkor vannak fejlesztésre, karbantartásra szoruló részek, melyet a Magyar Közút Zrt. folyamatosan javít, amennyiben van megfelelő forrása hozzá

<sup>13</sup> A hamarosan átadásra kerülő Budapest-Dunakeszi szakasz révén a fővárostól összefüggő hálózaton érhető el Vác ill. Szob

<sup>14</sup> jelenleg a jobbparti projektek megvalósítása rövid távon bizonytalanná vált különböző okok miatt

kerékpárútépítés). Vámosmikola és Bernecebaráti között mindkét közúton jelölt az útvonal: az országos útvonal Tésán, a térségi kerékpárútvonal Kemencén keresztül halad ill. Drégelypalánk és a szlovákiai Ipolyhídvég között is van tervezett térségi kerékpárútvonal. -Hamarosan megkezdik az Ipolydamásd-Balassagyarmat-Szécsény (55km) kerékpáros útvonal tanulmánytervének elkészítését is.

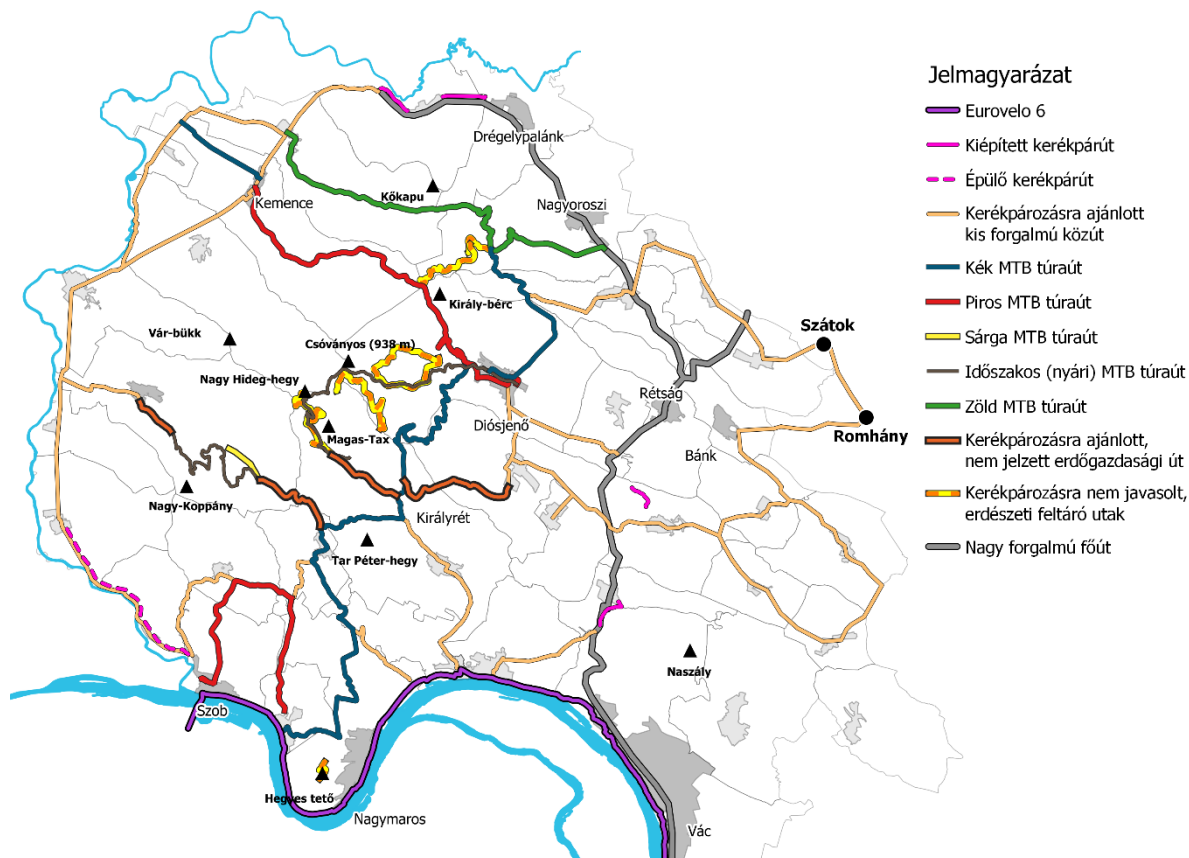
- Börzsöny:** kiépített kerékpárutak nincsenek, a Börzsöny belső tömbjében még közutak sincsenek, így elsősorban az Ipolyerdő Zrt. általa kijelölt erdészeti magánutakon javasolt a kerékpározás. Jellemzően ezeken lettek felfestve a kerékpáros MTB útvonalak kb. 100 km hosszban (ebből 40 km aszfaltozott erdei út, 40 km aszfaltozott vagy makadám erdei úthálózat, 20 km biztonságos kerékpározásra alkalmas kiserőforgalmú közút). A vármegyei rendezési terveken térségi kerékpárútvonalként jelzett a Kemence-Diósjenő, a Nagymaros-Kóspallag-Királyrét-Diósjenő. Erdei kerékpározásra ma elsősorban a Börzsöny északnyugat-délkelet irányú nagy völgyeiben épített utak a legmegfelelőbbek (Bernecebaráti-Nagyoroszi, Kemence-Diósjenő, Nagybörzsöny-Kóspallag), valamint a nagymarosi Panoráma út (7km). A Kék MTB DNY-ÉK irányban átszeli a Börzsönnyt (Zebegény-Királyrét-Diósjenő-Nagyoroszi, 45 km), a piros útvonalak Kemence és Diósjenő (20km) ill. Szob-Csurgópuszta (9km) és a Csurgópuszta -Zebegény félkörön, a zöld útvonalak a Bernecebaráti-Nagy-völgy-Nagyoroszi (20km) útvonalon vannak felfestve. Fontos fejlesztés valósult meg néhány éve Királyrét és Nógrád közötti kerékpáros útvonal kialakításával. A közeljövőben indul a Diósjenő-Pénzásás és a Kismaros – Verőce – Királyrét útvonal tervezése. Mindezek mellett vannak még kerékpározható utak, ösvények, melyeket a turistatérképek is jeleznek ill. ajánlott túraútvonalak is behálózhatnak<sup>15</sup>. Az erdei kerékpáros úthálózat minőségi problémákkal rendelkezik, jelentős javításra szorul (kátyúzás, szakaszos burkolás, stabilizálás, kopóréteg-fejlesztés), valamint az Eurovelo hálózathoz való kapcsolódás is fontos. Az egyes útvonalak különböző célcsoportok számára ajánlottak: kisebb állóképességgel is teljesíthető a Diósjenő – Kemence útvonal, különösen Kemence irányából, valamint a Panoráma út, a 12106. számú kóspallagi bekötőút felől megközelítve. A Nagyoroszi-Bernecebaráti útvonalnak a földutak igénybevételét elviselő kerékpárral érdemes nekivágni. A kifejezetten sportos vonalvezetésű Kóspallag – Nagybörzsöny útvonal gyakorlott kerékpárosoknak ajánlott.
- Nógrádi-medence és Naszály térsége:** Noha a térség domborzati adottságai kedvezőek, a kerékpáros infrastruktúra csak kis szakaszokon épült ki, igaz, alacsony forgalmú utak jellemzőek a térségben. Ugyanakkor a vármegyei rendezési terv jelentős regionális hálózatot határoz meg: térségi kerékpárútvonalként jelzett a Diósjenő-Borsosberény-Horpács-(Patak-Dejtár-Ipoly-menti országos kerékpárútvonal), a Diósjenő-Nógrád-Nőtincs-Ősagárd-Keszeg-(Nézsza), valamint a kettőt összekötő Nőtincs-Rétság-Tereske-(Érsekvadkert-Patak) ill. az utóbbiról leágazó Bánkot is érintő, a Galga völgyéig vezető útvonal.

---

<sup>15</sup> a kerekparos.com Börzsöny-térképen a Kisirtáspuszta-Érsek-tisztás-Nagyirtáspuszta-Farkas-völgy és a Cseresznyafa-parkoló-tax-Nagy-hideg-hegy-Diósjenő útvonal (síút), valamint a Kemence-Győrfigamajor útvonal is szerepel

5. Ma a térség legfontosabb útvonala a Királyrét-Nógrád-Nőtincsi-Keszeg-Alsópetény-Bánk útvonal-szakasz, mely kerékpározásra ajánlott országos útvonali elemként jelenik meg a merretekerek.hu oldalon, s alapját jelentheti egy kialakítandó országos kerékpáros túraútvonalnak. Ezenkívül a Verőce-Katalinpuszta útvonal említhető, ahol a 2. sz. főút mellett kisebb szakaszokon kerékpárút is épült (ez viszont nem térségi hálózati elem). Ugyancsak kerékpárút fut a Nőtincsi-tó keleti partján. Felmerült a Romhány-Díósjenő közötti régi felhagyott vasútvonal mentén kerékpáros útvonal kialakítása, valamint Nyugat-Nógrádban térségi, több települést összekötő kerékpárút megépítése. A Naszály térségében nincsenek kerékpáros útvonalak.

Speciális útvonalat jelent 2006 óta a **Duna-Ipoly Zöldút**, mely Budapest és Parassapuszta között halad, a Duna és az Ipoly folyók mentén. Fő tengelyét a Budapest-Vác-Szob kerékpárút és az Ipoly-menti kerékpáros útvonal Pest vármegyei szakasza jelenti. A Magosfa Alapítvány koordinálja a zöldúthoz kapcsolódó útvonalak kijelölését, információs táblák kihelyezését, pihenők kialakítását (a zöldút honlapja ma már nem elérhető). Ugyancsak 2006-ban hozta létre a Sugárkankalin Turisztikai Egyesület a 60 km-es „**Örökségeink Útján Zöldutat**” kilenc szomszédos nógrádi települést összekötve (Borsosberény, Drégelypalánk, Hont, Horpács, Nagyoroszi és Pusztaberki a térség része), ahol túrákat is vezetnek. A Zöldutak Módszertani Egyesület székhelye Alsópetényben van. Innen indul a Nyugat-Cserhát zöldút, de az a fejlesztési térségen kívül halad.



16. Ábra A Börzsöny-Dunakanyar térség kerékpáros útvonalai

A következő időszak feladata, hogy javítsa a térség biztonságos kerékpározhatóságát, jobb minőségű, sűrűbb kerékpáros útvonalhálózatot kialakítva. A meglévő, illetve új

kerékpáros hálózati elemek fejlesztésével, összekötésével növelhető az EuroVelo 6 kerékpárút vonzereje is. A meglévő adottságokat kihasználva fontos az Ipoly Erdő Zrt. jelenleg is kerékpározásra kijelölt üzemi útszakaszaszainak minőségi fejlesztése, egyes közutak biztonságos kerékpározásra alkalmassá tétele, valamint a kül- és belterületi önkormányzati kezelésű utak kerékpárosbaráttá tétele akár új kerékpárforgalmi létesítmény kialakításával. Mivel a kerékpáros turisták kimondottan fontosnak tartják az útvonalak megfelelő kitáblázását, így a kerékpáros útvonalhálózat sűrűségének növelése mellett e területen is fontos lenne előrelépni.

### Szolgáltatások

A térségben jelenleg nincs kerékpáros centrum (turisztikai látogatóközpont), amely a célcsoport különböző igényeit (kölcsönzés, e-töltés, vendéglátás, szervizpont, öltöző, zuhanyzó, információ, túraútvonal ajánlatok) egy helyen kielégíti, s belépési pontot is jelent a térségbe, ugyanakkor a Dunakanyarban a 12. sz. főút mellett ennek kialakítására már megfogalmazódtak ötletek.

A Budapest-Dunakeszi közötti EuroVelo kerékpárút átadásával jelentősen növekedhet a fővárosból kerékpárral érkezők száma is. Fontos belépési pontot jelentenek a vasútállomások, fontos lenne a főváros felől érkező kerékpárosok egyre nagyobb arányát a vasútra terelni. Az emeletes vonatok komoly tárolókapacitása is ösztönözheti ezt. A Vác-Balassagyarmat vonalon is belépési pontok lehetnek a vasútállomások (pl. Diósjenő, Nógrád, Nagyoroszi). Ugyanakkor a térségbe való kerékpáros belépésre a Dömös – Nagymaros és a Pilismarót – Zebegény kompok is kiváló lehetőséget jelentenek. A kisvasúti kocsik egy részén is megoldható a kerékpárszállítás, így az erdei vasutak a kerékpáros túrázással is kombinálhatók.

A **kerékpárparkolás** esetében vannak szűk keresztmetszetek, a tapasztalatok szerint a vasútállomásoknál sok helyen tele vannak a kerékpártárolók. Ugyanígy az akadálymentesítés területén is vannak elmaradások.

Zebegényben van egy kerékpáros büfé, Nagymaroson pedig a helyi erdészethél egy biciklibolt, és -kölcsönző. Jelenleg kevés helyen van **kerékpárkölcsönzési** lehetőség: Zebegényben, a Nagymarosi Bringaponton és a Diósjenői Erdei Szabadidőparkban<sup>16</sup>, utóbbi kettő az Ipolyerdő, de a bérelhető flotta max. 10 db-os mindegyik helyen. A váci Magosfa Alapítvány is foglalkozik kerékpárkölcsönzéssel (30 kerékpár). Az Ipolyerdő felmérése szerint a kirándulók kb. 4 %-a jár kerékpárral, s a megkérdezettek 10%-a vállalkozik kerékpáros túrákra is. A kerékpárkölcsönzők jelenleg nem szerveződnek hálózatba, így a kiinduló és érkező pontnak ugyanannak kell lenni, az A-ból B-be haladás nem lehetséges kölcsönzött kerékpárral. Olyan szolgáltatás sincs, mely több napos túra esetén csomagszállítást biztosít. A Dunakanyarban található, honlappal is rendelkező, kerékpárkölcsönzéssel is foglalkozó szolgáltatók jellemzően szervizelési lehetőséget is biztosítanak. Egy térségi kölcsönzési rendszer létrehozásának lehetőségét vizsgálni kell (hagyományos és e-kerékpár). Ennek szervezeti formája jelenleg kétséges, a meglévő szolgáltatók ösztönzésével, érdekeltté tételével azonban létrehozható úgy, hogy ehhez ne kelljen túl nagy központi hub-ot megvalósítani.

---

<sup>16</sup> A két kölcsönző pont az Ipolyerdő Zrt. kezeli, emellett 4 új kölcsönzőpontot terveznek létrehozni (a meglévő 20 db kerékpárból álló kínálatot 20 db elektromos rásegítésű és 200 db normál hegyi kerékpár beszerzésével bővítve): Királyréti erdei vasút kismarosi végállomás, Királyréti Kirándulóközpont, Kemencei kisvasút kemencei végállomás, Magas Tax turistacentrum.

**E-bike bérlési lehetőség** csak Budapesten, illetve 2020 nyara óta Pilismaróton elérhető a térségbe látogató turisták számára. Az e-bike-kal történő egész napos túrák több nappal is meg tudják hosszabbítani az Dunakanyarban eltöltött napok számát, így összehangolt e-bike kölcsönző rendszer kialakításával a térségben jelentősen növekedhetne a látogatószám is.

A térségben 33 **szálláshely** vallja magát és rendelkezik kerékpárosbarát szolgáltatásokkal. A kerékpárosbarát szálláshelyek zárható, fedett kerékpártárolóval rendelkeznek, ideális esetben ruhamosási-, és szárítási lehetőséget biztosítanak, kerékpárszerelésre, esetleg kerékpárkölcsönzésre is van lehetőség. Ilyenek alig vannak a térségben, s ezek nincsenek hálózatba szervezve, egymásról is kevés az információjuk. A Dunakanyar térségében több vendéglátóhelyen is törekszenek a kifejezett kerékpáros kiszolgálásra és kínálatra is.

Kerékpáros pihenőhelyek a térségben alig vannak, a hálózati fejlesztések ezek bővítését is igényli majd.

Bringaparkok jelenleg nincsenek a térségben, noha több szervezet részéről számos terv megfogalmazódott pumpapálya (pl. Szendehelyen), single track (pl. Szendehely-Verőce-Magyarkút között) kialakításáról, ezekről jelenleg is folynak egyeztetések az Ipoly Erdő Zrt.-vel.

A térségben **szervezett kerékpártúrákat** is tartanak, de ezekről igen nehéz információt találni, mert csak a szervezők oldalain jelennek meg. A váci Magosfa Alapítvány a Beatrix királynő kerékpárúton (Dunakanyar), az Ipoly-völgyében és a Dél-Börzsöny térségében vezet hegyi tereptúrákat. A balassagyarmati Ipoly Túra Egyesület Ipoly Aktív Túrarendszere az Ipoly közel 200 km-es vonalára szervezi túráit, melyek közül a térséget több is érinti (a Szob-Balassagyarmat közötti Ipoly alsószakasz túra és körtúra, a Balassagyarmat - Márianosztra – Balassagyarmat zarándok körtúra stb.). A Kárpátok Vándorai Természetjáró Egyesület több mint 10 éve rendszeresen megrendezi a K3 Kalandtúráit a Börzsönyben<sup>17</sup> Egyéb szervezett kerékpártúrákat budapesti szervezetek biztosítanak.

**Instant kerékpártúrák** is vannak a Börzsönyben: a geogo.hu-n a Trianon 100 Börzsönyi Kerékpáros Körtúra.

A Börzsöny jelenleg is helyszíne egy **bringás vándortábornak**. A 210 km hosszú Cserhát - Börzsöny - Dunakanyar vándortábor<sup>18</sup> Somoskőújfalutól Ipolytarnócon, Hollókőn, *Bánkon*, *Verőcén* és *Szobon* keresztül Esztergomig vezet (két szálláshely kapcsolódik a térséghez: Bánk, Nádas kemping és a verőcei Csattogó-völgyi üdülőházak), a tábor 4-6. napján Bánk, Nőtincs, Nógrád, Királyrét és Verőce főbb nevezetességeit keresik fel.

### **Információk, események**

A térségre vonatkozó **turistatérképek** (Szarvas 2019, Cartographia 2020) és a Cartographia turistakalauz (2021) tartalmazzák a kerékpárutakat, jelzett kerékpáros útvonalakat, minden jelenleg létező (kiépített és jelzett) útvonal megjelenik. A Dunakanyar térségére évtizedek óta léteznek kerékpáros térképek, a legfrissebbek a Cartographia kiadásában kerékpáros térképek is készültek, melyek számos

<sup>17</sup> <https://tturak.hu/hikeOccasion/2149/details>

<sup>18</sup> <https://www.bringasvandor.hu/programok-turak/cserhat-borzsony-dunakanyar>

kerékpáros túraútvonalat is ajánlanak.<sup>19 20</sup> Vác kerékpárosbarát város kiadványa a térségre vonatkozóan 8 túrát ajánl, különböző nehézségi szintek szerint.<sup>21</sup>

Az **online információk** mennyisége bőséges, több honlap is rendelkezésre áll (openstreetmap.hu, merretekerjek.hu, kenyi.hu, flowcycle.hu, terkepem.hu, holkereparozzak.hu, bikemap.net<sup>22</sup>), ezek többsége jellemzően a kerékpárutakat és az erdei kerékpáros útvonalakat is tartalmazzák, némely a parkolókat, látnivalókat, szolgáltatásokat is ill. kerékpáros köröket is ajánl. Azaz a **tájékozódást segítő információforrások az egyéni túrázók analóg és digitális formában is jó minőségben rendelkezésre állnak** a térség egészére.

A térség kerékpáros image-ét meghatározzák és javítják az egyre ismertebb és népszerűbb, **attrakciót jelentő események**. A Börzsöny évtizedek óta népszerű a kerékpáros versenyek, rendezvények terén.<sup>23</sup> Kiemelendő a 90 km-es Börzsöny Ring kerékpáros-teljesítménytúra és a Börzsöny Ásza országúti kerékpáros hegyi időfutam verseny.

### **II.7.3. Vízi turizmus**

A víziturizmus kapcsán a térség a Duna és az Ipoly révén érintett. A Duna „klasszikus vízitúra-útvonalnak számít, bár a Szentendrei-Dunaág a kisebb forgalom és a kedvezőbb hajózhatósága miatt erős konkurenciának számít. A kikötők, szálláshelyek és kapcsolódó szolgáltatások a Dunakanyarban megfelelően kiépültek. Az Ipoly jelenleg még kevésbé ismert és népszerű vízitúra helyszín, ugyanakkor hajózhatóság szempontjából is több nehezítő körülménnyel kell megküzdeni. A folyó két partján a szolgáltatások még nem épültek ki, viszont a határmentiségéből adódóan a jövőbeni fejlesztések révén a szlovák turisták is megcélozhatók.

### **Vonzerők**

A vízitúrák esetében az elsődleges vonzerőt maga a folyó, az általa „szolgáltatott” természeti környezet jelenti.

<sup>19</sup> A Cartographia Dunakanyar kerékpáros térkép és útikalauz, (2014) 1:50 000 méretarányú, 108 oldalas térkép 25 (GPX-ként is letölthető) túraajánlattal, melyek közül a térséget a következők érintik: 11. túra: A Duna bal partján; 12. túra: A Börzsöny déli lejtőin; 13. túra: Az Ipoly völgyében; 14. túra: A Nógrádi vár; 15. túra: Két patak völgyén át. Hegyikerékpáros túrák: 21. túra: A Kelet-Börzsönyben; 22. túra Dél-Börzsönyben I.; 23. túra Dél-Börzsöny II.; 24. túra: A Hosszú-völgyi patak mentén; 25. túra: Szendehelyi kirándulás.

<sup>20</sup> A Cartographia aktív térképe (2017) 1:100 000 méretarányú, 15 kerékpártúrát ajánl: 4. Dunakanyar kör; 9. Váci kör; 10. Cserhát kör; 11. Dél-Börzsöny kör; 12. Nagyborzsönyi kör; 13. Királyréti kör; 14. Bánki kör; 15. Észak-Börzsöny–Ipolyság kör

<sup>21</sup> könnyű túrák: Vác–Sejce–Fenyves-hegyi Kilátó–Verőce–Vác, 50 km; Vác–Kismaros–Királyrét–Kismaros–Vác 42,8 km; közepes túrák: Vác–Verőce–Kismaros–Törökmező–Zebegény–Nagymaros–Kismaros–Verőce–Vác 49,3 km; Naszály-hegy kerülvése, 30 km; Vác–Rád–Penc–Keszeg–Nézsza–Csővári-Vár–Nézsza–Keszeg–Penc–Rád–Vác, 42,8 km; nehéz túrák: Vác–Nagy-hideg-hegy–Vác, 67 km; Vác–Verőce–Szokolya–Nógrádi-vár–Diósjenő–Tolmács–Borsosberény–Drégely-vára–Királykút–Királyrét–Szokolya–Kismaros–Verőce–Vác, 105 km; Vác–Verőce–Kismaros–Nagymaros–Zebegény–Szob–Zebegény–Nagymaros–Kismaros–Verőce–Vác 64 km;

[http://www.turizmusvac.hu/doc/VAC\\_kereparosturak\\_szoro\\_OK.pdf](http://www.turizmusvac.hu/doc/VAC_kereparosturak_szoro_OK.pdf)

<sup>22</sup> a terkepem.hu csak a kerékpárforgalmi létesítményeket és parkolókat tartalmazza; a holkereparozzak.hu túraajavaslásokat tartalmaz; a bikemap útvonaltrack-eket és azok főbb jellemzőit (hossz, szintemelkedés stb.) mutatja

<sup>23</sup> Korábban népszerű rendezvények: Börzsöny Maraton Terepverseny; Börzsöny Kör 100 km-es országúti túra; Nagyváltás 50; Dunaparti 25



A **Duna** vízi turisztikai jelentősége nagy, a klasszikus vízitúrás társadalom ehhez a folyóhoz köthetően alakult ki. A rendszerváltás előtt számtalan csónakház tarkította a partját, amelyek nagy részét sajnos mára elbontották. Napjainkban a túrázás inkább a mellékágakon és ágrendszerekben zajlik, de néhány jelentős túrát még mindig találhatunk. (pl. TID, Nemzetközi Dunatúra).

A Dunát Szobnál magas hegyek ölelik körül - jobbra a Visegrádi-hegység, balra a Börzsöny csúcsai között préseli át magát a folyam, az ország leglátványosabb geológiai képződményét, a Dunakanyart létrehozva. A szobi Dunaparton kemping található, valamint ez a település a végállomása a Budapest-Vác-Szob vasútvonalnak, illetve innen indul a Szob – Nagy-Börzsöny kisvasút is. Zebevényben található hazánk egyetlen hajómúzeuma, valamint számtalan gyalogtúra útvonal keresztezi a települést. Innen lehet könnyen feljutni a Remete barlangba, amely a vízről is csodás látványt nyújt. Nagymarosnál a Visegrádi Fellegvár panorámája egyedülálló, valamint itt található a Dunakanyar legjobban kiépített, legtöbb szolgáltatást nyújtó partja is. Említést érdemel a 2017-ben nyílt Nomád Bár, a Dunakanyar egyetlen dunaparti mezítlábas romkocsmája. Kismaros a Királyréti kisvasút végállomása. A Dunakanyar egyik legikonikusabb települését, Verőcét könnyű megismerni a jellegzetes, Ybl Miklós tervezte duna-parti támfalakról, amelyek különleges és ódon hangulatot biztosítanak a vízről érkezők számára. Verőce határában állnak a római őrtorony maradványai, majd nem sokkal lejjebb a Camelot étterem impozáns épülete. Vác felé továbbhaladva található a környék egyetlen valódi bal parti szigete, a Kompkötő-sziget (1684 fkm.). A sziget bal parti mellékága hosszú évek óta egy keresztgáttal volt elvágtva, így gyakorlatilag két öblöt alkotott, amely az évek során szép lassan iszaposodott el. 2018-ban a keresztgátat átvágva ismét utat engedtek a Duna vízének azon az ágon, és ez egyben egy nagyon szép és hangulatos vízitúra útvonalat is eredményezett. Vác a térség legnagyobb városa, amelynek barokk főtere jó kiindulási pont a legfontosabb látnivalók megtekintésére.

Az **Ipoly** jelenleg még kevésbé ismert és népszerű vízitúra helyszín, így mind a folyó, mind a parti sávja – a duzzasztókat leszámítva – megőrizte viszonylagos érintetlenségét. A Drégelypalánk és Parassapuszta közötti kanyargós, meanderező folyószakasz, a keskeny néhol szinte karnyújtásnyira összeszűkülő folyót övező ligeterdők, a madárritkaságok Magyarországon egyedülálló élményt nyújtanak. A folyó Tésánál lép be újra hazánkba, ahol a 15 méter magas tésai löszfal fogja közre az Ipolyt. A Börzsöny-patak torkolatával szemben, homokos helyen egy kikötésre, pihenésre is alkalmas fürdőhely található. A kavicspadok után a Borda (Burda) és a Börzsöny által közrefogott damásdi szurdok következik, majd Ipolydamásd után a folyó síkvidéken, kanyarokkal tűzdelve halad egészen a dunai torkolatig. A torkolat alatt strandolóhely található.

### Útvonalak

A Dunakanyar az egyik legszebb magyarországi vízitúra útvonala. A **Duna** Börzsöny-Dunakanyar térségébe eső szakasza az Ipoly torkolatánál, az 1708 fkm-nél kezdődik és Vácnál, az 1675 fkm-nél hagyja el azt. Ha a vízállása alacsony, akkor 2-5 km/h-val folyik, ha magas, akár 8-12 km/h-val, szélessége 400-600 méter közötti. A folyó ezen szakaszán **uszályok, kirándulóhajók és motorcsónakok is közlekednek. A szél a hegyek között felerősödve a folyón megszokottaknál nagyobb hullámokat kelthet. A Duna hajózhatóságának nehézsége változó, így kezdők számára csak túravezetéssel ajánlott. A szakasz egy nap alatt levezethető, de a part mentén több kemping és nomád táborozóhely is található.** Kikötők, kikötési pontok sűrűn állnak

rendelkezésre, ezek állapota kiváló, ugyanakkor a nagymarosi rév és környéke nyári időszakban mindig forgalmas. Nagymaros és Vác között, az 1682 – 1680 fkm-nél 3 kőgát nyúlik be majdnem a Duna közepéig, egymástól 150-200 m távolságra. Normál vízállásnál ez olyan áramlást okoz a bal parton, amelyen hegymenetben (felfelé) evezni komoly kihívást, nagyobb vízállásnál pedig veszélyt jelent főleg a kezdő túrázók számára.

Az **Ipoly** a szlovák Vepor hegységben ered, a térséget Drégelypalánknál éri el és Szobnál torkollik a Dunába. Ez az Alsó-Ipoly-völgynek nevezett szakasz 72 km hosszúságú, amelyből Parassapuszta és Tésa közötti 20 km-en a folyó szlovák területen kanyarog. Az Ipoly a kis vízgyűjtő területének és a viszonylag kevés csapadéknak köszönhetően **kis vízhozamú** folyónak számít, ugyanakkor **szélsőséges változásokra is képes**: esőzések idején a vízhozama a többszörösére duzzadhat. Kis vízállás esetén átlagos mélysége csupán 0,5 – 1,5 méter közötti, átlagos sebessége 3-4 km/h. Mélyebb vizek csak a kanyarokban és a duzzasztók előtt található. A folyó szélessége 10-25 m között változik, de a meanderező szakaszokon akár 4 m-re is összeszűkülhet, a duzzasztók előtt pedig 20-25 m széles is lehet.

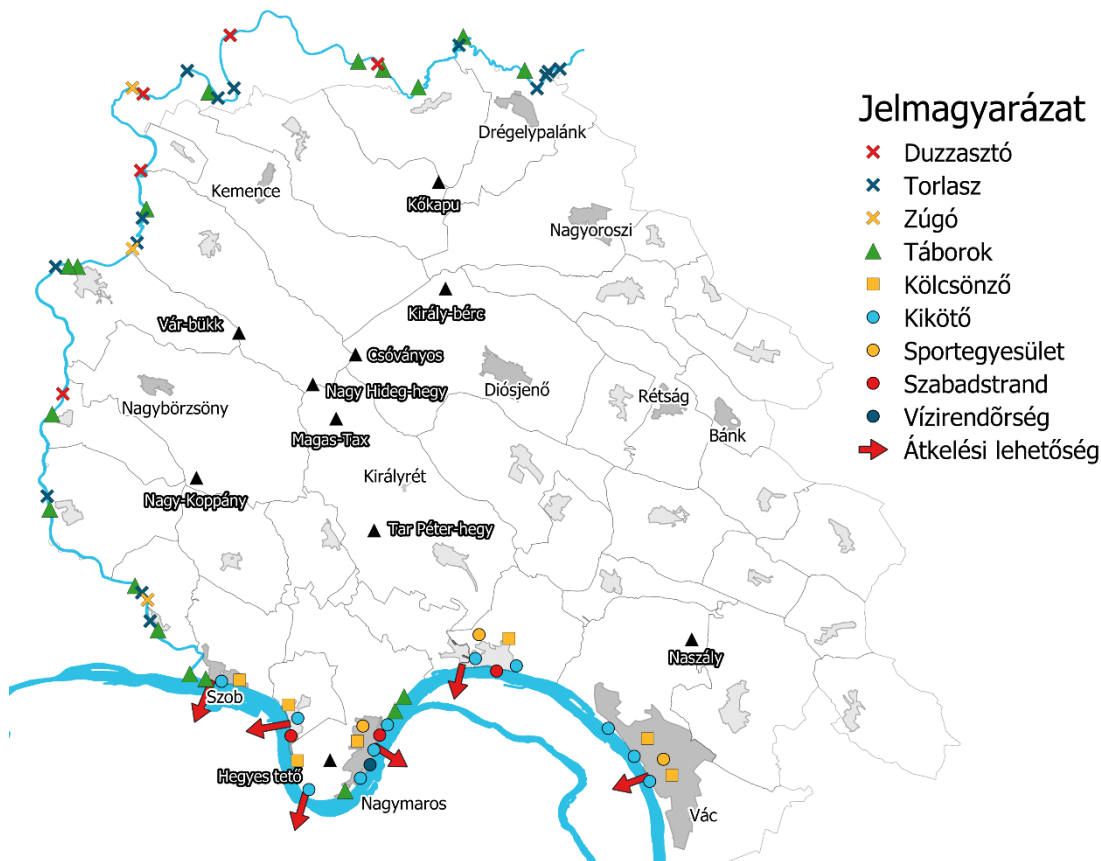
Az Ipolyon több **vízi akadály** is található. A **duzzasztók** leginkább a szlovákiai szakaszon található, többségük a bős-nagymarosi vízierőműhöz kapcsolódóan, egy títusterv alapján 1988 és 1995 között épült ki. A hajókat a duzzasztók előtti lépcsőknél kikötve célszerű a partra emelni és kb. 60 méteren kézben szállítva, a műtárgy után újra a vízre tenni. A **torlaszok** az egész folyót keresztben elzáró, fahulladékból és szemétből álló, növényzettel benőtt akadályok 5-10 m, de esetenként akár 25 m hosszúak is lehetnek. Ezek megkerülését sokszor a magas partfal is akadályozza. Az Ipolyon való evezést Szeténél (SK) egy hosszabb **zúgó** is nehezíti.

Az Ipoly vízitúra szempontjából egynapos, könnyen evezhető folyónak számít, ugyanakkor 9-10%-os medertelítettségi szint alatt nehezen evezhető és a vízi akadályok, bedőlt fák miatt tapasztaltabb hajósoknak javasolt; a kezdők számára rutinos túravezetővel ajánlott nekiindulni, azonban az alsó szakaszán a kevésbé ügyes vízitúrázók is jól érezhetik magukat. Az utóbbi években számos stéget helyeztek ki a part menti településeken vagy azok közelében, összességében azonban a szolgáltatások a folyó mentén még nem épültek ki. Partja mentén igen kevés a kemping / táborhely, így hosszabb túra esetén nomád kempingezésre, falusi szálláshely keresésére kell számítani.

A kikötők és megállóhelyek tekintetében a Magyar Kajak-Kenu Szövetség (MKKSZ) az általa fejlesztett vízitúra megállóhelyeken egységes táblázási, jelölési rendszert alkalmaz, amiről a megállóhely felismerhető. (Ebbe a rendszerbe a fejlesztéssel nem érintett megállóhelyek, kikötési lehetőségek még nem tagozódtak be.) Az MKKSZ által kidolgozott „Lapátos vízi megállóhely”<sup>24</sup> védjeggyel ellátott szolgáltatás a Börzsöny-Dunakanyar térségében nem található.

---

<sup>24</sup> A „Lapátos vízi megállóhely” olyan vízi járművel közvetlenül megközelíthető minősített szárazföldi terület, amely minősítési fokától függően (1-lapátos/2-lapátos/3-lapátos/4-lapátos) rendelkezik a vízi turizmushoz kapcsolódó infrastrukturális adottságokkal, valamint az ezekhez kapcsolódó szolgáltatásokkal. Részletesebben ld: <http://vizitrapont.hu/info/vedjegy>



17. Ábra Az Ipoly és a Duna

## Szolgáltatások

A Duna mentén számos kölcsönző, csónakház és sportegyesület működik, akiknél komplex szolgáltatás (hajóbérlés, szállítás, túravezetés, túraszervezés) is elérhető. A Börzsöny-Dunakanyar térségében Vácon (Váci Kajak-Kenu Baráti Kör Egyesület), Nagymaroson (BTZ), Zebegegyben (Depo-Z, Turaprogram.hu) és Szobon (Kenumánia, Ipoly Tours) is lehetőség van hajóbérlésre, valamint ehhez kapcsolódó szolgáltatások igénybevételére. Több szolgáltató más túratípusokhoz kapcsolódóan is szervez túrákat, illetve kerékpárkölcsönzésre is mód nyílik. Nagyobb csónakház, víziturisztikai központ Nagymaroson és Verőcén található. Az Ipolyon ezek a szolgáltatások egyelőre nem épültek ki.

Túraajánlatok tekintetében a térséget jellemzően 1 napos vízitúrák keretében ajánlják, az Ipolyon elsősorban Ipolytólgyestől, míg a Dunán Esztergomból indulva. A több napos túrák egy hosszabb dunai vízitúra részeként, illetve az Ipolyon Balassagyarmatról egészen Szobig evezve, leginkább gyakorlott evezősöknek ajánlott.

## Információ, események

Mivel ma Magyarországon még nem áll rendelkezésre egységes online információs rendszer a vízitúra útvonalakról, azok nehézségi fokáról, az útvonalak mentén elérhető szolgáltatásokról, ezért információ szempontjából a kölcsönzéssel, túravezetéssel foglalkozó weboldalak, valamint a <http://www.magyar-vizitúra.hu/> oldal szolgál.

A Dunakanyar a vízitúrázók, evezősök közkedvelt helyszíne, országosan ismert desztináció, bár a hajóforgalom miatt a Szentendrei-Dunaág nagyobb népszerűségnek örvend a hajósok körében. A vízitúrázás mellett kisebb sporteseményeknek is otthont ad (pl. Verőce Kupa).

Az Ipolyt az utóbbi években kezdték a túrázók újra felfedezni mind Szlovákiában, mind Magyarországon.

#### **II.7.4. Lovas turizmus**

A Börzsöny-Dunakanyar térsége jelenleg nem a lovas turizmus kiemelt desztinációja, de vannak olyan potenciáljai, amelyre a jövőben komolyabb fejlesztésekkel lehet alapozni. Jelenleg a lovasturisztikai kínálat hiányos, nem kellően komplex, nem kínálja a lovaglás, sportolás, szállás, vendéglátás, kulturális programok összekapcsolt rendszerét, lovasturisztikai útvonalak kialakítása kezdeti stádiumban van. A lovas turizmus a térségben inkább kiegészítő jellegű.

#### **Vonzerő**

A túralovaglás jellemzően nem attrakciók felkereséséről szól, s jellemzően nem is erdei utakon, hanem inkább nyílt, hegylábi területeken zajlik. Az élményszerzés szempontjából a magas szintű, lovasbarát szolgáltatások lehetnek a meghatározók (lovardák, lovas szálláshelyek).

#### **Útvonalak**

A térségben jelenleg nincs kialakított, kijelölt lovas túraútvonal, a belovagolható utak feltárása is csak kis területekre szorítkozik. Az alacsonyabb hegységperemi dombok és a turistaútvonalak is ideálisak a lovas közlekedésre. 2021-ben készül el a VEKOP-4.1.1-15-2017-00010-Aktív lovasturisztikai hálózat létrehozása Közép-Magyarország régió területén c. projekt részeként az a kijelölt (GPS adatok rögzítésével megvalósuló) **lovastúra útvonalhálózat**, amely a térség déli részét is érinti: a Szobi rév felől Szokolyán keresztül Ósagárdig közel 50 km-es lovastúra.

A projekt keretében 2021-ban Szobon és Szokolyán felújítással lovak pihenésére is alkalmas lovasturisztikai megállópontra létesül. A túraútvonal a **szobi Malomudvarból** indul, ahol szállás és lóelhelyezés magas színvonalon biztosított. Innen földúton Szob és Zebegény megkerülésével, a Malomvölgyön át a Törökmezői Turistaházhoz visz az út, vágtazásra kiválóan alkalmas szakaszokkal. Következő megálló a Szokolyán található a **Viski Lovasudvar**, ahol a lovak és a vendégek is megpihenhetnek. Aztán a javasolt pihenőpont a Szendehely mögötti Gyadai-rét eleje, esetleg a Katalinpusztai Kirándulóközpont, majd innen erős emelkedő visz be Ósagárdra. A Pest vármegyei út innen folytatódik és csatlakozik az Eurohorse 1-es útvonalra Vanyarcnál. Az útvonalat a szokolyai Viski Lovasudvarig tapasztalt lovastúra-vezetővel kezdő tereplovasok is használhatják. A szakasz csillagtúráként is használható, azaz oda-vissza Szob-Malomudvar - Törökmezői Turistaház, Törökmezői Turistaház - Szob-Malomudvar, illetve Szokolya (Viski Lovasudvar) - Törökmezői Turistaház, Törökmezői Turistaház - Szokolya (Viski Lovasudvar).

Az EuroHorse 1 útvonal a Szobi révtől az Ipoly mentén halad Balassagyarmatig. Az Eurohorse a Magyarország körbe és átlovagolhatóságát célzó hálózati elem, ahol az egyes megállók egymástól lovagolható távolságban vannak, s szolgáltatási pontokhoz kapcsolódnak. Az útvonalon a turisták szakképzett vezetővel, vagy akár

vezető nélkül is lovagolhatnak. Az útvonal Szob-Balassagyarmat közötti szakasza jelenleg még nem épült ki, lovas szolgáltatók sincsenek az útvonalon. A Magyar Lovas Program tervezett útvonalként jelöli a **Palócföldi Barangolást**, mely a Nógrádi-medence keleti területein is áthalad (Vanyarcról Tolmács – Horpács – Ósagárd érintésével Vanyarcra). Királyrétről gyakorlott lovasoknak ajánlják a Királyrét – Szokolya – Magyarkút – Nógrád – Királyrét és a Királyrét – Kóspallag – Törökmező – Szokolya – Királyrét útvonalat.

### **Szolgáltatások**

A lovas turizmussal kapcsolatos szolgáltatások<sup>25</sup> a térség déli részén nagy számban található, a tereplovagláshoz is kapcsolódnak, esetleg lovas táborokat rendeznek. A térségben négy patkós minősítésű szolgáltató található, Nőtincsen a 4 patkós Sólyomszem Lovarda, 3 patkós Szokolyán a két lovasudvar (Viski és a Szent György), valamint Verőcén a Barna Party Lovarda, 2 patkós a váci Kisfakó Lovasisikola. Ezek mellett még a Szobi Malomkert Lovarda emelhető ki. Ezek mind hatósági nyilvántartásba vett, **lovas szolgáltató** tevékenységet üzletszerűen folytató szolgáltatók, akik túra- és tereplovaglást is folytatnak. Ezen felül a Szt. Orbán hotelnél ill. Nőtincsen fogatozást is vállalnak. Neves borszönyi szálláshely a Királyházi Mathias Lovasudvar 10 szobás lovaspanzió, ahol túralovaglás, télen lovasszánózás is lehetséges. Nagymaroson a Királykúti Lovasporta szálláshelyen is lehet lovagolni, a Királyréti Lovardában lovastúrák, lovasoktatás és lovastáborok vannak. További lehetőség van lovaglásra, lovas programokra Zebegényben és Vámosmikolán.

### **Információ, események**

A Börzsöny térsége ma még kevésbé ismert lovas helyszín, a térségben kevés a lovas esemény. A térségi lovastúrákról **információhoz nehéz jutni, elsősorban a szolgáltatók oldalain érhető el**. A VEKOP projekt megvalósulását követően online módon applikációval elérhető lesz a Szob-Szokolya-Ósagárd útvonal (az applikációban tájékoztatást kapnak az út közelében lévő egyéb szolgáltatásokról, idegenforgalmi jelentőségű programokról, látnivalókról is). Papír alapú kiadványokban egyáltalán nem jelennek meg a túralovaglási lehetőségek.

#### **II.7.5. Sí turizmus**

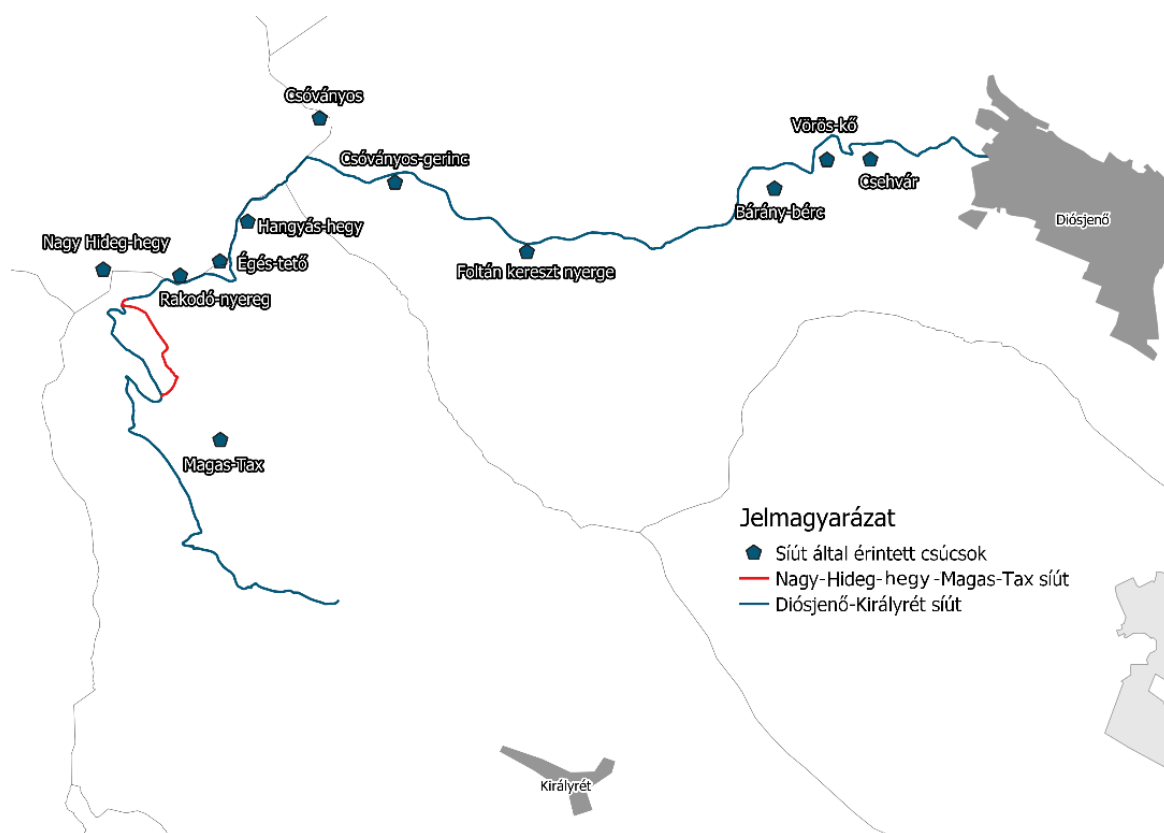
A Börzsöny síturisztikai lehetőségei a jelentős hagyományok ellenére igen korlátozottak, s a fejlesztési potenciál is szűk. A Nagy-Hideghegy ma az egyetlen működő sítérp, de a pályák csak ritkán üzemelnek. Korábban Királyrétről sibuszok vittek fel a felvonókig, ma már csak gyalogtúrával lehet megközelíteni a pályákat. Az északi oldalon egy fekete (1,3 km) és egy piros (1,6 km) pálya áll rendelkezésre, a menedékház előtti déli oldalon enyhébb lejtők találhatóak (1,3 km). A pályák mellett tányéros és húzós liftek működnek (három tányéros sífelvonó). Itt van Magyarország legnagyobb szintkülönbségű (220 m) sífelvonója is. Számos szolgáltatás is elérhető (oktatás, büfé, étterem, 50 fős pályaszállás), de felszerelés kölcsönzésre nincs lehetőség. Megfelelő hó esetén 8 km síúton lehet lesiklani az autóparkolóhoz, majd onnan Királyrétre. A nagy-hideg-hegyi síközpont hosszabb távon is legfeljebb csak

<sup>25</sup> A lovas szolgáltató tevékenységről szóló 14/2008. (XII.20.) ÖM rendelet értelmében Budapest Főváros Kormányhivatala hatósági nyilvántartást vezet a lovas szolgáltató tevékenységet üzletszerűen folytató szolgáltatókról.

500 sielőt fogadhat. A magas-taxi réten tanuló sípálya és sífelvonó található. Gyakori, hogy a sílifteket több egymást követő évben sem tudják beindítani a hóhiány miatt.

Korábban sípálya működött Kemencénél, ill. Zebegény-Újvölgyben. Kemencénél a pályát mára benőtték a bokrok és cserjék, a lift már nem üzemel. A zebegényi sípálya 2012 óta üzemben kívül van, pedig sítanulásra, sőt esti sízésre is kiválóan alkalmasivilágított pálya működött itt. 2000 előtt Szokolyán a Kántor dombon is volt egy 350 méter hosszú sípálya, tányéros felvonóval és világítással, de már nem működik (a liftet is lebontották). Megfelelő hóviszonyok esetén a környék kiválóan alkalmas szánkózásra, sífutásra is.

A Börzsönyben található **Magyarország egyetlen, turistajelzéssel is ellátott síútja**, Diósjenőtől a Magas-Tax alatti Cseresznyefa Parkolóig vezet (a piros X jelzésű úthoz a Nagy-Hideg-hegynél egy kék X jelzésű rövid körtúra is kapcsolódik). A kijelölt síút a bedőlt fák miatt gyakran több szakaszon is nem, vagy csak nehezen járható. A síút a nyári időszakban kerékpáros nyomvonalként is használható.



18. Ábra A Börzsöny-Dunakanyar térségének jelzett síútjai

Szánkózni a Magas Tax, illetve az autóparkoló környékén lehet, itt vannak alkalmas területek.

A Börzsöny Tigrisei Túrási verseny és találkozó már hat alkalommal került megrendezésre a Cseresznyefa Parkólótól a síúton a Nagy-hideg-hegyre (a versenyek közel száz résztvevővel zajlanak).

## **II.8. Szervezeti háttér**

A Börzsöny-Dunakanyar térségében a turisztikai fejlesztések tekintetében számos intézmény/szervezet tekinthető aktív szereplőnek.

### **II.8.1. Állami- és önkormányzati szereplők**

A térségi fejlesztések tekintetében az országgyűlési képviselők kiemelkedő kezdeményező és támogató szerepet töltenek be, e tekintetben különösen kiemelkedő a szerepe Pest vármegye 4. választókerületi ill. Nógrád vármegye 2. sz. választókerületi képviselőinek.

Az aktív turizmus fejlesztésében meghatározó állami és önkormányzati szereplők az alábbiak:

- **Vármegyei önkormányzatok:** Pest és Nógrád vármegye önkormányzata, melyek a területfejlesztési feladatok területi szintű és hatáskörű szereplői.
- **Települési önkormányzatok:** 39 önkormányzat területe tartozik a Börzsöny-Dunakanyar Aktív Turisztikai Térségbe, a 39 település közigazgatási határain belül a fejlesztések egy jelentős részét az önkormányzatok valósítják meg ill. üzemeltetik. A települési önkormányzatok jelentős része 5000 fő lélekszám alatti település. Egységes turisztikai szervezet nem fogja össze a térség önkormányzatait.
- **Duna-Ipoly Nemzeti Park (DINPI) és Bükk Nemzeti Park (BNPI) Igazgatóság:** ellátják az országos védelem alatt álló területek és értékek természetvédelmi kezelési feladatait, szemléletformálást végeznek, s szolgálja a természeti és kultúrártékek megismerésére irányuló turizmust, valamint természetvédelmi őrszolgálatot látnak el. Turizmus szempontjából elsődlegesen a bakancsos turizmust támogatják, amely a leginkább érintetlenül hagyja a természeti értékeket. A DINPI-nek látogató-, oktatási- és kezelőközpontja van Szokolyán (Hiúz Ház - Király Erdei Iskola és Látogatóközpont), három tanösvényt (Apródok útja, Királyréti, Strázsa-hegyi) tart fenn.
- **Ipoly Erdő Zrt.,** az állami erdőterületek vagyongazdálkodója, amely erdőgazdálkodási, vadgazdálkodási és közjóléti feladatokat lát el a térségben négy erdészeti keretében (Börzsönyi Erdészetei: Kemencei, Diósjenői, Nagymarosi, Királyréti; Cserhádi Erdészetei: Nyugat-Cserhádi és Váci), valamint kisvasúti vonalhálózatot (Kemencei, Királyréti, Szob-Nagybörzsöny), bringapontot (Nagymaroson és Diósjenőn), kirándulóközpontot (Diósjenői, Királyréti és Katalinpusztai), kilátót (Julianus, Csóványosi, királyréti Várhegyi), szálláshelyet (számos erdei ifjúsági szállás, bakancsszállás, prémiumszállás), tanösvényt (Diósjenői, Gyadai, Ovis, Bernecebaráti, Strázsa-hegyi, Törökmezői), környezeti nevelési központként erdei iskolát működtet (Kemencén, Katalinpusztán és a királyréti Gördülő tanösvényt), játszóteret tart fenn (Királyréten és Horpácson). Az Ipoly Erdő Zrt. az ÁÖFK kiemelt partnere a kerékpáros fejlesztések terén.
- **Magyar Közút Nonprofit Zrt.,** mely az országos közúthálózat és az országos kerékpárút-törzshálózat, illetve a főutakkal párhuzamos lakott területen kívüli kerékpárutak üzemeltetését és karbantartását végzi, a Magyar Falu Program keretében teljes körű útfelújítási projekteket végez

### **II.8.2. Civil- és piaci szereplők**

Fontos kiemelni, hogy az aktív turisztikai térség területén nincs az egész területet átfogó, aktív tevékenységet folytató turisztikai társulás, sem TDM szervezet. Ez komoly akadálya az összehangolt és könnyen tervezhető turisztikai fejlesztéseknek. Mivel a térségben meghatározóak a kisebb létszámú települések, s az önkormányzatoknak jellemzően nem áll rendelkezésére olyan forrás, melyet

turisztikai ernyőszervezet fenntartására és működtetésére tudnának/akarnának fordítani, így megítélésük szerint csak állami segítséggel lehetséges egy ilyen rendszer kialakítása és fenntartása. Amennyiben később a turisztikai fejlesztések érzékelhető gazdasági gyarapodást hoznak az önkormányzatok számára, képessé válhatnak egy turisztikai szervezet/TDM fenntartására.

A legfontosabb térségi szereplők a következő társulások:

- **Vác és Környéke TDM Nonprofit Kft.** működési területe Vác, Zebegény, Kóspallag és Nagymaros területére terjed ki, az aktív turizmust csak marginálisan érinti
- **Ister-Granum EGTC:** az esztergomi központú, 2008-ban alapított egyesület Magyarországon az első, az Európai Unióban a második bejegyzett határon átnyúló csoportosulása, mely a térség dunakanyari és nyugat-börzsönyi településeit is magába foglalja. Regionális turisztikai desztinációs szervezetet akartak létrehozni, mely egyelőre nem sikerült, de kerékpáros-, illetve turisztikai stratégiát alkotott
- **Börzsöny Kapuja Fejlesztési Klaszter:** a 2021-22-es turisztikai célú fejlesztések összehangolására és azok megvalósítására jött létre. A Klaszter tagjai: Verőce, Kismaros, Nagymaros, Kóspallag, Szokolya önkormányzata, ezen települések helyi vállalkozói; valamint a Törökmezei- és Kisinóci Turistaház üzemeltetője. A társulás kiemelt célja a „Budapest plussz egy nap” program életre hívása és megvalósítása, továbbá a Duna túlsópartjáról érkező turisták számának növelése. Programjukban az aktív, kulturális és sportturizmus elemei is szerepelnek. Kiemelt céljuk, hogy növeljék a térségbe látogatók aktivitással, nyaralással eltöltött idejét. Élményláncok és attrakciók fejlesztésével kívánják eredményt és gazdasági növekedést és munkahelyteremtést elérni. A társulás tagjai 15%-os önrésszel kívánják részt venni a fejlesztésekben. Elképzeléseiket illesztik a Magyar Turisztikai Ügynökség Grand-Budapest Dunakanyart érintő programjához.
- **Szobi Kistérség Önkormányzatainak Többcélú Társulása:** 13 települési önkormányzatot ölel fel.
- **Börzsöny-Duna-Ipoly Vidékfejlesztési Egyesület:** a Váci és Szobi járás 17 települése a tagja (Dunakanyar és Ipoly-völgye), célja a Leader program megvalósítása
- **Duna – Ipoly Zöldút:** Budapest – Parassapuszta közötti szakasz zöld-turisztikai csoportosulása.
- **Börzsöny Akciócsoport:** A Börzsöny Akciócsoport 1999-ben alakult természetjárók baráti közösségből. Célja a Börzsöny megóvása, megismertetése és a börzsönyi természetjárás körülményeinek javítása, a természetes állapotok fenntartása és helyreállítása.
- **Börzsöny Természet- és Környezetvédelmi Alapítvány:** A szervezet 2011-ben alakult, tagjai 2000 óta ellátják a Börzsöny és az Ipoly-menti élővilág, természeti értékek és területek őrzés-védelmi feladatait a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság Természetvédelmi Őrszolgálatával, illetve önálló szolgálattal.
- **Börzsöny Természetbarát és Hegymászó Egyesület:** 2006 decemberében alakult, mint önálló, működésében más szervezetektől független, önálló turisztikai- és sporttevékenységgel foglalkozó egyesület, 2007-től több száz km hosszúságban újított fel, illetve létesített új turistajelzéseket, együttműködve a térség(ek) irányító szerveivel. Több teljesítménytúrát, gyalogos vándortúrát és kerékpáros túrát rendez a Börzsönyben, valamint több jelvénytűző túramozgalmat is újtúra indított
- **Magosfa Környezeti Nevelési és Ökoturisztikai Alapítvány:** A Börzsöny és a Dunakanyar térségében az ökoturizmus fejlesztésében aktív, célja a helyi értékek megőrzése, a települések és a helyi társadalom megújulása, s a környezeti nevelés eszközeivel bemutatni egy fenntarthatóbb életmód lehetőségeit a helyi lakosok és az ide látogatók számára.



- **Sugárkankalin Turisztikai Egyesület:** 10 település összefogásával jött létre: Borsosberény, Dejtár, Drégelypalánk, Érsekvadkert, Hont, Horpács, Ipolyvece, Nagyoroszi, Patak, Pusztaberki. Célja az érintett települések természeti, kulturális és történelmi értékeinek megóvása, bemutatása, a térség népszerűsítése, közös arculat kialakítása. Mindezt kisléptékű fenntartható fejlesztések megvalósításával.
- **Zöldutak Módszertani Egyesület:** az alsópetényi székhelyű egyesület 2008-ban jött létre, célja, hogy segítse a térségi zöldutak munkáját, és minél szélesebb körben elterjessze a zöldutas filozófiát, bővítve ezzel a magyarországi zöldutak körét, hálózatba szervezze a zöldutakat és a zöldutasokat.
- **Tegyünk Együtt Nagy Börzsönyért Egyesület:** a 2007-ben alakult egyesület célja a falusi turizmus erősítése, a kulturális hagyományok megőrzése.
- **Magyar Pálosrend:** Az egyetlen magyar alapítású katolikus rend hitéleti tevékenysége mellett nagy szerepet szán a zarándokturizmusnak, a Börzsönyben található emlékhelyei (Kóspallag, Márianosztra) kiemelt kapcsolatban vannak az aktív turizmussal. A Pálos70 zarándoklatot minden évben megrendezik Budapest és Márianosztra között, valamint teljesítménytúrától és gyermekzarándoklatig számos aktív turisztikai programot szerveznek.
- **Börzsöny Tigrisei**
- **Ferihegyi Benke Rezső Természetjáró Szakosztály:** a Várak a Börzsönyben túramozgalom szervezője
- **Magyar Kerékpárosklub Dunakanyar térségi szervezet** (2020-ban jött létre)

Ezen felül országos civil és sportszervezetek is említendők:

- Magyar Kerékpáros Turisztikai Szövetség
- Magyar Vízitúra Szövetség
- Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Szövetség
- Magyar Természetjáró Szövetség
- Magyar Kajak-Kenu Szövetség

### III. HELYZETÉRTÉKELÉS

#### III.1. SWOT

	S Erősség	W Gyengeség	O Lehetőség	T Veszély
<b>Elérhetőség, megközelíthetőség</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Budapest közelsége</li> <li>• Több főútvonalon elérhető</li> <li>• Nemzetközi úthálózathoz kapcsolódás</li> <li>• Jó vasúti közlekedés</li> <li>• Vízi (hajó, komp, rév) és szárazföldi közlekedéssel elérhető, több belépési pont</li> <li>• EuroVelo 6</li> <li>• határmentiség, a szlovák piac közelsége</li> <li>• Visegrád közelsége</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• a térség egy jelentős részének nehézkes megközelíthetősége</li> <li>• belépési pontok közlekedési problémái</li> <li>• parkolási problémák</li> <li>• kerékpárszállítás nem minden közösségi közlekedési eszközön megoldott</li> <li>• a helyi lakosság, a turisták és a nyaralótulajdonosok által együttesen generált forgalomművelkedés különösen a Dunakanyar mentén</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Nemzetközi híd megépülése</li> <li>• közösségi közlekedés fejlesztése, menetrendek összehangolása</li> <li>• hajózási útvonalak erősebb kihasználása</li> <li>• ebike-ok terjedése</li> <li>• tömegközlekedési kedvezménycsomagok kialakítása</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• a közösségi közlekedés továbbra sem lesz versenyképes alternatíva</li> <li>• gépjármű forgalom további növekedése, amely további környezetterhelést eredményez</li> </ul>
<b>Természeti adottságok, vonzerők, attrakciók</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• változatos táj (hegység, természetes vizek sokasága)</li> <li>• turisztikailag szinte érintetlen környezet (Ipolymente, Központi-Börzsöny)</li> <li>• középhegységbeli éghajlat</li> <li>• Ipoly szelíd folyása</li> <li>• növény- és állatvilág</li> <li>• magas hegycsúcsok</li> <li>• A Dunakanyar és a Börzsöny (aktív) turisztikai ismertsége</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• folyópartok változása</li> <li>• bizonyos területek nehézsége a családi túrázók számára</li> <li>• a Dunakanyar növekvő beépítettsége</li> <li>• országos szinten kevésbé ismert aktív turisztikai rendezvények (teljesítménytúrák, sportesemények)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ipoly szelíd turizmusának fejlesztése</li> <li>• ökoturisztikai feltérképezés</li> <li>• több túratípus könnyű összekapcsolása</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• klímaváltozás hatásainak negatívumai felerősödnek</li> <li>• túlturizmus által a természeti értékek sérülnek</li> </ul>

	<b>S</b> <b>Erősség</b>	<b>W</b> <b>Gyengeség</b>	<b>O</b> <b>Lehetőség</b>	<b>T</b> <b>Veszély</b>
<b>Szolgáltatások</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Dunaparti területek sűrű ellátottsága</li> <li>Jellemzően helyi szolgáltatók vannak jelen</li> <li>Releváns kínálati skála (pl. tanösvények, kirándulóközpontok, erdei iskolák és programok stb.)</li> <li>DINPI, BNPI és Ipoly Erdő Zrt. szolgáltatásainak markáns jelenléte</li> <li>erdei vasutak</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Kevés megfelelő szintű szálláshely a Duna mentén</li> <li>Túratípus-specifikus szálláshelyek hiánya</li> <li>A nagyobb túraszervezők többsége a fővárosban működik</li> <li>A turisták rövid tartózkodási ideje</li> <li>Szolgáltatás-rendszerek, hálózatok hiánya</li> <li>Munkaerőhiány</li> <li>Nincs egységes minősítési rendszer</li> <li>Nincs egységes kommunikációs platform</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Az aktív turizmus, egészségtudatosság növekvő népszerűsége</li> <li>a COVID miatt felerősödő hazai aktív turizmus</li> <li>Turisztikai szolgáltató rendszer kialakítása (pl. kerékpárkölcsonzés), a túratípusok kombinálása</li> <li>Ipoly térségében gyors és látványos fejlesztési lehetőségek</li> <li>Képzési programok megvalósítása</li> <li>Szállásfejlesztések összehangolása</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>helyi lakosság érdekei és a turisztikai fejlesztések szempontjainak szembekerülése</li> <li>COVID okozta leállás tartós szolgáltatói bezárást eredményez</li> <li>túlturizmus különösen a Dunakanyarban és a Börzsönyben</li> <li>a munkaerő további elvándorlása</li> </ul>
<b>Szervezeti rendszer</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Nincs szervezeti széttagoltság a Börzsöny és a Dunakanyar térsége egy Nemzeti Park Igazgatóság és egy erdőszet területe</li> <li>Ister Granum és erős szlovákiai kapcsolatok</li> <li>kormányzati elköteleződés a térség fejlesztése iránt</li> <li>Országos kerékpáros szervezet jelenléte (Magyar Kerékpárosklub, Dunakanyar területi szervezet)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Vármegyehatár elválasztó szerepe erős</li> <li>eltérő területi lefedettségű szervezetek (pl. IG, Börzsöny, Leader, Dunakanyar stb.)</li> <li>a Naszály térségének alacsony képviselői jelenléte</li> <li>egységes és hatékony TDM szervezet hiánya</li> <li>Kevés gazdaságilag erős, település</li> <li>Nincs erős turisztikai együttműködés a helyi önkormányzati és turisztikai szereplők között</li> <li>Lovas és téli sportok gyenge szervezeti képviselője</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>TDM rendszer kiépítése</li> <li>A térségi szereplők kezdik felismerni az együttműködés fontosságát</li> <li>a meglévő attrakciókra, vonzerőkre, szolgáltatókra épülő hálózatosodás</li> <li>Egységes kommunikációs platform és rendszer kialakítása</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Pest vármegye széttagoltsága, a térség alulreprezentáltsága nő</li> <li>Nógrád vármegyében a vármegye más része nagyobb turisztikai hangsúlyt kap</li> </ul>

	<b>S</b> <b>Erősség</b>	<b>W</b> <b>Gyengeség</b>	<b>O</b> <b>Lehetőség</b>	<b>T</b> <b>Veszély</b>
<b>Gyalogos természetjárás</b> <b>Bakancsos turizmus</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Jól ismert gyalogos célpontok a Dunakanyar és a Börzsöny térségében</li> <li>Könnyen kapcsolható tematikus túrák (zarándoklat, vártúrák)</li> <li>túratípusok kombinálhatósága (kisvasút, kerékpár, vízi)</li> <li>nemzetközileg is ismert túraútvonalak jelenléte (OKT és Mária út)</li> <li>Változatos nehézségű gyalogtúrák</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>az ismert célpontok túlturistásodása</li> <li>bizonyos túraútvonalak infrastrukturális hiányosságai</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Attrakciók (pl. kilátók, lombkorona tanösvény stb.) fejlesztése</li> <li>a jelenleg még marginális helyzetű települések, térségek tematikus túraútvonalakra történő felfűzése</li> <li>kiemelt események és gyalogos turizmus összekapcsolása</li> <li>a gyalogos turizmus kevésbé évszakfüggősége</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>tömegetturizmus természetkárosító hatása</li> <li>turisták nem megfelelő viselkedése a természetben (például szemetelés)</li> </ul>
<b>Kerékpáros turizmus</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Eurovelo 6 léte és vonzereje - nemzetközi útkapcsolat</li> <li>Meglévő térségi kerékpáros útvonalak</li> <li>Víszonylag sűrű mellékúthálózat, nagyszámú kerékpározáshoz kedvező kisforgalmú út</li> <li>Duna-mente páratlan kilátása</li> <li>Épített és természeti látnivalókban bővelkedő térség, változatos terepviszonyok</li> <li>Erdészet kerékpáros turizmus iránti elköteleződése</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Kerékpározható kisforgalmú utak rossz minősége</li> <li>Kevés és nem hálózatos túratípus-specifikus szolgáltatás</li> <li>A kerékpározáshoz kapcsolódó szolgáltatások minőségi hiányosságai</li> <li>A szolgáltatásoknál nincs kerékpáros minimum</li> <li>Közösségi közlekedéssel való nehézkes megközelítés a kerékpárosoknak</li> <li>A fejlesztéseknél a térségi szemlélet és összefogás gyakori hiánya</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Kerékpáros és vízi turizmus összekapcsolása</li> <li>Többnapos túrák lehetőségének kialakítása</li> <li>Épített és kulturális attrakciók tudatos összekapcsolása</li> <li>E-bike rendszer kialakítása</li> <li>Vonzó belépési pontok kialakítása</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Túratípusok keveredéséből fakadó konfliktusok az erdészeti utakon</li> <li>Különböző kerékpáros célcsoportok keveredése</li> </ul>

	<b>S</b> <b>Erősség</b>	<b>W</b> <b>Gyengeség</b>	<b>O</b> <b>Lehetőség</b>	<b>T</b> <b>Veszély</b>
<b>Vízi turizmus</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Duna és az Ipoly</li> <li>• kiválóan hajózható Duna-ág</li> <li>• szolgáltatók jelenléte (elsősorban a Dunakanyarban)</li> <li>• az elmúlt időszakban megvalósult víziturisztikai fejlesztések</li> <li>• szlovák piac közelsége</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• nagy dunai hajóforgalom</li> <li>• az Ipoly nehezen evezhető (akadályok, medertelítettség)</li> <li>• túratervező alkalmazás hiánya</li> <li>• az Ipoly-menti szolgáltatások alacsony színvonala</li> <li>• Lapátos vízi megállóhelyek hiánya</li> <li>• víziturisztikai központok hiánya</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• lapátos vízi megállóhelyek minősítés</li> <li>• egységes szempontok szerinti táblázási és jelölőrendszer kiépítése</li> <li>• Szlovákiával való együttműködés</li> <li>• vezetett túrák promotálása</li> <li>• padok, tűzrakóhelyek, szálláshelyek fejlesztése az Ipolyon</li> <li>• vízi és kulturális turizmus, kerékpáros turizmus összekapcsolása</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• a Szentendrei-Duna-ág növekvő népszerűsége, turistaelszívó hatása</li> <li>• az Ipolyban rejlő lehetőségek ki nem anázása</li> <li>• a szlovák oldalon megvalósuló fejlesztések a vízituristákat a szlovák oldalra vonzzák, a költségek is ott realizálódnak</li> </ul>
<b>Lovas turizmus</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Főváros közelsége</li> <li>• Élmenyt adó terepviszonyok</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kevés szolgáltató</li> <li>• Nem ismert útvonalak</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Hálózat kialakítása</li> <li>• Speciális szolgáltatások, szálláshelyek fejlesztése</li> <li>• Csomagajánlatokba a lovaglás beemelése</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Túratípusok keveredéséből fakadó konfliktusok az erdészeti utakon</li> </ul>
<b>Sí turizmus</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Jelzett túra-síút léte</li> <li>• Nincs zsúfoltság</li> <li>• Elérhető árszínvonal</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Romló klimatikus adottságok, bizonytalan, gyakran elmaradó síszezon</li> <li>• Nincs kellő eszközpark</li> <li>• síutak nincsenek karbantartva</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A túrasízés népszerűsítése</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Tovább romló klimatikus adottságok, hóhiány</li> </ul>

### III.2. Térség profilja

Az eddigiekből is kirajzolódott, hogy a térség az aktív turizmus területén jó adottságokkal rendelkezik, a Dunakanyar Budapest legfőbb kirándulóövezete (még a külföldi turisták számára is egynapos programként, garantált túraként ajánlható, bár ez a Duna bal partján kevésbé érezhető). Ugyanakkor a térség számos területen kihasználatlan potenciállal rendelkezik. Noha vannak nemzetközi szinten is vonzó rendezvényei, de a Börzsöny elsősorban a magyarok hegye, a belföldi célcsoportok, legfeljebb a szomszédos határmenti térségek számára lehet még vonzóbbá tenni több túratípus esetében is. Ugyanakkor bizonyos attrakciói (Eurovelo 6, Országos Kéktúra, kerékpáros attrakciók) nemzetközi szintet is megcélozhat.

	Nem releváns	Helyi	Regionális	Országos	Nemzetközi szinten is releváns
Gyalogos				++	+
Kerékpáros			+	++	(+)
Vízi			+	+	
Sí		++			
Lovas		+	+		

#### **+** a jelenlegi **+** az elérni kívánt szint

A **gyalogos természetjárás** lehetőségei egyértelműen országos szintű desztinációvá teszik a Börzsönyt, ugyanakkor az országos szintet valójában csak egyes célcsoportok, egyes attrakciók (elsősorban az OKT és a Mária út) és rendezvények garantálják, a Naszály esetében inkább lokális, regionális szintről beszélhetünk, azaz alapvetően kihasználatlan lehetőségekről. Nemzetközi szintű versenyképességet nem egyszerű elérni a környező országok domborzati adottságai és túrakultúrája miatt, de bizonyos szegmensekben az attrakciók fejlesztése révén megcélozható.

A **kerékpáros turizmus** területén a térség ma a hosszú távú kerékpáros utak, a kerékpáros nyaralás, de igazából a nyaralás közbeni kerékpározás szempontjából is inkább fehér foltnak tekinthető, s e tekintetben legfeljebb regionális jelentőségű. Jelenleg elsősorban egynapos kerékpáros desztináció a fővárosiak számára. A kiépülő infrastrukturális és szolgáltatási háttér révén középtávon elérhető az országos vonzerővé válás is.

**Vízi turizmus** terén az Ipoly inkább regionális (de a szomszédos szlovákiai térségekre is kiterjedő), a Duna országos szintű lehetőségeket kínál, bár ez utóbbi esetében a Szentendrei Duna-ág komoly versenytársat jelent.

A **síturizmus** országos szintű versenyképessége nem reális cél, de a Börzsöny, mint téli desztináció visszaállítása feladat, különösen más túratípusokkal való együttfejlesztéssel.

A **lovasturizmus** jelenlegi helyzete alapján legfeljebb lokális jelentőséggel bír, még ha egyes táborok ezen esetleg túl is mutatnak. A térség adottságai alapján egy stabil regionális szint és hálózat elérése lehetséges.

### **III.3. Konklúzió, célcsoportok, versenyképesség várható alakulása**

A KSH adatai szerint a Börzsöny-Dunakanyar térségébe **érkező turisták** 2019-ben a kereskedelmi szálláshelyeken közel 150 ezer vendégéjszakát, míg az üzleti célú egyéb szálláshelyeken közel 60 ezer vendégéjszakát tölthettek el. Ezek az adatok megkétszereződtek a 2010-es évekhez képest. Az átlagos tartózkodási idő is némileg növekedett, a vendégek 2019-ben jellemzően átlagosan 2,2-2,6 vendégéjszaka realizálódik a térségben.<sup>26</sup> A kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák tekintetében Nagybörzsöny és Bánk, a magánszálláshelyeknél pedig Zebegény volt a legnépszerűbb desztináció. A kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött viszonylag alacsony vendég- és vendégéjszaka-szám több tényezőre vezethető vissza. Egyrészt a térségben a kőspallagi Szent Orbán Erdei Wellnesshotel és az alsópetényi Prónaykastély kivételével nincsenek jelen 4-5 csillagos szolgáltatók, ugyanakkor a Börzsöny-Dunakanyar térségén túl, viszonylagos közelségben több, magas minőségű szolgáltatást nyújtó szálláshely is található. Ezek közül is kiemelkedik Visegrád, ahol négy darab<sup>27</sup> négy csillagos szálláshely is működik, összesen közel 1100 férőhellyel. Az itt megszállt turisták 2019-ben összesen közel 225 ezer vendégéjszakát tölthettek el, amely másfélszerese a 2010-es értéknek. A Visegrádon megszálló vendégek a tervezési területet fél-egy napos kirándulások keretében keresik fel, de a szállásdíjból származó bevételek e térségen kívül realizálódnak.

A Börzsöny-Dunakanyar térség elsősorban a belföldi turisták körében kedvelt úticél, bár az elmúlt 10 évben növekedés volt tapasztalható mind a külföldi vendégek, mind az általuk eltöltött vendégéjszakák tekintetében (A KSH adatai szerint 2019-ben a külföldi vendégek 5500 vendégéjszakát tölthettek el a térségben, amely az összes vendégéjszaka 6%-át tette ki.). A térség vendégkörében az utóbbi években növekedésnek indult a visegrádi országokból érkező látogatók száma. **Összességében a térség a turisták körében fél-egy napos desztinációnak számít.**

A nyár és az ősz számít a **leglátogatottabb időszaknak**, ezen belül is elsősorban a (hosszú) hétvégék alkalmával keresik fel a legtöbben a desztinációt. A **legfontosabb küldőterületnek** Budapest és agglomerációja számít. A **leglátogatottabb attrakciónak** egyértelműen Királyrét tekinthető: mintegy 500 ezren látogatják meg. A DINPI adatai alapján a térséget egy-egy nyári hétvégén átlagosan 12 ezer ember keresi fel, az Ipoly Erdő Zrt. évente negyed millió látogatót fogad 3 kisvasúton és 3 turisztikai központjában, valamint egyéb létesítményeiben (valamint 9 szálláshelyen közel 19.000 vendégéjszakát bonyolít évente, ezáltal messze a térség legnagyobb szállásadója). Az épített attrakciók közül igen népszerű a Nógrádi vár, míg a természeti-táji attrakciók közül legnagyobb számban a kisvasutak környezete, a Dunakanyar, a Katalinpusztai Kirándulóközpont, a Diósjenői Szabadidőpark vonzza a látogatókat. Mindezek mellett a térség települései számos közönségvonzó rendezvénynek is otthont adnak (pl. Bánkító fesztivál: 15-20 ezer fő).

A térségben a teljesítménytúrák egyre nagyobb népszerűségnek örvendenek, de a futóversenyeken (pl. Bánkon a Fuss a tóhoz! hegyi félmaraton, a teljesítménytúra, a Naszály trail futóverseny stb.) is mind többen vesznek részt. A kerékpáros események közül a 90 km-es Börzsöny Ring kerékpáros-teljesítménytúra (2020: 400 nevező) és a Börzsöny Ásza országúti kerékpáros hegyi időfutam verseny említhető.

**Motiváció** szempontjából a térségben két markánsan elkülöníthető trend rajzolódik ki. A vendégéjszakát generáló wellness- és egészségturizmus a térségben nincs jelen, Visegrádon ugyanakkor meghatározó turisztikai szegmensnek számít. Itt a pihenés mellett az aktív turisztikai termékek (pl. gyalogos, kerékpáros túrák) kiegészítő

<sup>26</sup> Ebből a háromcsillagos szállodákban eltöltött vendégéjszakák száma 2019-ben közel 5900 vendégéj volt.

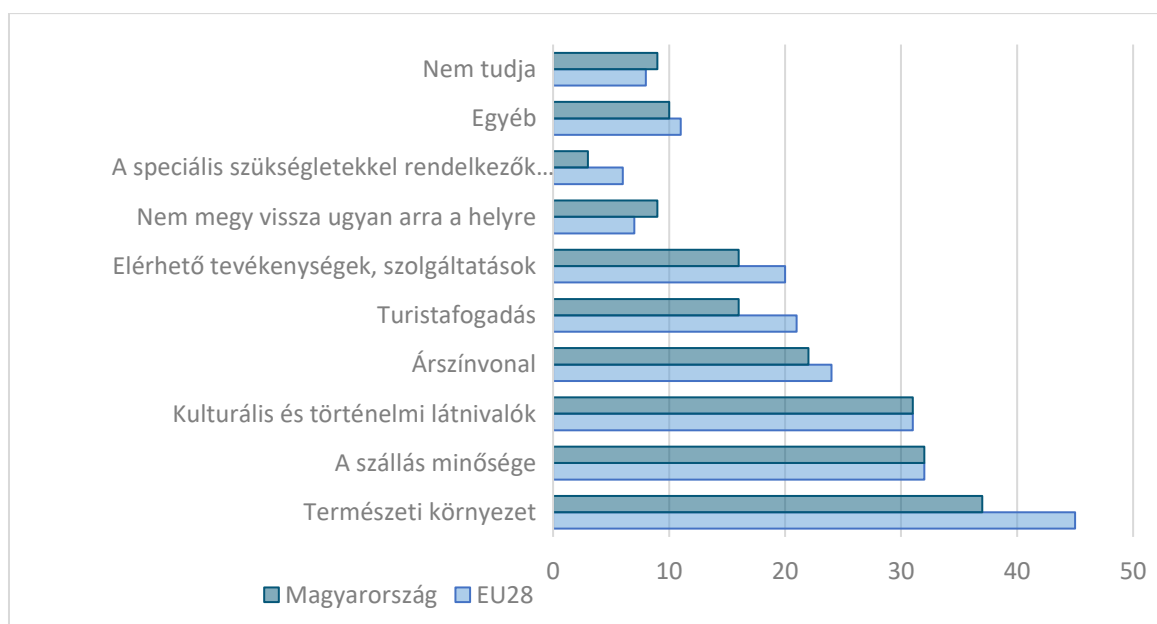
<sup>27</sup> Hotel Silvanus, Hotel Visegrád, Thermal Hotel Visegrád, Royal Club Hotel Visegrád

jelleggel jelennek meg. Az aktív élményt keresők (pl. gyalogos túrázók, kerékpározók, teljesítménytúrázók) között egyre nagyobb népszerűségnek örvend a térség, de ehhez ritkábban társul vendégéjszaka.

**Célcsoport** tekintetében a térség jelenleg szinte minden korosztályt megcéloz. Leginkább a családosok, középkorúak (baráti társaságok, párok) és a fiatal felnőttek (baráti társaságok) keresik fel a desztinációt. A kapcsolódó szolgáltatások, vonzerők és attrakciók, azok élményszerűsége ugyanakkor nem elégséges. A pontszerűen jelen lévő programok, az atomizált szolgáltatások miatt a térség még mindig inkább csak fél-egy napos desztinációnak számít.

Speciális szegmenst jelentenek a nyaralótulajdonosok, akik nagyobb számban a Dunakanyar településein vannak jelen. Ők a települési infrastruktúrákat és szolgáltatásokat veszik igénybe, a költési hajlandóságuk is főleg a vendéglátóhelyekhez, kiskereskedelmi egységekhez kapcsolódva realizálódik.

Az Európai Bizottság 2016-ban publikált,<sup>28</sup> a főbb utazási szokásokat vizsgáló felmérése alapján Európában a **nyaralások fő indítékai** a napfény/vízpart (39%), valamint a család- és rokonlátogatások (38%) voltak, megelőzve a **természeti vonzerőket** (31%) és a városnézést (27%). A magyarok esetében hasonló eredmények születtek (a természeti vonzerők esetében 30%), bár a gyógy- és wellnessturizmust, egészségmegőrzést (28%), valamint a városnézést (31%) a hazai turisták az európaiaknál jobban preferálják. **Visszatérő vendégek** tekintetében azonban elsősorban a **természeti környezet jelent vonzerőt**, ami fontosabb, mint a szállás minősége vagy a kulturális és történelmi látnivalók.



19. Ábra Az alábbiak közül mely tényezők miatt lenne visszatérő vendég egy adott desztinációban? (%)

<sup>28</sup> Flash Eurobarometer 432 – January 2016: Preferences of Europeans towards Tourism. Letölthető: <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/FLASH/yearFrom/1974/yearTo/2016/surveyKy/2065>



Világszerte számos olyan tendencia van kialakulóban, amelyek jelentősen befolyásolják a társadalmakat, helyi közösségeket. Ezek közül a legjelentősebb ún. megatrendek nagy léptékű és hosszú távú – általában legalább két évtizedig releváns – változásokat generálnak. Az OECD<sup>29</sup> a turizmus jövőbeli megatrendjeit négy kulcsfontosságú kategória<sup>30</sup> mentén vizsgálta. Ezek közül a térség turizmusát az elkövetkezendő években-évtizedekben az alábbi prognózisok befolyásolhatják:

- A várható élettartam növekedése és a termékenységi ráta csökkenése miatt a **népesség elöregedése** várható. Az idősödő, 60 év feletti generáció sokkal inkább **igényli a szabadidő-orientált élményeket, a szabadidős tevékenységeket és utazásokat**, mint a korábbi nemzedékek, és ehhez **az anyagi háttérük is biztosított**. Ha ez a korosztály rendelkezik megfelelő jövedelemmel, viszonylag jó egészségi állapottal, sok szabadidővel és kevesebb otthoni „kötöttséggel”, akkor fontos turisztikai szegmenst képeznek, és minden más korcsoportnál többet költenek az utazásra. Az idősödő népesség turistaként való megjelenése **az infrastruktúrák fejlesztését is magával hozza**: az idegenforgalommal kapcsolatos infrastruktúrát, a közlekedési módokat és az információszolgáltatást gondosan meg kell tervezni és működtetni.
- Gyakori, hogy a családi utazásokat **több generáció együtt** teszi meg, mely a desztinációnak is kihívás, hiszen olyan **élményeket, attrakciókat, szolgáltatásokat kell egy időben és egy helyen** nyújtaniuk, amely a család minden tagja számára élményt nyújt.
- Az **Y és a Z generáció** egyre fontosabb fogyasztói szegmenssé válik a turisztikai piacon és a korábbi nemzedékekhez képest **a fogyasztói kosara is más jellemzőkkel bír**: sokkal nagyobb hangsúlyt helyeznek az utazásra, az élményekre, mint az ingatlan- vagy autóvásárlásra. Mivel a technológiákkal, internettel együtt nőttek fel, így számukra kulcsfontosságú, hogyan férnek hozzá a turisztikai termékekhez és szolgáltatásokhoz, ezekkel szemben különösen nagy elvárásokat támasztanak, ezáltal sokkal önállóbbak, az utazásaikat is önmaguk szervezik meg. Évente több, de rövidebb időtartamú nyaralást terveznek, és a korábbi generációkhoz képest egyedi élményeket keresnek.
- A középosztály növekedésével a munkaidő is átstrukturálódik, amely a munkaórák csökkenését, s a rugalmas munkaidő terjedését eredményezi. Hosszú távon tehát a javuló életszínvonal magasabb jövedelemmel és **több szabadidővel** társul. Ez előnyösen hat a turizmusra, hiszen növeli a keresletet, ugyanakkor a rendelkezésre álló szabadidő miatt **megváltozik az utazások időtartama és gyakorisága**: az utazók egyre inkább a rövidebb utazásokat preferálják, azokat viszont évente többször, akár szezonon kívüli időszakban is.
- Mivel az utazás egyre szélesebb rétegek számára válik elérhetővé, ezért ez a tendencia magával hozta az **overtourism** jelenségét is, amely a környezetet, a helyi közösségeket is negatívan befolyásolja: a zsúfoltság együtt jár az infrastruktúrák túlterheltségével, a magasabb megélhetési költségekkel.
- A gyakoribbá váló **szélsőséges időjárási események** átalakítják a desztinációk mai térképét, s szezonális változásokat is eredményezhetnek. A prognózisok szerint gyakoribbá válnak a hőhullámok, s tovább csökkenhet a havas napok száma. A hirtelen jött viharok, villámárvizek fokozzák az épített és természeti környezet sérülékenységét, s az extrém időjárási jelenségek a kültéri rendezvényeket, fesztiválokat is kihívások elé állítják.

<sup>29</sup> OECD (2018), OECD Tourism Trends and Policies 2018, OECD Publishing, Paris.

<http://dx.doi.org/10.1787/tour-2018-en>

<sup>30</sup> Az ún. 4P-modell az emberekre (**people**), a bolygóra (**planet**), a termelékenységre (**productivity**) és a politikai-szabályozási viszonyokra (**polity**) fókuszál. Ezek a tényezők nem önmagukban állnak, hanem tovagyűrűző hatásuk miatt a többi tényezőt is kisebb-nagyobb mértékben befolyásolják.

- A turizmus **globalizálódása** uniformizálódó turisztikai termékeket eredményezett. Az utazók tudatában egy-egy attrakció vagy termék a területi identitást nélkülözve, csupán egy felkeresendő, érdekes, trendi területként képződik le. Az utazási döntésekben nem a régió egyedisége, hanem a turisztikai tevékenység válik elsődlegessé, **a kínálat nem tájegységenként, hanem turisztikai termékeként tematizálódik.** (Michalkó-Vizi, 2011<sup>31</sup>) Ugyanakkor ezzel **párhuzamosan növekvő igény jelentkezik az egyediség iránt**, amely a tradíciók felértékelődését is jelenti.
- A „rohanós” társasutazásokkal, tömegturizmussal szemben egyre nagyobb népszerűségnek örvend az ún. **slow turizmus**, amely **a kevésbé ismert desztinációk felfutását eredményezheti.**
- A **technológiai fejlődés** megfizethetőbbé, hozzáférhetőbbé és egyszerűbbé tette az utazást. A turisták az utazás teljes spektruma alatt – az információgyűjtéstől és tervezéstől a hazaérkezésig és utólagos értékelésig, a tapasztalatok megosztásáig – **online platformokat** használnak. A vendégek a nyaralásukról hazatérve ugyanazon közösségi hálózaton (Facebook, Twitter, Instagram) és csatornákon (Tripadvisor, Booking, Airbnb) keresztül nyújtanak visszajelzést tapasztalataikról, amelyekkel először információkat gyűjtöttek utazásukról. Mindezeknek jelentős marketingértéke is van az új túrázók bevonásában is.
- A közösségi média terjedésével megjelent a **virtuális térben való állandó jelenlét**, az állandó „kapcsolatban lét”, a „megosztási kényszer”, amely a folyamatos élmények és impulzusok iránti szükségletet is jelenti. Kifejezett igény az utazó részéről az **élmények azonnali online megosztása, a visszacsatolás, a termékek és szolgáltatások online felületen való értékelése.**
- A technológiai trendek hatására megszületett az interneten utazási információkat kereső és turisztikai szolgáltatásokat foglaló **e-turista**, akit az alábbiak jellemeznek:
  - informáltság, önálló szervezés, tudatos ár-összehasonlítás;
  - minőségi, testreszabott információk keresése, autentikus kínálat és programelemek fontossága;
  - jóval informáltabban indul útnak (vagy arra törekszik), mint a korábbi „tömegturista”, amely csökkenti kockázatérzetét is;
  - az interneten megjelenő mérhetetlen információtömeget igyekszik szelektálni (ez alapvető fontosságú);
  - az utazási döntés meghozatalakor a közösségi oldalakat keresi fel utazói élmények, vélemények, vonzó képek megismerése végett;
  - mobil-alkalmazások igénye;
  - sharing economy előnyben részesítése.

---

<sup>31</sup> Michalkó G. – Vizi I.: A turizmus mint globalizációs jelenség Magyarországon. in: Iskolakultúra 2001/1., p.10-19.

## IV. TÉRSÉGI AKTÍV TURISZTIKAI JÖVŐKÉP ÉS CÉLRENDSZER

### IV.1. Jövőkép

2034-re a Börzsöny-Dunakanyar térsége a budapesti agglomerációban élők egyik legnépszerűbb aktív turisztikai desztinációja lesz, úgy, hogy helyiek számára a turizmusból fakadó előnyök, s nem a hátrányok érvényesülnek, illeszkedve a térség aktív turisztikai mottójához: „HEGYEN-VÖLGYÖN, KÉKEN-ZÖLDÖN - Aktívan az ország zöld vulkánján és -panorámatúraútjain!”

A Börzsöny-Dunakanyar térsége növekvő számban **vonzza az aktív kikapcsolódásra és feltöltődésre vágyó fiatal és idősebb túrázókat**, kerékpárosokat, vízi túrázókat, s különösen a **családokat**, akik az egynapos túrák mellett egyre nagyobb arányban **két-három napot is a térségben töltenek**, amelyhez hozzájárul, hogy az aktív turisták igényeit kielégítő, térségi hálózatba szerveződött szolgáltatók és vendéglátók **a térség egész területén vonzó kínálatot** nyújtanak. A térség vonzerejét javítja az egyre színvonalasabb infrastrukturális helyzet (kiemelten a fenntartható közlekedési módokra alapozó elérhetőség), a tematikus utak, attrakciók és programok **színes kínálata**.

A térségen belül **önálló kínálattal jelentkeznek a különböző táji és természeti attrakciókkal rendelkező területek**, mint a Dunakanyar, a Magas-Börzsöny, az Északi-Börzsöny, a Naszály, az Ipoly-mente és a Nógrádi medence dimbes-dombos területei. Cél, hogy a stratégia megvalósításával oldjuk egyes térségek túlturistasodását, míg a kevésbé frekvenciált részeket jobban integráljuk az aktív turisztikai térségbe.

2034-re a Börzsöny-Dunakanyar térsége Magyarország egyik legismertebb, könnyen elérhető egynapos vízi turisztikai helyszíne és hegyikerékpáros desztinációja, a fővárosi természetjárók egyik legnépszerűbb gyalogos kirándulólhelye lesz.

A térség Magyarország e-túráközpontja lesz: a túrázók növekvő hányada elektromos eszközökkel, különösen a minőségi szolgáltatást nyújtó vasúton (ill. hajón) érkezik a térségbe, s az állomásokról e-busszal, e-bike-kal (ill. kisvasúttal) indul tovább a Börzsöny belső területei felé. A térségben a parkolásból fakadó konfliktusok oldódnak, mert a személygépkocsival érkezők egyre nagyobb hányada a peremterületeken lerakja az autót, így a környezetterhelés is csökken.

A térségben elsősorban a közlekedési csomópontokhoz kapcsolódva (vasút- és hajóállomások, e-buszmegállók) számos turisztikai csomópont fejlődik, ahol több aktív turisztikai szabadidős tevékenység fejlesztése is összekapcsolódik.

Az aktív turizmus fejlesztése a Börzsöny-Dunakanyar egészére kiterjed, az egyes térségek között kialakul egyfajta munkamegosztás, specializálódás. Az egyes szabadidőeltöltési módok fejlődése egymástól területileg is elkülönül, bár vannak találkozási pontok, de az egyes tevékenységek egymást nem zavarják, a konfliktusok elenyészők, miközben a nagyobb csomópontokban lehetőséget is kínálnak a „módváltásra” (attrakciók, eszkozbérlés, szolgáltatások stb.).

A Börzsöny-Dunakanyar továbbra is a fővárosiak kiemelt **gyalogtúra célpontja**, akik a **csodás kilátás** mellett elsősorban a Börzsöny természeti szépségeit, **nyugalmát, csendjét** keresik. A térségen belüli kínálat egyre ismertebb és növekvő színvonalú lesz, amely a különböző célcsoportok (családok, idősek, gyerekcsoportok,

zarándokok, kutyások, mozgáskorlátozottak stb.) számára is hívogató és élményt ad. Felértékelődnek a korábban kevésbé látogatott, a fő túraútvonalaktól távolabbi területek is, így a Dunakanyartól/Királyrétről eltolódik a súlypont. A térség **rendkívül vonzó lesz a gyermekek és fiatalok körében**, akik a gyalogtúrázás élményeit egyre nagyobb számban itt ismerik meg, akár iskolai keretek között is, s újra és újra itt keresik a túrázási lehetőséget családjukkal és kortársaikkal, megalapozva a következő évtizedekre is a Börzsönyi túrázás növekvő vonzerejét. Ehhez a korszerű technológiák alkalmazása, a körtúrák és a szervezett programok is fontos eszközök lesznek. A térség egyre többek számára tud értéket is közvetíteni: a fiatalok környezeti nevelésében országos vonzaskörűvé válik, s a hazai zarándoklatoknak is egyre ismertebb helyszíné.

A fővárosi agglomerációból és a tágabb térségből kerékpározni vágyók egyre szélesebb köre számára **a térség körbe- és keresztülkerékpározása egyre vonzóbb lesz**, az egynapos kerékpáros kirándulások mellett akár 2-3 programot kínálva, amelyet színvonalas szolgáltatási és infrastrukturális háttér támogat, s vonzó attrakciók, élményhelyszínek teszik még tartalmasabbá, **visszacsbátva őket újra és újra. A térségben és a környéken élők is egyre többet kerékpároznak szabadidejükben.** A kerékpárosok között egyre markánsabb az e-bike-ot használók aránya is, akik számára bérlési lehetőségek a térség több településén, hálózatos formában, akár túravezetéssel is elérhetőek lesznek.

A Dunakanyar az egynapos vízi túrázás egyik legjobb hazai helyszíne lesz, versenyelőnyét adja, hogy a túrázók színvonalas vasúti szolgáltatást igénybe véve, de akár kerékpáron is elérhetik, s egyedi látványban lesz részük. A Szob és Zebegény felől Verőceig, Vácig vezetett túrák a fővárosba érkező külföldi turisták számára is kiváló egynapos kiegészítő programot kínálnak, melyre a szolgáltatók is megfelelő minőségi kínálatot nyújtanak. Az Ipoly szintén növekvő népszerűségű vízi túrahelyszínné válik, s növekszik az Ipoly-menti vízitúrák kerékpáros túrákkal való összekapcsolása hétvégi programként.

A térségben nő a lovastúrázók, csoportok száma, **a lovagolni vágyók egyre több, magas minőségű térségi lovas turisztikai szolgáltató kínálatából választhatnak**, kényelmesen végigjárhatják a megfelelően kialakított lovasturisztikai útvonalakat.

**A Börzsöny a téli szezonban is vonzó lesz az aktív turisták számára, különösen a havas napokon.** A Börzsöny a túrasízés népszerűsödése révén e területen egyre szélesebb rétegeket szólít meg. A helyiek és a fővárosiak számára könnyen elérhető szánkózási lehetőségek is nyílnak (alpesi sízés területén azonban nem várható előrelépés az adottságok miatt), ill. nő a téli időszakban gyalogtúrázók száma is.

**A Börzsöny-Dunakanyar térség kaputérségeiben létrejövő szolgáltatóbázisok megfelelő mennyiségű parkolási lehetőséggel, eszközbérlési lehetőséggel, vonzó szolgáltatásokkal állítják meg a térségbe érkezőket, s indítják útra a hegy belseje felé,** személyre szabottan felkínálva nekik a legmaradandóbb élményeket nyújtó programcsomagokat. A csomópontokban minden aktív turista igényeinek **megfelelő szállás- és vendéglátóhelykínálat** áll rendelkezésre. Egyre több szolgáltató kapcsolódik be a speciális védjeggyel rendelkező, az aktív turisztikai túratípusok számára minőségi kínálatot biztosító hálózatokba, mely számukra is növekvő vendégforgalmat generál.

**Az aktív turizmus fejlesztése a térség egészére kiterjed, a kevésbé frekvenciált területek erőteljesebb bekapcsolásával a vendégforgalom koncentrációja oldható, mely a dunakanyari települések élhetőségét is javítja. Az egyes szabadidőeltöltési módok fejlődése egymástól elkülönül, az egyes tevékenységek egymást nem**

zavarják, a konfliktusok elenyészők, miközben a nagyobb csomópontokban lehetőséget is kínálnak a „módváltásra” (attrakciók, eszközbérlés, szolgáltatások).

- **2034-ben a Dunakanyar** már sokkal kevésbé szenved a túlturizmustól, az autóforgalom zajától, a levegőszennyezéstől és zsúfoltságtól, a fejlesztéseknek köszönhetően az idelátogató turisták növekvő hányada már eleve közösségi közlekedéssel vagy kerékpárral érkezik, illetve a térség keleti részén megváltik gépjárművétől. A vasút- és hajóállomásoktól nagykapacitású kerékpárszállításra is alkalmas, nullemisziós, kényelmes közösségi járművek szállítják a vándorokat, melyek nemcsak napközben, hanem a kora reggeli és késő délutáni, esti órákban is elérhetőek. A Dunakanyar minőségi természeti, kulturális és gasztronómiai élményeket kínál az újra és újra visszatérő aktív vendégeknek.
- **2034-ben a Börzsöny** továbbra is hazánk legzöldebb tája, továbbra is védett az autóforgalomtól és a túlhasználattól, fenntartva a hagyományos tájképet és környezeti, természeti értékeket. Ugyanakkor az erdei utak, ösvények, egykori bányák az aktív turizmus különböző célcsoportjait vonzzák, könnyű és nehezebb túrákkal, akár többnapos itt-tartózkodásra ösztönözve.
- **2034-re a Naszály** is a fővárosi és térségi túracélpontok egyik kiemelt és ismert helyszíne lesz, ahol egynapos körtúrák révén egyre többen kirándulnak gyalog vagy kerékpárral, helyi szolgáltatásokat is igénybe véve. A bányászati területek rekultivációja során az aktív turisztikai hasznosítás prioritást kap.
- **2034-re az Ipoly-mente és a Nógrádi-medence** Magyarország egyre ismertebb szelíd turisztikai célterülete, ahol a különböző aktív turisztikai tevékenységek infrastrukturális és szolgáltatási fejlődése az ökoturizmussal is összekapcsolódik, a helyi gazdaság és népességmegtartás szempontjából is kulcstényezőnek tekinthető, széleskörűen bevonva a helyi termékeket, tradíciókat is. Az Ipoly túlparti területekkel közös gondolkozás és szolgáltatási integráció erősödik, miközben a természeti, táji értékek védelme és bemutatása is fokozódó együttműködésben történik.

A térség a **Duna-túlparti**, elsősorban visegrádi **szállodai vendégek számára** is színvonalas egynapos kiegészítő aktív turisztikai kínálatot biztosít.

A térségben egyre több olyan szálláshely létesül, melyek a turisták számára egyedi élményt is nyújtanak. Az **aktív turistákat célzó szálláshelykínálat egyre bőségesebb számban és spektrumban, jó minőségben, megfelelő férőhelykapacitással** áll rendelkezésre. Az újonnan létrehozott és a megújított épületek a hagyományos helyi építőanyagokat felhasználva, **magas építészeti minőséget** nyújtva, megjelenésükben is illeszkednek a környezethez és a hagyományokhoz. A **vendéglátóhelyek gasztronómiai jegyei és minőségi helyi termék-kínálata** az egész térségben jellemzővé és elérhetővé válik. A turisták **egyre magasabb minőségű bemutatóhelyeken** ismerhetik meg a térség természeti, bányászati-ipari, kulturális, szakrális és építészeti tradícióit. A nagyberuházások nem zavarják meg a térség természeti környezetét, emberléptékűek és illeszkednek a hely szelleméhez.

**Az aktív turizmusban egyre több vállalkozás tud működni, fennmaradni**, olyan szolgáltatásokat nyújtva, mely egyrészt a szervezett, vezetett túrákra is egyre nagyobb minőségi kínálatot biztosít, másrészt az egyéni túrázók számára is élménydúsabbá teszi a látogatást. Mindez **a térségben élők helybenmaradását, a térségi identitás erősödését is eredményezi**, ennek közösségformáló ereje mind az egyes településeken élők, s oda beköltözők, mind a térség kohéziója szempontjából fontos.

A térségi aktív turizmus kínálata online és offline módon, országos és térségi/helyi felületeken **megfelelő minőségű és mélységű, praktikus szöveges és esztétikus képi információval**, hasznos jótanácsokkal, az elérhető szolgáltatási paletta bemutatásával tájékoztatja a látogatást tervezőket és az ideérkezőket. A

**szolgáltatók** számára fontos lesz, hogy ezeken a **platformokon láthatóvá váljanak**. A térség információs és promóciós rendszere minden aktív kikapcsolódási lehetőséget megjelenít. Mindezt egy életképes, megfelelő szakértelemmel rendelkező és lelkes, helyi humán kapacitásokkal bíró, **a térség egészét koordináló szervezet** menedzseli a térségben meglévő szervezeti rendszerre épülően, az MTÜ desztinációfejlesztési szervezeti rendszerével összehangoltan.

## IV.2. Célrendszer

Az aktív turisztikai jövőkép eléréséhez szükséges a célok meghatározása. A célok tekintetében a stratégia megfogalmaz **átfogó célokat**, melyekhez illeszkedve komplex turisztikai **élménycsomagot** kapcsol, ezekben pedig **területi célokat** is belefoglal. Az élménycsomagok fejlesztésével kívánja operatíván elérni a kívánatos jövőképet. Ugyanakkor mindezekhez **fejlesztési célok** kapcsolhatók, melyek szükségesek az élménycsomagok elemeinek megfelelő és vonzó kialakításához.

A megfogalmazott átfogó célokban tükröződik a Börzsöny-Dunakanyar aktív turisztikai térség fejlődéséhez szükséges értékválasztás is a következő alapelvekben:

- a fenntarthatóságra, a természet és a környezet védelmére való törekvés, a térség meglévő, a fő vonzerőt jelentő háborítatlan természeti értékeinek védelme, s az ehhez kapcsolódó edukáció további erősítése a meglévő és jó minőségű környezeti nevelési szolgáltatási alapokon;
- a helyi adottságokra, vonzerőkre, hagyományokra, erőforrásokra, arculati elemekre való alapozás;
- a térség fejlődéséhez szükséges infrastrukturális színvonal érdemi javítása, mely támogatja a környezetterhelés csökkenését, az ellátásbiztonságot és a színvonal javulását, valamint a fejlesztésekhez is keretet biztosít (mindezek az infrastrukturális fejlesztések nemcsak aktív turisztikai, hanem össz-idegenforgalmi és társadalmi-gazdasági szempontból is elengedhetetlenek), ugyanakkor biztosítja az egyenlő hozzáférés alkotmányos jogait is;
- **magas színvonalú, aktív turisztikai élményláncok kialakítása:** a stratégia komplexitásra törekszik, a láncolatba minden olyan elemet bekapcsol, amelyekkel a turista utazása során találkozhat, hiszen ezen tényezők összessége alapján alkot benyomást a térségről, így a lánc minden szegmensében fontos az elégedettség.



20. Ábra Aktív turisztikai élménylánc



21. Ábra A Börzsöny-Dunakanyar aktív turisztikai jövőképe és stratégiai célrendszere

### **IV.2.1. Átfogó célok**

A stratégia a jövőkép eléréséhez kapcsolódóan, a fejlesztési alapelvekhez illeszkedően három átfogó célt és négy területi célt fogalmaz meg. E célok kijelölik a helyzetértékelésben is megfogalmazott kihívásokra adott válaszok irányait:

#### **1. Közlekedésből eredő környezetterhelés csökkentése**

A Dunakanyar térsége már ma is **komoly közlekedési konfliktusokkal terhelt**, a 12. sz. főút további gépjármű forgalmat már nem bír el. Akut parkolási problémák hétvégezte a Dunakanyar nagy részén, a Börzsöny kiemelt gócpontjain, de egyes időszakokban a Naszály és a Bánki-tó térségében is jelentkeznek. A **forgalmi torlódásokból fakadó levegőszennyezés, zaj, stressz mind az itt lakók, mind az ideérkezők számára problémaforrás, a rendezetlen parkolás a köz- és magánterületek erőteljes degradációját is eredményezi**, s az utazók magatartása miatt sajnos még a **hulladékterhelés is jelentős az utak, parkolók mentén. Mindezen problémák oldása elsőrendű feladat a térség élhetőségének és attraktivitásának fenntartásában.** Ráadásul a növekvő turisztikai forgalom további környezetterhelést eredményez, amennyiben ennek szabályozása, irányítása nem történik meg. **Minden eszközt fel kell használni, hogy csökkenjen a térség járművekkel való terheltsége** (a közösségi közlekedés prioritizálásával és fejlesztésével, a térség belépő pontjain a parkolási infrastruktúra fejlesztésével, az autósok egyre nagyobb részét megállítva a térség külső pontjain, a belső területeken parkolásszabályozással, progresszív díjpolitikával, a térség több oldalról való megközelítésének javításával, kerékpárkölcsonzási rendszer fejlesztésével stb. *ld. a közlekedésfejlesztési koncepcióban*). A környezeti állapot és a közlekedési helyzet javítására **nullemissziós, nagykapacitású, akadálymentesített, kerékpárszállításra is alkalmas regionális (turisztikai) közösségi közlekedési rendszert kell kialakítani**, lehetővé téve, hogy a belépési pontoktól a belső területekre ezzel jussanak el a látogatók. **Mindez arculatképző elemmé is tehető, hozzájárulva a „zöld” jövőkép eléréséhez.**

#### **2. Fenntartható és környezettudatos turizmusfejlesztés**

Kiemelt **hangsúlyt kell helyezni azon értékek védelmére, megőrzésére, melyek a térséget turisztikai desztinációvá teszik:** a „zöld”, az erdők, a változatos domborzat, a folyók és patakok, a csend, a nyugalom, a tiszta levegő, s természetesen a meglévő táji és természeti attrakciók. Az aktív turizmus fejlesztésének kiemelt célja, hogy a beavatkozások révén **a környezetminőség ne romoljon, sőt, ahol lehet javuljon.** Úgy bővüljön az (aktív) turizmus, úgy valósuljanak meg – **fenntartható léptékű – attrakciófejlesztések, hogy ez ne veszélyeztesse a környezet egyensúlyát, eltartóképességét.** A térség fővároshoz közeli fekvése miatti „népszerűség” a **tömegturizmus negatív hatásait** is érzékelteti, ezért is **fontos a szelíd és ökoturizmus felé elmozdulni.** Ennek célja a környezet megóvása, a természeti, társadalmi és kulturális értékek megőrzése, összehangolása a turizmussal, minimalizálva a turisták negatív környezeti hatásait ill. erősítve a pozitívokat (pl. a helyi közösség számára elégedettséget és gazdasági előnyöket nyújt, miközben biztosítja a turista elégedettségét is). Alapvető, hogy **minden fejlesztés a környezetvédelem és a fenntarthatóság szempontjai mentén történjen:** az újonnan létrehozott és meglévő infrastruktúrák üzemeltetése ne okozzon túlzott terhelést a környezeti elemekre. Ehhez kapcsolódóan fontos szempont **a nem, vagy nem hatékonyan használt infrastruktúrák újrahasználatának, funkcióval való megtöltésének a prioritása** (pl. volt ipari és bányaterületek, katonai objektumok, egyházi ingatlanok, alulhasznosított épületek, objektumok funkcióval való megtöltése).



Az elmúlt évek tapasztalatai jelzik, hogy nélkülözhetetlen a turisták szemléletformálása is: **meg kell őrizni a térséget tisztán és hulladékmentesen**. A turisztikai vendégforgalom növelésének láthatóan negatív velejárója, hogy egyre több olyan látogató jelenik meg, akik számára nem elsőrendű vagy evidens a természetjáráshoz kapcsolódóan a környezet védelme, mely a fejlesztések szempontjából is kontraproduktív lehet: a vonzó kép sérül, a környezetet a szennyezettségtől újra és újra meg kell tisztítani, az imázs visszaállítása sokkal nehezebb és költségesebb. Környezeti nevelési eszközökkel, tájékoztatással, kampányokkal és egyéb eszközökkel szükséges ezen elvek érvényesítése, különösen a frekventált helyszínek, útvonalak térségében. Fontos a térségben már ma is nagy számban rendelkezésre álló környezeti nevelési szolgáltatások minőségi fejlesztése, hálózatba szervezése, az országos nevelési célokhoz, tantervekhez való kapcsolása.

### 3. Helyi adottságokra alapozott infrastruktúra és szolgáltatásfejlesztés

A Börzsöny-Dunakanyar térsége jelenleg is vonzó az aktív turisták számára, amely elsősorban jó elérhetőségének és egyedülálló adottságainak köszönhető. Ugyanakkor az ehhez kapcsolódó **aktív turisztikai infrastruktúra jelenleg még féloldalas**. A gyalogos túraútvonalak tekintetében sűrű és változatos hálózat jellemzi, ezzel kapcsolatban elsősorban karbantartási, kisebb fejlesztési feladatok vannak (pl. pihenőhelyek). A többi aktív turisztikai tevékenység esetében viszont jelentősebb előrelépés szükséges, melyet a jelenleg fejlesztés alatt álló erdei kerékpáros útvonalhálózat és lovas túraútvonal fejlesztések már elindítottak. Ugyanígy **szükséges az aktív turisztikai igényekhez igazodó szálláshely- és vendéglátóhelykínálat és az egyéb kapcsolódó szolgáltatások megteremtése, fejlesztése, a különböző szabadidőeltöltési módokhoz, célcsoporthoz, árszintekhez igazodva**. Erősíteni szükséges a minőségbiztosított országos védjegyű – jelenleg kialakítás alatt lévő szakágspecifikus – szolgáltatói hálózatokba való integrációt. Az aktív turisztikai fejlesztések eredményességének alapvető feltétele **a helyben elérhető szolgáltatások mennyiségének, minőségének és választékának fejlődése a turisztikai térség egészében**. Az egyes célcsoportok igényeinek megfelelő minőségű és kapacitású, széles spektrumú szállás- és vendéglátóhelykínálat, az egyes szabadidőeltöltési tevékenységekhez kapcsolódó egyéb szolgáltatások rendelkezésre állását a kor igényeinek megfelelő színvonalon kell megvalósítani, mely a tartózkodási idő növelését is segíti.

A Börzsöny-Dunakanyar aktív turisztikai fejlesztése csak úgy lehet eredményes, ha minél jobban **be tudja vonni a helyi szereplőket, vállalkozókat, szolgáltatókat**, s a területi koncentrációt oldó fejlesztéseknek köszönhetően javítja a helyi lakosság turizmus iránti elköteleződését, elfogadását. Fontos, hogy olyan szolgáltatások, új attrakciók jöjjenek létre, melyeknek hosszú távon megoldható a fenntartása, üzemeltetése, amelyben lelkes és elhivatott, **elsősorban helyben lakó emberek a kulcsszereplők**. Ugyanakkor fontos, hogy kialakuljon egy olyan **szervezeti, intézményi struktúra** is, mely segíti a promóciót, kommunikációt, s információt biztosít. A különböző **szolgáltatások közötti kapcsolatrendszer erősítése**, a kooperatív verseny előnyeinek érvényesítése, a **szolgáltatói hálózatok kialakítása** alapvető a turisták minőségi kiszolgálása és hosszabb itt-tartózkodásra való ösztönzése tekintetében. Ez az egyes aktív turisztikai tevékenységek esetében önállóan is értelmezhető. A turizmus fejlesztése lehetővé teszi, hogy a helyi termékek iránti kereslet növekedjen, ami a helyi gazdaság, termelés megerősödéséhez is vezet, munkahelyeket teremt. Mindez a Dunakanyartól távolabb lévő térségekben lassíthatja az elvándorlást.

### ***IV.2.2. Területi célok***

Jelen **stratégia kiemelt célja, hogy** a térség egészében képes legyen az **aktív turizmus fejlesztésére**, hozzájárulva így a vendégforgalom szétterítéséhez, a ma túlterhelt területek, gócpontok „tehermentesítésében”. Mindehhez szükséges a helyi értékek, adottságok hangsúlyozása, a szolgáltatási kínálat fejlesztése, a jobb területi marketing. A fejlesztési források elosztásánál, a megvalósuló beruházásoknál is törekedni kell a területileg kiegyenlítettebb szerkezetre. A **komplex kép bemutatásának** a promóciós-kommunikációs tevékenységben is meg kell jelennie, melyhez nagy segítséget tudnak nyújtani a területi fókusszal kialakított élménycsomagok is.

#### ***1. DUNAKANYAR: Turizusból fakadó konfliktusok oldása, aktív turisták arányának növelése***

A Dunakanyar már ma is igen jelentős idegenforgalommal rendelkezik, többek között városlátogató, gasztro- és aktív turisták egyaránt nagy számban keresik fel, különösen hétvégenként, valamint több ezer üdültulajdonos is megjelenik itt a helyi lakosok mellett. Az évtizedek óta meglévő ellenérdekeltségek, **konfliktusok a legutóbbi időszakban különösen felerősödtek**. Fontos lenne elérni, hogy **a térség vonzereje a fejlődő szolgáltatások és infrastruktúra révén úgy növekedjen, hogy abból a helyiek minél szélesebb köre tudjon profitálni, vagy legalább az érdekei ne sérüljenek**. Meg kell teremteni azokat a fejlesztési helyzeteket, amelyek a különböző csoportok számára win-win szituációt eredményeznek. Ennek egyik útja, hogy az ideérkezők közül minél többeket az aktív turisztikai kínálattal kell „megfogni”, a természeti környezet, így a kevésbé zsúfolt területek felé terelni, de kiemelten szem előtt tartva természetvédelmi szempontok prioritását.

#### ***2. BÖRZSÖNY: Az itt-tartózkodás meghosszabbítása komplex, aktív turisztikai élményláncok kialakításával***

A Börzsöny az ideérkező aktív vendégek számára, attrakciói, minőségi és széles spektrumú szálláshelykínálata révén akár hosszabb, 2–3 napos, tartalmas itt-tartózkodásra is kínál lehetőséget. E potenciál kihasználására több túratípusban, azok összekapcsolásával is van lehetőség a hegység területén, de akár a szomszédos területekre is kiterjedően. A Börzsöny **túraútvonalhálózatát, az itt lévő szolgáltatók kínálatát** e célt szem előtt tartva **hálózati szempontból javasolt fejleszteni, összehangolni**. Emellett természetesen az egynapos kirándulók számára is szükséges a minőségi szolgáltatási kínálat kialakítása a hegység egészében. Policentrikus aktív turisztikai csomóponti hálózatot javasolt fejleszteni: több olyan attrakív központot létrehozni (pl. Királyrét, Törökmező, Nagyirtás, Kemence-Vilati-völgy, Diósjenő, Királyháza, Kútberek), mely lehetővé teszi, hogy ne legyen akkora terhelés az egyes helyszíneken, s az attrakció- és minőségi szolgáltatásfejlesztések révén ezek élménygazdasága növekedjen.

#### ***3. IPOLY ÉS NÓGRÁD: Helyi tradíciókra alapozott aktív szelíd turizmus fejlesztése***

Az Ipoly-mente és a Nógrádi-medence ma még nem tartozik a kiemelt turisztikai desztinációk közé, noha adottságai jelentősebb vendégforgalomra predesztinálnák. A térségben e területek a szelíd és ún. slow turizmus kifejezett célterületei lehetnek, útvonalaik révén is illeszkedve a Kéken-zöldön szlogenhez (Ipoly vízi útja, Bánki, Nőtincsi és Jenői-tó, ill. a kialakított zöldutak), felfedezve a helyi tradíciók és termékek sokféleségét, s e vidék csendjét, akár hosszabb elidőzésre is lehetőséget kínálva.

Az Ipoly térségében a nemzetközi együttműködés erősítésével a táj földrajzi egységben való turisztikai menedzselése is javítható, s így a szolgáltatások, útvonalak, attrakciók határon átnyúló fejlesztése révén az élménycsomagok bővíthetők.

#### **4. NASZÁLY: A térség ismertségének növelése, megnyitása**

Annak ellenére, hogy a Naszály a fővároshoz legközelebbi hegyek közé tartozik, jelenleg mégis kevésbé ismert, s nem szerepel a fő aktív turisztikai célterületek között. Ebben viszonylagos elzártsága is szerepet kap. Ugyanakkor az elmúlt időszakban a Gyadai-tanösvény és a Katalinpusztai kirándulóközpont ismertségének növelése már jelentős vendégforgalmat is eredményezett egy szűk területen. A Naszályt a térségben egyedülálló és **tovább fejleszhető attrakciói** kellemes egynapos kirándulóhellyé tehetik, ehhez azonban **a belépési pontok és a parkolási infrastruktúra fejlesztése** is szükséges. A Naszályt felkereső célcsoport szélesíthető, a jelenleg inkább lokális vonzás nagyobb térségre kiterjeszthető (elsősorban a fővárosi agglomeráció irányába).

#### **IV.2.3. Fejlesztési célok**

Mindezen átfogó célokhoz igazodva öt olyan stratégiai fejlesztési cél körvonalazódik, ahol középtávon jelentős fejlesztés, előrelépés fogalmazható meg: (1) Vonzerőfejlesztés; (2) Infrastruktúrafejlesztés; (3) Szolgáltatások fejlesztése (4) Marketing, promóció, információ; (5) Koordináció és menedzsment fejlesztés. A fejlesztési célok a stratégiában felvázolt élménycsomagokhoz is illeszkednek, a Nemzeti Aktív Turisztika Stratégia célrendszeréhez igazodóan.

##### **Vonzerőfejlesztés**

A Börzsöny-Dunakanyar térsége ma is számos vonzerővel rendelkezik, de ezek jelentős része valójában nem eléggé attraktív vagy nem eléggé ismert. A vendégforgalom növeléséhez új attrakciók létrehozása, meglévő attrakciók megújítása is szükséges. Mindezeket a térség hagyományaihoz illeszkedve, de korszerűen kell megvalósítani, hogy illeszkedjen a térség arculatához, s minél hosszabb időtartamú itt-tartózkodást eredményezzen. A vonzerőfejlesztés terén a következő feladatokat kell megvalósítani:

- új vendég-vonzó látványosságok létrehozása, elsősorban a már természettől korábban elvett helyszíneken, objektumokban;
- a meglévő vonzerők attraktivitásának erősítése, szolgáltatási színvonalának növelése;
- a természeti értékek fenntartható, de látványos és innovatív módon történő bemutatása;
- pontszerű fejlesztések helyett a hálózati gondolkodás erősítése;
- a vonzerők élménycsomagba szervezése, bemutatása;

##### **Infrastruktúra fejlesztése**

Az aktív turizmus fejlesztése alapvető területfejlesztési feladatokat igényel, melyben az infrastrukturális állapot javítása elsőrendű. Ugyanakkor az aktív turisztikai útvonalhálózatok minőségi és mennyiségi fejlesztése is szükséges. Az infrastruktúrafejlesztés terén a következő feladatokat kell megvalósítani:

- külső és belső megközelíthetőség javítása (úthálózat minőségi fejlesztése, parkolási infrastruktúra, közösségi közlekedés feltételeinek javítása);

- összefüggő, vonzó, jó minőségű és megfelelő kiterjedésű útvonalhálózat kialakítása (és rendszeres karbantartása).

### **Szolgáltatások fejlesztése**

Biztosítani kell a turisták igényeihez kapcsolódó szolgáltatások, szolgáltató-hálózatok kialakítását, fejlesztését. A szolgáltatások fejlesztése terén a következő fejlesztési feladatokat kell megvalósítani:

- a térségen belüli turisztikai közösségi közlekedési rendszer kialakítása és üzemeltetése;
- minőségi szálláshely és vendéglátóhely-fejlesztések, közvetlenül az aktív turizmushoz kapcsolódóan;
- fogadópontok kialakítása, fejlesztése;
- különböző szabadidőeltöltési tevékenységekhez illeszkedő szolgáltatások fejlesztése számában és minőségében is;
- túratípus-specifikus minősített szolgáltatói hálózat kialakítása, a szolgáltatók bevonása;
- a térség környezeti nevelési tevékenységének rendszerbe foglalása, a közoktatási rendszerébe (helyi/regionális/országos szinten) történő jobb integrálása
- a túravezetés humán és szervezeti feltételeinek fejlesztése;
- csomagajánlatok.

### **Marketing, promóció, információ**

A marketing, promóció, információ terén a következő fejlesztési feladatokat kell megvalósítani:

- egységes, jól beazonosítható brand és arculat a térség teljes területét lefedően;
- stakeholderek bevonása, aktivitásuk ösztönzése (win-win helyzetek kialakítása);
- online és offline jelenlét fejlesztése (desztinációs weboldal, közösségi média felületek, médiakampányok, tematikus kiadványok);
- hagyományos aktív turisztikai események, rendezvények erősítése, újak bevezetése; a hagyományos helyi egyéb rendezvényeken való megjelenés erősítése.

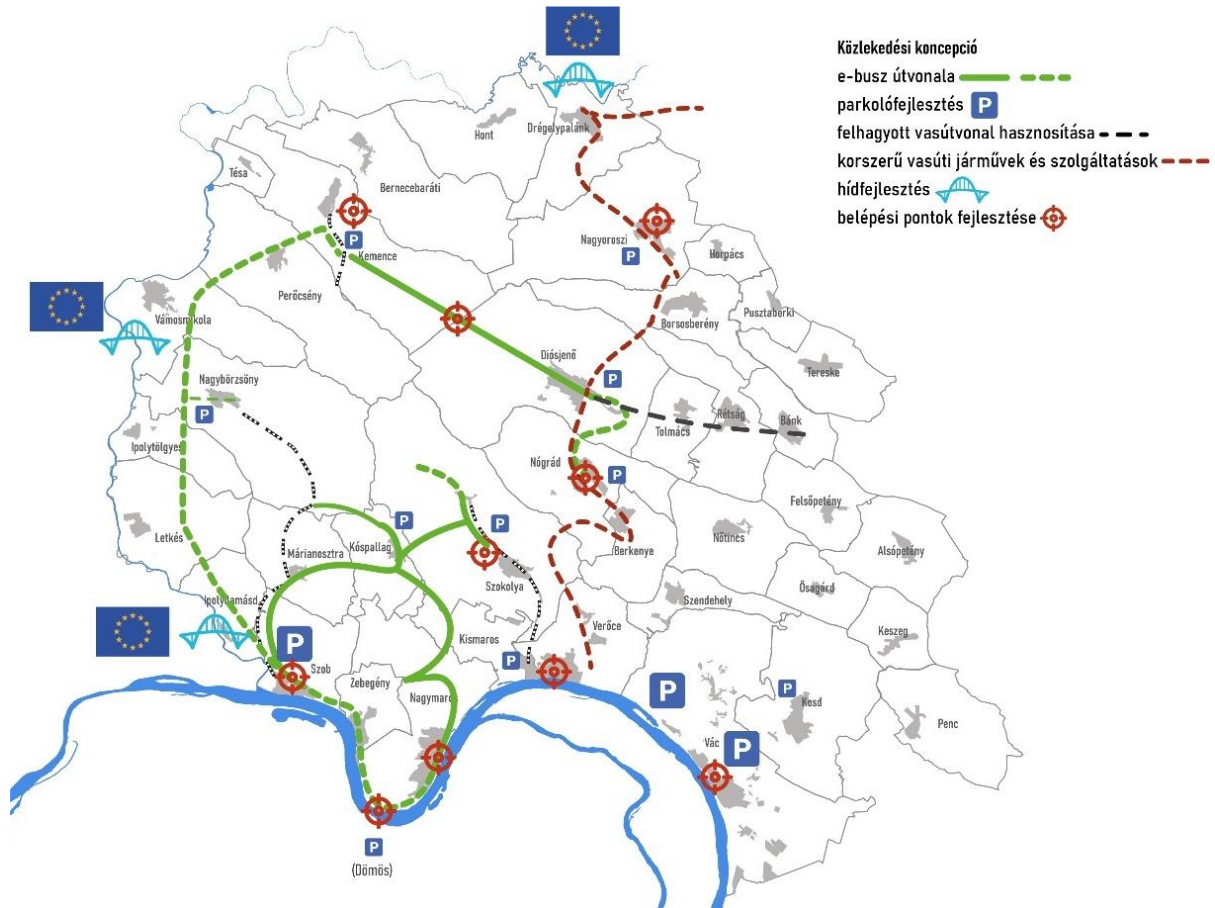
### **Koordináció és menedzsment fejlesztés**

Az aktív turizmus menedzselését professzionális menedzsmentszervezetnek kell koordinálnia, önálló, a területért, egyes aktív turisztikai szakágakért felelős szakemberekkel, megfelelő kapacitásokkal, országos rendszerbe illesztve. A koordináció és menedzsment fejlesztés terén a következő fejlesztési feladatokat kell megvalósítani:

- az aktív turisztikai fejlesztéseket térségi szinten koordináló menedzsment szervezet feladatainak, hatásköreinek mielőbbi megfogalmazása, működési modell kidolgozása és a (humán és pénzügyi) működési feltételek biztosítása;
- finanszírozási és humán feltételek biztosítása;
- monitoring és értékelési tevékenység feltételeinek biztosítása.

#### IV.2.4. Közlekedésfejlesztési koncepció

A kitűzött fejlesztési célok alapja, hogy a térség közlekedési rendszere alapvetően átalakuljon, s elmozduljon a fenntartható irányba. Ez csak úgy lehetséges, ha a jelenlegi állapotokhoz képest radikális beavatkozások valósulnak meg. A közúti járműforgalom és a parkolási igények jelentős csökkenéséhez, több területen építéssel, szabályozással, tájékoztatással kapcsolatos intézkedések szükségesek.



22. Ábra A Börzsöny-Dunakanyar térségének közlekedésfejlesztési koncepciója

Négy fő irány rajzolódik ki:

- a közúti közlekedéssel szemben a közösségi közlekedés prioritálása infrastruktúrafejlesztéssel, díjpolitikával, szabályozással, intelligens közlekedési menedzmentrendszerek alkalmazásával, mely révén elérhető, hogy a lehető legtöbb vendég eleve közösségi közlekedéssel érkezzen a térségbe.
- a vasút- és hajóállomások intermodalitásának javítása, a külső pontokon parkolófejlesztésekkel, a belső pontokon buszos kapcsolatokkal, kerékpárbérlési lehetőségek fejlesztésével, mely révén elérhető, hogy a térségbe érkezők gyalog, kerékpár mellett közösségi közlekedéssel folytassák útjukat a térségben.
- a közúton érkezők minél nagyobb hányadának elterelése a 12. sz. főútról más belépési pontokra, az ehhez szükséges infrastrukturális fejlesztések megvalósításával (M2

továbbépítése, épülő és tervezett Ipoly-hidak<sup>32</sup> stb.), melyek révén elérhető, hogy a térségbe érkezők több belépési pontra legyenek szétoszthatók, akár a 2. sz. főút nógrádi településeire, akár a meglévő és épülő Ipoly-hidakon keresztül a nyugati, északi területekre.

- **térségi zónás parkolási rendszer és parkolásszabályozás kialakítása**, mely egyrészt progresszív (zónás) díjpolitikával a belső parkolók használatánál igen magas díjat, míg a külső pontokon lévő parkolásra alacsony díjat határoz meg, mellyel párhuzamosan a Dunakanyar településein (s emellett Diósjenőn) olyan parkolásszabályozást alkot meg (táblázással, felfestéssel stb.), mely a helyi lakosok és a turisták számára igénybevehető parkolókat elkülöníti, a parkolásra nem használható közterületeket mind belterületeken, mind külterületeken jelzi (s erősen korlátozza), s a szabálysértést magas díjjal bünteti. Ehhez bizonyos kiemelt pontokon parkolási infrastruktúra fejlesztése is társulhat, de elsősorban azért, hogy más területeken segítse a korlátozást. Mindenféleképpen el kell érni, hogy a ne lehessen korlátozás nélkül ingyenesen parkolni e településeken.

### Kiemelt feladatok:

#### I. A meglévő kisvasúti hálózat korszerűsítésének folytatása, vonzerejének növelése (promóció, díjpolitika stb.)

El kell érni, hogy a Börzsöny belső területeire való eljutáshoz minél többen vegyék igénybe a kisvasutakat. A kisvasúti állomások elérésénél természetesen preferált a közösségi közlekedéssel vagy gyalogosan/kerékpárral való megközelítés, de a parkolási infrastruktúra kialakítása, fejlesztése is szükséges. Verőce-Kismaros térségében, a királyréti kisvasút végállomásnál kialakítható parkoló segíthet abban, hogy a vendégforgalom egy része ott átterelhető legyen a kisvasútra. Ugyanez Szob esetében a meglévő parkolók, ill. azok bővítése révén lehetséges. Nagybörzsöny esetében a település nyugati kapujánál lehet ilyen kialakítani (onnan esetleg igényvezérelt shuttle-buszokat, gumikerekes vonatot – dottót, stb. indítani a település túlsó végén lévő kisvasúti állomáshoz). Kemencén is szükséges a parkolási helyzet rendezése, akár parkoló kialakítással is. Mindezek mellett megfontolandó a Diósjenő-Bánk-Romhány felhagyott vasútvonal turisztikai vasúti fejlesztése, a regionális rendszerbe való bekapcsolása. A királyréti kisvasút meghosszabbítása révén a királyréti turistakonzentráció is térben oldható.

A kisvasúti díjak kapcsán érdemes lenne kialakítani olyan csomagokat, melyek egyfajta bérletrendszerként a térségi kisvasutakra, vagy a parkolódíjakhoz/komp vagy vonatjegyekhez kapcsolva, a Dunakanyar Kártyába integrálva is vonzóvá teszik (utóbbi pl. a Kemencei Erdei Múzeumvasút menetjegy árából 10% kedvezményt ad). Fontos cél a kerékpárszállításra alkalmas vagonok beállításával a kerékpárosok számára is alternatíva nyújtása, így motiválva őket, hogy az autókat a külső helyszíneken tegyék le.

#### II. Egyedi arculattal rendelkező, regionális turisztikai e-buszközlekedési rendszer kialakítása, több viszonylatban a fő belépési pontokról a belső aktív turisztikai gócpontokhoz kerékpárszállítással.

##### 1. ütemben 3 viszonylatban javasolt:

1. *Nagymaros-Törökmező-Kisínóci th.-(Nagyirtás)-Márianosztra-Szob útvonalon, a Dömösi rév bekapcsolásával akár körjáratként: a nagykapacitású kerékpárszállításra is alkalmas*

---

<sup>32</sup> 2012. február 27-én államközi szerződést írtak alá a jelenleg építés alatt álló Ipolydamásd–Helemba és a Vámosmikola–Ipolypásztó híd újjáépítéséről. 2019. május 28-án államközi szerződést írtak alá a Ipolyhídvég és Drégelypalánk közötti hídról. További tervekben szerepel az Ipolytölgyes – Ipolykiskeszi, a Vámosmikola – Ipolyszakállós és a Tésa – Ipolyvisk (itt az Ipoly szlovák oldalon van, amelyen közúti híd is található, magyar oldalról csak közúti csatlakozás építése szükséges) összekötés kialakítása is.

buszjárat bekapcsolja a Duna-parti hajóállomásokat ill. vasútállomásokat (igazodva a vasúti ill. kompenzetrendhez), s eléri a legfontosabb gyalogos- és kerékpáros börzsönyi túraútvonal csomópontokat. A buszjárat néhány autóparkolót is felfűz (pl. Törökmező, Toronyaljai-horgásztó, Kisinóci th. ill. Szob), melyek a közepes díjzónába tartozhatnak<sup>33</sup>. Másol egyértelműen tiltani kell a parkolást.

2. *Királyrét és Nagyirtás összekötésével a két kisvasút közötti kapcsolat gumikerekes járművel megteremthető. Az útvonal nemcsak turisztikai kapcsolatot ad, növelve az itt-tartózkodás idejét, hanem lehetővé válik a parkolás jobb szétosztása is a vonal melletti parkolóhelyek összefűzésével (pl. Kisinóci th., Királyrét-Paphegy, Királyrét).*

3. *(Nógrád vá.)-Diósjenő vá.-Királyháza-Kemence kisvasút: a buszjárat révén az Észak-Börzsöny felé is új belépési pont nyitható. A két vasútállomás, esetleg a Diósjenői-tó térségében kialakított (ingyenes vagy alacsony díjszabású) kisebb kapacitású parkolók révén lehetővé válik, hogy hétvégén a Börzsöny belső területei felé korszerű közösségi járművekkel tudjanak bejutni a gyalogos és kerékpáros turisták, ill. a mozgáskorlátozottak (számukra itt ajánlott túraútvonal lesz kialakítva).*

Első lépésben egy 4-5 db-os elektromos buszflotta biztosíthatja a 3 vonal üzemeltetését (hétköznapokon ezek egy része akár helyi tömegközlekedési célokra is használható).

**Későbbi ütemben** akár a *Kemence-Szob közötti szakasz* is bevonható, ill. Szob-Nagybörzsöny kisvasút vá. közé is kiterjeszthető, hosszabb távon pedig a Börzsönnyt megkerülő buszjárat is kialakítható, akár kiváltva a ma meglévő, versenyképesnek alig tekinthető közforgalmú buszközlekedés egy részét, egészét is (ill. ma nem létező kapcsolatot kialakítva). *Királyrét térségében* a kisvasút és a Volánbusz szolgáltatásainak fejlesztése, menetrendjének igényekhez való igazodása, sűrítése az elsőrendű a parkolási helyzet rendezése mellett. *Későbbi ütemben* javasolt a Paphegy megállóhely melletti felhagyott ipari területen fizetős (de a legdrágább zónába tartozó) parkolási infrastruktúra fejlesztésre, mely a buszjáratok fontos megállóhelye lehet. Hosszabb távon a *buszjáratok meghosszabbítására* is lehetőséget lehet teremteni pl. *Királyrét Cseresznyefa-parkolójáig*. Mindezek lehetővé tehetik – a szabályozási és díjpolitikai eszközök mellett –, hogy Királyrét térségében a járműforgalom korlátozható legyen, s a ma Királyrétre érkezők (és onnan tovább nem kirándulók) növekvő hányada induljon el a Börzsöny belső területeinek felfedezésére, csökkentve így Királyrét terhelését is.

A Vác-Szob közötti szakaszon elsősorban a vasút használata javasolt, de megalapozott igények esetén (különösen egy Vác és Verőce közötti nagy kapacitású parkolóból indítva) ennek egy részén is vizsgálandó buszjárat indítása.

### **III. Regionális parkolási zónarendszer kialakítása, korlátozott parkolási helyszínekkel s parkolásirányítási rendszerrel egybekötve**

A térségben nem kerülhető el a fizetős parkolási rendszer kialakítása, s igen magas, a belső területek felé progresszívan növekvő parkolási díjakkal lehet csak rábírní a vendégeket, hogy az autóikat minél hamarabb letegyék, s más módon folytassák útjukat. Rendezett (pl. automata sorompóval ellátott) parkolási infrastruktúra kialakítása mellett a parkolásra egyáltalán nem, vagy turisták (nem helyiek) számára nem használható területek jelölésével, intelligens, már az M2 térségében kezdődő parkolásirányítási megoldásokkal a felesleges parkolókereső forgalom is csökkenthető.

---

<sup>33</sup> Az 1663/2020 (X.15) Korm. határozatban is megjelent „parkolj és túrázz!” parkolópontként Törökmező térsége, a Toronyaljai-horgásztó és a Kisinóci th. is szóba jöhet, ugyanakkor Nagyirtás esetében javasolt a parkolás erőteljes korlátozása

Ugyanakkor ehhez kapcsolódóan fontos a térség külső belépési pontjain a parkolási infrastruktúra fejlesztése, az autósok egyre nagyobb részét megállítva a térség külső pontjain. Erre alkalmas Vác vasútállomás térsége (akár további bővítéssel), az M2-12. sz. főút csomópont környéke (pl. nem használt ipari területen, vagy a körforgalom térségében), valamint nógrádi településeken a vasútállomások térsége (Nógrád, Diósjenő, Nagyoroszi). A dunakanyari településeken csak a királyréti vasút indulási pontjához és a szobi vasútállomáshoz kapcsolódó parkolófejlesztés támogatható, az értékes Duna-menti területeket nem szabad nagy kapacitású parkolókkal beépíteni. Kiemelt projektként javasolt a Dunakanyar kapuja nagykapacitású parkoló kialakítása Vác és Verőce között, az M2-höz közel.

#### **IV. A hajó- és vonatközlekedés attraktivitásának növelése**

A 2020-ban meghozott díjpolitikai lépések<sup>34</sup> egyrészt a hajózás népszerűségét jelentősen növelték, de a közösségi közlekedés használatának növekedését is eredményezték. Mindezek folytatása rendkívül fontos a vonzerő megtartásában, jelentős promócióval erősítve. Ugyanakkor fontos, hogy a szolgáltatási színvonal ill. a járműállomány minősége is erősítse mindezt. Az emeletes KISS és a Flirt motorvonatok révén a Budapest–Vác–Szob vonalon ez már biztosított. Az alacsony forgalmú Vác–Diósjenő–Balassagyarmat vonalon hétvégeként kerékpárszállító szerkocsik szerelvényekhez kapcsolása történhet meg a közeljövőben. Utóbbi vonalon azonban legalább a járműállomány vonzóbbá tétele szükséges legalább a hétvégi forgalomban (a pályainfrastruktúra fejlesztése nem lehet reális cél). Fontos lenne a dömösi rév újranyitása is (itt prioritás lehet a Szigetmonostor-Szentendre között már ma is működő, dunai elektromos átkelőhajójához hasonló elektromos rév kialakítása, illeszkedve a DINPI látogatóközpont szemléletformálási céljaihoz). Vasúti és hajójeggyel egyéb kedvezmények elérését is lehessen igénybe venni (pl. belépőknél). Hosszabb távon a Kismaros – Kisoroszi gyalogos-kerékpáros rév újraindítása is átgondolandó.

#### **V. Térségi kerékpárkölcsonzési rendszer kialakítása (normál és e-bike)**

A térségbe érkezők számára a vasútállomások/hajóállomások térségében erősíteni kell a kerékpárra való átszállás lehetőségét a bérleti lehetőségek kialakításával, kiszélesítésével. Ehhez jól kapcsolódhat a tervezett e-bike kölcsönző rendszer is.

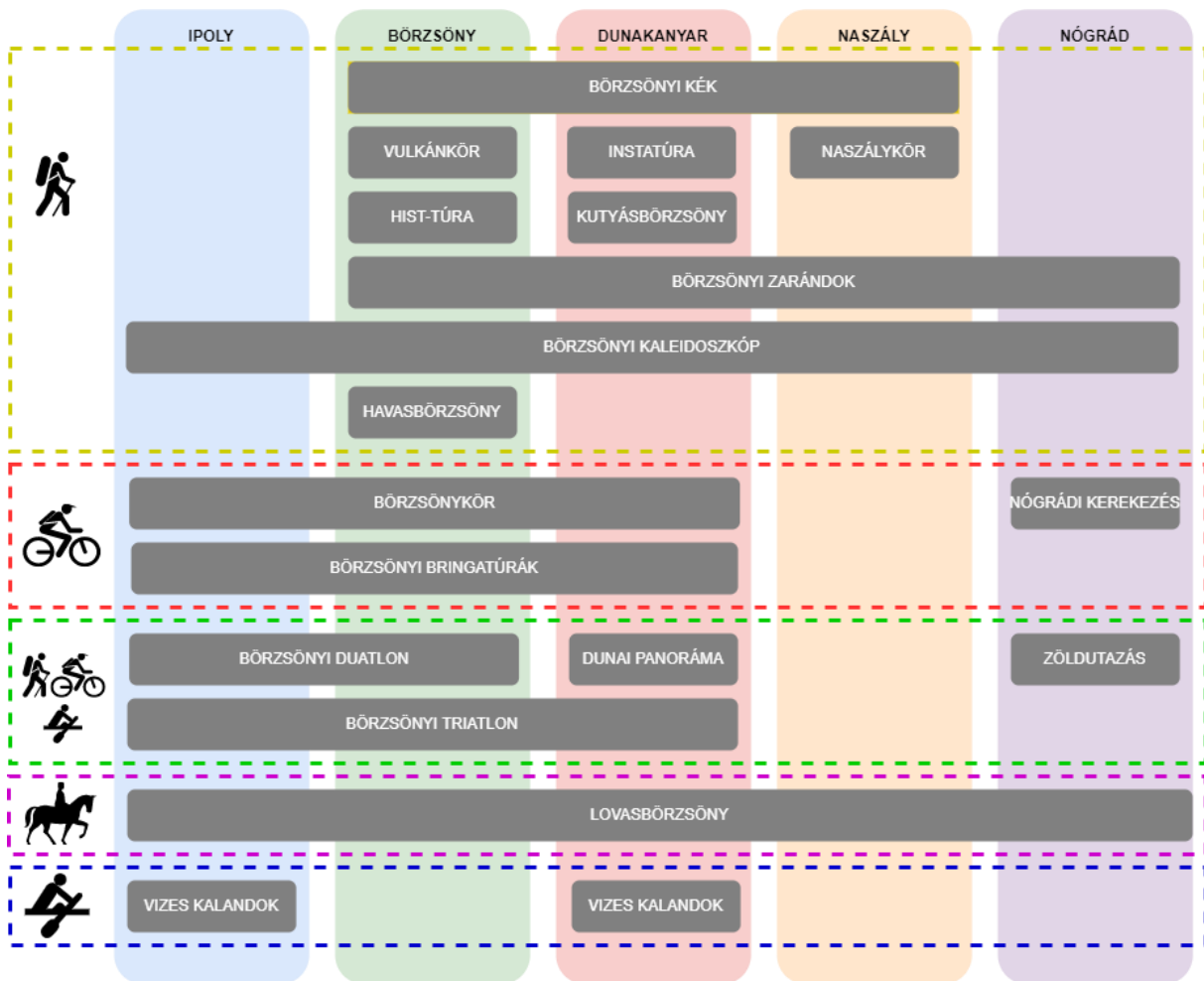
---

<sup>34</sup> A 2020 nyarán bevezetett 500 forintos hajózási napijegy (a kerékpárszállítás díja bicikliként 200 forint) a Visegrád-Nagymaros-Zebegény-Dömös-Nagymaros-Visegrád vonalon a MAHART hop on-hop off járatán és a szintén 2020 nyarán bevezetett 24 órás összevont közlekedési jegy, mellyel a MÁV, a Volánbusz, a HÉV és a MAHART helyi járatai is igénybe vehetők (a felnőtt napijegy ára 1999 forint, a 26 éven aluliaké 1499 forint), vasúton a 2-es (Budapest–Esztergom), 70-es (Budapest–Vác–Szob) és 75-ös (Vác–Diósjenő–Balassagyarmat) vonalakon, közúton a Volánbusz 300–399 és 800–898 számcsoportba eső viszonylatain, (pl. Esztergom, Szentendre és Vác bekapcsolásával), valamint a Mahart menetrend szerinti dunakanyari körjáratain (Vác-Visegrád, Esztergom-Zebegény, Visegrád-Nagymaros-Zebegény-Dömös) és a HÉV H5-ös vonalon Békásmegyér és Szentendre között.



#### IV.2.5.Élménycsomagok – A Börzsöny-Dunakanyar aktív turisztikai termék és marketing stratégia

Az élménycsomag kialakításánál a helyzetértékelésben bemutatott adottságok és a jövőben várható turisztikai trendek, kihívások kerültek figyelembevételre. Ezek mentén olyan élménycsomagok kialakítása volt a cél, amelyek oldják a területi koncentrációt, jól definiált célcsoportoknak szólnak, részben egynapos, részben több napos itt-tartózkodást generálnak, valamint további programelemek beemelésével tovább fejleszthetők, színesíthetők.



23. Ábra Az élménycsomagok térségi és túratípusok szerinti rendszere

Az élménycsomagok bővebb kifejtése az [I. számú Mellékletben](#) olvasható.

## V. INTÉZKEDÉSEK

Vonzerőfejlesztés	Infrastruktúra fejlesztése	Szolgáltatásfejlesztés	Marketing, promóció, információ	Koordináció és menedzsment	Közlekedésfejlesztés
<ul style="list-style-type: none"> <li>•VF1: Látogatóközpontok, információs pontok fejlesztése</li> <li>•VF2: Élményparkok és -útvonalak létesítése, fejlesztése</li> <li>•VF3: Komplex kilátóhely-fejlesztés</li> <li>•VF4: Bányák látogathatóvá tétele, új funkcióval való megtöltése</li> <li>•VF5: Természeti értékek aktív turisztikai fejlesztése</li> <li>•VF6: Épített értékek felújítása, aktív turizmusba történő bekapcsolása</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>•IF1: Gyalogos túraútvonalak fejlesztése</li> <li>•IF2: Kerékpáros túraútvonalak fejlesztése</li> <li>•IF3: Víziturisztikai útvonalak fejlesztése</li> <li>•IF4: Sípályák téli-nyári fejlesztése</li> <li>•IF5: Lovasturisztikai hálózat fejlesztése</li> <li>•IF6: Módváltó csomópontok kialakítása</li> <li>•IF7: Szelfipontok és landartok kialakítása</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>•SZF1: Aktív turisztikai szálláshelyek fejlesztése</li> <li>•SZF2: Kereskedelmi szálláshelyek és vendéglátóipari egységek fejlesztése az aktív turizmushoz kapcsolódóan</li> <li>•SZF3: Helyi termékek népszerűsítése</li> <li>•SZF4: Térségi kerékpárkölcsonzó-rendszer kialakítása</li> <li>•SZF5: Kerékpárszállítás feltételeinek javítása a közösségi közlekedésben</li> <li>•SZF6: Szolgáltatók minősítési rendszerekhez való kapcsolódása</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>•MI1: Online jelenlét és kommunikáció</li> <li>•MI2: Offline promóció és információ</li> <li>•MI3: Értékesítés; egyéb marketingelemek</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>•KM1: Térségi aktív turisztikai menedzsment-szervezet létrehozása és működtetése</li> <li>•KM2: Monitoringrendszer kialakítása</li> <li>•KM3: Együttműködések kialakítása</li> <li>•KM4: Képzés, oktatás</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>•KK1: Térségi közlekedési koncepció kidolgozása</li> <li>•KK2: Közösségi közlekedés fenntartható fejlesztése</li> <li>•KK3: Forgalomcsökkentés</li> <li>•KK4: Intermodalitás erősítése</li> <li>•KK5: Közútfejlesztés</li> </ul>

24. Ábra A fejlesztési célok és intézkedések összefoglalása

A célrendszerhez illeszkedve, az élménycsomagok létrehozását, fejlesztését, megalapozását segítve kerülnek meghatározásra az intézkedések, amelyek két nagy csoportra oszthatók:

**Közvetlen aktív turisztikai intézkedések:** azok az intézkedések, amelyeknek a fő indoka az aktív turizmus fejlesztése

**Kapcsolódó intézkedések:** azon intézkedések, amelyek szükségesek a sikeres aktív turisztikai térség létrehozásához, de az indokoltságuk nagyobb részt nem az aktív turizmushoz kapcsolódik

Az intézkedések alá tartozó feladatok ütemezései három kategóriában kerültek meghatározásra, rövid, közép és hosszútávon. Rövid táv alatt a kis költségvetésből viszonylag gyorsan megvalósítható feladatok szerepelnek (elfogadását követő 2-3 év), középtávon a kisebb beruházás jellegű feladatok (4-7 év), míg hosszútávon a komplexebb elsősorban nagyobb beruházások (8-10 év) szerepelnek. Negyedik kategóriaként több helyen szerepel a folyamatos, mint ütemezés. Ez a kategória azt jelzi, hogy a stratégia elfogadását követően az adott feladat végét nem lehet meghatározni.

Az érintett szervezetek esetében mivel jelenleg még nem áll rendelkezésre egy térségi koordináló szervezet, ezért nem került feltüntetésre, ugyanakkor ki kell emelni, hogy a felsorol intézkedések megvalósításában kulcsszerepet kell játszson egy ilyen szervezet.

## V.1. Vonzerőfejlesztés

Az aktív turizmushoz közvetlenül vagy közvetve kapcsolódó **vonzerőfejlesztést összesen 6 intézkedés** segíti elő.

A belépési pontokon és/vagy a különböző jármódok csomópontjaiban komplex szolgáltatást és egyedi élményt nyújtó **látogatóközpontok, információs pontok kialakítása, fejlesztése (VF1)** szükséges, ugyanakkor nagy hangsúlyt kell helyezni az üzemeltethetőségre, fenntarthatóságra.

Az egyes térségek attraktivitásának növelése, a túraútvonalakhoz kapcsolódó élményelemek bővítése érdekében a Börzsöny-Dunakanyar térségének több pontján „adrenalindús” kalandot és/vagy egyedi élményt kínáló attrakciók, aktivitások, **élményparkok, útvonalak, bringaparkok kialakítása (VF2)** javasolt, elsősorban a turisztikailag jelenleg még kevésbé frekvenciált területeken.

A Börzsöny-Dunakanyar attraktív kilátást nyújtó magaslati pontjain elengedhetetlen a **kilátóhelyek, kilátópontok komplex fejlesztése és megújítása (VF3)** a természeti adottságok és a környezeti fenntarthatóság figyelembevételével. A komplex szemlélet magában foglalja az odavezető turistautak állapotának és a kialakított pihenőknek a rendezését, tájékoztató- és információs táblák kihelyezését, karbantartását, valamint opcionálisan erdei tornapályák, játszóterek létesítését is. Új kilátók építése csak indokolt esetben, egyedi kilátást nyújtó pontokon támogatandó.

A térség kultúrtörténeti örökségét jelentik a bányák, a bányászati emlékek. Az intézkedés keretében a térségben található, **felhagyott bányák látogathatóvá tétele, aktív turizmusba történő integrálása**, egyedi attrakcióvá történő fejlesztése, valamint a **bányászati hagyományok**, geológiai és kultúrtörténeti értékek élményalapú, interaktív **megismerése és bemutatása (VF4)** valósul meg.

A térségben számos olyan térségi vagy helyi jelentőségű, akár természetvédelmi oltalom alatt is álló **természeti látványosság** (pl. szurdok, barlang, szikla, értékes zöldfelületek stb.) található, amely **aktív turisztikai vonzerő (VF5)**, de a látogatottság növekedése érdekében fejlesztés, környezetrendezés szükséges. Az intézkedés célja - a természetvédelmi elvek figyelembevételével - ezeknek az értékes természeti, táji és kultúrtörténeti örökségeknek a megóvása, rekonstrukciója, elérhetőségének, megközelíthetőségének, bemutathatóságának javítása, illetve a lehetőségekhez mérten tematikus sétaútvonalak, pihenők kialakítása, vezetett túrák szervezése.

A Börzsöny-Dunakanyar a természeti értékek mellett számos épített, történelmi örökséggel (pl. várromok, templomok, egyházi létesítmények, népi építészeti örökség stb.) is rendelkezik. Ezek az **építészeti emlékek** jórészt túraútvonalak mentén találhatóak, így **attrakciókká történő fejlesztésük**, bemutathatóságuk tematikus, **jármódspecifikus túrákhoz kapcsolódhat (VF6)**. A természeti környezetben álló értékek (részleges) helyreállítása ugyanakkor komplex módon, csak a természetvédelmi és környezeti fenntarthatósági elvek figyelembevételével valósulhat meg.

<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>VF1: Látogatóközpontok, információs pontok fejlesztése</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<p><b>VF1-T01: Új látogatóközpontok, információs pontok kialakítása</b> A főbb belépési pontokon látogatóközpontok, információs pontok kialakítása elsősorban üresen álló vagy alulhasznosított ingatlanok funkcióváltásával.</p> <p><b>VF1-T02: Meglévő látogatóközpontok, információs pontok fejlesztése</b> A már meglévő turisztikai központok funkcióbővítése, a magasabb látogatói élményt szem előtt tartva.</p>	
<b>INDIKÁTOR</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Újonnan kialakított látogatóközpont (db)</li> <li>• Funkcióbővítéssel fejlesztett látogatóközpontok száma (db)</li> </ul>	
<b>FELADATOK, ÜTEMEZÉS</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Látogatóközponttá, információs ponttá fejleszthető épületek kataszterének összeállítása (rövidtáv)</li> <li>• Látogató és információs központok helyszíneinek üzemeltetésének meghatározása (rövidtáv)</li> <li>• Látogatóközpontok kialakítása, tartalomfejlesztés (közép és hosszútáv)</li> <li>• Fenntartás üzemeltetés (folyamatos)</li> </ul>	
<b>ÉRINTETTEK</b>	
AÖFK, Illetékes Nemzeti Park Igazgatóság, Illetékes Erdőgazdaság, Települési és vármegyei önkormányzatok, Kapcsolódó szolgáltatók, MTSZ	

<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>VF2: Élményparkok és -útvonalak létesítése, fejlesztése</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<p><b>VF2-T01: Élményparkok kialakítása</b> A turisztikailag kevésbé frekventált területeken „adrenalindús” és/vagy egyedi élményt kínáló attrakciók, kalandparkok kialakítása. Az élményparkok lehetnek túratípus-, és/vagy korosztályszelektívusak is.</p> <p><b>VF2-T02: Kaland- és élményútvonalak létesítése, fejlesztése</b> Attrakcióként is értelmezhető útvonalak fejlesztése (gyalogos élménytúrák, szurdoktúra útvonal, függőhidak, lombkorona sétány)</p> <p><b>VF2-T03: Bringaparkok létesítése</b> A kerékpáros szabadidős és sport infrastruktúra kínálat bővítése, a fiatalok, gyerekek kerékpárkezelésének fejlesztése, az erdei kerékpározás élményének legális helyszínen történő biztosítása.</p>	
<b>INDIKÁTOR</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Létrehozott kalandparkok száma (db)</li> <li>• Újonnan létesített, túratípus-specifikus attrakció száma (db)</li> <li>• Létrehozott bringaparkok száma (db)</li> </ul>	
<b>FELADATOK, ÜTEMEZÉS</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Projektek validálása, szükséges egyeztetések lefolytatása (rövidtáv)</li> <li>• Részletes megvalósíthatósági tanulmány és költség-haszon elemzés készítése (rövidtáv)</li> <li>• Kaland- és élményparkok, élménypályák, bringaparkok létesítése (rövidtáv)</li> <li>• Fenntartás üzemeltetés (folyamatos)</li> </ul>	
<b>ÉRINTETTEK</b>	
AÖFK, Illetékes Nemzeti Park Igazgatóság, Illetékes Erdőgazdaság, Kapcsolódó szolgáltatók, Települési és vármegyei önkormányzatok, MTSZ	
<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>VF3: Komplex kilátóhely-fejlesztés</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	

#### VF3-T01: Kilátók, kilátóhelyek létesítése

Egyedi kilátást nyújtó pontokon és/vagy attrakciószegény területeken új kilátók építése és ehhez kapcsolódó komplex környezetrendezés. Meglévő kilátók felújítása.

#### VF3-T02: Természetes kilátópontok környezetének rendezése

A természetes kilátópontok és környezetük komplex, a környezeti fenntarthatóságot szem előtt tartó rendezése, a kilátáshoz való jobb hozzáférés biztosítása.

#### INDIKÁTOR

- Épített/felújított kilátók száma (db)
- Rendezett, megújított kilátópontok száma (db)

#### FELADATOK, ÜTEMEZÉS

- A kiválasztott helyszínekre/tervekre részletes környezeti fenntarthatósági terv készítése (rövidtáv)
- Meglévő és potenciális kilátópontok és környezetük állapotfelmérése (rövidtáv)
- Beruházás megvalósítása és környezetrendezés (középtáv)
- Fenntartás üzemeltetés (folyamatos)

#### ÉRINTETTEK

AÖFK, Illetékes Nemzeti Park Igazgatóság, Illetékes Erdőgazdaság, Települési és vármegyei önkormányzatok

#### INTÉZKEDÉS

#### VF4: Bányák látogathatóvá tétele, új funkcióval való megtöltése

#### TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK

#### VF4-T01: Felhagyott, rekultivált bányaterületek hasznosítása aktív turisztikai célokra

A Börzsöny-Dunakanyar térségében található, felhagyott bányák, aktív turizmusba integrálása a bányászati, geológiai és kultúrtörténeti értékek élményalapú bemutatása.

#### INDIKÁTOR

- Aktív turizmus számára hasznosított bányaterület száma (db)

#### FELADATOK, ÜTEMEZÉS

- A felhagyott bányák állapotának felmérése (rövidtáv)
- A felhagyott bányák turisztikai hasznosításának vizsgálata (rövidtáv)
- Pilot projekt keretében egy látványbánya-bemutató megvalósítása (középtáv)
- Fenntartás üzemeltetés (folyamatos)

#### ÉRINTETTEK

AÖFK, Illetékes Nemzeti Park Igazgatóság, Illetékes Erdőgazdaság, Települési és vármegyei önkormányzatok, Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat, Kapcsolódó szolgáltatók, vagyonkezelők

#### INTÉZKEDÉS

#### VF5: Természeti értékek aktív turisztikai fejlesztése

#### TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK

VF5-T01: Természeti értékek megóvása, fejlesztése aktív turisztikai bemutatása. Az értékes természeti, táji és kultúrtörténeti örökségek megóvása, rekonstrukciója, elérhetőségének, megközelíthetőségének, bemutathatóságának javítása.

#### INDIKÁTOR

- megújított természeti érték száma (db)

#### FELADATOK, ÜTEMEZÉS

- Állapotfelmérés, aktív turisztikai hasznosítás lehetőségeinek számbavétele (rövidtáv)
- Rekonstrukciós tervek elkészítése (középtáv)
- Természeti értékek és környezetük megújítása (középtáv)

<ul style="list-style-type: none"> <li>Fenntartás üzemeltetés (folyamatos)</li> </ul>
<b>ÉRINTETTEK</b>
Illetékes Nemzeti Park Igazgatóság, Illetékes Erdőgazdaság, Örökségvédelmi intézmények, Települési és vármegyei önkormányzatok, Kapcsolódó szolgáltatók

<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>VF6: Épített értékek felújítása, aktív turizmusba történő bekapcsolása</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<b>VF6-T01: Meglévő épített értékek felújítása, aktív turisztikai fejlesztése</b>	
A Börzsöny-Dunakanyar térségében található, túraútvonalakhoz kapcsolódó és/vagy tematikus útvonalakba bekapcsolható épített értékek felújítása, attrakcióvá fejlesztése.	
<b>INDIKÁTOR</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>Felújított épített értékek száma (db)</li> </ul>	
<b>FELADATOK, ÜTEMEZÉS</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>Állapotfelmérés, az aktív turizmusba bekapcsolható örökségek kiválasztása (rövidtáv)</li> <li>Régészeti feltárás, szükséges egyeztetések lefolytatása (rövidtáv)</li> <li>Turisztikai vonzerővel rendelkező egyházi létesítmények felújítása (középtáv)</li> <li>Egyéb épített értékek látogathatóvá tétele (középtáv)</li> <li>Váromok részleges helyreállítása, látogathatóvá tétele (közép és hosszútáv)</li> <li>Fenntartás üzemeltetés (folyamatos)</li> </ul>	
<b>ÉRINTETTEK</b>	
Örökségvédelmi intézmények, Illetékes Nemzeti Park Igazgatóság, Települési és vármegyei önkormányzatok, egyházak	

<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>VF7: Szelfipontok, landartok kialakítása</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<b>VF7-T01: Szelfipontok tervezése, kialakítása</b>	
A legújabb trendekhez igazodva a Börzsöny-Dunakanyar térségében is szükséges egyedi arculatú szelfipontok kialakítása, elsősorban a kilátópontoknál, valamint az aktív turizmus szempontjából kevésbé feltárt helyszíneken.	
<b>VF7-T02: Landartok kialakítása</b>	
Az attrakciószegény területeken olyan ún. landartok kialakítása, amelyek megjelenésükben önmagában is attrakciót képezhetnek.	
<b>INDIKÁTOR</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>Kialakított szelfipontok száma (db)</li> </ul>	
<b>FELADATOK, ÜTEMEZÉS</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>Helyszínek meghatározása, szükséges egyeztetések lefolytatása (rövidtáv)</li> <li>Landart helyszínének kijelölése, építészeti és arculati ötletpályázat kiírása (rövidtáv)</li> <li>Megvalósítás (rövid és középtáv)</li> <li>Fenntartás, üzemeltetés (folyamatos)</li> </ul>	
<b>ÉRINTETTEK</b>	
AÖFK, Illetékes Nemzeti Park Igazgatóság, Illetékes Erdőgazdaság, Települési és vármegyei önkormányzatok	

## V.2. Infrastruktúra fejlesztése

Az aktív turizmus fejlődéséhez szükséges **infrastruktúra fejlesztését összesen 7 intézkedés** segíti elő.

A gyalogos turizmushoz kapcsolódóan szükséges a **gyalogos túraútvonalak fejlesztése (IF1)**, amely a jelzett útvonalak karbantartása, pihenőhelyek kialakítása, új tematikus útvonalak kijelölése, (digitális) tanösvények fejlesztése mellett speciális célcsoportokat megcélzó útvonalak kijelölésére is kiterjed.

A kerékpáros turizmus fejlesztése során az egyik kiemelt cél a Börzsöny körbekerékpározhatóságának javítása, amelyhez a hiányzó szakaszokon a hálózati hiányok megszüntetése, a **turisztikai kerékpáros infrastruktúra kialakítása (IF2)**, ill. közlekedésbiztonsági fejlesztések szükségesek. Elsősorban az EuroVelo 6-hoz való kapcsolódások javítása, az Ipoly-menti hálózat kialakítása, a Nógrádi-medence közlekedésbiztonsági szempontból indokolt fejlesztései kaphatnak prioritást. Mindezek mellett a már kijelölt erdei kerékpáros útvonalak minőségfejlesztése is számos szakaszon szükséges.

A vízi turizmus fejlesztéséhez a **víziturisztikai útvonalak fejlesztése (IF3)** elengedhetetlen, beleértve az Ipoly hajózhatóságának javítását, a Dunán és az Ipolyon egyaránt a be- és kiszállóhelyek létesítését, a felszerelésbérleti lehetőségek bővítését, a folyón való tájékozódás biztosítását, a be- és kiszállóhelyek megközelítési lehetőségeinek biztosítását, valamint vízparti pihenőhelyek kialakítását, fejlesztését foglalja magában.

A Börzsönyben korábban több sípálya is volt, de jelenleg csak a Nagy Hideg-hegyi működik korlátozott időben. A **sípályák téli-nyári fejlesztése (IF4)** szélesebb kínálatot nyújthat az ideérkezők számára, de rövid távon nem várható jelentős téli síélet a térségben. A síturizmushoz kapcsolódó fejlesztések sokkal inkább a túraútvonalak és szánkópályák kialakítására fókuszálhatnak.

A térségben a lovasturizmus fejlesztéséhez szükséges a **lovastúraútvonalak kialakítása** (felfestéssel, digitális útvonallal stb.), amelyek elsősorban a szolgáltatókhoz, illetve az Eurohorse útvonalhoz kapcsolódhatnak. Mindehhez a lovasszolgáltatók bevonásával, lovasspihenők kialakításával, információs táblákkal, a kijelölt útvonalak minőségi problémáinak megszüntetésével stb. az **infrastrukturális feltételek megteremtése (I5)** is szükséges.

A térség adottságaihoz igazodva javasolt **aktív turisztikai módváltó csomópontok kialakítása (IF6)**, hiszen ezek révén a térség gyalogosan, kerékpárral, vagy kajakkal, kenuval is bejárható, növelve a turisztikai élményt. A csomópontokban lehetőség nyílik az eszközök bérlésére, szállítására, szolgáltatások nyújtására is.



<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>IF1: Gyalogos túraútvonalak fejlesztése</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<p><b>IF1-T01: Kijelölt gyalogos túraútvonalak fejlesztése</b> Meglévő gyalogos túraútvonalak kitáblázása, karbantartása, szükség esetén az útvonalak korrekciója.</p> <p><b>IF1-T02: Új gyalogos útvonalak kijelölése</b> Tematikus gyalogos útvonalak kijelölése elsősorban a térség eddig kevésbé ismert desztinációiban (kiemelten a nógrádi térségben). A felfestések helyett a digitális útvonal kijelölések élveznek prioritást.</p> <p><b>IF1-T03: (Digitális) tanösvények, tematikus utak kialakítása, fejlesztése</b> A térségben már kialakított tanösvények élményalapú fejlesztése, digitalizálása, kis számban egyedülálló értékeket bemutató (digitális) tanösvények, tematikus utak kialakítása, a kialakítás lehetőségeinek (és szükségességének) vizsgálata, valamint a meglévő tanösvények egységes minőségbiztosítási rendszer alapján történő felmérése, fejlesztése.</p> <p><b>IF1-T04: Zarándokutak fejlesztése</b> A térségben már kialakított zarándokútvonalak, zarándokút-állomások fejlesztése, új útvonalak kialakítása, szükség esetén az útvonalak módosítása.</p> <p><b>IF1-T05: Célcsoport-specifikus útvonalak kialakítása, fejlesztése</b> A meglévő útvonalakon, illetve arra felfűzve célcsoportspecifikus (pl. kutyás körök, akadálymentesített útvonalak, babakocsis útvonalak, madárles-utak, terepfutó körök stb.) útvonalak kialakítása – ahol lehetséges, a meglévő útvonalak felhasználásával, szükség esetén új infrastruktúra kiépítésével.</p> <p><b>IF1-T06: Pihenőhelyek kialakítása</b> Több túratípussal kombinálható pihenőhelyek kialakítása a főbb turistaútvonalak mentén, ehhez kapcsolódóan erdei játszóterek, nyilvános mosdók kialakítása.</p>	
<b>INDIKÁTOR</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Felújított útvonalak, tanösvények hossza (km)</li> <li>• Újonnan kialakított gyalogos útvonalak, tanösvények hossza (km)</li> <li>• Célcsoport-specifikus útvonalak hossza (km)</li> <li>• Újonnan kialakított pihenőhelyek száma (db)</li> </ul>	
<b>FELADATOK, ÜTEMEZÉS</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• A gyalogos természetjáráshoz kapcsolódó utak állapotfelmérése (rövidtáv)</li> <li>• Táblák, jelölések pótlása (folyamatos)</li> <li>• Új gyalogos természetjáráshoz kapcsolódó utak, tanösvények előkészítése, az igények térségi szintű összehangolása (rövidtáv)</li> <li>• Új gyalogos természetjáráshoz kapcsolódó utak, tanösvények létrehozása, meglévők minőségfejlesztése (középtáv)</li> <li>• Pihenőhelyek, erdei játszóterek helyszínének kiválasztása (rövidtáv)</li> <li>• Pihenőhelyek, erdei játszóterek létesítése, felújítása (középtáv)</li> <li>• Fenntartás üzemeltetés (folyamatos)</li> </ul>	
<b>ÉRINTETTEK</b>	
<p>AÖFK, MTSZ, Illetékes Nemzeti Park Igazgatóság, Illetékes Erdőgazdaság, Települési és vármegyei önkormányzatok, MTÜ, egyházak, Kapcsolódó civil és szakmai szervezetek</p>	

<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>IF2: Kerékpáros túraútvonalak fejlesztése</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<p><b>IF2-T01: Turisztikai kerékpárutak fejlesztése</b></p> <p>A Börzsöny-Dunakanyar térségben a kiépített kerékpárforgalmi létesítmények kialakítása csak korlátozottan szükséges, hiszen az alacsony forgalmú utak jellemzően kerékpározásra megfelelőek. Bizonyos területeken azonban fejlesztésre van szükség részben közlekedésbiztonsági, részben hálózati szempontból. Elsősorban az EuroVelo 6 nemzetközi kerékpárúthoz való/ kapcsolódás javítása, az Ipoly-menti hálózati hiányok megszüntetése, a Nógrádi-medence közlekedésbiztonsági szempontból indokolt fejlesztései kell, hogy prioritást élvezzenek. Számos olyan szakasz hiányzik, amely jelenleg megakadályozza, hogy a turisztikai termékként is eladható kerékpáros köröket lehessen kijelölni a térségben. Ezek a hiányok többnyire az Ipoly menti falvak közötti összeköttetésben keresendők. Ha ezek megszűnnek a Börzsöny kerékpáros átjárhatósága miatt kiváló kerékpáros turisztikai célpontja lehet az országnak.</p> <p><b>IF2-T02: Erdei kerékpáros útvonalak fejlesztése</b></p> <p>A Börzsöny már kijelölt erdei kerékpáros útvonalainak minőségfejlesztése számos szakaszon szükséges. A jelenleg burkolt utak burkolatának felújítása mellett a jelenleg még burkolatlan (időjárásfüggő) földutak kiépítése is szóba jöhet. Az utak mentén pihenők, megállók létesítésére is szükség van. A burkolt utak átszelik kelet-nyugati irányba a hegységet, észak-déli irányban azonban fejletlenek a kapcsolatok. Ezt az állapotot a további beépítés elkerülése érdekében elsősorban mountain bike ösvények létrehozásával lehetne feloldani. Az IF2-T01 tevékenység alatt létrejövő fejlesztések így segítenék a hosszabb távú trekking túrázást, míg az IF2-T02 tevékenység a hegységen belüli terepkerékpározásnak kedvezne. Ezáltal több célcsoport igényeire is tudna válaszolni a térség, ami Budapest közelsége miatt fontos szempont lehet.</p>	
<b>INDIKÁTOR</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kiépített térségi kerékpárút hálózat hossza (km)</li> <li>• Felújított burkolatú, kerékpározásra kijelölt erdészeti utak hossza (km)</li> <li>• Pihenőpontok száma (db)</li> </ul>	
<b>FELADATOK, ÜTEMEZÉS</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kerékpárutak tervezése, előkészítése (középtáv)</li> <li>• Kerékpárutak kialakítása (közép és hosszútáv)</li> <li>• Kerékpározható alacsonyforgalmú közutak és a hiányosan kitáblázott kerékpárutak kitáblázása (rövidtáv)</li> <li>• Erdei kerékpárutak tervezése és kivitelezése (középtáv)</li> <li>• Bringaparkok downhillpálya kialakításának vizsgálata (rövidtáv)</li> <li>• Kerékpáros pihenők kialakítása (középtáv)</li> <li>• Fenntartás, üzemeltetés (folyamatos)</li> </ul>	
<b>ÉRINTETTEK</b>	
<p>AÖFK, Illetékes Nemzeti Park Igazgatóság, Illetékes Erdőgazdaság, Települési és vármegyei önkormányzatok, Magyar Közút Zrt., MAKETUSZ, kerékpáros civil szervezetek, MTSZ</p>	

<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>IF3: Vízituristicai útvonalak fejlesztése</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<p><b>IF3-T01: Vízituristicai útvonalak fejlesztése</b> Elsősorban az Ipolyon a vízituristicai útvonalak fejlesztése, lehetőség szerinti akadálymentesítése (torlaszok, zúgók), kitáblázása, online túratervező létrehozása.</p> <p><b>IF3-T02: Vízituristicai pihenőhelyek kialakítása, fejlesztése</b> A Duna és az Ipoly-menti megállópontok fejlesztése. Kikötők, sólyák, információs táblák és szálláshelyek fejlesztése, az Ipoly mentén parkolók, pihenőhelyek kialakítása.</p> <p><b>IF3-T03: Kerékpáros pihenőhelyek, centrumok kialakítása</b> A kerékpáros turisták megállítása, bizonyos pontokon a kerékpározást segítő kiegészítő szolgáltatásokhoz kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések. Kerékpáros pihenőpontok kialakítása padokkal, asztalokkal, esőbeállóval, tűzrakóhellyel, szemetessel, kerékpártárolóval a frekvenciált helyszíneken.</p>	
<b>INDIKÁTOR</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Megújított vízituristicai útvonal hossza (fkm)</li> <li>• Újonnan kialakított vízituristicai megállóhelyek száma (db)</li> </ul>	
<b>FELADATOK, ÜTEMEZÉS</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Állapotfelmérés, a fejlesztési szükségletek meghatározása (rövidtáv)</li> <li>• Megvalósítás (középtáv)</li> <li>• Fenntartás, üzemeltetés (folyamatos)</li> </ul>	
<b>ÉRINTETTEK</b>	
MKKSZ, MAVITUSZ, AÖFK, Illetékes Nemzeti Park Igazgatóság, Illetékes Erdőgazdaság, Települési és vármegyei önkormányzatok, Magyar Közút, kapcsolódó vállalkozások, MTSZ	

<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>IF4: Sípályák téli-nyári fejlesztése</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<p><b>IF4-T01: Sípályák négyévszakos fejlesztése</b> A sípályák négyévszakos hasznosítása mind a téli, mind a nyári szezonban történő hasznosítás kapcsán előtérbe kerülhet. Téli használat jelenleg csak a Nagy-hideg-hegyen jellemző, a nyári használat korábban működő pályák esetében is erősödhet (gyepsí, kerékpár stb.)</p> <p><b>IF4-T02: Szánkópályák kialakítása</b> A térségben jelenleg nincs szánkópálya, ugyanakkor részben helyi, részben térségi igények is vannak. A térség a havas napok relatíve magasabb száma alkalmas lehet e területen nagyobb téli vonzásra. Szánkópályát ott lehet kialakítani, ahol a parkolási feltételek is megteremthetők.</p>	
<b>INDIKÁTOR</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• A sípályákon megjelenő új szolgáltatások száma (db)</li> <li>• Új szánkópályák száma (db)</li> </ul>	
<b>FELADATOK, ÜTEMEZÉS</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Tervezés (középtáv)</li> <li>• Megvalósítás (hosszútáv)</li> <li>• Fenntartás, üzemeltetés (folyamatos)</li> </ul>	
<b>ÉRINTETTEK</b>	
Illetékes Nemzeti Park Igazgatóság, Kapcsolódó szolgáltatók, Chernel István Sí és Turisztikai Klaszter	

<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>IF5: Lovasturisztikai hálózat fejlesztése</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<b>IF5-T01: Lovasturisztikai útvonalak kijelölése, kialakítása</b>	
<p>Lovastúraútvonalak kialakítása (felfestéssel, digitális útvonallal stb.), kapcsolódva a jelenlegi szolgáltatókhoz és az Eurohorse útvonal tervezett nyomvonalához. Az útvonalakat úgy javasolt kialakítani, hogy a kerékpáros és a frekventált gyalogosútvonalakat ill. közutakat a lehető legkevesebb alkalommal keresztezze. A lovastúra útvonalakról legalább online térkép előállítás is szükséges.</p>	
<b>IF5-T02: Lovasturisztikai szolgáltatási kínálat bővítése</b>	
<p>Fontos feladat a térségében növelni a lovasszolgáltatói kínálatot, amelyhez a hatósági nyilvántartásba vett, lovas szolgáltató tevékenységet üzletszerűen folytató szolgáltatók számának növelése, valamint a lovasszálláshelyek bővítése is szükséges. A kínálatot az Ipoly Erdő Zrt. bevonásával javasolt erősíteni.</p>	
<b>INDIKÁTOR</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kialakított, jelzéssel ellátott lovas túraútvonalak hossza (km)</li> <li>• Új lovasturisztikai szolgáltatók száma (db)</li> </ul>	
<b>FELADATOK, ÜTEMEZÉS</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Lovastúraútvonalak kialakítása (felfestéssel, digitális útvonallal stb.), lovaspihenők kialakításával, információs táblákkal (középtáv)</li> <li>• (Legalább) online térkép lovastúra útvonalakról és szolgáltatásokról (középtáv)</li> <li>• Lovasszálláshelyek bővítése, lovasbarát szálláshelyek minősítése (folyamatos)</li> <li>• Túravezetés szervezése, túravezetők képzése (folyamatos)</li> <li>• Fenntartás, üzemeltetés (folyamatos)</li> </ul>	
<b>ÉRINTETTEK</b>	
<p>MLTKSZ, lovasturisztikai szolgáltatók, illetékes Erdőgazdaság, Települési és vármegyei önkormányzatok, illetékes Nemzeti Park Igazgatóság, MTSZ</p>	

<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>IF6: Módváltó csomópontok kialakítása</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<b>IF6-T01: Aktív turisztikai módváltó csomópontok kialakítása</b>	
<p>Kerékpáros és gyalogos, a Duna és az Ipoly mentén a víziturizmushoz köthető, kombinált pihenőhelyek kialakítása, ahol a túratípusok közötti váltásra is lehetőség nyílik.</p>	
<b>INDIKÁTOR</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Új kombinált csomópontok száma (db)</li> </ul>	
<b>FELADATOK, ÜTEMEZÉS</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Szükségletek felmérése (rövidtáv)</li> <li>• Csomópontok kialakítása (közép és hosszútáv)</li> <li>• Fenntartás, üzemeltetés (folyamatos)</li> </ul>	
<b>ÉRINTETTEK</b>	
<p>Illetékes Nemzeti Park Igazgatóság, illetékes Erdőgazdaság., Települési és vármegyei önkormányzatok, MTSZ, MKKSZ, MAKETUSZ, MAVITUSZ, MLTKSZ</p>	

### V.3. Szolgáltatásfejlesztés

Az aktív turizmushoz kapcsolódó **szolgáltatásfejlesztést** összesen 7 intézkedés támogatja.

Az aktív turisztikai szolgáltatások közül kiemelkedően fontos **az aktív turisztikai szálláshelyek fejlesztése (SZF1)**, az elérhető paletta bővítése. A Börzsöny akkor válhat igazán többnapos desztinációvá, ha jelentős mennyiségi és minőségi szálláshelyfejlesztés valósul meg. A meglévő erdei szálláshelyek, különösen a kulcsosházak, erdészházak, turistaházak, kempingek, ifjúsági szállások felújítása, zarándok-, lombkorona-, matrac- vagy bivakszállások létesítése, túratípus-specifikus szolgáltatások bővítése mindenképpen szükséges, kiemelt hangsúlyt helyezve az egyedi kínálatot és attrakciót jelentő szálláshelyfejlesztésekre (különösen az eleve szálláshiányos területeken). A természeti környezetben lévő szálláshelyek esetében különösen fontos a természetvédelmi szempontok betartása, mind a megvalósítás, mind a fenntartás és üzemeltetés során. Mindezek mellett a vendégéjszakák számának növeléséhez, a minőségi étkezés lehetőségeinek megteremtéséhez a **kereskedelmi szálláshelyek és vendéglátóipari egységek fejlesztése (SZF2)** is szükséges. A térség túraútvonalai mentén, az élménycsomagokhoz igazodóan nagy potenciál rejlik **a helyi termékek népszerűsítésében (SZF3)** is.

A térségben a kerékpáros turizmus számtalan fejlesztési lehetőséget rejt magában. A kerékpározás feltételeinek megteremtéséhez fontos a **térségi kerékpárkölcsonzón-hálózat kialakítása (SZF4)**, hogy bérelhető eszközök is elérhetőek legyenek, s azokat ne kelljen visszavinni feltétlenül a felvételi helyre, hanem más ponton is leadhatóak legyenek. Szükséges bérelhető **e-bike flotta beszerzése**, s a térségi hálózat kialakítása, hiszen az e-bike révén a kerékpáros turizmusba szélesebb célcsoportok bevonhatók. A kerékpáros szolgáltatások minőségi fejlesztése is elvárás (szerviz, mosdók stb.).

A Börzsöny-Dunakanyar térségében kerékpározni kívánók számára minél több **közösségi közlekedési eszközön** (hajó, vasút, kisvasút, busz, shuttle-busz) és viszonylaton kell lehetővé tenni megfelelő kapacitással a **kerékpárok szállítását (SZF5)**, legalább hétvégeként, hogy a kerékpározni vágyók közül minél többen az autóval történő érkezés helyett a közösségi közlekedést preferálják.

Az egyes túratípusokhoz kapcsolódóan szükséges **a szolgáltatók minősítési rendszerekhez való kapcsolódása (SZF6)**, minősített szálláshelyek és szolgáltatások kialakítása, a szolgáltatói kör bővítése.

Az erdőbe látogatók nyugalma, felvilágosítása, a rájuk történő figyelés érdekében indokolt a **Börzsöny Ranger intézményének felállítása (SZF7)**.

<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>SZF1: Aktív turisztikai szálláshelyek fejlesztése</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<p><b>SZF1-T01: Erdei szálláshelyek fejlesztése</b></p> <p>Az aktív turisták igényeit kielégítendő új erdei szálláshelyek kialakítására – különösen turistaházak, kulcsosházak, bivakszállások, lombkoronaszállások, matracszállások –, túratípus-specifikus szolgáltatások bővítésére kerül sor. A tevékenység keretében nem csupán új szálláshelyek létesülnek, hanem a meglévő létesítmények szálláshelypalettája is bővíthet. Külön kiememelendő, hogy a peremterületeken (pl. az Ipoly-mentén, Nógrádban) az aktív turisztikai fejlesztésekhez szükséges a szállások létrehozása. A természeti környezetben lévő szálláshelyek esetében kiemelkedően fontos a természetvédelmi szempontok betartása, mind a megvalósítás, mind a fenntartás és üzemeltetés során. Az erdei szálláshelyek fejlesztése hazai költségvetési forrásból, vagy magántőke bevonásával valósulhat meg.</p> <p><b>SZF1-T02: Ifjúsági táborok, erdei iskolák fejlesztése</b></p> <p>Korábbi ifjúsági szálláshelyek, erdei iskolák megújítása ill. a jelenleg funkció nélkül, üresen álló épületek hasznosítása mellett a ma is működők infrastrukturális fejlesztése, programszervezés, táborok szervezése valósul meg. A természeti környezetben lévő táborok esetében kiemelkedően fontos a természetvédelmi szempontok betartása, mind a megvalósítás, mind a fenntartás és üzemeltetés során.</p> <p><b>SZF1-T03: Zarándokszállások, egyházi szállások turisztikai célú fejlesztése</b></p> <p>A zarándokútvonalak mentén zarándokszállások kialakítása, amely családok, kisebb baráti társaságok, osztálykirándulások és vándortáborok részére is megfelelő mennyiségű és minőségű kapacitást biztosítanak. A zarándokturizmus népszerűsítésével, zarándok vándortáborok szervezésével a már meglévő zarándokszállások is szervesen integrálódhatnak az aktív turizmusba.</p>	
<b>INDIKÁTOR</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Felújított/újjonnan létesített erdei szálláshelyek szálláskapacitása (db)</li> <li>• Felújított ifjúsági táborok száma (db)</li> <li>• Újonnan kialakított zarándokszállások száma (db)</li> <li>• Zarándokszállások éves átlagos foglaltsága (%)</li> </ul>	
<b>FELADATOK, ÜTEMEZÉS</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Szükséges egyeztetések lefolytatása, igények felmérése, potenciális fejlesztendő épületek keresése (rövidtáv)</li> <li>• Turistaházak, kulcsosházak, szálláshelyként is működő erdészházak, lombkoronaszállások matracszállások, kempingek és bivakszállások létesítése, bővítése, fejlesztése (közép és hosszútáv)</li> <li>• Aktív turisztikai szolgáltatások körének bővítése (folyamatos)</li> <li>• Meglévő ifjúsági táborok, erdei iskolák felújítása (közép és hosszútáv)</li> <li>• Fenntartás, üzemeltetés (folyamatos)</li> </ul>	
<b>ÉRINTETTEK</b>	
<p>Illetékes Minisztériumok, AÖFK, MTÜ, Illetékes Nemzeti Park Igazgatóság, Illetékes Erdőgazdaság, Települési és vármegyei önkormányzatok, kapcsolódó vállalkozások, egyházak</p>	

<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>SZF2: Kereskedelmi szálláshelyek és vendéglátóipari egységek fejlesztése az aktív turizmushoz kapcsolódóan</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<p><b>SZF2-T01: Kereskedelmi szálláshelyek fejlesztése a főbb aktív turisztikai útvonalakhoz kapcsolódva</b></p> <p>A térségben minőségi kereskedelmi szálláshelyfejlesztés ösztönzése elsősorban az aktív turisztikailag is meghatározó területeken, ahol a fejlesztésekkel járó megnövekedett turistaforgalom nem eredményez túlturizmust, s környezetileg is fenntartható.</p> <p><b>SZF2-T02: Vendéglátóipari egységek fejlesztése</b></p> <p>A vendéglátóhelyeken a túrázók számára mind a minőségi kínálat, mind a laktató, egyszerű, gyorsan elfogyasztható menük kialakítása és népszerűsítése, amely a helyi hagyományokra, ízekre, ételekre épül, s több helyszínen is elérhető („Börzsöny-menü”). Mindezzel párhuzamosan az éttermek, büfék nyitvatartását is szükséges a túrázók igényéhez igazítani. A kevésbé frekvenciált területeken fontos lenne a vendéglátás fejlesztésének ösztönzése.</p>	
<b>INDIKÁTOR</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Újonnan létesített kereskedelmi szálláshelyek száma (db)</li> <li>• Térségre jellemző „ehető-íható” jellegzetességek turistamenüként való kínálata (helyszín, db)</li> </ul>	
<b>FELADATOK, ÜTEMEZÉS</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Szükséges egyeztetések lefolytatása (rövidtáv)</li> <li>• Vendéglátóegységekkel a nyitvatartási idő koordinációja (folyamatos)</li> </ul>	
<b>ÉRINTETTEK</b>	
MTÜ, Kapcsolódó szolgáltatók	

<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>SZF3: Helyi termékek népszerűsítése</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<p><b>SZF3-T01: Termelői piacok kialakítása, fejlesztése, aktív turisztikai integrálása</b></p> <p>A helyi termékek népszerűsítésére termelői piacok kialakítása, a meglévő termelői piacok fejlesztése, szolgáltatási színvonalának emelése s ezen piacok aktív turizmusba történő bekapcsolása, promotálása.</p> <p><b>SZF3-T02: Rendezvények aktív turizmusba történő bekapcsolása</b> A már meglévő rendezvények népszerűsítése és további olyan rendezvények megszervezése, amely a résztvevőket megismerteti az aktív turizmussal, hozzájárul az egyes térségek, meglévő túraútvonalak népszerűsítéséhez.</p>	
<b>INDIKÁTOR</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Az aktív turizmusba bekapcsolt termelői piacok száma (db)</li> <li>• Aktív turizmust népszerűsítő rendezvények száma/év (db)</li> </ul>	
<b>FELADATOK, ÜTEMEZÉS</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Termelői piacok kialakítása, meglévők fejlesztése (középtáv)</li> <li>• Kapcsolódó rendezvények rendszeres megrendezése, promócióval (folyamatos)</li> </ul>	
<b>ÉRINTETTEK</b>	
Települési és vármegyei önkormányzatok, AÖFK, Kapcsolódó szolgáltatók, vállalkozások	

<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>SZF4: Térségi kerékpárkölsönző-rendszer kialakítása</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<p><b>SZF4-T01: Kerékpárkölsönző rendszer kiépítése</b></p> <p>A kerékpáros turizmus fejlesztéséhez kapcsolódóan térségi kerékpárkölsönző-rendszer kiépítése szükséges, ahol az eszközök nem csupán a kölsönzőpontokon, hanem egyéb pontokon is leadhatók legyenek. A terepviszonyok miatt e-bike flotta beszerzése is indokolt.</p>	
<b>INDIKÁTOR</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Bérelhető e-bike-ok száma (db)</li> </ul>	
<b>FELADATOK, ÜTEMEZÉS</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Térségi kerékpárkölsönző hálózat kialakítása, a szükséges egyeztetések lefolytatása (középtáv)</li> <li>• Eszközbeszerzés, flottakarbantartás (folyamatos)</li> </ul>	
<b>ÉRINTETTEK</b>	
AÖFK, Illetékes Nemzeti Park Igazgatóság, Illetékes Erdőgazdaság, Települési és vármegyei önkormányzatok, Kapcsolódó szolgáltatók	

<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>SZF5: Kerékpárszállítás feltételeinek javítása a közösségi közlekedésben</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<p><b>SZF5-T01: Kerékpárszállítás feltételeinek javítása vasúton és hajón</b></p> <p>Ahhoz, hogy a kerékpározni vágyók minél nagyobb hányada válassza az autózás helyett a közösségi közlekedést, javítani kell a kerékpárszállítás feltételeit legalább hétvégeken és a frekventált időszakokban.</p> <p><b>SZF5-T02: Kerékpárszállítás feltételeinek megteremtése a térségi turisztikai buszhálózathoz kapcsolódóan</b></p> <p>Ahhoz, hogy a térségben a kerékpározni vágyók minél nagyobb hányada válassza az autózás helyett a közösségi közlekedést, javítani kell a kerékpárok szállításának feltételeit legalább hétvégeken és a frekventált időszakokban a vasút- és hajóállomásoktól a belső területek felé. A létrejövő térségi turisztikai buszhálózatnak alkalmasnak kell lennie nagyobb számú kerékpár szállítására egyszerre.</p>	
<b>INDIKÁTOR</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kerékpárszállítás javítására tett szolgáltatói operatív intézkedések száma (db)</li> <li>• Térségi turisztikai buszokhoz kapcsolódó kerékpárszállító eszközök száma (db)</li> </ul>	
<b>FELADATOK, ÜTEMEZÉS</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Előkészítés (rövidtáv)</li> <li>• Megvalósítás (középtáv)</li> <li>• Eszközbeszerzés és flottakarbantartás (folyamatos)</li> </ul>	
<b>ÉRINTETTEK</b>	
MÁV, VOLÁN, MAHART Passnave, AÖFK	



<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>SZF6: Szolgáltatók minősítési rendszerekhez való kapcsolódása</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<p><b>SZF6-T01: Kerékpárosbarát szolgáltatói hálózat fejlesztése</b>  A térségben jelenleg kevés szálláshely tekinthető kerékpárosbarátnak, fontos lenne a MAKETUSZ által koordinált kerékpárosbarát minősítési rendszer népszerűsítése. Ezt különösen a nagyobb kerékpáros csomópontok térségében javasolt ösztönözni.</p> <p><b>SZF6-T02: Víziturizmushoz kapcsolódó szolgáltatói hálózat fejlesztése</b>  Az MKKSZ-szel és a MAVITUSZ-szal közösen a meglévő rendszer átalakításával a víziturizmushoz kapcsolódó szolgáltatók és kapcsolódó infrastruktúrák minősítése, annak kommunikációja. Az országos víziturizmushoz kapcsolódó szolgáltatóhálózat minősítési rendszere felülvizsgálatát a Nemzeti Vízi Turisztikai Stratégia céljával tűzte ki, így ez hamarosan megtörténhet.</p> <p><b>SZF6-T03: Kutyabarát szolgáltatások kialakítása</b>  A kutyás körökhöz kapcsolódóan szükséges a kutyabarát szolgáltatói hálózat kialakítása, amely magában foglalja a kutyás strandokat, a kisállatbarát vendéglátóhelyeket, szálláshelyeket, valamint a hétvégén is elérhető állatorvosi rendelőket egyaránt.</p>	
<b>INDIKÁTOR</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Minősítéssel rendelkező helyszínek száma (db)</li> <li>• Kutyabarát szolgáltatók száma (db)</li> </ul>	
<b>FELADATOK, ÜTEMEZÉS</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• A minősítési rendszerek alkalmazása, csatlakozás ösztönzése (folyamatos)</li> <li>• Minősített szálláshelyek és egyéb szolgáltatók kommunikálása (folyamatos)</li> </ul>	
<b>ÉRINTETTEK</b>	
AÖFK, MAKETUSZ, Illetékes Nemzeti Park Igazgatóság, Illetékes Erdőgazdaság, Települési és vármegyei önkormányzatok, Kapcsolódó szolgáltatók, Kapcsolódó helyi civil szervezetek	

<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>SZF7: Az erdőbe látogatók nyugalma védelme, felvilágosítása, a rájuk történő figyelés</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<p><b>SZF7-T01: Börzsöny Ranger intézményének felállítása</b>  Az erdőt az elmúlt években egyre többen kívánják sport és rekreáció céljából igénybe venni. Jellemzően egynapos túrákkal, szép, kirándulóidő esetén tömegesen. Az erdőbe látogatók nyugalma, felvilágosítása, a rájuk történő figyelés, valamint az Erdőtörvényben foglaltak érvényben tartása fontos feladat. Ehhez a Ranger hálózat a megfelelő eszköz.</p>	
<b>INDIKÁTOR</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Rangerek száma (fő)</li> </ul>	
<b>FELADATOK, ÜTEMEZÉS</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ranger hálózat felállítása (közép és hosszútáv)</li> <li>• Eszközbeszerzés (terepjárók, terepmotorok), karbantartás (folyamatos)</li> </ul>	
<b>ÉRINTETTEK</b>	
Illetékes Erdőgazdaság, Kapcsolódó helyi civil szervezetek	

#### **V.4. Marketing, információ és promóció fejlesztése**

A térségi marketingtevékenységet 3 intézkedéscsomag segíti elő.

A XXI. században az **online térben való jelenlét és kommunikáció (MI1)** kiemelt jelentőséggel bír. A különböző online platformok különböző célcsoportokat érnek el. A marketing tevékenység első lépéseként szükséges meghatározni azokat a célcsoportokat, amelyeket a stratégiában meghatározott cselekvésekkel el kívánunk érni. A célcsoportok meghatározását követően szükséges létrehozni az online felületeket. Így biztosan szükséges egy jól strukturált, folyamatosan frissülő, térségi aktív turisztikai kínálatot bemutató weboldal. Megfontolandó további közösségi média csatornák elindítása, illetve már működő térségi és országos turisztikai oldalakkal való együttműködés kialakítása.,

Az online jelenlét mellett ugyanakkor a **hagyományos, offline promóció és információszolgáltatás (MI2)** is fontos szerepet játszik, hiszen a TV-ben, rádióban megjelenő hirdetések, PR-anyagok, utazási műsorok számos látogatót vonzhatnak a térségbe. Az utazók egy része még mindig igényli a hagyományos, turisztikai kiajánló, térképeket, amelyek a klasszikus turisztikai információk mellett a szolgáltatók részére is megjelenési felületet biztosíthatnak. A túrázók számára a helyszínen kialakított információs pontok, „infotáblák” a tájékozódást is nagyban segítik, akár QR-kódokkal kiegészítve.

A marketingtevékenység egyik fontos feladata az **értékesítés (MI3)**, amelyek többek között a csomagajánlatok kidolgozását és promotálását, az egységes térségi kártya bevezetését, fejlesztését, garantált túrák szervezését is magában foglalja.

<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>MI1: Online jelenlét és kommunikáció</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<p><b>MI1-T01: Egységes brand és arculat kialakítása, kommunikálása</b> Egységes térségi arculat és szlogen kialakítása, kommunikálása minden felületen és minden alkalommal.</p> <p><b>MI1-T02: Honlapfejlesztés</b> Az egyre bőségebb tartalommal, aktuális információval rendelkező, azokat izléseesen bemutató HelloDunakanyar honlap további tartalomfejlesztésével a térség egészére egy jól strukturált, könnyen átlátható aktív turisztikai fókusszal is rendelkező weboldal áll rendelkezésre, ahol az utazók számára az utazásukhoz szükséges összes információ (szálláslehetőségek, túraútvonalak, túrajánlatok, élménycsomagok, túratípus-specifikus szolgáltatások, látnivalók, események, étkezési lehetőségek, programok népszerűsítése) elérhető. Ehhez kapcsolódóan is fontos a több nyelven elérhető, professzionális szállás- és turistakalauz integrálása, akár foglalási rendszerrel egybekötve.</p> <p><b>MI1-T03: Tartalomgyártás</b> A weboldalon folyamatos tartalmak biztosítása a jelenkor elvárásainak megfelelően. A weboldalon megjelenő túrák kialakítását együttműködésben az MTSZ-szel javasolt megtenni.</p> <p><b>MI1-T04: „be social” (közösségi média jelenlét erősítése)</b> A legtöbb közösségi média platform fizetett marketing lehetőségeket kínál (pl. hirdetések vagy szponzorált bejegyzéseket lehet közzétenni). A közösségi média növelheti a desztináció láthatóságát, ahol az egyes célcsoportokat különböző ismérvek alapján (pl. életkor, lakhely, online böngészési szokások stb.), célzott üzenetekkel is meg lehet szólítani.</p> <p><b>MI1-T05: Online jelenlét ösztönzése</b> A különböző utazási weboldalakon való jelenlét (pl. google, tripadvisor, szallas.hu stb.) elősegíti az úticél népszerűsítését, a visszajelzések, értékelések alapján pedig azonnali visszacsatolásra van lehetőség. A vásárlókat ösztönözni kell a visszajelzésre</p>	
<b>INDIKÁTOR</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Egységes arculat létrejött (I/N)</li> <li>• Weboldal napi megtekintések száma (db)</li> <li>• Új típusú tartalmak száma (db)</li> <li>• A közösségi média különböző platformjain elért felhasználók száma (fő)</li> <li>• Google visszajelzések, értékelések száma (db)</li> </ul>	
<b>FELADATOK, ÜTEMEZÉS</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Térségi szlogen kialakítása (rövidtáv)</li> <li>• Térségi logo arculati elemek kialakítása (rövidtáv)</li> <li>• Tartalom- és információgyűjtés (folyamatos)</li> <li>• Szállásfoglalási felület létrehozása (középtáv)</li> <li>• Videomarketing, influencerekkel való együttműködés kialakítása, videoblogok (folyamatos)</li> <li>• Közösségi média csatornák létrehozása, működtetése (folyamatos)</li> <li>• Visszajelzések kiértékelése (folyamatosan)</li> </ul>	
<b>ÉRINTETTEK</b>	
AÖFK, MTSZ, Kapcsolódó civil szervezetek	

<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>MI2: Offline promóció és információ</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<p><b>MI2 -T01: Offline promóció</b> Folyamatos PR tevékenység, amely televíziós, rádiós és print magazinokban való megjelenést biztosít.</p> <p><b>MI2-T02: Térképek, turisztikai kiadványok</b> Az új fejlesztések miatt szükséges átfogó papír alapú térkép, kalandtérkép és célcsoport specifikus kiadványok készítése. Több nyelven elérhető, professzionális szállás- és turistakalauz készítése.</p> <p><b>MI2-T03 Információs táblák kihelyezése, infopontok kialakítása</b> Egységes arculattal hagyományos és digitális információs táblák, totemoszlopok kihelyezése, infopontok kialakítása a főbb útvonalak mentén, a természeti és környezeti fenntarthatóságot szem előtt tartva.</p>	
<b>INDIKÁTOR</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Offline kampányok száma (db)</li> <li>• Eladott térképek példányszáma, Információs táblák, Infopontok (db)</li> </ul>	
<b>FELADATOK, ÜTEMEZÉS</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Médiakampányok lefolytatása (folyamatos)</li> <li>• Térségi aktív turisztikai kiadvány és kalandtérkép készítése (rövidtáv)</li> <li>• Egységes arculatú információs táblák, totemoszlopok legyártása és kihelyezése (rövidtáv)</li> </ul>	
<b>ÉRINTETTEK</b>	
Kapcsolódó szolgáltatók, AÖFK, Illetékes Nemzeti Park Igazgatóság, Illetékes Erdőgazdaság	

<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>MI3: Értékesítés; egyéb marketingelemek</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<p><b>M3-T1: Csomagajánlatok kidolgozása, promotálása</b> Olyan csomagajánlatok kidolgozása, s a hozzá kapcsolódó marketingtevékenység, amelynek fókuszában az aktív turisztikai programelemek állnak.</p> <p><b>M3-T2: Dunakanyar kártya továbbfejlesztése</b> A Dunakanyar kedvezménykártya kiterjesztése a térség teljes területére.</p> <p><b>MI3-T03: Garantált vezetett túrák</b> A Börzsöny-Dunakanyar térségében ma kevés vezetett túra van. Nagyobb kínálat kialakítása az egyedi kereslethez igazítva túravezetők rendelkezésre állásával, túravezetők képzésével.</p>	
<b>INDIKÁTOR</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Elérhető aktív turisztikai csomagajánlatok (db)</li> <li>• Kiállított térségi kártyák száma (db)</li> <li>• Vezetett túrák száma/év (túratípus/db)</li> </ul>	
<b>FELADATOK, ÜTEMEZÉS</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Csomagajánlatok, túra csomagok szervezése, kijánlása (folyamatos)</li> <li>• Kártyarendszer fejlesztése (középtáv)</li> <li>• Túravezetők képzése (folyamatos)</li> </ul>	
<b>ÉRINTETTEK</b>	
AÖFK, Illetékes Nemzeti Park Igazgatóság, MTSZ	

## V.5. Szervezete fejlesztés – Koordináció és menedzsment

A koordináció és menedzsment területét 4 intézkedés érinti. (A szervezeti kérdéskörrel részletesebben később foglalkozunk.)

A **térségi aktív turisztikai menedzsment-szervezet létrehozása és működtetése (KM1)** kiemelt feladat. A szervezet feladatai közé tartozik a **monitoringrendszer kialakítása és működtetése (KM2)**, az ehhez kapcsolódó kommunikációs feladatok ellátása, a térségi szereplők közötti együttműködések elősegítése, térségen átnyúló **együttműködések kialakítása (KM3)**, valamint **oktatások, képzések** lefolytatása **(KM4)** is.

<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>KM1: Térségi aktív turisztikai menedzsment-szervezet létrehozása és működtetése</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<p><b>KM1-T01: Egységes térségi aktív turisztikai menedzsment-szervezet létrehozása</b> Cél a térség aktív turisztikai kínálatát egységesen menedzselő szervezet létrehozása. Feladata az általános menedzsment feladatain túl a márkaépítés, valamint az értékesítési munka biztosítása.</p> <p><b>KM1-T02: A működtetés feltételeinek biztosítása</b> A létrejött menedzsmentszervezet működési költségeinek előteremtése, a szükséges források felkutatása és lehívása.</p>	
<b>INDIKÁTOR</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Térségi aktív turisztikai szervezet létrejött (I/N)</li> <li>• Éves bevételek növekedése (%)</li> </ul>	
<b>FELADATOK, ÜTEMEZÉS</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Részletesen ld. a szervezeti tervben</li> </ul>	
<b>ÉRINTETTEK</b>	
AÖFK, a térség összes aktív turizmusban érintett szervezete	

<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>KM2: Monitoringrendszer kialakítása</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<p><b>KM2-T01: Monitoringozás</b> A térségi attrakciók, látogatóközpontok, szálláshelyek, főbb útvonalak vendégforgalmának mérése, adatok gyűjtése, kiértékelése. A stratégiában foglalt indikátorok rendszeres értékelése.</p>	
<b>INDIKÁTOR</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Beszerzett mérési eszközök száma (db)</li> </ul>	
<b>FELADATOK, ÜTEMEZÉS</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Mérési eszközök beszerzése (folyamatos)</li> <li>• Adatbázis összeállítása, kezelése, az eredmények kommunikálása (folyamatos)</li> </ul>	
<b>ÉRINTETTEK</b>	
AÖFK, illetékes Nemzeti Park Igazgatóság, illetékes Erdőgazdaság, Kapcsolódó civil szervezetek, Térségi koordinátor	

<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>KM3: Együttműködések kialakítása</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<p><b>KM3-T01: Térségen belüli együttműködések erősítése, ösztönzése</b> Térségi szereplők közötti együttműködések megvalósítása, amely kiterjedhet közös projektekre, értékesítésre, promócióra egyaránt.</p> <p><b>KM3-T02: Térségen átnyúló együttműködések kialakítása</b> A térségen átnyúló, akár hazai, akár határon túli együttműködések kialakítása, annak ösztönzése</p>	
<b>INDIKÁTOR</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Térségen belüli együttműködések száma (db)</li> <li>• Térséghatáron átnyúló együttműködések száma (db)</li> </ul>	
<b>FELADATOK, ÜTEMEZÉS</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Együttműködési lehetőségek ösztönzése, kialakítása (folyamatos)</li> </ul>	
<b>ÉRINTETTEK</b>	
Kapcsolódó civil szervezetek, AÖFK, Térségi koordinátor	

<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>KM4: Képzés, oktatás</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<p><b>KM4-T01: Szemléletformálás, környezeti nevelés</b> A térségbe érkező turisták szemléletformálása online és offline platformok segítségével, valamint az erdei iskolák, táborok keretében a legfiatalabb korosztály környezeti nevelésének megvalósítása. Információs táblákon edukációs tartalmak elhelyezése.</p> <p><b>KM4-T02: Túravezetők képzése</b> Az országos túravezető-képzés feltételeinek kidolgozása után a Börzsöny-Dunakanyar térségében is túratípusokra specializált vagy több túratípust átfogó túravezető képzések megvalósítása.</p>	
<b>INDIKÁTOR</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Szemléletformálásban részt vettek száma (fő)</li> <li>• Környezeti nevelési programban részt vettek száma (fő)</li> <li>• Kihelyezett edukációs táblák száma (db)</li> <li>• Képzett túravezetők száma (fő)</li> </ul>	
<b>FELADATOK, ÜTEMEZÉS</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Tananyag- és tartalomfejlesztés (folyamatos)</li> <li>• Szemléletformálási programok, akciók megtervezése és megvalósítása (folyamatos)</li> <li>• Motoros járművek számára tiltott területeket ábrázoló vörös-térkép kommunikálása (folyamatos)</li> <li>• Képzési anyag összeállítása (rövidtáv)</li> <li>• Képzések szervezése (folyamatos)</li> </ul>	
<b>ÉRINTETTEK</b>	
AÖFK, Illetékes Nemzeti Park Igazgatóság, Illetékes Erdőgazdaság, Kapcsolódó szolgáltatók, Kapcsolódó helyi civil szervezetek	

## V.6. Kapcsolódó intézkedések

A közlekedésfejlesztési intézkedések olyan térségi jelentőségű beavatkozásokat tartalmaznak, amelyek ugyan csak közvetve szolgálják az aktív turizmust, de nélkülük állandósulnak, tovább kumulálódnak a Börzsöny-Dunakanyar térségében már ma is jelen lévő problémák, konfliktusok. Az itt lévő intézkedések sok esetben túlmutatnak a stratégia időtávján, ugyanakkor megvalósulásuk a források rendelkezésre állásával párhuzamosan, mielőbb szükséges. A **közlekedésfejlesztést célzó intézkedések 5 nagyobb csoportba sorolhatók.**

A közlekedési problémák megoldására széleskörű, forgalom- és igényfelmérésre alapozott **térségi közlekedési koncepció kidolgozása** szükséges (**KK1**), meghatározva azokat az intézkedéseket, mely az egész térség mobilitási rendszerének javításához elengedhetetlen, különös tekintettel a turisztikai jellegű, szezonálisan felerősödő folyamatok kezelésére.

A térség turizmusának fejlesztéséhez szorosan kapcsolódik a **közösségi közlekedés fenntartható fejlesztése (KK2)**, mivel látható, hogy a topográfiai adottságokból fakadóan az egyéni közúti közlekedés további növekedése a turisztikai fejlődésnek egyre inkább gátja s konfliktusforrása. Törekedni kell arra a közösségi közlekedési módok széles körének fejlesztésével, hogy a térségbe látogatók számára egyre magasabb minőségű szolgáltatási kínálat álljon rendelkezésre, s a belső területekre is nagy arányban közösségi közlekedéssel jussanak be. Mindezt elérhető és vonzó áron, minőségben és hatékony időráfordítással.

Ugyanakkor reálisan nézve nem várható, hogy a turisták meghatározó hányada ne egyéni gépjárművel érkezzon a térségbe, így kiemelt hangsúlyt kell helyezni arra, hogy az autókat ott rakják le, ahol a legkevésbé zavaró, s fizessék meg annak díját, ne okozzanak túl nagy közlekedési terhelést a természeti-társadalmi szempontból érzékeny területeken, s minél több belépési pontot vegyenek igénybe, hogy ezzel is szétterüljön a forgalom. A **forgalomcsillapítás és a szabályozott parkolás (KK3)** infrastrukturális, szolgáltatási-menedzselési és digitális hátterét ehhez térségi szinten kell kialakítani.

Nagy hangsúlyt kell kapnia a csomóponti fejlesztéseknek, ahol az átszállás, eszközváltás megtörténik. Az **intermodalitás erősítése (KK4)** minden eszközváltó helyen (kikötő, vasútállomás, autóról buszra vagy kerékpárra történő váltás helyei) magasabb minőségű szolgáltatásokkal érhető el.

A Börzsöny megközelítésének javításában és a térségen belüli közlekedésben is szükségszerű a **közutak fejlesztése (KK5)**. A térség elérhetőségén nagy mértékben javítani fog az M2 Vác és Parassapuszta közötti szakasza, valamint az Ipolyon tervezett hidak megépítése. Ugyanakkor a kerékpáros útvonalak kijelölése is megkívánja, hogy az alacsony forgalmú közutak minősége és közlekedésbiztonsága számottevően javuljon.

<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>KK1: Térségi közlekedési koncepció kidolgozása</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<p><b>KK1-T01: Fenntartható térségi mobilitási terv készítése</b> Térségi szemléletű fenntartható térségi mobilitási terv (SUMP) elkészítése, amely a fenntartható közlekedési módokat helyezi a fókuszba, s meghatározza a fejlesztési irányokat. A tervnek részletes forgalom- és igényfelmérésre kell alapoznia, megalapozva a legfontosabb beavatkozási szükségleteket. A tervben kiemelt figyelmet kell fordítani az egész térségre vonatkozóan a turisztikai és szabadidős kerékpáros hálózati fejlesztésekre.</p> <p><b>KK1-T02: Részletes megvalósíthatósági tanulmány készítése a térségi turisztikai buszhálózatról</b> A Börzsöny-Dunakanyar térségében, a belső területek személyautó-terhelését csökkentő, a vasút- és hajóállomásokat, nagyobb parkolókat felfűző turisztikai ráhordó (shuttle) buszhálózat rendszerének kialakítására és működtetésére részletes megvalósíthatósági tanulmány és költség-haszon elemzés elvégzése. Cél, hogy egy egyedi arculattal rendelkező, regionális turisztikai e-busz (vagy más nullemissziós) közlekedési rendszer kialakítása, több viszonylatban a fő belépési pontokról a belső aktív turisztikai gócpontokhoz (a buszoknak képesnek kell lenniük nagykapacitású kerékpárszállításra is).</p>	
<b>INDIKÁTOR</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Elkészült térségi mobilitási terv (db)</li> <li>• Elkészült megvalósíthatósági tanulmány (db)</li> </ul>	
<b>FELADATOK, ÜTEMEZÉS</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Tervek elkészítése (rövidtáv)</li> </ul>	
<b>ÉRINTETTEK</b>	
<p>Illetékes Minisztérium, AÖFK, Közútkezelő, Községi közlekedési szolgáltatók, Vármegyei és települési önkormányzatok</p>	

<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>KK2: Községi közlekedés fenntartható fejlesztése</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<p><b>KK2-T01: Vasúti szolgáltatások fejlesztése</b> A Budapest-Vác-Szob vasútvonalon a korszerű járműveknek köszönhető szolgáltatási színvonal folyamatos fenntartása, a kerékpárszállítás feltételeinek igényekhez igazodó további javítása. A Börzsöny keleti oldali kaputérsegeinek fejlesztéséhez szükséges a rendkívül elavult Vác-Drégelypalánk-Balassagyarmat vasútvonalon a szolgáltatás minőségének fejlesztése, különös tekintettel a nagyobb volumenű kerékpárszállításra, középtávon korszerűbb járművek forgalomba állításával legalább hétvégenként. Határmenti együttműködésben vizsgálandó a Drégelypalánk – Ipolyság vasúti szárnyvonal visszaépítésének hosszabb távon történő megvalósíthatósága.</p> <p><b>KK2-T02: Vízi közlekedés fejlesztése</b> A 2020-ban rendkívül sikeresnek bizonyult vízi közlekedési modell folyamatos fenntartása a nyári szezonban kedvező tarifával. Menetrendszerinti hajójáratok indítása a Dunakanyarba, hop on – hop off járatok igényekhez igazodó bővítése, ehhez kapcsolódóan kikötőfejlesztés turisztikai szolgáltatásokkal kombinálva. A dömösi rév újraindítása. Elektromos hajók üzembe állítása.</p> <p><b>KK2-T03: Kisvasutak fejlesztésének folytatása</b> A Börzsöny térségében a kisvasutak turisztikai szerepe kimagasló, de tovább növelhető. Nincs olyan térség, ahol ennyi kisvasút üzemelne, s a tágabb térségben további fejlesztésre alkalmas vonalak is fejleszthetők a meglévő infrastruktúrára alapozva (Diósjenő-Bánk-Romhány, Alsópetény-Felsőpetény). A Királyréti kisvasút esetében a vasútvonal mindkét irányban történő meghosszabbítása, illetve Szobon a kisvasút Duna-partra történő meghosszabbítása segítheti a megközelíthetőség</p>	



javítását. A pálya- és járműfelújításokon túl fontos a kisvasutak innovatív fejlesztése, a tájékoztatásban, edukációban való hasznosítása fedélzeti eszközökkel stb. Fontos feladat a kerékpárszállítási kapacitások és szolgáltatások bővítése. A kisvasúti menetrend igényekhez igazítása folyamatos feladat.

#### **KK2-T04: Turisztikai igényekhez igazodó közösségi közlekedési menetrendek kialakítása és összehangolása**

A MÁV, Volánbusz, MAHART Passnave, kisvasutak, valamint a fejlesztendő térségi turisztikai buszok menetrendjének egymáshoz igazítása úgy, hogy a közösségi közlekedés menetrendje, sűrűsége minél jobban igazodjon a kereslethez, s alkalmas legyen arra, hogy az autóról minél többen átterelhetőek legyenek (ösztonzéssel, tiltással). A harmonizálásnál a túrázók számára a célállomásra való megérkezés és távozás menetrendi időpontját is az igényekhez szükséges igazítani.

#### **KK2-T05: Térségi turisztikai buszhálózat fejlesztése**

A KK-T01-T02 tevékenységekhez igazodva, az RMT eredményei alapján, akár több ütemben kiépíteni a hálózatot. Cél egy egyedi arculattal rendelkező, regionális turisztikai e-busz (vagy nullemissziós) közlekedési rendszer kialakítása, több viszonylatban a fő belépési pontokról a belső aktív turisztikai gócpontokhoz (a buszoknak képesnek kell lenniük nagykapacitású kerékpárszállításra is).

#### **KK2-T06: Egységes és integrált tarifarendszer kialakítása**

Olyan térségi szinten kidolgozott és alkalmazott tarifarendszer kialakítása, mely motivál az autók mihamarabbi letételére, a közösségi közlekedés igénybevételére, sőt a térségbe eleve közösségi közlekedéssel való érkezésre. Ehhez olyan kombinált tarifarendszer szükséges, mely a parkolási, kisvasúti és shuttle-busz díjakat is figyelembe veszi, s minden fajta közösségi közlekedési eszközre alkalmazható, versenyképes napi tarifát kínál (ehhez kiváló kiindulási pont a 2020 nyarán bevezetett 24 órás összevont közlekedési jegy, mellyel a MÁV, a Volánbusz és a MAHART helyi járatai is igénybe vehetők – ennek területi kiterjesztését érdemes vizsgálni).

#### **INDIKÁTOR**

- Kerékpárszállításra alkalmas férőhelyek száma a Vác-Drégelypalánk-Balassagyarmat vonal hétvégi járatain (db)
- Napi hajóforgalom a Dunakanyarban (db)
- A kisvasutakon szállított kerékpárok száma évente (db)
- A kisvasúti forgalom növekedése vonalanként (fő/%)
- Átlagos átszállási idő csökkenése (%)
- Térségi turisztikai buszjáratok átlagos száma hétvékenként (db)
- Kidolgozott és bevezetett kombinált tarifastruktúra (db)

#### **FELADATOK, ÜTEMEZÉS**

- Kerékpáros szerkocsik üzembe állítása a Vác-Drégelypalánk-Balassagyarmat vonalon (rövidtáv)
- Korszerűbb járművek üzembe állítása a Vác-Drégelypalánk-Balassagyarmat vonalon (középtáv)
- Budapest-Dunakanyar, Vác-Dunakanyar menetrendszerinti járatok indításának vizsgálata (középtáv)
- Kikötőfejlesztés (infrastruktúra és szolgáltatásfejlesztés) (középtáv)
- Elektromos hajó(k) beszerzése (hosszútáv)
- Dömösi rév újraindítása (DINPI látogatóközpont elkészültét követően, 2023)
- Dömösi-átkelés és a csatlakozás biztosító MÁV megállóhely közötti kapcsolat koordinációja (rövidtáv)
- Kismaros-Kisoroszi rév újraindítása (középtáv)
- Pálya- és járműfelújítások (hosszútáv)
- Királyréti és szobi kisvasút meghosszabbítása (hosszútáv)
- Kisvasúti szolgáltatások fejlesztése (folyamatos)
- A nógrádi kisvasúti fejlesztésekre megvalósíthatósági tanulmány készítése (fejlesztői szándékhoz igazodva)

- Igényvezérelt megoldások alkalmazásának vizsgálata (vízi, kisvasúti és buszközlekedésben) (rövidtáv)
- Kisvasúti menetrend vasúti és hajómenetrendekhez igazítása (rövidtáv)
- Térségi turisztikai buszok menetrendjének kialakítása a vasúti és hajómenetrendekhez igazodva (rövidtáv)
- E-buszbeszerzés (középtáv)
- Szükséges infrastruktúra kialakítása (telephely, megállók stb.) (középtáv)
- Működtető szervezet kiválasztása (rövidtáv)
- Kombinált tarifastruktúra kidolgozása, egyeztetése a térségi turisztikai buszhálózat és a parkolásszabályozási rendszer bevezetéséhez kapcsolódva (rövidtáv)

#### ÉRINTETTEK

Illetékes Minisztérium, AÖFK, Közösségi közlekedési szolgáltatók, Vármegyei és települési önkormányzatok, Illetékes erdőgazdaság

#### INTÉZKEDÉS

#### KK3: Forgalomcsillapítás és a szabályozott parkolás

#### TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK

##### KK3-T01: Parkolók kialakítása

Cél a térség külső belépési pontjain a parkolási infrastruktúra fejlesztése, az autósok egyre nagyobb részét megállítva a térség külső pontjain, valamint a belső pontokon elsősorban már eddig is parkolásra használt helyszínek rendezése, barnamezős területek használata, rendezett (pl. automata sorompóval ellátott) infrastruktúra kialakítása. A főbb turisztikai belépőpontokon, fogadóterületeken, a közösségi közlekedés csomópontjaiban nagy kapacitású parkolók kialakítása. Kiemelt helyszíneként Vác vasútállomás térsége (akár további bővítéssel), az M2-12. sz. főút csomópont környéke (pl. nem használt ipari területen, vagy a körforgalom térségében), valamint nógrádi településeken a vasútállomások térségében (Nógrád, Diósjenő, Nagyoroszi) javasolt. A dunakanyari településeken csak a királyréti vasút indulási pontjához és a szobi vasútállomáshoz kapcsolódó parkolófejlesztés támogatható, az értékes Duna-menti területeket nem szabad nagy kapacitású parkolókkal beépíteni. Kiemelt projektként javasolt a Dunakanyar kapuja nagykapacitású parkoló kialakítása Vác és Verőce között, az M2-höz közel.

A meglévő parkolók kapacitását, ahol lehet, növelni szükséges, szolgáltatói színvonalukat emelni kell (szelektív hulladékgyűjtés, vízvételi lehetőség, WC, térvilágítás, térfigyelő kamera stb.), és egységes arculattal kell ellátni (jelzések, feliratok, utcabútorok stb.). A parkolókat javasolt számozni, így a kommunikációs anyagokon (térképek, táblák stb.) hivatkozhatók, s az egyes attrakciók megközelítéséhez eszerint javasolhatók.

##### KK3-T02: Parkolásszabályozás, térségi parkolásirányító rendszerek, intelligens megoldások alkalmazása

A térségben, különösen a Dunakanyarban és egyes kiemelt területeken meglévő parkolási problémák kezelésére komplex megoldások szükségesek szabályozási és intelligens megoldások együttes használatával. A parkolóhelyek optimális kihasználása és az egyéni gépkocsiforgalom minimalizálása érdekében térségi parkolásirányító rendszer kialakítása javasolt, melynek keretében az egyes parkolók aktuális telítettségi adatai alapján kijelzőkön, illetve mobiltelefonos alkalmazáson keresztül megjeleníthető az egyes parkolók foglaltsága, így az érkezők irányíthatók, a felesleges parkolókereső forgalmi terhelés csökkenthető. A parkolásirányító rendszer hatókörét Váctól északra az M2-12. sz. út csomópontjától javasolt kialakítani.

Mindemellett további szabályozási megoldások is szükségesek. Egyrészt forgalomtechnikai eszközökkel, táblázással korlátozni kell a parkolást a közterületek, utak mentén azon helyeken, ahol nem kívánatos. Különösen a dunakanyari településeken belül javasolt a parkolásra egyáltalán nem, vagy turisták (nem helyiek)

számára nem használható területek jelölése egyszerű felfestéssel, táblázással (pl. a parkolóhelyek szín szerinti megkülönböztetésével).

#### **KK3-T03: Forgalomcsillapított zónák kialakítása**

Az autós vendégforgalom bizonyos időszakokban történő korlátozására akár a településeken belül, akár a külterületeken vizsgálandó bizonyos útvonalakon, zónákban. A megvalósítás során több megoldás is átgondolandó az egyes helyszínek esetében (pl. sorompólétesítés, behajtási díj, forgalomtechnikai megoldások, behajtási engedélyek). Fontos a már ma is meglévő korlátozások erőteljesebb betartatása, szankcionálása, s ehhez a szükséges humán kapacitások megteremtése. Fontos intézkedési irány, hogy a Kemence-Diósjenő útvonal kerüljön le a google tervezőről.

#### **INDIKÁTOR**

- Újonnan létesített fizetős parkolóhelyek száma (db)
- Térségi parkolási irányító rendszerbe vont parkolóhelyek száma (db)
- Turisták számára használható belterületi parkolók száma a Dunakanyarban (db)
- a KK1-T01 tevékenység keretében megvalósult terv alapján kerülhet meghatározásra
- 

#### **FELADATOK, ÜTEMEZÉS**

- A térségi parkolási koncepció alapján a parkolók kialakítása (rövidtáv)
- Helyi önkormányzati parkolási szabályozás megalkotása térségi együttműködésben (rövidtáv)
- Beléptetőrendszer (sorompó, jegykiadó automata, kamerarendszer, fizetőautomata) telepítése a parkolóba (rövidtáv)
- Kijelzők beszerzése és telepítése (rövidtáv)
- Mobiltelefonos alkalmazás bevezetése (rövidtáv)
- Központi és kommunikációs rendszer kialakítása (rövidtáv)

#### **ÉRINTETTEK**

Vármegyei és települési önkormányzatok, illetékes erdőgazdaság, illetékes Nemzeti park

#### **INTÉZKEDÉS**

#### **KK4: Intermodalitás erősítése**

#### **TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK**

#### **KK4-T01: Átszállópontok infrastrukturális- és szolgáltatásfejlesztése**

Fontos feladat, hogy a különböző közlekedési módok és eszközök találkozási pontjain olyan minőségű szolgáltatás valósulhasson meg, mely az eszközváltás során szükséges időeltöltést is színvonalassá teszi ill. lehetőséget ad szolgáltatások igénybevételére. Így a vasút- és hajóállomások intermodalitásának javítása, ott aktív turisztikai szolgáltatások (pl. kerékpár- és vízisporteszköz kölcsönzés), az eszköztárolás lehetőségei is adottak legyenek.

#### **INDIKÁTOR**

- Közlekedési eszközváltó helyeken fejlesztett szolgáltatások száma (db)

#### **FELADATOK, ÜTEMEZÉS**

- A KK-T01 tevékenységekhez igazodva

#### **ÉRINTETTEK**

Vármegyei és települési önkormányzatok, Közösségi közlekedés szolgáltatók, Egyéb releváns szolgáltatók

<b>INTÉZKEDÉS</b>	<b>KK5: Közutak fejlesztése</b>
<b>TEVÉKENYSÉGEK ÉS CÉLOK</b>	
<p><b>KK5-T01: Közúti infrastruktúra fejlesztése</b>  A térség fejlesztése szempontjából az M2 Vác – Parassapuszta közötti szakaszának megépítése jelentős változást hozhat, jobban pozicionálva a nógrádi területeket a borsosnyői aktív turizmus belépési pontjaiként keletről és északról is, illetve kaput nyitva az út nyomvonalától keletre eső térség erősebb turisztikai integrálására is.</p> <p><b>KK5-T02: Közutak minőségi problémáinak felszámolása</b>  A közutak minőségi problémái komoly akadályozói a térség aktív turisztikai fejlődésének, mind a megközelíthetőség, mind a kerékpáros turizmus szempontjából. A minőségi problémák jellemzően hosszú szakaszon meglévő útburkolati hibákat ill. közlekedésbiztonsági szempontból nem megfelelő csomóponti és egyéb megoldásokat jelentenek, melyek javítása elsődendő, különös tekintettel az Ipoly-menti és a nógrádi térségben.</p> <p><b>KK5-T03: Hídfejlesztések</b>  Az Ipolyon több híd építése várható a jelenleg építés alatt álló Ipolydamásd–Helemba híd mellett. 2012. február 27-én államközi szerződést írtak alá a Vámosmikola–Ipolypásztó híd újjáépítéséről, 2019. május 28-án pedig az Ipolyhídvég és Drégelypalánk közötti hídról. További tervekben szerepel az Ipolytölgyes – Ipolykiskeszi, a Vámosmikola –Ipolyszakállós és a Tésa – Ipolyvisk (itt az Ipoly szlovák oldalon van, melyen közúti híd is található, magyar oldalról csak közúti csatlakozás építése szükséges) összekötés kialakítása is. Duna feletti híd a térségben Vác és a Szentendrei-sziget között tervezett (az aktív turisztikai térségtől délre).</p>	
<b>INDIKÁTOR</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kiépülő gyorsforgalmi úthálózat hossza (km)</li> <li>• Felújított közutak hossza (km)</li> <li>• Új hidak száma (db)</li> </ul>	
<b>FELADATOK, ÜTEMEZÉS</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Tervezés, engedélyeztetés (középtáv)</li> <li>• Kivitelezés (hosszútáv)</li> <li>• A stratégia időtávján belül folyamatos a források rendelkezésre állásának függvényében (közlekedésbiztonsági fejlesztések, burkolatjavítás)</li> <li>• Tervezés (középtáv)</li> <li>• Kivitelezés (hosszútáv)</li> </ul>	
<b>ÉRINTETTEK</b>	
Illetékes Minisztérium, Közútkezelő, Vármegyei és települési önkormányzatok	

Intézkedés		Tevékenység	
Sorsz.	Név	Sorsz.	Név
<b>KÖZLEKEDÉSFEJLESZTÉS</b>			
KK1	Térségi közlekedési koncepció kidolgozása	KK1-T01	Fenntartható térségi mobilitási terv készítése
		KK1-T02	Részletes megvalósíthatósági tanulmány készítése a térségi turisztikai buszhálózatról
KK2	Közösségi közlekedés fenntartható fejlesztése	KK2-T01	Vasúti szolgáltatások fejlesztése
		KK2-T02	Vízi közlekedés fejlesztése
		KK2-T03	Kisvasutak fejlesztésének folytatása
		KK2-T04	Turisztikai igényekhez igazodó közösségi közlekedési menetredek kialakítása és összehangolása
		KK2-T05	Térségi turisztikai buszhálózat fejlesztése
		KK2-T06	Egységes és integrált tarifarendszer kialakítása
KK3	Forgalomcsillapítás, szabályozott parkolás	KK3-T01	Parkolók kialakítása
		KK3-T02	Parkolásszabályozás, térségi parkolási irányító rendszerek, intelligens megoldások alkalmazása
		KK3-T03	Forgalomcsillapított zónák kialakítása
KK4	Intermodalitás erősítése	KK4-T01	Átszállópontok infrastrukturális és szolgáltatásfejlesztése
KK5	Közútfejlesztés	KK5-T01	Közúti infrastruktúra fejlesztése
		KK5-T02	Közutak minőségi problémáinak felszámolása
		KK5-T03	Hídfejlesztések
<b>VONZERŐFEJLESZTÉS</b>			
VF1	Látogatóközpontok, információs pontok fejlesztése	VF1-T01	Új látogatóközpontok, információs pontok kialakítása
		VF1-T02	Meglévő központok fejlesztése
VF2	Élményparkok és -útvonalak létesítése, fejlesztése	VF2-T01	Élményparkok kialakítása
		VF2-T02	Kaland- és élményútvonalak létesítése, fejlesztése
		VF2-T03	Bringaparkok létesítése
VF3	Komplex kilátóhely-fejlesztés	VF3-T01	Kilátók, kilátóhelyek létesítése
		VF3-T02	Természetes kilátópontok környezetének rendezése
VF4	Bányák látogathatóvá tétele, új funkcióval való megtöltése	VF4-T01	Felhagyott, rekultivált bányaterületek hasznosítása aktív turisztikai célokra
VF5	Természeti értékek aktív turisztikai fejlesztése	VF5-T01	Természeti értékek megóvása, fejlesztése aktív turisztikai bemutatása
VF6	Épített értékek felújítása, aktív turizmusba történő bekapcsolása	VF6-T01	Meglévő épített értékek felújítása, aktív turisztikai fejlesztése
<b>INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSE</b>			
IF1	Gyalogos túraútvonalak fejlesztése	IF1-T01	Kijelölt gyalogos túraútvonalak fejlesztése
		IF1-T02	Új gyalogos útvonalak kijelölése
		IF1-T03	(Digitális) tanösvények, tematikus utak
		IF1-T04	Zarándokutak fejlesztése
		IF1-T05	Célcsoport-specifikus útvonalak kialakítása, fejlesztése
		IF1-T06	Pihenőhelyek kialakítása
IF2	Kerékpáros útvonalak fejlesztése	IF2-T01	Turisztikai kerékpárutak fejlesztése
		IF2-T02	Erdei kerékpáros útvonalak fejlesztése
		IF2-T03	Kerékpáros pihenőhelyek, centrumok kialakítása
IF3	Víziturisztikai útvonalak fejlesztése	IF3-T01	Víziturisztikai útvonalak fejlesztése
		IF3-T02	Víziturisztikai pihenőhelyek kialakítása, fejlesztése
IF4	Sípályák téli-nyári fejlesztése	IF4-T01	Sípályák négyévszakos fejlesztése
		IF4-T02	Szánkópályák kialakítása
IF5	Lovas turisztikai hálózat fejlesztése	IF5-T01	Lovasturisztikai útvonalak kijelölése, kialakítása
		IF5-T02	Lovasturisztikai szolgáltatási kínálat bővítése
IF6	Aktív turisztikai módváltó csomópontok kialakítása	IF6-T01	Aktív turisztikai módváltó csomópontok kialakítása

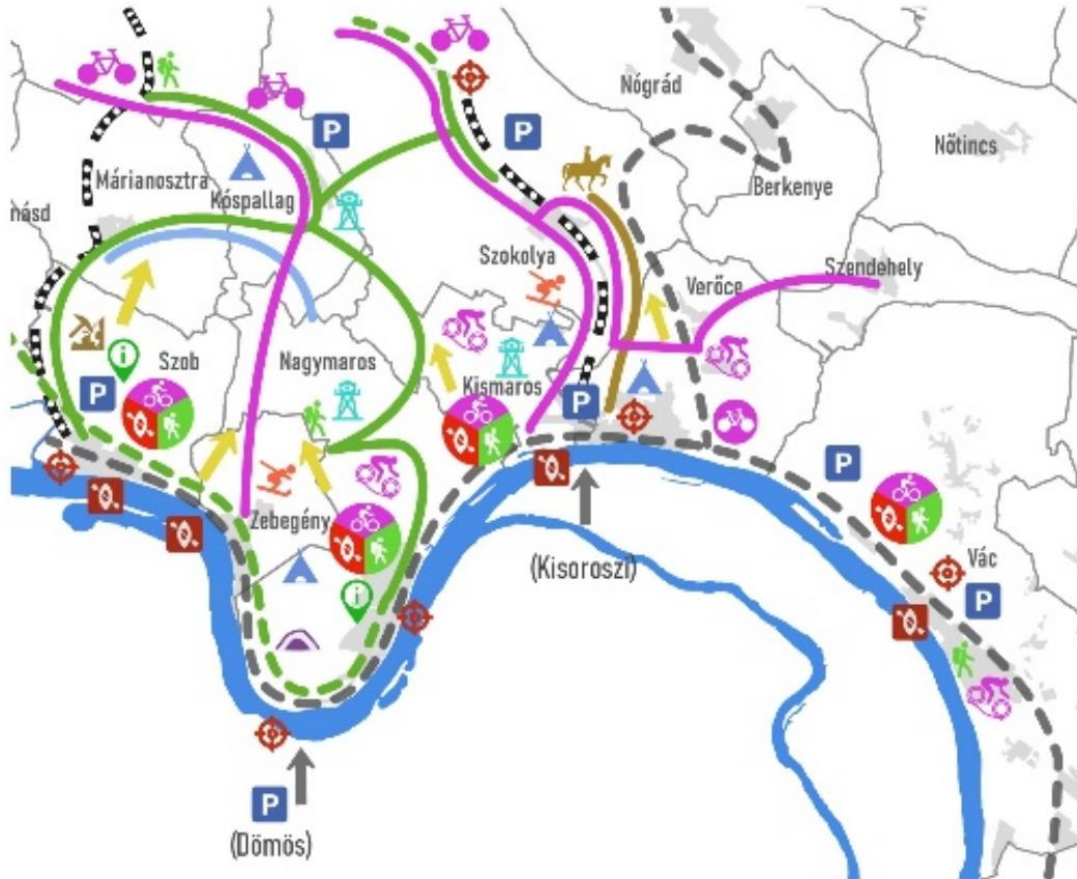
Intézkedés		Tevékenység	
Sorsz.	Név	Sorsz.	Név
IF7	Szelfipontok	IF7-T01	Szelfipontok tervezése, kialakítása
<b>SZOLGÁLTATÁSFEJLESZTÉS</b>			
SZF1	Aktív turisztikai szálláshelyek fejlesztése	SZF1-T01	Erdei szálláshelyek fejlesztése
		SZF1-T02	Ifjúsági táborok, erdei iskolák fejlesztése
		SZF1-T03	Zarándokszállások, egyházi szállások turisztikai célú fejlesztése
SZF2	Kereskedelmi szálláshelyek és vendéglátóipari egységek fejlesztése az aktív turizmushoz kapcsolódóan	SZF2-T01	Kereskedelmi szálláshelyek fejlesztése a főbb aktív turisztikai útvonalakhoz kapcsolódva
		SZF2-T02	Vendéglátóipari egységek fejlesztése
SZF3	Helyi termékek népszerűsítése	SZF3-T01	Termelői piacok kialakítása, fejlesztése, aktív turizmusba történő integrálása
		SZF3-T02	Rendezvények aktív turizmusba történő bekapcsolása
SZF4	Térségi kerékpárkölcsonzó-rendszer kialakítása	SZF4-T01	Kerékpárkölcsonzó rendszer kiépítése
SZF5	Kerékpárszállítás feltételeinek javítása a közösségi közlekedésben	SZF5-T01	Kerékpárszállítás feltételeinek javítása vasúton és hajón
		SZF5-T02	Kerékpárszállítás feltételeinek megteremtése a térségi turisztikai buszhálózathoz kapcsolódóan
SZF6	Szolgáltatók minősítési rendszerekhez való kapcsolódása	SZF6-T01	Kerékpárosbarát szolgáltatói hálózat fejlesztése
		SZF6-T02	Víziturizmushoz kapcsolódó szolgáltatói hálózat fejlesztése
		SZF6-T03	Kisállatbarát szolgáltatások fejlesztése
SZF7	Az erdőbe látogatók nyugalmának védelme, felvilágosítása, a rájuk történő figyelés	SZF7-T01	Börzsöny Ranger intézményének felállítása
<b>MARKETING, INFORMÁCIÓ ÉS PROMÓCIÓ FEJLESZTÉSE</b>			
MI1	Online jelenlét és kommunikáció	MI1-T01	Egységes brand és arculat kialakítása, kommunikálása
		MI1-T02	Honlapfejlesztés
		MI1-T03	Tartalomgyártás
		MI1-T04	„be social” (közösségi média jelenlét erősítése)
		MI1-T05	Online jelenlét ösztönzése
MI2	Offline promóció és információ	MI2-T01	Offline promóció
		MI2-T02	Térképek, turisztikai kiadványok
		MI2-T03	Információs táblák kihelyezése, infopontok kialakítása
MI3	Értékesítés; egyéb marketingelemek	MI3-T01	Csomagajánlatok kidolgozása, promotálása
		MI3-T02	Dunakanyar kártya továbbfejlesztése
		MI3-T03	Garantált vezetett túrák
<b>KOORDINÁCIÓ ÉS MENEDZSMENT</b>			
KM1	Térségi aktív turisztikai menedzsment-szervezet létrehozása és működtetése	KM1-T01	Egységes térségi aktív turisztikai menedzsment-szervezet létrehozása
		KM1-T02	A működtetés feltételeinek biztosítása
KM2	Monitoringrendszer kialakítása	KM2-T01	Monitoringozás
KM3	Együttműködések kialakítása	KM3-T01	Térségen belüli együttműködések erősítése, ösztönzése
		KM3-T02	Térségen átnyúló együttműködések kialakítása
KM4	Képzés, oktatás	KM4-T01	Szemléletformálás, környezeti nevelés
		KM4-T02	Túravezetők képzése

25. Ábra Intézkedések és tevékenységek összefoglaló tábla

## V.7. Tájegységek fejlesztési tervei

### V.7.1. *Dunakanyar*

A Dunakanyarban kiemelt feladat a közlekedési problémák rendezése, mert enélkül a turizmus további fejlődése már komoly akadályokba ütközik, sőt kontraproduktivitást eredményez.



26. Ábra A Dunakanyarban tervezett főbb aktív turisztikai fejlesztések

#### Közlekedésfejlesztés

parkolók kialakítása **P**

e-busz útvonalak fejlesztése — — — —

belépési pont fejlesztése 

rév/központ fejlesztése →

#### Infrastruktúra fejlesztése

gyalogos tengelyek fejlesztése →

zarándokútvonalak (Pálos út) fejlesztése — — — —

turisztikai célú kerékpáros infrastruktúra kiépítése — — — —

lovaturisztikai útvonalak fejlesztése — — — —

víziturisztikai infrastruktúra fejlesztése 

gyalogos élményelemek fejlesztése, tanösvényfelújítás 


#### Vonzerőfejlesztés

információs pontok kialakítása 

három jármódos központ kialakítása 

bringapark létesítése 


kilátók, kilátóhelyek létesítése 


Remete-barlang környezetének rendezése 

sípályák aktív turisztikai hasznosítása 

bányaterületek aktív turisztikai hasznosítása 

#### Szolgáltatásfejlesztés

kerékpáros centrum kialakítása 

kerékpárkölszönzők létesítése 

aktív turisztikai szálláshelyek fejlesztése 

lovaturisztikai központ kialakítása 

A térségben kiemelt aktív turisztikai cél a turisták szétterítése a Dunakanyar egészében, ill. innen a belső-börzsönyi területek felé. Mivel a térségben jelentkező „hétvégi túrturizmusból” fakadó konfliktusok nagyobb részét nem az aktív turisták, hanem az egyéb, inkább egynapos városlátogatási céllal ideérkezők okozzák, fontos mindennek kommunikációs kezelése is. Kívánatos a turistákon belül az aktív turisták hányadának növelése, ill. az ideérkezők számára jól kommunikált aktív turisztikai kínálat nyújtása, s ehhez a közlekedési rendszer révén a hozzáférés biztosítása (beleértve a közösségi közlekedést, a kerékpár és e-bike kölcsönzést stb.). Fontos, hogy a jelentősebb csomópontokban láthatóvá és elérhetővé váljon a túratípusok (víz, gyalogos, bringa) és azok kombinálásának lehetősége. Ennek infrastrukturális és szolgáltatási háttere még tovább fejleszthető (pl. több túratípus fogadására alkalmas pontok, kölcsönzők stb.), ugyanakkor több helyen a jelenlegi helyzet is már magas színvonalú lehetőségeket biztosít. Ehhez erőteljesebb marketing és kommunikáció is szükséges, a szolgáltatók hálózatosodása, minőségi szálláshelyek nyújtása.

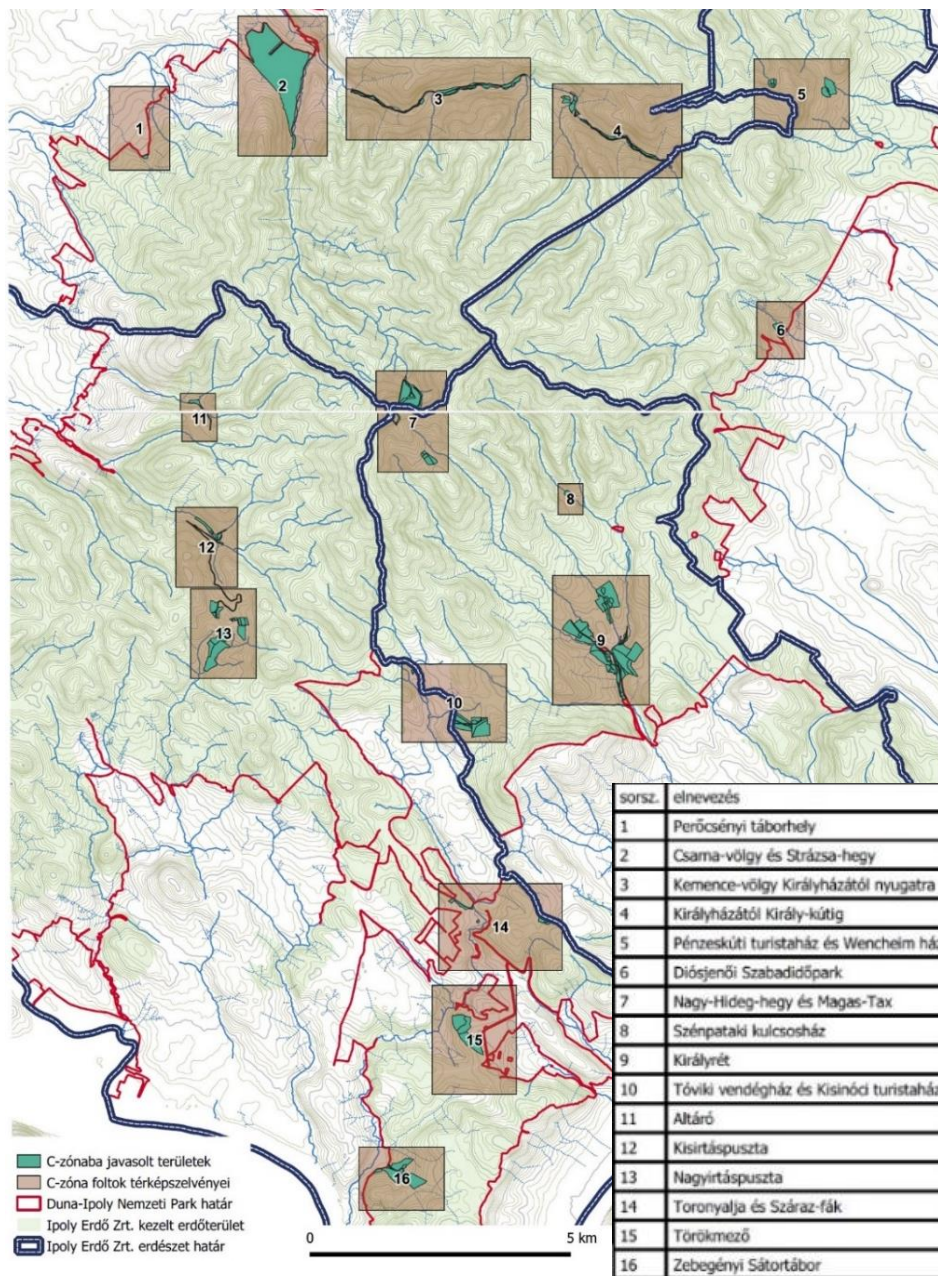
A Dunakanyar térségében fontos lenne az aktív turisztikai térszerkezet megváltoztatása, térbeli kiterjesztése is. A mai, jellemzően K-Ny irányú turisztikai tengelyt fésű-szerűen, É-felé kiágazva erősíteni kell, részben a közúti (ill. közösségi közlekedési), részben a kisvasúti ill. kerékpáros infrastruktúrák révén, mely a partmenti területi koncentrációt oldja, s megerősíti a parttól távolabbi területek vonzását (pl. Márianosztra, Kóspallag, Törökmező, Köves-mező, Szokolya, Magyarkút stb.). Szükséges a Duna-parttól távolabbi helyek attrakció-fejlesztése is, valamint az észak-déli túraútvonalak fejlesztése több túratípusban is (kerékpár, gyalogos, lovas).

Fontos, hogy a Dunakanyar déli oldalán megjelenő turistaforgalom számára is tudjon a térség legalább fél-egynapos aktív turisztikai kínálatot nyújtani, melyhez elsősorban a kommunikáció, információ átadás és marketing területén szükséges előrelépni. A térségben a vízi és a kerékpáros turizmus szerepe kimagasló, s még tovább fejleszthető. A gyalogos turizmusban a rövid és közepes túrák kiajánlása, vezetése kaphat nagyobb hangsúlyt.



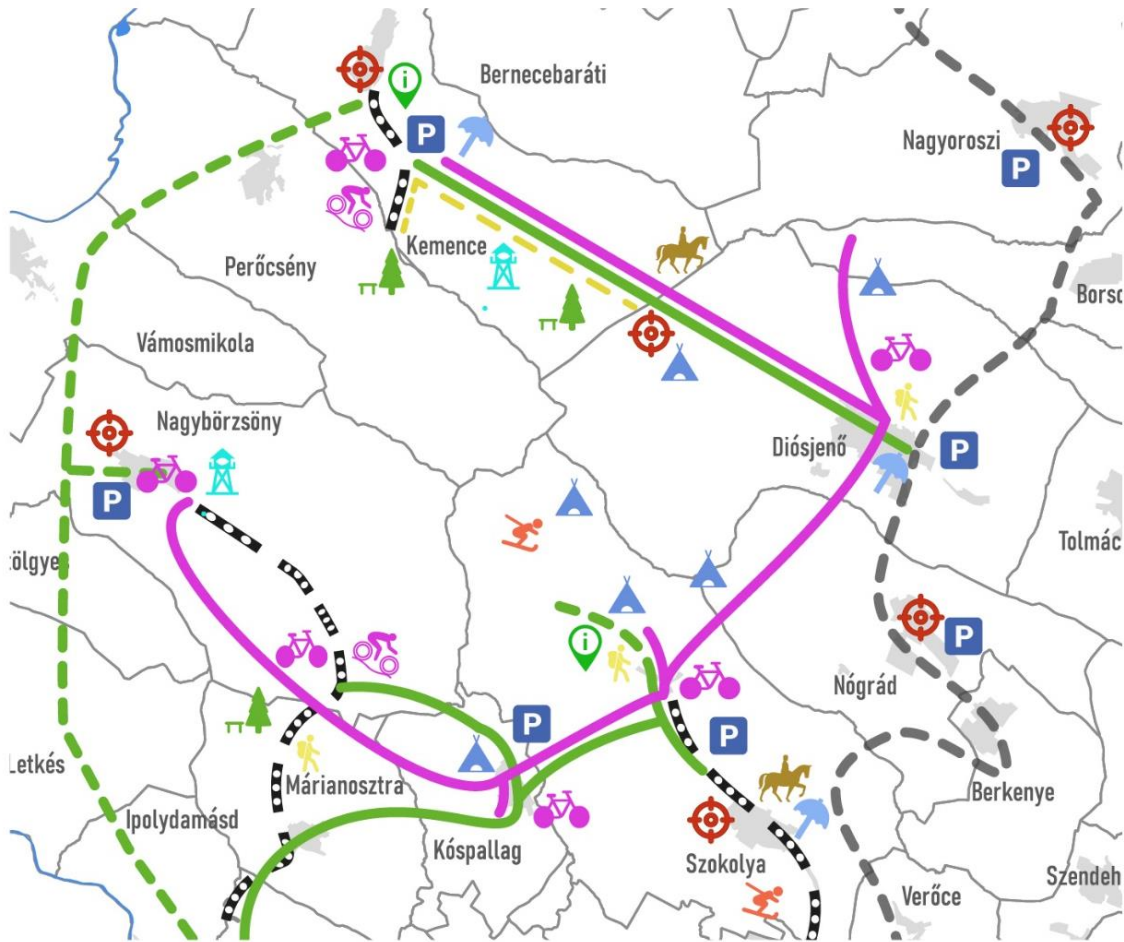
### V.7.2. Központi-Börzsöny

A Központi-Börzsöny nagy értéke a relatív elzártság miatti természetközelség, melynek megtartása elsődleges. Ebben a térségben elsősorban azon pontokon valósulhatnak meg fejlesztések, melyeket a Duna-Ipoly Nemzeti Park (Ipoly Erdő Zrt.-vel egyeztetett) tervezés alatt álló térségi zónarendszerében C-zónaként határoz meg. Ezek a helyszíneken többek között pontszerű, nagy turistaforgalmú létesítmények (pl. kilátók), erdészházak, kijelölt táborhelyek, táborozást segítő infrastruktúra (pl. parkberendezések, bioWC-k stb.) alakítható ki. Az attrakciófejlesztések során a természetvédelmi szempontokat kiemelten kell érvényesíteni, s területileg is több pontra kell koncentrálni, hogy bizonyos helyek ne terhelődjenek túl. Fontos a peremeken lévő csomópontok elérhetőségének javítása, elsősorban közösségi közlekedési eszközökkel, valamint a kerékpáros útvonalak fejlesztése.



27. Ábra A Duna-Ipoly Nemzeti Park potenciális fejlesztési helyszínei (c-zónák)

Forrás: DINPI (megjegyzés: a zónarendszer még kialakítás alatt áll, a térkép egyelőre a koncepciót jelzi)



**Közlekedésfejlesztés**

- parkolók kialakítása **P**
- e-busz útvonalak fejlesztése — — — —
- belépési pont fejlesztése

**Vonzerőfejlesztés**

- információs pontok kialakítása
- gyalogos élményelemek fejlesztése
- bringapark létesítése
- kilátók, kilátóhelyek létesítése
- sípályák aktív turisztikai hasznosítása
- strand felújítása

**Infrastruktúra fejlesztése**

- turisztikai célú kerékpáros infrastruktúra felújítása — — — —
- akadálymentesített gyalogos útvonal kialakítása — — — —
- pihenők, erdei játszóterek kialakítása

**Szolgáltatásfejlesztés**

- kerékpárkölcsonzók létesítése
- aktív turisztikai szálláshelyek fejlesztése
- lovasturisztikai szolgáltatások fejlesztése

**28. Ábra A Központi-Börzsönyben tervezett főbb aktív turisztikai fejlesztések**

A fejlesztések közül kiemelendő a belépési pontok fejlesztése, valamint a belső területekre való bejutásban a kisvasút és a térségi turisztikai buszhálózat fejlesztése (Nagyirtás, Kisinóci turistaház, Királyrét, esetleg Cseresznyafa-parkoló, valamint a Kémence-Királyháza-Diósjenő vonalon).

A térségben elsősorban a kisléptékű attrakciófejlesztések támogatandók több helyszínen. Ezek közül kiemelhetők:

- a kemencei Csarna-völgy (Vilati-völgy), ahol forgalomcsillapítással/korlátozással a híd lezárásával egy csendes aktív turisztikai zóna alakítható ki (pl. erdei tornapálya, játszótér, görkorcsolyás, kerekesszékes útvonal, lovasturizmus, lóvontatású vasút stb.). Ehhez szükséges parkolóhelyek kialakítása, rendezése. Kapcsolódhat hozzá az erdei strand fejlesztése is.
- Királyháza gyalogos és lovas turisztikai fejlesztése, lovascentrum kialakítása, akár lovaskocsikázattal ill.
- Nagyirtási kisvasútállomásnál a kerékpáros útvonal-fejlesztések mellett kerékpáros single trail kialakítása, a Bezina-völgyben a vizes élőhelyek látogathatóságának fejlesztése, családi túraútvonalak kialakítása, további élményelemek kialakítása révén
- Királyréten elsősorban a szolgáltatások fejlesztése és a parkolás rendezése prioritás. Sor kerülhet tanösvény és digitális ösvényfejlesztésre is.
- Diósjenőn az erdei szabadidőparkban és környezetében megvalósuló fejlesztések
- Kisinóci turistaház környezetében megvalósuló fejlesztések (parkoló stb.)

A térségben az aktív turisztikai szálláshelyek fejlesztése a következő években hangsúlyos lehet (első körben a Magas-Taxi és Szénpataki turistaház megújítása, azt követően a Toboz kulcsosház felújítása, később a királyházi Prónay-ház, a pénzásási Makkos-ház és Udvarhelypuszta szálláshelyfejlesztése, továbbá a Kisinóci, a Törökmező és a Nagy-Hideg-hegyi turistaház megújítása). A turistaházfejlesztésekhez kapcsolódóan a kerékpárosbarát fejlesztések is hangsúlyosak.

### ***V.7.3. Észak-Börzsöny***

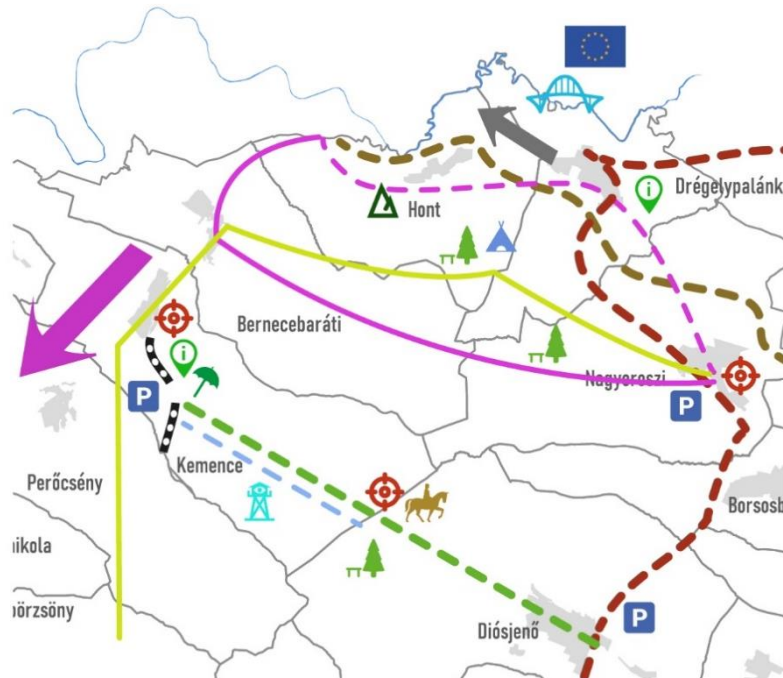
Az Észak-Börzsöny viszonylagos elzártsága, peremterületi elhelyezkedése ellenére viszonylag jól kiépített turisztikai infrastruktúra-hálózattal rendelkezik. A jövőbeni fejlesztési célok fókuszában elsősorban a **térség megközelíthetőségének javítása**, illetve a **hiányzó aktív turisztikai útvonalak kiépítése, a meglévők minőségi fejlesztése** és promotálása áll.

Az egész nyugat-nógrádi térséget érintő legjelentősebb beruházás az M2 autótűt Vác-Parassapuszta közötti szakaszának jövőbeli kiépítése, amely a térség közötti megközelíthetőségét jelentősen javítani fogja. Ennek közvetlen aktív turisztikai hatását jelentené a jelenlegi 2. sz. főút közötti forgalom alóli részleges mentesülése, ezáltal az útvonal kerékpáros útvonalként való hasznosítása, így pedig Hont és Drégelypalánk kerékpáros hálózatba történő becsatolása. A Hont – Bernecebaráti – Nagyoroszi kerékpáros útvonal fejlesztésével lehetővé válna az Észak-Börzsöny körbekerékpározása, jelentősen növelve a térség aktív turisztikai vonzerejét.

A hozzáférhetőség, elérhetőség javítását szolgálja a Drégelypalánk és Ipolyhídvég között létesítendő híd, de a távlati tervekben felmerült az ipolyági vasúti szárnyvonal helyreállítása is.

A felsorolt fejlesztések negatív hatása kétségkívül a megnövekedett személygépjármű-forgalomban fog kicsúcsosodni. Ahhoz, hogy ez a kirándulóhelyeken ne okozzon túlzott forgalmi terhelést, a belépési pontokon, elsősorban Diósjenőn, Nagyorosziban, illetve Kemencén nagyobb kapacitású parkolók kialakítása szükséges. Ezzel párhuzamosan a közösségi közlekedés fejlesztése, különösen a Vác-Drégelypalánk vasútvonal szolgáltatási színvonalának korszerűsítése, a kerékpárszállítás feltételeinek megteremtése, illetve Diósjenő és Kемence között elektromos shuttle buszok forgalomba állítása is elengedhetetlen.

A megnövekvő turistaforgalom fogadására Drégelypalánkon a Szondi Kiállítótér és Turisztikai Központ bővítését, gyalogos és kerékpáros szolgáltatások igénybevételének lehetőségét szélesíteni szükséges, valamint Kemencén a meglévő Kisvasút Múzeumhoz és végállomáshoz kapcsolódva újabb turisztikai információs pont kialakítása indokolt.



29. Ábra Az Észak-Börzsönyben tervezett főbb aktív turisztikai fejlesztések

**Közlekedésfejlesztés**

- közútfelújítás (M2) 
- vasúti szolgáltatások korszerűsítése 
- hídfejlesztés 
- parkolók kialakítása 
- e-busz útvonalak kialakítása 
- térségi belépési pontok fejlesztése 
- régi vasúti szárnyvonal helyreállítása 



**Vonzerőfejlesztés**

- turisztikai központ kialakítása, bővítése 
- kilátóhely-fejlesztés 
- strandfejlesztés 

**Infrastruktúra fejlesztése**

- új kerékpáros útvonal létesítése 
- meglévő kerékpáros útvonal fejlesztése 
- kerékpáros kapcsolatok fejlesztése 
- zarándokturizmus fejlesztése 
- mozgáskorlátozott, akadálymentesített túraútvonal kialakítása 
- gyalogos-kerékpáros pihenőhelyek létesítése 

**Szolgáltatásfejlesztés**

- aktív turisztikai szálláshelyek fejlesztése 
- lovasturisztikai szolgáltatások fejlesztése 

A térségi attrakciók közül a Honti-szakadék szurdoktúrás bejárásának fejlesztése, a túraútvonalakhoz kapcsolódóan gyalogos-kerékpáros pihenőhelyek kialakítása, valamint a Kemence – Királyháza közötti szakaszon a babakocsis túrázók és mozgáskorlátozottak részére akadálymentesített túraútvonal kialakítása is lehetséges. A térségben egyedi kilátást nyújtó hegycsúcson kilátóhely létesítése is indokolt lehet.

### V.7.4. Ipoly-mente

Az Ipoly térségének fejlesztései két területre fókuszálnak: egyrészt magára az Ipolyra és az ehhez kapcsolódó vízi turisztikai szolgáltatásokra és attrakciókra, másrészt pedig a vízi turizmusra felfűzhető, egyéb aktív turisztikai túratípusokra és szolgáltatásokra.



30. Ábra Az Ipoly térségének fontosabb aktív turisztikai fejlesztései

A térség szempontjából jelentős és meghatározó közlekedésfejlesztési projekt az Ipolydamásdi-, s a későbbiekben a Vámosmikolai-híd megépülése. Az előbbi esetben Ipolydamásdnál újabb térségi belépési (ugyanakkor a Burda-hegység felé egyben kilépési) pont jön létre.

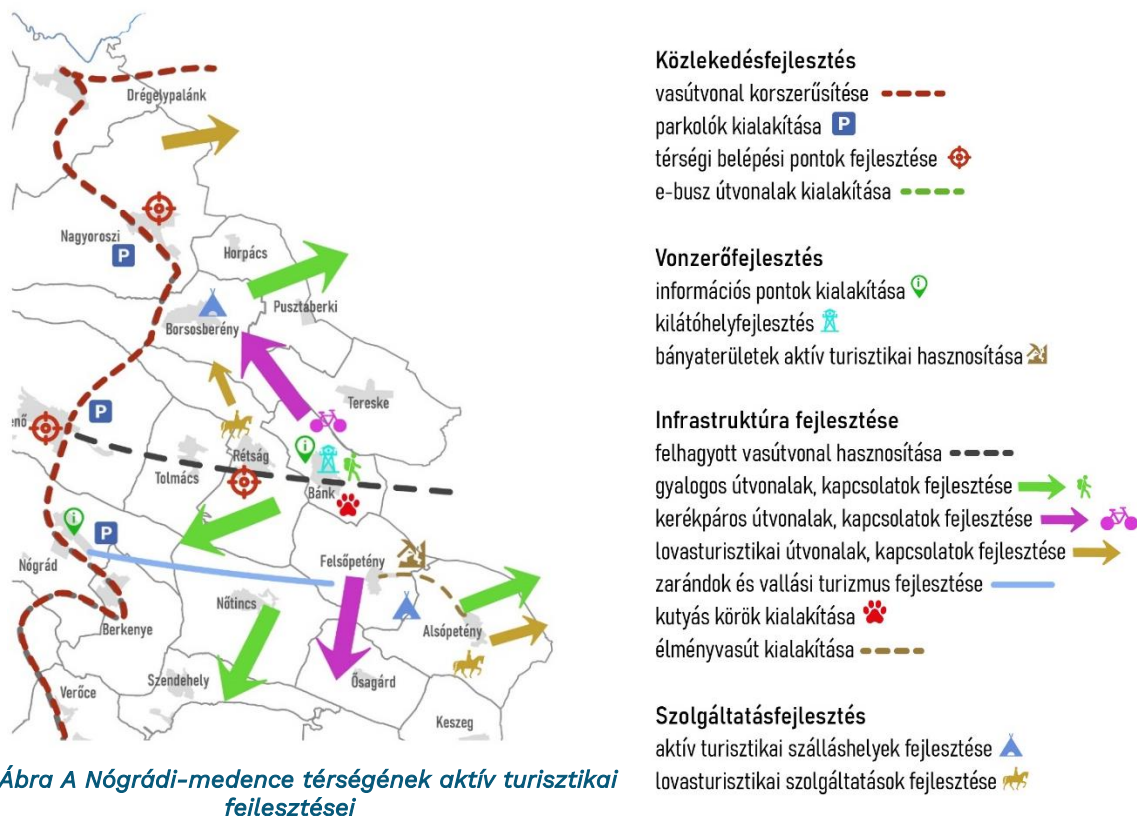
Az Ipoly víziturisztikai adottságai jelenleg alig kihasználtak. A legfontosabb feladat a part mentén vízi pihenőhelyek, kikötőhelyek, szálláshelyek létesítése. Közép- és hosszútávon víziturisztikai attrakciók (canopy pálya, rafting pálya, vízicsúszda stb.) megvalósítására is van lehetőség, de a szlovák mőtárgyak esetében a tulajdonviszonyok és az üzemeltetés miatt ehhez egyeztetések szükségesek.

Az Ipoly aktív turisztikai felhasználásához szükséges a folyó mentén a ma teljesen hiányzó szálláshelykínálat megteremtése. A kihelyezett szolgáltatásoknál a határon túli igényeket is figyelembe kell venni, szlovák nyelven is szükséges az információs táblák elhelyezése.

Kapcsolódó fejlesztésekként a gyalogos és kerékpáros infrastruktúra kiépülésével számolunk, ezáltal az Ipoly mentén komplex aktív turisztikai élménycsomagok alakíthatók ki, amelyek a Központi- Börzsöny irányába tovább bővíthetők.

### V.7.5. Nógrádi-medence

Nógrád vármegye nyugati részén a szelíd turizmusformák fejlesztése kerül a fókuszba, amelyhez **a szükséges infrastruktúrák fejlesztése** elengedhetetlen.



31. Ábra A Nógrádi-medence térségének aktív turisztikai fejlesztései

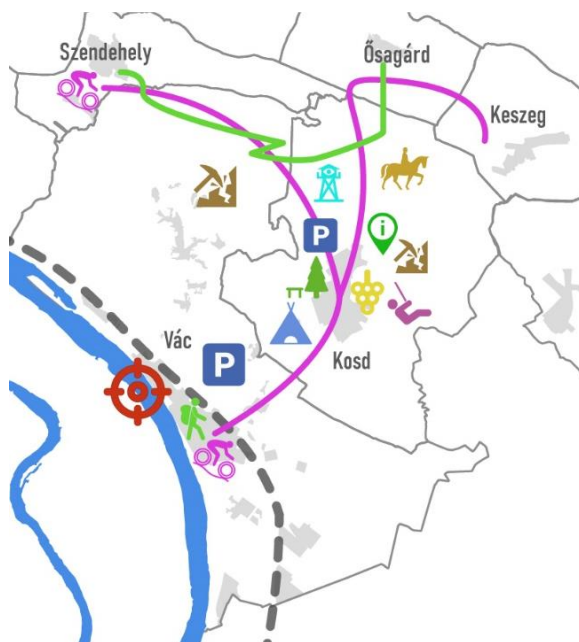
A térség belépési pontja Diósjenő, illetve Rétság, ez utóbbi település azonban jelenleg nem rendelkezik turisztikai vonzerővel és szolgáltatásokkal. Ehhez fontos lépés lehet a felhagyott Diósjenő-Romhány vasútvonal aktív turisztikai hasznosítása, amely akár kisvasútként, akár kerékpáros nyomvonalként vagy egyéb, egyedi élményt nyújtó attrakcióként is elképzelhető.

A térségben jelenleg egyedül Bánk, illetve a Prónay kastélyszálló révén Alsópetény rendelkezik nagyobb létszámú turistavonzással. Ennek részbeni oka a terület viszonylagos zártsága, turisztikai „láthatatlansága”, valamint a turizmushoz szükséges infrastruktúra alacsony szintű kiépítettsége. Az aktív turizmus szempontjából a legsürgetőbb feladat a térség természeti és épített értékeit, hagyományait felfűző és bemutató kerékpáros és gyalogos – kisebb részben lovas – túraútvonalak kialakítása, kitáblázása, a települések közötti biztonságos átjárhatóság biztosítása. Minderre a zöldutak hálózata biztosít alapot. Kuriózumnak számítana a felsőpetényi agyag- és ásványbányától az alsópetényi víztározóig vezető bányavasút kialakítása, de az elképzelések között szerepel a mélyművelés egy

részének bemutatása is, akkumulátoros mozdonyvontatással (élménybánya kialakítása).

### V.7.6. Naszály

A Naszály átfogó fejlesztési célja az ismertségének növelése, helyzeti előnyének, azaz a fővároshoz való közelségének kiaknázásával. Ezen cél elérését elsősorban **Kosd turisztikai alközponti szerepének erősítése**, valamint a **Vácon és Katalinpusztán elérhető attrakciók bővítése** szolgálja.




#### Közlekedésfejlesztés


parkolók kialakítása 

belépési pont fejlesztése 


#### Infrastruktúra fejlesztése

kijelölt gyalogos útvonalak fejlesztése 

tanösvényfelújítás 


pihenőhelyek kialakítása 


turisztikai célú kerékpáros infrastruktúra kiépítése 

lovasturisztikai szolgáltatások fejlesztése 

#### Vonzófejlesztés

információs pontok kialakítása 

élménypark kialakítása 

bringapark létesítése 

kilátók, kilátóhelyek létesítése 

bányaterületek aktív turisztikai hasznosítása 

pincefalvak megújítása 

#### Szolgáltatásfejlesztés

aktív turisztikai szálláshelyek fejlesztése 

**32. Ábra A Naszály térségének főbb fejlesztési irányai**

A Naszály térségének belépési pontja Vác, amely Budapestről vasúton és közúton is kiválóan megközelíthető. Fontos cél az intermodalitás további fejlesztése, azaz a térségbe érkező túrázók számára a közösségi közlekedési megállóhelyek, nagy kapacitású parkolók és kerékpárkölcsonzó rendszer is rendelkezésre álljon. Az itt épülő bringapark, valamint a már meglévő (felújítandó) Ártéri tanösvény révén a város aktív turisztikai attrakciói tovább bővíthetők, erősítve Vác térségi szerepkörét.

A Naszály térségének jelenlegi aktív turisztikai központja sokkal inkább Szendehely-Katalinpuszta, ahol a kiépült szolgáltatások már ma is tömegeket vonzanak. A tervek szerint Szendehely kerékpáros fejlesztések fókuszpontja lehet a jövőben, tovább bővítve a szolgáltatások palettáját.

A jövőben megvalósuló fejlesztések révén Kosd is alközponti szerepkört tölthet be. A Nagy Fa pihenőhely környezetének komplex fejlesztésével, azaz pihenőhely, parkoló, információs pont, vízvételi és tisztálkodási lehetőség kialakításával a Naszályra induló gyalogtúrák kiváló kezdő- és végpontjává válhat. Ahhoz, hogy kerékpáros bázisként is működhessen, mindenképpen szükséges az erdei kerékpárúthálózat fejlesztése Szendehely, Vác és Ósagárd (Keszeg) irányába. A Kosdon elérhető programok és attrakciók palettáját bővíti a település fejlesztési stratégiájában is szereplő Kosdi Pince Program, s ehhez illeszkedve egy föld alatti mini kalandpark és egy katakombarendszer kialakítása.

A Naszály tetején a geodéziai toronyra „alapozva” kilátóhelyfejlesztés is megvalósulhat, amely a térség fő attrakciója lehet. A bányászati hagyományokról is ismert hegység esetében hosszabb távon a felhagyott meddőhányó aktív turisztikai hasznosítását is számba kell venni, akár geológiai túrák, interaktív bányabemutatók, de kerékpáros ügyességi park kialakítása is szóba jöhet.

A vonzerők és az infrastrukturális elemek kiépítése mellett hangsúlyt kell fektetni az aktív turisztikai szálláshelyek fejlesztésére is.



## VI. MEGVALÓSÍTÁSBAN RÉSZTVEVŐK VÁRHATÓ KÖRE

A stratégia közvetlen megvalósítása elsősorban a helyi szereplők feladata. Ennek érdekében szükség van a sok esetben még hiányzó vagy nem megfelelő jogkörrel, hatáskörrel rendelkező térségi menedzsment-koordinátor szervezetek kijelölésére vagy létrehozására. Ezek elsődleges feladata a térségi aktív turizmus tervezése, fejlesztése és üzemeltetése legyen szó infrastruktúráról, szolgáltatásokról, látogató menedzsmentről, kommunikációról vagy marketingről.

A térségi koordinációt érdemes két szintre bontani:

- stratégiai szint: stratégiai döntések meghozatala, fejlesztési irányok kijelölése a térségben releváns döntéshozók, valamint az érintett szakmai- és civil szervezetek, minisztériumok, országos hatáskörű szervezetek, zónabiztosok bevonásával.
- operatív szint: stratégiai döntések operatív végrehajtása, fejlesztések és beruházások lebonyolítása, üzemeltetési feladatok ellátása, térségi marketing és kommunikációs tevékenység végzése.

A térségi stratégiák hatékony megvalósításához a Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégiában kijelölt országos szintű beavatkozásokat is végre kell hajtani, melyeket az Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ koordinál. Az országos koordinátor a térségi stratégiák megvalósítását közvetetten módon segíti, a fejlesztésekhez szükséges szabályozási környezet megteremtésével, fejlesztési források feltérképezésével, finanszírozási programok kezdeményezésével, szakmai iránymutatással és támogatással. Ehhez együttműködik az érintett ágazatokért felelős minisztériumokkal, a gazdaságfejlesztési zónák kormánybiztosaiival, az MTÜ-vel és az aktív turizmushoz kötődő országos civil- és szakmai szervezetekkel.

### **Stratégiai-irányító szervezet feladatai:**

- Stratégiai döntések meghozatala, fejlesztési irányok kijelölése, operatív feladatok meghatározása
- Térségi érdekek és igények képviselete az országos szintű döntéshozatal felé (kormány, minisztériumok, AÖFK);
- Rendszeres ülések, beszámolók tartása (negyed- vagy félévente);
- Térségi szinten jelentkező problémák, felvetések megtárgyalása szükség szerint továbbítása, előterjesztése az országos szintű döntéshozatal felé;
- Forrásbevonás lehetőségeinek kiaknázása, lobbitevékenység;
- Operatív szervezetek munkájának felügyelete
- Stratégiai partnerek tájékoztatása
- Térséget érintő trendekről, folyamatokról, szabályozási változásokról való tájékozódás, valamint egymás tájékoztatása.

Nem biztos, hogy szükséges új szervezetet létrehozni, egy már meglévő szervezet hatáskörének bővítésével és szervezetfejlesztéssel alkalmas lehet a feladat ellátására. A költségek és erőforrások optimalizálása érdekében regionális szinten is működhetnek a szervezetek, melyek több térség feladatait is elvégzik.

### Operatív szervezet feladatai:

- Fejlesztések és beruházások lebonyolítása, projekt ötletek és javaslatok kidolgozása,
- Pályázás és pályáztatás
- Üzemeltetési és monitoring feladatok ellátása, turisztikai hálózat nyilvántartása,
- Térségi aktív turisztikai szereplők folyamatos tájékoztatása, nyilvántartása, új szereplők bevonása;
- Térségi szinten jelentkező problémák azonosítása, továbbítása a stratégiai-irányító szervezet felé;
- Szakmai tanácsadás, workshopok konferenciák, találkozók, tanulmányutak szervezése, szemléletformálás.
- Térségi szintű marketing és kommunikációs feladatok ellátása, brand építés, csomagajánlatok, túraajánlatok, turisztikai termékek kidolgozása és kiajánlása;
- Látogatómenedzsment;

A térségi koordináció operatív szervezete az aktív turizmus térségi és helyi szereplőit, elsősorban az önkormányzatokat, szolgáltatókat, piaci szereplőket fogja össze és fejlesztéseket valósít meg. A vármegyei és települési önkormányzatok, amellett, hogy több esetben a szolgáltatói oldalt is képviselhetik (akár 100% önkormányzati tulajdonú társaságokon keresztül), biztosítják a szükséges környezetet és infrastruktúrát a piaci szereplők, az aktív turisztikai szolgáltatók és a helyi vállalkozások számára. A természetben található infrastruktúra fejlesztése, fenntartása és egyes szolgáltatások megjelenhetnek az illetékes nemzeti park igazgatóságoknál és vízügyi igazgatóságoknál, illetve erdőgazdaságoknál is. Fontos megemlíteni a közutak és kerékpárutak kezelését végző Magyar Közút Zrt-t, illetve a közösségi közlekedés lebonyolításában résztvevő szervezeteket. Bár szerepük közvetett az aktív turizmus egészére nézve, de a stratégiában számos olyan beavatkozás került megfogalmazásra, melyek megvalósításában fontos szerepük van.

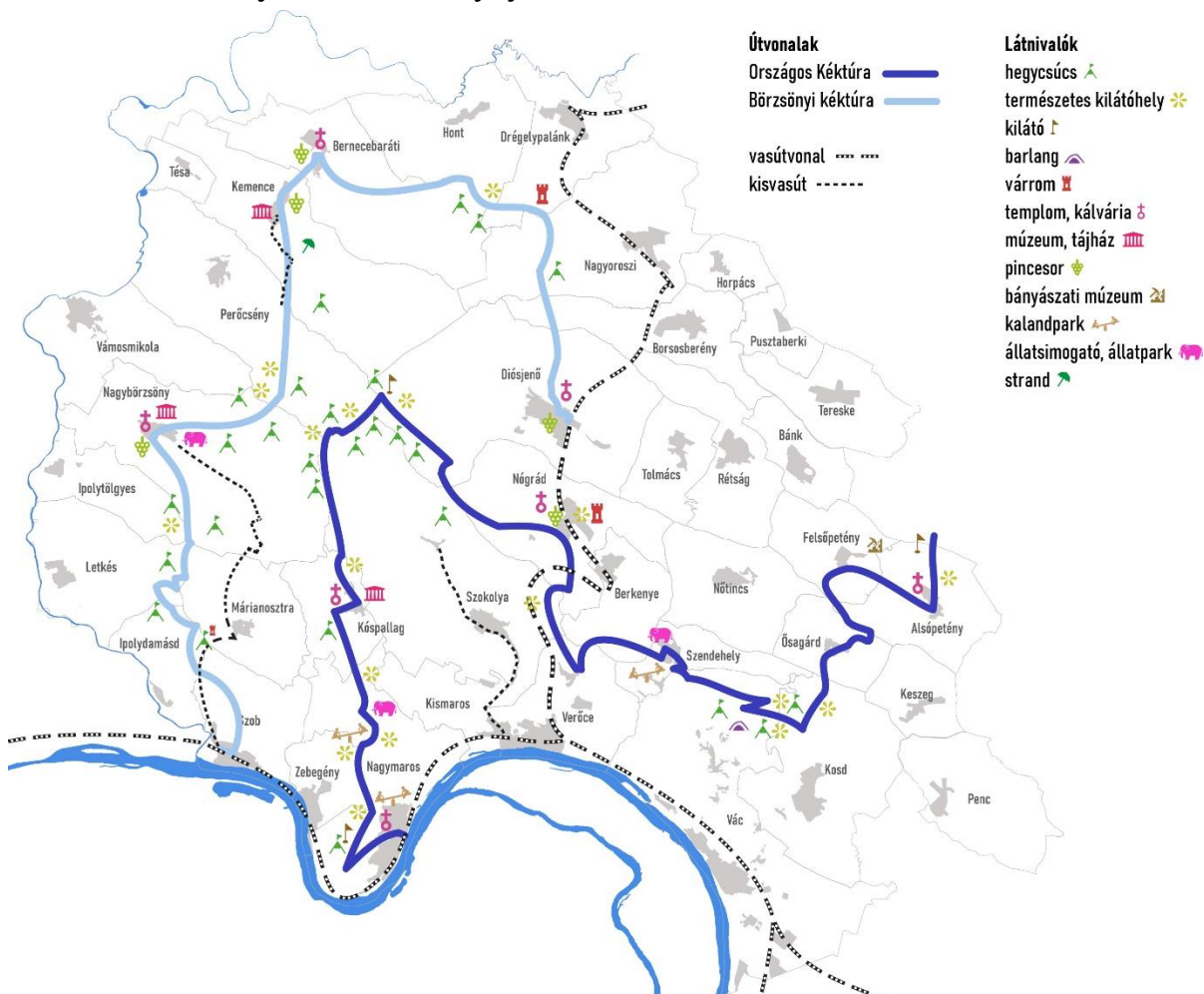
Az olyan szervezetek, mint a natúrparkok, geoparkok és a desztinációmenedzsment-szervezetek a térségi látnivalók bemutatásán és népszerűsítésén felül az alulról jövő kezdeményezések felkarolásában, a tagszervezetek érdekeinek képviselésében is fontos szerepet játszanak. Az országos szakmai- és civil szervezetek (különösen a Chernel István Sí és Turisztikai Klaszter, a Magyar Kerékpáros Turisztikai Szövetség, a Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Szövetség, Magyar Víziturisztikai Szövetség és a Magyar Természetjáró Szövetség) valamint a helyi érdekelttségű civil szervezetek konkrét projekteket is képesek megvalósítani, vagy konzorciumi partnerként képesek segíteni a szakmai szempontok érvényesülését. Utóbbiak kisléptékű fejlesztésekben, a projektek fenntartásában, rendezvények szervezésében, marketing tevékenységekben és szemléletformálásban is fontos szerepet tölthetnek be.

# I. MELLÉKLET – ÉLMÉNYCSOMAGOK

## I.1. Börzsönyi Kék

### Élménycsomag bővebb leírása

Az élménycsomag az Országos Kéktúra két, a térséget átszelő szakaszát (17. és 18. szakasz), valamint a Börzsönyi Kék útvonalát járja be.



33. Ábra A Börzsönyi Kék élménycsomag

### Vonzerők, egyediség

A hagyományosan értelmezett látnivalók mellett maga az út teljesítése jelent vonzerőt. A látnivalók közül kiemelkednek a kilátók (Julianus barát, Csóványos, Prónay), valamint a sziklák, hegycsúcsok természetes kilátópontjai.

### Útvonalak

Az **Országos Kéktúra** (OKT) gyalogosan, tetszőleges irányban haladva, tetszőleges hosszúságú szakaszokra bontva, időtartam-korlát nélkül teljesíthető. Az útvonalon pecséttekkel ellátott ellenőrzőpontok találhatóak, amelyeknél az „Országos Kéktúra útvonalvázlat és igazolófüzet” című kiadvány megfelelő helyére kell pecsételni.

Az OKT (a két szakasz összstávja kb. 100 km, ebből a térséget kb. 85 km szeli át) kiindulópontja a nagymarosi hajóállomás. A települést a Templom-völgyön keresztül elhagyva a Hegyes-tetőre és az itt található Julianus-kilátóra kapaszkodunk fel. Innen a K jelzésen továbbhaladva Törökmező, majd Kóspallag érhető el. A Kisinóci turistaházat elhagyva egy kaptató vezet fel Nagy-Hideg-hegyre, majd innen tovább a Csóványosra. A

kilátótól az út a Foltán-keresztig ereszkedő, majd a Cseresznyés-völgyet átszelve érjük el a Nógrádi vasútállomást. Nógrádról a Nagy-Kő-hegyen át jutunk el Magyarjútra, innen a Völgyi úton át Szendehelyre, ahonnan a Naszály csúcsait hódítjuk meg. Észak felé fordulva előbb Ósagárdra, majd Felsőpetényen át Alsópetényre érkezünk, ahol a Kecse-kő tetején álló Prónay kilátóból csodás panoráma tárul elénk.

A Börzsöny Természetbarát és Hegymászó Egyesület (BTHE) által szervezett **Börzsönyi Kéktúra** (BKT) a Diósjenő és Szob között végighaladó kék sáv jelzésű útvonalon halad. Szintén tetszőleges irányban haladva, tetszőleges hosszúságú szakaszokra bontva, időtartam-korlát nélkül teljesíthető. A BKT igazolófüzetét postai úton lehet beszerezni. A BKT (kb. 65 km) a Diósjenői vasútállomástól indul, s észak felé haladva Pénzásás érintésével erős kaptató után ér fel a drégelyi Várhegyre. Innen nyugat felé továbbhaladva lejtős útszakasz következik egészen Bernecebarátiig. Itt délre fordulva Kemence felé újabb hegymenet veszi kezdetét, amely a kalderaperemen haladva a Vár-bükk magasságáig tart. Ezt követően Nagyborzsönybe ereszkedünk, majd lejtős és emelkedő szakaszok váltakozásával eljutunk Márianosztraig. Innen az út Szobig lejtős jelleget ölt.

**Fejlesztési szükséglet:** Naszályra felvezető OKT kb. másfél km-es szakaszán ösvényút kiépítése

### Szolgáltatások

Az élménycsomaghoz kapcsolódó szálláshelyek közül elsősorban a turistaházak, kulcsosházak, erdei szálláshelyek ajánlhatók, amelyből több is található a térségben. Létszámtól, az igénybe vett szállás- és/vagy szobátípustól, azok felszereltségétől, valamint a vendégéjszakák számától függően jellemzően 4500-8500 forint/fő/éj áron biztosítanak szállást. Ezek egy része a természet mélyén bújik meg és önellátásra rendezkedtek be, de egy részükben külön kérésre, felár ellenében általában tudnak étkezést is biztosítani. Magasabb árkategóriát képeznek a vendégházak, panziók, míg az alsópetényi Prónay kastélyszálló lakosztályonként 120 000 forint/éjtől vehető igénybe.

### Megközelítés

Az OKT déli kiindulási pontja Nagymaros, amely Visegrádról hajóval, Budapestről vonattal is elérhető. A két érintett szakasz a Nógrádi vasútállomáson található, amely közösségi közlekedéssel szintén megközelíthető. Az OKT térségi végpontját Alsópetény jelenti, amely közösségi közlekedéssel a Vácról induló távolsági autóbusszjáratokkal érhető el.

A BKT indulási pontja, Diósjenő, vasúton is megközelíthető, míg Szob a vasút mellett a Duna túloldaláról, a Pilismaróti réven is elérhető.

### Célcsoport, nehézség

A közepes és nehéz szakaszokból álló gyalogos túra célcsoportját elsősorban a gyakorlott, kihívásra vágyó, 16-50 év közötti túrázók alkotják. (A Gyermekkéktúra 6 éves kortól teljesíthető.) Edzettségtől, állóképességtől függően az OKT 6-8 nap alatt, míg a BKT 2--4 nap alatt teljesíthető.

### Értékesítés, promóció

Az Országos Kéktúra már ma is ismert; az útvonalakat, leírásokat, szálláshelyeket a legkedveltebb weboldalak (pl. kektura.hu, természetjaro.hu, heyjoe.hu stb.) részletesen tartalmazzák. A Börzsönyi Kéktúráról (BKT) a Börzsöny Természetbarát és Hegymászó Egyesület (BTHE) honlapján lehet tájékoztatást kapni, de ennek erősebb promotálása a térségi turisztikai honlapokon mindenképpen ajánlott.

## I.2. Vulkánkör

### Élménycsomag bővebb leírása

Az élménycsomag a Börzsönyi kaldera körbe- és áttúrását jelenti, érintve a legmagasabb hegycsúcsokat. A Börzsönyt az ország egyik legnagyobb erdőterülete borítja, tájképei, élővilága és hangulata pedig már a Felvidék vulkáni eredetű vidékeit idézi. Az élménycsomag a táj ipartörténeti emlékeit (pl. a kisvasutak), természeti értékeit, ismert és kevésbé ismert csúcsait egyaránt felsorakoztatja.

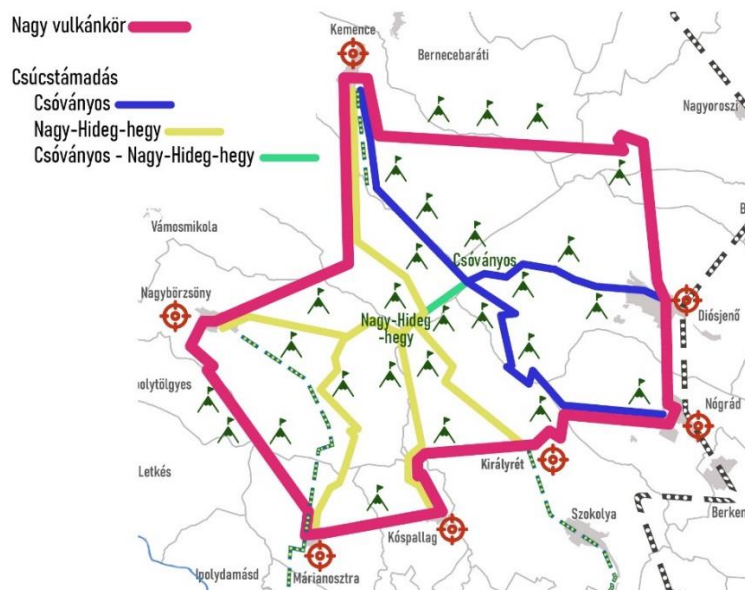
### Vonzeroők, egyediség

Az élménycsomag legnagyobb vonzereje a (viszonylag) érintetlen természeti környezet, a hegycsúcsok, az innen elének táruló panoráma.

### Útvonalak

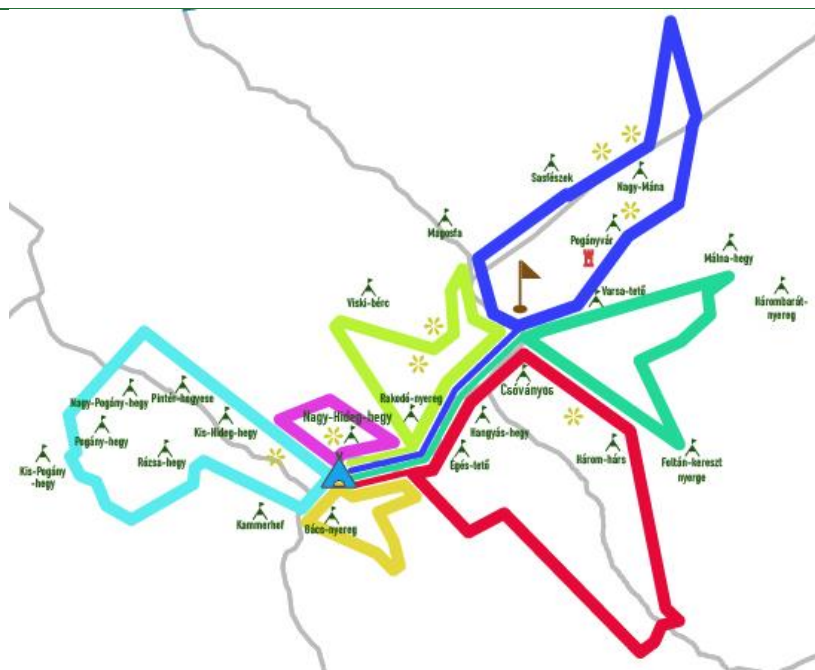
Az élménycsomag több típusú útvonalat, ezáltal hosszabb-rövidebb túrákat tesz lehetővé:

1. **Nagy vulkánkör** (kb. 75 km): A Börzsönyi kalderaperemén haladó körtúra a kisvasutak megállójától (Kemence, Nagybörzsöny, Márianosztra, Szokolya-Királyrét), vagy a diósjenői vasútállomástól indul. A szintemelkedések és terepviszonyok miatt átlagos túrázó számára 4–5 nap alatt teljesíthető. A Kemence – Királyháza, valamint Závóz – Diósjenő közötti szakasza kerekesszéssel, sportbabakocsival is bejárható.
2. **Csúcstámadás**: A Csóványos és a Nagy-Hideg-hegy meghódítása a nagy vulkánkör főbb állomásairól. A túrák 7–14 km hosszúak, 2,5–5 óra alatt teljesíthetők. A Márianosztráról és Kemencéről induló csúcstámadások egy rövidebb szakaszon kisvasúttal is kombinálhatók.



34. Ábra A nagy vulkánkör és a csúcstámadás útvonalai

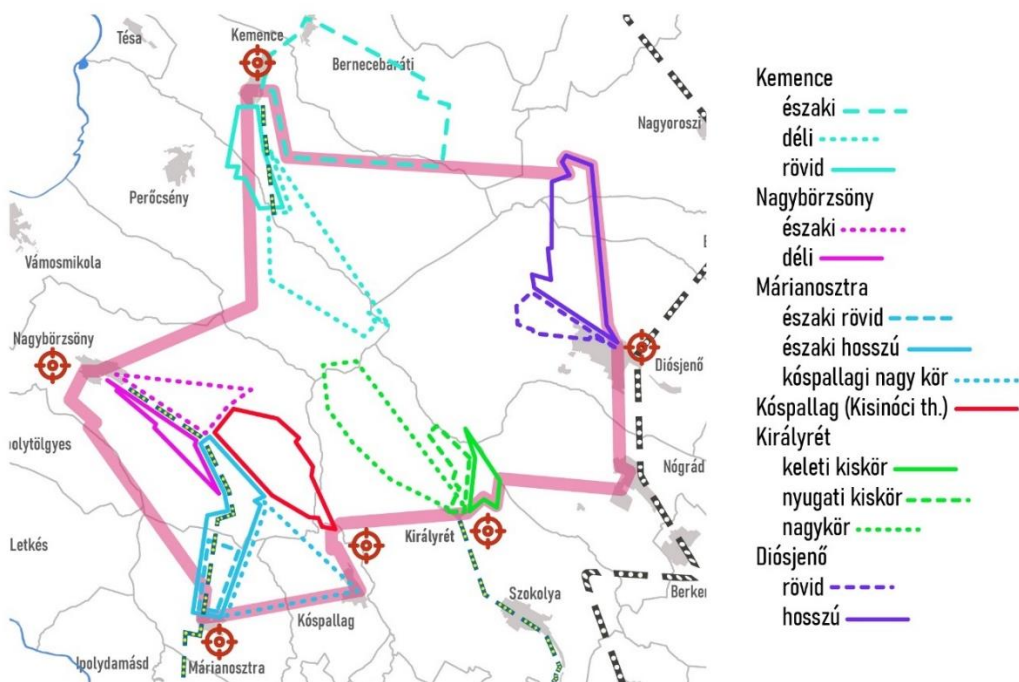
3. **Csúcskörök**: A Nagy-Hideg-hegyi turistaházból induló körtúrák a két hegycsúcs, a Nagy-Hideg-hegy és a Csóványos érintésével hosszabb-rövidebb túrákat jelentenek, érintve olyan csúcsokat, mint pl. a Pintér-hegyese, Gács-nyereg, Rakodó-nyereg, Égés-tető, Hangyás-hegy, Málna-hegy, Pogányvár, Viski-bérc, Nagy-Mána. A rövidebb túrák a Nagy-Hideg-hegyről indulnak (3–4 km); a többi csúcskör 10 km körüli. A terepviszonyok miatt a túrák középnehéz-nehéz erősségűek. A túrák egymással kombinálhatók, csillagtúra-szerűen is teljesíthetők.



35. Ábra A csúcskörök útvonalai

4. **Települési körtúrák:** A nagy vulkánkör főbb állomásairól hosszabb-rövidebb körtúrák tehetők, amelyek akár önálló programként, akár a nagy vulkánkörrel kombinálva is teljesíthetők.
- Kemence:** A túrák a Kemencei kisvasút kemencei végállomásáról indulnak, s a túrák egy rövidebb szakasza kisvasúttal is kombinálható. Az *északi irányba induló körtúra* a Börzsönyi kéken haladva érinti Bernecebarátit, majd a zöld, illetve piros sáv jelzésen dél felé fordulva Zöld-mált, a Lopona-bércet. A Lopona-főnél nyugati irányba a sárga sáv jelzésű út vezet vissza a kiindulópontra. A *déli hosszabb túra* Godóvár (kisvasúti megálló), Miklós-tető, Magosfa érintésével a Csóványosig vezet, majd innen a Viski-bérc, Kuruc-bérc és Szarvas-kő érintésével tér vissza Godóvárra, illetve Kemencére. A *rövid túra* Godóvár, Feketevölgy (kisvasúti megálló), Strázsa-hegy útvonalat járja be, érintve a Strázsa-hegyi erdészeti tanösvényt. Az utóbbi két túra során érdemes a Godóvárnál található Nagyvölgyi strandot is útba ejteni.
  - Nagybörzsöny:** A túrák a Nagybörzsönyi kisvasút végállomásáról indulnak, s azok egy hosszabb szakaszon kisvasúttal is kombinálhatók. Az *északi körtúra* a Kereszt-völgyön át halad egészen Kisirtáspusztáig (kisvasúti megálló). A *déli körtúra* a sárga kereszt jelzéssel ellátott Hosszú-bércen halad keresztül.
  - Márianosztra:** A körtúrák a kisvasút márianosztrai megállójától indulnak. Az *északi rövid kör* a piros kereszt jelzésen a Bükkös-árokig halad, majd a zöld sáv jelzésen tér vissza a kiindulópontra. A *hosszabb északi túra* a piros kereszt jelzésen, a kisvasúttal „párhuzamosan” haladva Kisirtáspusztáig vezet fel (ez a szakasz kisvasúttal kiváltható), majd innen a sárga és zöld sáv jelzésen ereszkedik vissza Márianosztrára. A *kóspallagi nagy kör* a zöld sáv jelzésen észak felé halad egészen a Keselyűs-omrig (Nagy-Sas-hegy). Itt – áttérve a sárga sáv jelzésre – dél felé haladva érjük el Kóspallagot, érintve a Kálváriát. Kóspallagról a Honti Piros vezet vissza Márianosztrára.
  - Kóspallag (Kisinóci th.):** A Kisinóci turistaháztól a sárga kereszt jelzésen haladva egészen Kisirtáspusztáig kapaszkodunk, érintve a Szép Bércet, Kis-Inócot, Nagy-János-tetőt és a Zalog-bércet. Kisirtáspusztánál a sárga sáv jelzésre áttérve ereszkedünk vissza a kiindulópontra.
  - Királyrét:** A Királyréti kisvasút végállomásáról két kisebb és egy nagyobb körtúra indítható. A *keleti kiskör* a Madaras-fa csúcsát járja körül, míg a *nyugati kiskör* érinti a Bajdázó-rétet és tavat az itt található tanösvénnyel együtt, a Suta-berki nyiladékot, s a Szén-patak völgyében tér vissza a kiindulópontra. A *nagykör* a Királyréti tanösvényen elindulva a kék kereszt jelzésen vezet fel a Nagy-Hideg-

- hegyre, majd onnan a Rakodó-nyereg érintésével az Égés-tetőre. Innen a piros, majd kék jelzésen haladva a Bagoly-bükk mentén ereszkedünk vissza Királyrétre.
- f. **Diósjenő:** A két körtúra a diósjenői vasútállomásról indul. A rövidebb körtúra a Magas-hegyet kerüli meg, érintve a Diósjenői tanösvényt. A hosszabb körtúra a Kámor csúcsára vezet fel, érintve a Kő-szirtet, a Király-hegyet, a Kőembert.



36. Ábra A települési körtúrák útvonalai

### Szolgáltatások

Az élménycsomaghoz kapcsolódóan a főbb belépési pontokon vagy annak közelében turistaházak, erdei szálláshelyek rendelkezésre állnak. A csúcskörök tekintetében a Nagy-Hideg-hegyi Turistaház jelenti a bázist.

### Megközelítés

Az élménycsomag főbb belépési pontjai közösségi közlekedéssel (Nógrád vá., Diósjenő vá.), vagy a Dunakanyarból induló kisvasúttal (Márianosztra, Nagybörzsöny, Szokolya-Királyrét) megközelíthető. Kémence távolsági autóbusszal érhető el, személygépjárművel a kisvasút kemencei végállomásánál lehet parkolni.

### Célcsoport, nehézség

A túrák a távolságok és emelkedők miatt közepes, középnehéz és nehéz kategóriába sorolhatók. Ez alól a királyréti rövidebb körtúrák, valamint a kisvasúttal kombinálható\*, rövidebb túraútvonalak képeznek kivételt, amelyek gyermekekkel is látogathatók. A nagy vulkánkör több kisebb szakaszra bontva közepes nehézségű túráként 5–7 nap alatt bejárható, de hosszabb szakaszolással, nehezebb túráként akár 2–3 nap alatt is teljesíthető. A Kémence – Királyháza közötti szakasz kerekesszéssel, babakocsival is bejárható.

\*: A kisvasúttal való kombinálhatóságot – Királyrét kivételével – megnehezítik a kapacitás/menetrend problémák: jelenleg csak a nyári hónapokban / hétvégente, kis kapacitással működnek!

### Értékesítés, promóció

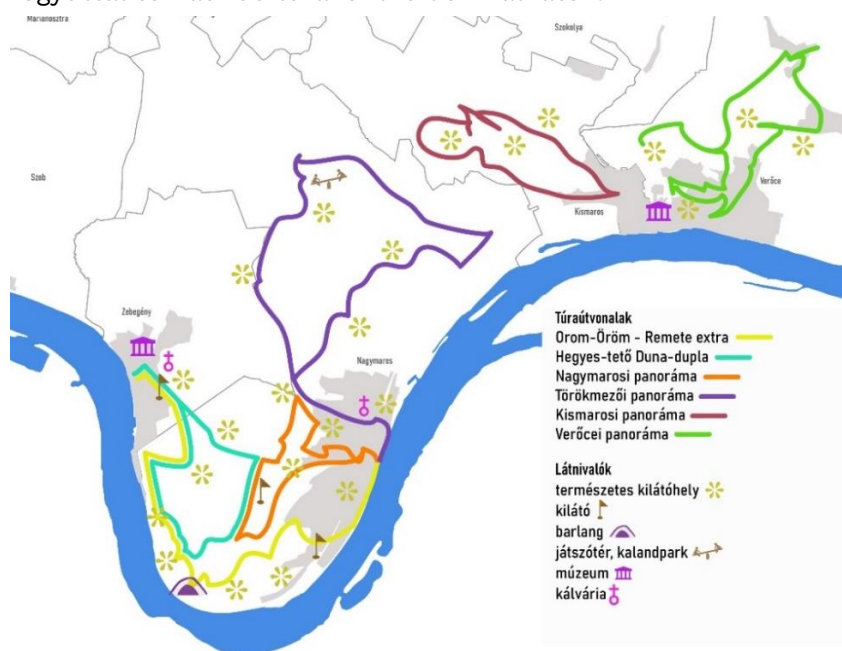
Az élménycsomag ebben a formában jelenleg nem létezik. Ajánlott promóciós megoldás: térségi turisztikai honlapok, szálláshely-szolgáltatók weboldala.

### I.3. Instatúra

#### Élménycsomag bővebb leírása

Az élménycsomag a Dunakanyar-Börzsöny településeit fúzi csokorba, feltárva a települések fontosabb építészeti örökségeit és természeti látnivalóit. A csomagban könnyebb és nehezebben teljesíthető, jelzett, kitáblázott körtúrák szerepelnek kiegészülve a térséget érintő jelentősebb túrautakkal. Az élménycsomag elsősorban az egyéni túrázókat célozza meg, külön foglalkozva a családos (babakocsival) és kerekesszékes célcsoportokkal.

Az élménycsomag egyediségét a Börzsöny-Dunakanyar egy új arcának megismerése adja, azaz könnyebb gyalogos túrák keretében a „klasszikus” dunaparti tájjelleg helyett-mellett bemutatja a börzsönyi peremvidék egyedi – elsősorban látképi – értékeit. Az egyes túraútvonalak egyúttal tematikus túráként is definiálhatók.



37. Ábra Instatúra élménycsomag

#### Vonzerők, egyediség

A Börzsöny-Dunakanyar élménycsomag olyan látványos panorámutakat, tematikus körtúrákat tartalmaz, amelyek önállóan, fél-egy nap alatt teljesíthetők. Az útvonalak a Dunakanyar számos kulturális, szakrális és természeti értékét felfűzik, érintik a Gesztenyész Tanösvény és Törökmezői Tanösvény egy-egy szakaszát is. Törökmezőn található a Dunakanyar legnagyobb kalandparkja, ahol gyermek (3 éves kortól), junior, könnyű felnőtt, felnőtt pályák, csúszópálya, mászófal és állatsimogató várja a látogatókat.

#### Útvonalak

Az egyes túrák döntő többségükben jelzett turistaúton haladnak. A körtúráknál az útirány megválasztásával egyúttal a túrák nehézségi foka is befolyásolható.

- **„Orom-Öröm” – Remete Extra** (kb. 13 km): Zebegegy vasútállomásról indul, s a Kálvária érintésével a Kút-völgyön át kapcsolódik a sárga sáv jelzésű Kittenberger útra. Ezen az úton halad egészen a Dobozi-omorig, ahol kitérőt tesz a Remete-barlang, Ördög-gerinc, Ördög-hegy panorámapontjaihoz. A túra Rigó-hegynél kapcsolódik vissza a Kittenberger útra, amely bevezet Nagymarosra, a túra végpontjára.
- **Hegyes-tető Duna Dupla** (10,4 km): Zebegegy vasútállomásról indul, s a Kálvária érintésével a Kút-völgyön át kapcsolódik a sárga sáv jelzésű Kittenberger útra. Ezen az úton halad egészen a Dobozi-omorig, ahol észak felé fordulva a Szent Mihály-nyergen keresztül a Hegyes-tetőig,



majd tovább, a Világos- térig vezet. Itt nyugat felé fordulva a Remetekereszt-bércen át jutunk vissza a zebegényi kiindulóponttra.

- **Nagymarosi panorámakör** (10,5 km): A nagymarosi hajókikötőből / vasútállomásról induló túra a Gesztenyés Tanösvényen halad Kövesmezőig, ahol a Törökmezői tanösvény déli szakaszán át vezet fel a Hegyes-tetőre. Innen a Szent Mihály-nyeregig ereszkedve az OKT útvonalán jutunk vissza a kiindulóponttra.
- **Törökmezői panorámakör** (kb. 15 km): A nagymarosi hajókikötőből / vasútállomásról induló túra Nagymaroson át felvezet Kövesmezőre. Itt észak felé fordulva a Törökmezői tanösvényen haladva jutunk fel Törökmezőre, ahol keleti irányban a Só-hegy nyergét hódítjuk meg. Innen a zöld háromszög jelzést követve érkezünk vissza a kiindulóponttra.
- **Kismaros -kör** (9,9 km): A kismarosi vasútállomásról induló körtúra a piros jelzésű Mária úton, majd a zöld sáv jelzésen halad a Csömöle-völgyön át a Nagy-Morgóig. Ezt követően az Irtási szőlők északi oldalán, jelzés nélküli úton jutunk vissza a kiindulóponttra.
- **Verőce-kör (kb. 15 km)**: A verőcei vasútállomásról induló körtúra a település belterületén haladva éri el a Csattogó-völgyi üdülőt. Ennek északi oldalán vezető túraút visz fel a Csattogó-völgyi panorámaponttra. Innen visszafordulva a piros sáv jelzésen jutunk fel Magyarkútra, ahol a piros négyzet, majd a piros háromszög jelzés mentén érkezünk vissza a kiindulóponttra. A Magyarút-Szendehely erdei út jó lehetőséget jelenthet a kerekesszékes és családos babakocsis túrázók számára.

**Fejlesztési szükséglet:** meredek hegyormok mentén oldalazó/ereszkedő, rossz állapotú, balesetveszélyes gyalogos turistautak karbantartása, kiépítése ill. újraépítése szükséges. A Remete-barlang – Dobozi orom, szűk, több helyen az eróziós erők és a túlhasználat miatt erősen balesetveszélyes (Kék Barlang jelzés). Indokolt egy-két helyen akár láncos kiépítés, tereplépcsők beépítése, illetve ösvényprofil kialakítása/megerősítése. A Remete-barlang közvetlen környezetében tájékoztató táblák kihelyezése és védőkorlátok kiépítése. A Remete-barlanghoz vezető másik ág (Sárga Barlang jelzés) is felújításra, tisztításra szorul.

### Szolgáltatások

A körtúrák jellemzően fél-egy nap alatt teljesíthetők, de az útvonalak mentén rendelkezésre álló szálláshelyek sokszínűsége több napos túrákra is lehetőséget biztosít. A Törökmezői Kalandpark, mint a Dunakanyar legnagyobb kalandparkja komplex szolgáltatásokat biztosít. Vendéglátóhelyek a településeken bőségesen rendelkezésre állnak.

### Megközelítés

Az élménycsomagban szereplő települések legegyszerűbben Budapest-Vác felől közelíthetők meg kiváló közösségi közlekedéssel Budapest-Szob viszonylatban 1 órán belül elérhetők, míg személygépjárművel ugyanez a távolság 15–30 perccel többet vesz igénybe. A Váctól a 12. sz. főúton csúcsidőszakban vagy szezonban gyakori dugókra, így lassú haladásra lehet számítani. Parkolási lehetőség általában közterületeken áll rendelkezésre, a kisebb, kevésbé látogatott helyeken kapacitásproblémákkal egyelőre nem kell számolni. Királyrét, Kismaros, Verőce, Nagymaros és Zebegény vonatkozásában, – különösen szezonban és/vagy nagyobb rendezvények alkalmával – komoly gondot okozhat a parkolás.

### Célcsoport, nehézség

Elsődleges célcsoportot az egyéni túrázók alkotják, nem feledkezve meg a kisgyermekes családok és mozgáskorlátozottak célcsoportjáról sem. A változatos körtúrák a könnyen teljesíthetőtől a nagy kihívást jelentő túrákig egyaránt képviseltetik magukat. Az Orom-Öröm- Remete extra, valamint a Duna Dupla útvonalak a terepviszonyok, különösen extrém időjárási viszonyok esetént gyakorlottabb túrázók számára javasolt.

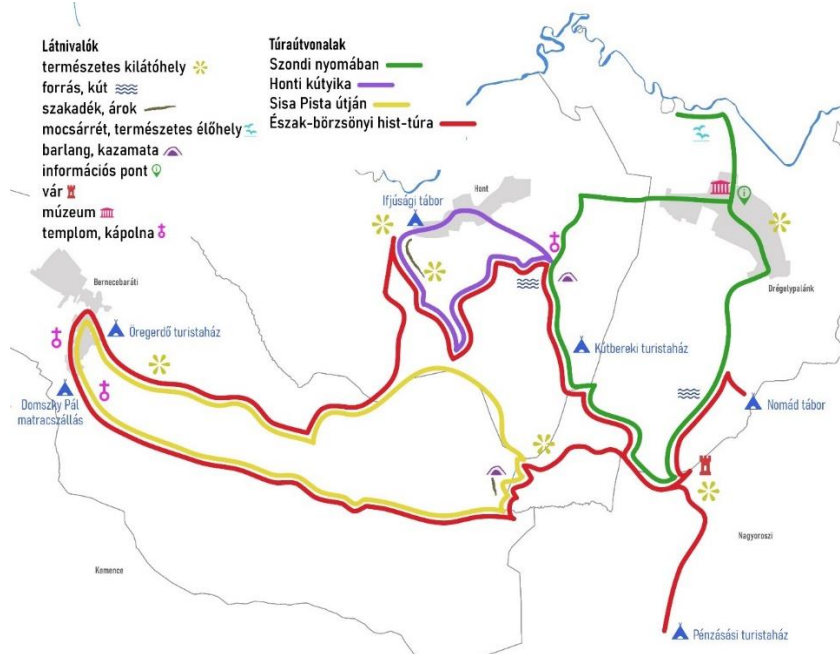
### Értékesítés, promóció

Az élménycsomag elemei közül a körtúrák többsége – kissé más formában – már létezik, az útvonalak mentén csupán több nagyobb attrakció (pl. Zebegény r.k. templom, Szőnyi ház, Hiúz Ház, Hajós Múzeum stb.) ismert. A körtúrákat a települési weboldalakon, valamint a környező szálláshelyeken érdemes promotálni.

## I.4. Hist-túra

### Élménycsomag bővebb leírása

Az élménycsomag egyediségét a Börzsöny északi oldalának felfedezése adja. A túrák során Drégelypalánk, Hont és Bernecebaráti történelmi múltját, természeti látnivalóit keressük fel, megismerve a térséget övező legendákat, történelmi eseményeket.



38. Ábra A Hist-túra élménycsomag

### Vonzások, egyediség

Az élménycsomag az Észak-Börzsöny természeti és épített látnivalóit gyűjti csokorba. Az épített értékek közül a leghíresebb Drégely vára. A Szondi Kiállítótér és Turisztikai Központban Drégelyvár történetét és Szondi legendáját is megismerhetik a látogatók. Az Ipolypartján az ártéri mocsárrétek és fűz-nyár ligeterdők élővilága jelent egyedi vonzerőt. Csitáron (Tsitár) a Kútgyika (Kútgyika)-forrás a környékbeliek régi szent helye, ahol megannyi csodálatos eseményt követően keresztet és kápolnát is emeltek. Ez utóbbiak a zarándokturisták egyik kedvelt célpontja is. Alig pár méterre a Csitári kápolnától, a hegyoldalon a Szondi-alagútnak nevezett barlangszerű járat található. A legenda szerint a térképeken is feltüntetett jártak a drégelyi várvédők a közeli kereszthez imádkozni, és itt miséztek 1552-ben is, amikor a török túlerővel néztek farkasszemet. Bernecebarátiban a Nagybaldogasszony-templom, a Kiskápolna, valamint a Lohonci sziklakápolna jelenti a legfontosabb épített emlékeket. A természeti értékek közül a Honti szakadék a legismertebb. (A Betyár-kútnál található Oszlai-árok nem látogatható). Ezek mellett a természetes kilátóhelyek nyújtanak egyedi panorámát.

**Fejlesztési szükséglet:** kilátóhely-fejlesztés; Honti-szakadék szurdoktúrás bejárásának lehetősége, fejlesztési lehetőség vizsgálata

### Útvonalak

Az élménycsomag három rövidebb és ezek összekapcsolásaként egy hosszabb túraútvonalat tartalmaz.

- **Szondi nyomában** (kb. 16 km): A túra kiindulópontja a drégelypalánki Szondi Kiállítótér és Turisztikai Központ, amely mind közösségi közlekedéssel (Drégelypalánk vá.), mind személygépjárművel megközelíthető. A Sáferkútig (kb. 4,5 km) könnyű terepen vezet az út, majd innen Drégelyvárig az Apródok útja tanösvényen haladhatunk tovább. Ez a kb. 2 km-es szakasz a túra leginkább embert próbáló szakasza, ahol 240 méteres szintemelkedéssel kell megküzdeni, cserébe a várból csodás panorama tárul elénk. Észak felé kb 5 km-es ereszkedés

után érjük el Csitárt, ahonnan könnyed túrával érünk vissza a kiindulópontra. Innen egy rövid, kb. 2 km-es túra keretében az Ipoly part élővilágát is megismerhetjük.

- **Honti Kutyka:** (kb. 8 km): A túra Hont központjából indul, ahonnan kb. 1 km-es könnyű gyaloglással a Honti szurdokvölgybe érkezünk. Az ösvény végigjárása a főúttól kb. 5–10 percet vesz igénybe, mellette pihenőhelyet is kialakítottak. A szakadékból a zöld jelzésű turistaútra visszatérve kb. 500 méter múlva, a Jelenc faroknál a kék kereszt jelzésen folytatjuk útunkat. (opcionális kitérővel a Kukucska-hegy csodás panorámája is elérhető). A kb. 1,5 km-es kaptató végén a Dobogó-hegy északi oldalába érkezünk meg. Innen a sárga jelzésű Mária úton kb. 3 km-es ereszkedés után érkezünk meg Csitárba, majd kb 2 km-nyi könnyed gyaloglás után a Hontra, a kiindulópontra.
- **Sisa Pista útján** (kb. 18,5 km): A túra kiindulópontja a bernecebaráti Nagyboldogasszony-templom. Dél felé haladva a lila jelzésű Mária úton hagyjuk el a települést, s egy könnyed 8 km-es gyalogtúrával érjük el Betyár-kutat, a Sisa Pista tanösvény kiindulópontját. A 2 km-es tanösvényen több helyen is gyönyörködhetünk a szurdokszerű völgy látványában, ám fontos tudni, hogy az itt található Oszlai-árok nem járható, csak a tanösvényről tekinthető meg. Észak felé továbbhaladva a Kőkapuig kapaszkodunk fel, majd a kék sáv jelzésen nyugat felé folytatjuk utunkat. A 8,5 km hosszú út innentől ereszkedő jellegű.
- **Észak-börzsönyi hist-túra** (kb. 37 km): A fenti túraútvonalak kombinációjaként a Drégelypalánk – Csitár – Hont – Bernecebaráti – Pénzásás – (Drégelypalánk) útvonalon vezetett gyalogtúra 4 nap alatt teljesíthető. Az egyes napi szakaszok 6–14 km hosszúak.

### Szolgáltatások

A túraútvonalak mentén számos ismert és kedvelt aktív turisztikai szálláshely található, amelyek családok, baráti társaságok elszállásolására is alkalmas.

### Megközelítés

A rövid túrák kiindulópontjai a települések belterületén vannak. Községi közlekedéssel a települések Budapestről csak átszállással érhetők el, jellemzően 120–150 perces menetidővel, így sem a vasút, sem a távolsági autóbusz nem valós alternatívája a személygépjárműnek. Autóval az utazási idő 75–90 percet vesz igénybe. Képzett parkoló egyedül a 2. sz. főút mellett, a Honti szakadékhöz vezető túraút mentén található.

**Fejlesztési szükséglet:** közösségi közlekedés mentrendjének összehangolása, e-busz forgalomba állítása a Diósjenő – Kemence tengelyen

### Célcsoport, nehézség

A túrák alapvetően könnyen teljesíthetőek, a kaptatók, emelkedők, s a távolságok miatt inkább közepes nehézségűek.

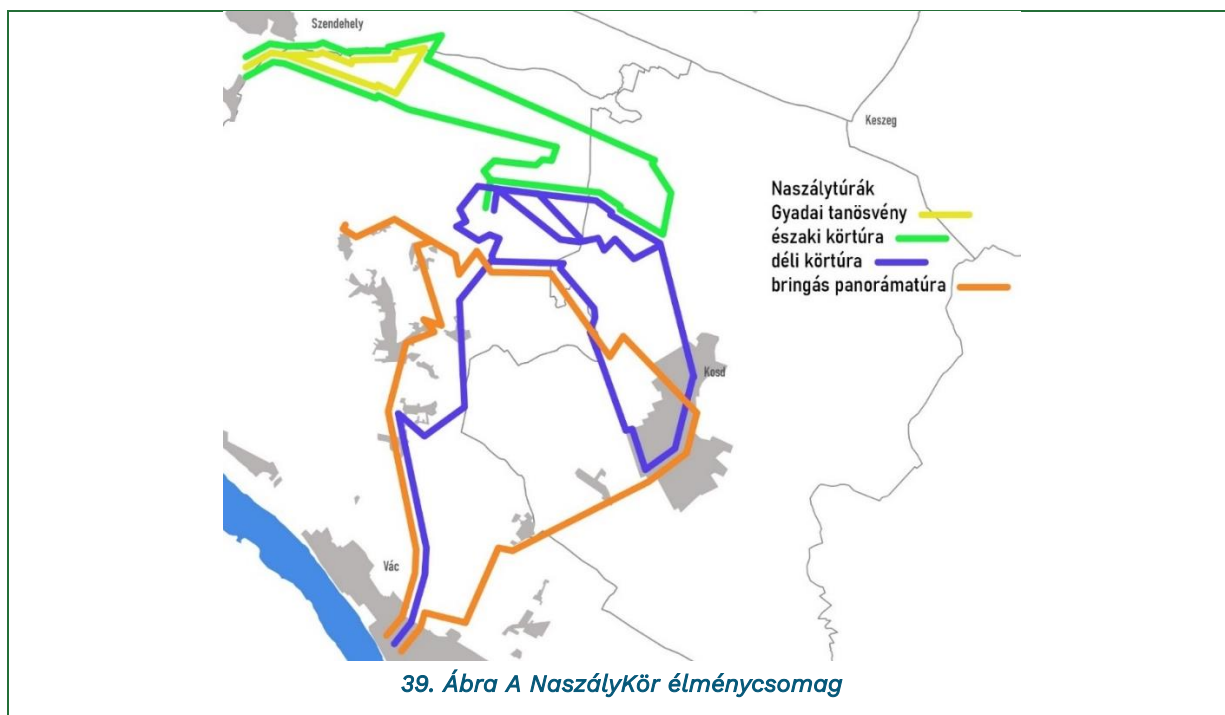
### Értékesítés, promóció

A csomag egyes elemei ma még alig ismertek. Ajánlott promóciós megoldás: térségi és országos turisztikai honlapok, települések weboldalai.

## I.5. Naszálykör

### Élménycsomag bővebb leírása

Az élménycsomag célja a Naszály aktív turisztikai felfedezése, természeti értékeinek megismerése. Északi kiindulópontja a Katalinpusztai Kirándulóközpont, amelyet érint a Gyadai tanösvény, az OKT útvonala, valamint a Pest Megyei Piros túraútvonal is. Az élménycsomag legnagyobb attrakciója a tanösvény függőhídja, illetve a Látó-hegyről, a Naszályról, valamint a Kopasz-tetőről elének táruló panoráma. A Vácról és/vagy Kosdról induló déli túraútvonalak kevésbé látogatottak, ugyanakkor kiváló aktív élményeket kínálnak a kihívásokra vágyóknak.



### Vonzerők, egyediség

Az élménycsomag a Naszály természeti látnivalóit gyűjti csokorba. A Katalinpusztai Kirándulóközpont szolgáltatásai, valamint a hangyavasút önmagában is egyediséget jelent. A Gyadai tanösvény összesen 13 fő állomásból áll, amelyek a természeti adottságokról és a gazdálkodásról közölnek információkat, de a madártani tanösvény táblái a Naszály erdeiben élő madarakat is bemutatja. A hegység vonzerejét a Látó-hegyi panoráma, a Naszály, a Kópás-tető Pazar kilátás mellett számos kisebb-nagyobb barlang is színesíti. A bringás panorámaút Sejce és a Naszály déli lábának kevésbé ismert panorámáját tárja fel.

**Fejlesztési szükséglet:** rövid távon a természetes kilátópontok rendbetétele, pihenők, megállók fejlesztése, kialakítása; hosszabb távon a bányaterületek látogathatósága, attrakciófejlesztés (pl. kilátófejlesztés a Naszályon, a későbbiekben a meddőhányó hasznosítása), útvonalfejlesztés, további tematikus túrák (pl. régészeti túra) kialakítása. Egy szakaszon a Naszályra felvezető Országos Kéktúra állapotjavítása elkerülhetetlen, akár ösvényépítés, akár nyomvonaláthelyezés révén.

### Útvonalak

Az élménycsomag négy túraútvonalat foglal magában

- **Gyadai tanösvény** (kb. 6 km): A tanösvény a Katalinpusztai Kirándulóközpontból indulva a zöld T jelzéssel halad, kevés szintkülönbséggel. A szokásos tájékoztató táblák mellett hintahíd, óriási függőhíd, mocsáron átvezető fapallók gazdagítják a túrát. Kisgyerekekkel is könnyen végigjárható, de babakocsival csak részlegesen járható. Magyarország leghosszabb gyalogos függőhídján való átkelés a tanösvény egyik csúcspontja.
- **Északi körtúra** (kb. 17 km): A Katalinpusztáról induló túra első szakasza a Gyadai tanösvény déli ágán kezdődik, majd a kék sáv jelzéssel továbbhaladva éri fel a csúcsokra: a Látó-hegy Dunakanyarra nyíló kilátópontjához, a Naszályon található geodéziai toronyhoz, valamint a Kópás-tető panorámájához. Inn a Pest Megyei Piros jelzéssel haladva érkezünk vissza a Katalinpusztai Kirándulóközpontba.
- **Déli körtúra:** A déli körtúra a Látó-hegyet, a Naszályt és a Kópás-tetőt hódítja meg. Közepesen megerőltető túra, meglehetősen meredek kaptatókkal, a hegytetőről viszont kényelmesebb, enyhébb lejtő utak visznek le. (A túra a Vác fölött lévő a Gombás pihenőből is indítható, de itt a terepviszonyok nagyon meredek.)
- **Bringás panorámaút** (kb. 20 km): A váci vasútállomásról induló túra jellemzően aszfalt- és földúton halad. Több ponton is meredek emelkedőkkel kell megküzdeni, különösen a sejcei agyagbányánál, illetve a Naszály déli lábánál. (Az erdei útvonalakon gyalogos túrázókkal is lehet találkozni, s bár a terepviszonyok nem igen teszik lehetővé a nagy sebességű haladást, célszerű figyelmesen közlekedni.)

## Szolgáltatások

Az élménycsomagban szereplő túrák fél-egy nap alatt teljesíthetők. A Gyadai tanösvény és az északi körtúra induló- és érkezőpontja Katalinpuszta, ahol a Kirándulóközpont számos szolgáltatást nyújt. A déli körtúra és a bringás panorámaút szolgáltatásokkal kevésbé kiépített; étkezés szempontjából elsősorban a Vácon megtalálható vendéglátóhelyek jöhetnek számításba. (A szolgáltatási palettát színesíti a Vácon várhatóan 2021-ben megnyíló pumpapálya.) A bringás panorámaút saját járművel teljesíthető, kerékpárbérlésre Vácon van korlátozott lehetőség.

## Megközelítés

A Gyadai tanösvény és az északi körtúra induló- és érkező pontja Katalinpuszta, amely Budapestről (Újpest-Városkapu) távolsági autóbusszal átszállás nélkül 50 perc alatt elérhető. Személygépjárművel hasonló menetidővel lehet számolni, parkolási lehetőség a Kirándulóközpontnál biztosított.

A bringás panorámaút a váci vasútállomásról indul, ahol P+R parkolók nagyobb kapacitásban rendelkezésre állnak. A déli körtúránál koldsi indulás esetén a Koldsi pihenőnél lehet parkolni.

Fejlesztési szükséglet: belépési pontok fejlesztése; parkolásfejlesztés, hétfélig buszos elérés fejlesztése elsősorban Vác-Gombás térségében

## Célcsoport, nehézség

A Gyadai tanösvény könnyű túra, kisgyermekes családoknak is ajánlott. Az északi körtúra a hossza miatt, míg a déli körtúra és a bringás panorámaút a terepviszonyok miatt közepes nehézségűnek tekinthető.

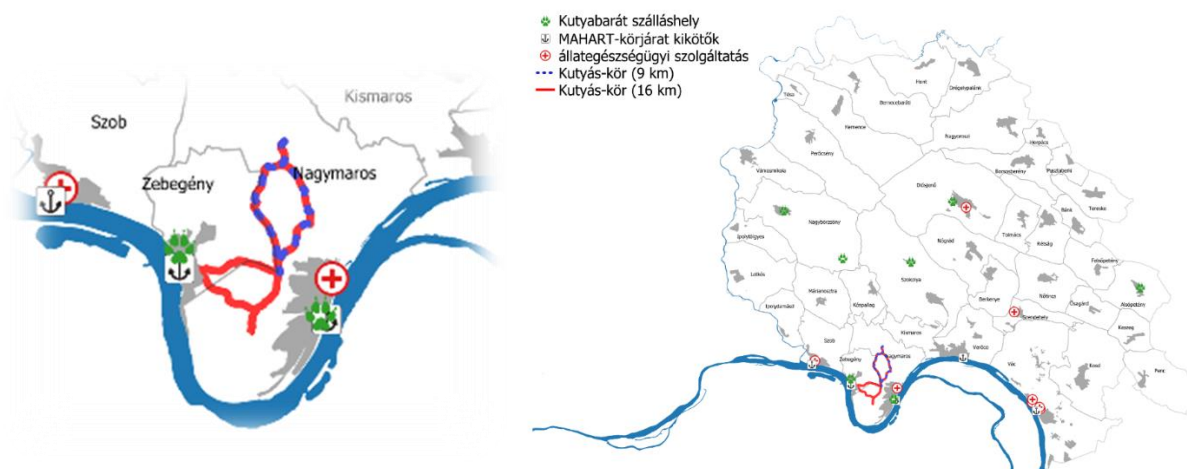
## Értékesítés, promóció

A körtúrákat a helyi TDM honlapján, a települési weboldalakon, valamint a környező szálláshelyeken érdemes promotálni.

## I.6. KutyásBörzsöny

### Élménycsomag bővebb leírása

Az élménycsomag a kutyás túrázók számára nyújt élményeket, páratlan panorámát. Az ország 8 kijelölt kutyás köre közül kettő a Dunakanyar térségében található.



40. Ábra A KutyásBörzsöny élménycsomag

Vonzerők, egyediség

A kutyás túrázók számára a térség legfőbb vonzereje a hegy és víz találkozása. A kutyások körében népszerű települések a térségben: Zebegény és Nagymaros, az itt található kilátók (Kós Károly, Julianus barát) és panorámák, valamint Törökmező.

Fejlesztési szükséglet: kutyás turistautak, kutyás strand kijelölése, kutyával is használható sátorozóhelyek kijelölése, itatóhelyek kialakítása, kutyabarát szolgáltatók „láthatósága”. Javasolt a további fejlesztéseknél a gyalogos- és kerékpáros turisták által kevésbé frekvenciált helyszínek prioritizálása.

### Útvonalak

A Zebegényből induló **déli kör** a kék kereszt jelzésen halad egészen Kövesmezőig. Itt dél felé fordulva a Törökmezői Tanösvény déli szakaszára tér rá, majd a Remetekereszt-bércen, a sárga sáv jelzés mentén ér vissza a kiindulópontra.

A Kövesmezőről induló **északi kör** az OKT útvonalán észak felé, egészen Törökmezőig visz fel, majd a Honti Piroson és a zöld háromszög jelzésen érkezik vissza Kövesmezőre.

### Szolgáltatások

A hagyományos szolgáltatások mellett (vendéglátás, Törökmezői kirándulóközpont stb.) itt előtérbe kerülnek a kutyabarát vendéglátóhelyek, valamint az állatorvosok és állatorvosi ügyeletek. Ez utóbbi legközelebb Nagymaroson érhető el.

### Megközelítés

Mind Zebegény, mind Nagymaros elérhető közösségi közlekedéssel, de problémát jelent, hogy Volánbuszon legfeljebb 1 kutya szállítható (A vonatokon, MAHART-hajókon a szállítási lehetőség biztosított.). Mindezek ellenére a fő közlekedési eszköz a személygépjármű, de a Dunakanyar, különösen a (hosszú) hétvégéken autós közlekedés szempontjából erősen túlszűfolt.

### Célcsoport, nehézség

A kutyás túrák könnyű kategóriába sorolhatók, kis szintemelkedéssel.

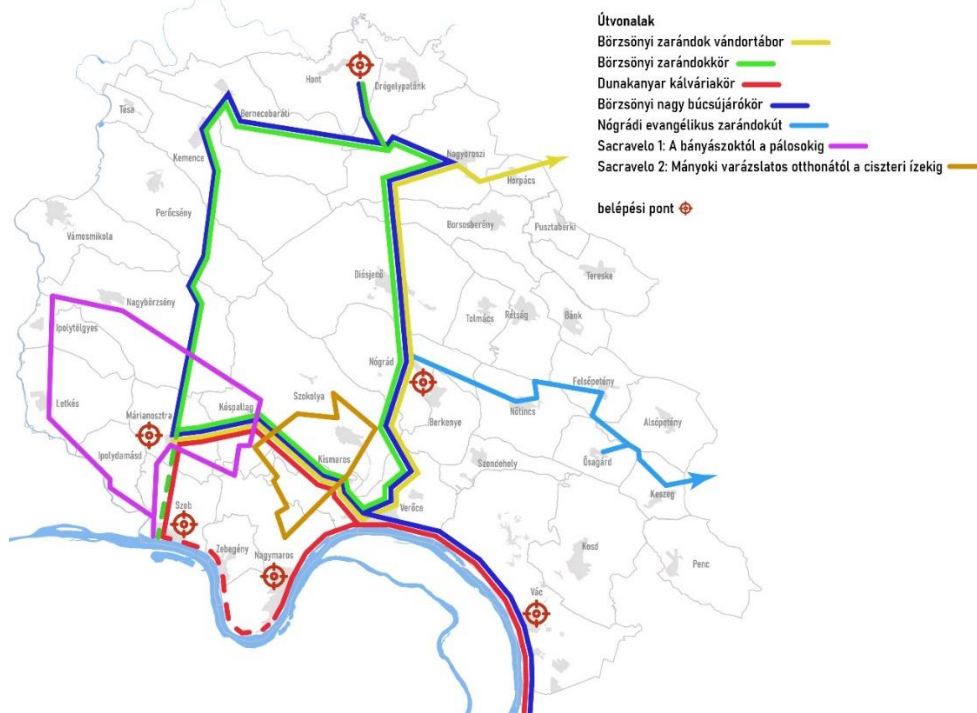
### Értékesítés, promóció

A túrák már ma is léteznek, és kutyás berkekben ismertnek számítanak. Ajánlott promóciós megoldás: térségi turisztikai honlapok, kutyás közösségek, állatorvosi rendelők plakátjai.

## I.7. Börzsönyi zarándok

### Élménycsomag bővebb leírása

Az élménycsomag a térségben kijelölt zarándokutakon, a Mária úton, a Gyöngyök útján és a Reformáció emlékúton haladva egyházi, vallási emlékeket fűz fel többnapos utakba. A csomag egyediségét az egyházi és vallási emlékhelyek, a hegyvidéki táj, a csodás panoráma adja. Az élménycsomag a nagy búcsújáróhelyek mellett a térség kevésbé látogatott, de turisztikailag is élményt nyújtó templomait, kálváriáit is rendszerbe fűzi, s kapcsolódik a zarándokvándor táborokhoz. Az élménycsomag bármelyik pontról indulva, bármelyik irányba, kisebb-nagyobb szakaszonként, akár rövidebb túraként is teljesíthető.



41. Ábra A Börzsönyi zarándok élménycsomag

### Vonzerők, egyediség

A zarándokturizmus már ma is jelentős a térségben. A Magyarok Nagyasszonya Bazilika Márianosztrán népszerű zarándokhely. A térség híres Mária kegyhelye és búcsújáró helye a Három Szent Forrás Hont-Csitáron és a váci Hétkápolna kegytemplom (utóbbi történelmi emlékhely is). Kemence, Márianosztra, Nagymaros, Nógrád, Zebegegy, Vác látványos fekvésű kálváriával, illetve kálváriakápolnával rendelkezik. Az útvonalak felfűzik az építészetileg is értékes bernecebaráti, diósjenői, és nagymarosi római katolikus templomot, a kemencei templomromromot, a kismarosi ciszterci Boldogasszony Háza monostort, valamint Kós Károly zebegegyi római katolikus templom.

### Útvonalak

Az élménycsomag 5 belépési ponton közelíthető meg: Vác, Nagymaros, Szob-Márianosztra, Hont-Csitár, ill. az evangélikus zarándoklat esetében a Nógrádi vasútállomás.

Jelenleg a térséget a hazánkban működő 3 zarándokvándortáborból kettő is érinti (Tata-Péliföldszentkereszt-Esztergom-Márianosztra és a Márianosztra-Szécsény-Mátraverebély-Szentkút). További, csak a Börzsönyt érintő útvonal is kialakítható, illeszkedve a feltételekhez (egyhetes, 6 éjszakás, kb. 100 km-es közösségi gyalogos zarándoklat).

A térségi Mária utakra alapozó gyalogosan végigjárható körök:

1. **Börzsönyi zarándokkör** – (Szob) – Márianosztra-Kemence-Bernecebaráti-Drégelyvár-Hont-Csitár (kitérő)-Diósjenő-Nógrád-Magyarkút-Verőce-Kismaros-Kóspallag-Márianosztra jelölt útvonalon (Szobtól Bernecebaráti át Drégelyvárig a lila jelzésű Márai úton, onnan Kismarosig

a sárga körrel jelzett Gyöngyök útján, majd a piros Mária úton vissza Márianosztraig (a Hont-Csitári kitérő sárga jelzésű Mária-úton halad) – az útvonal kiváló lehetőség börzsönyi zarándokvándortábor kialakítására Márianosztrai indulási és végponttal. Egynapos zarándoklatként Hont-Csitári indulással Márianosztraig teljesíthető a kör fele.

2. **Dunakanyar kálváriakör** – Vác – Kismaros – Márianosztra – Szob – Zebegény – hajóval Nagymarosig – Kismaros – Vác útvonalon (Váctól Márianosztraig a piros, Márianosztrától Szobig a kék Mária úton, Nagymarostól Kismarosig a Gyöngyök útján halad, Vácon belül a székesegyháztól a kálváriáig a sárga Mária-úton halad. Szob és Zebegény között nincs megfelelő gyalogos ösvény, itt a vasutat kell igénybe venni. A zarándokút két búcsújáráshelyet köt össze, főbb megállóit a Váci Székesegyház ill. a Hétkápolna, a márianosztrai Bazilika, a zebegényi és a nagymarosi római katolikus templom, a kismarosi ciszterci monostor, valamint az élménycsomag névadóiként Márianosztra, Nagymaros, Zebegény és Vác látványos fekvésű kálváriái, illetve kálváriakápolnái
3. **Börzsönyi nagy búcsújárókör** – Vác – Márianosztra – Hont-Csitár – Vác útvonalon a térség 3 nagy búcsújáráshelyét összekötő túraút a Börzsönyi zarándokkör kibővítése Vác felé

Mindezek mellett a térségből kiindulva létezik egy **nógrádi evangélikus zarándokút** is, amelyet a reformáció 500. évfordulójára alakítottak ki, s a nógrádi evangélikus községeket fűzi össze Nógrádtól Felsőpetényen, Óságardon keresztül egészen a Cserhát túlsó felén található Egyházsdengelegig. Az útvonal az evangélikus vallási turisztikai koncepció alapján lett kijelölve<sup>35</sup>, kék R jelzéssel van ellátva (turistatérképek is jelzik). Ennek végigjárása kerékpárral és gyalogosan is lehetséges.

Kerékpáros egyházi vonatkozású útvonaltervként a már a Dunántúl északi részére (Esztergomig) kiterjedő nemzetközi **Sacravelo** applikációhoz<sup>36</sup> való csatlakozási lehetőség is megfontolandó. Ehhez illeszkedve a térségben az EuroVelo kerékpárosútvonalra alapozva két útvonalterv is felvázolható a **Középkori templomromok és kolostorok** tematikus utakhoz illeszkedve:

- „**A bányászoktól a pálosokig - Középkori Börzsönykör**”: Szob – Letkés – Ipolytölgyes – Nagybörzsöny – Nagytirtás – Kóspallag – Toronyalja – Márianosztra - Szob
- „**Mányoki varázslatos otthonától a ciszteri ízekig**”: Kismaros Kóspallagi út – Toronyalja - Kóspallag – Deszkametszővölgy – Szokolya - Kismaros

**Fejlesztési szükséglet:** Az Ipolydamásdi-híd elkészülte után útvonalmódosítás, az Esztergom-Márianosztra közötti kapcsolat átalakítása, Börzsönyi Pálos utak rendszerének kialakítása kapcsolódva a pilisi hálózathoz

## Szolgáltatások

Mária Út menti zarándokszállás a márianosztrai Zarándokház (14 fő), a szobi Római Katolikus Plébánia, valamint a bernecebaráti Baráti Panzió. Vámosmikolán és Nagybörzsönyben a Katolikus Plébánián, valamint Vácon az Althann Vendégház és Konferenciaközpontban meg lehet szállni. A nagybörzsönyi Evangélikus Egyházközség a Reménység Házát üzemelteti szálláshelyként.

A jelenleg működő zarándokvándortáborok közül a Márianosztra-Szentkút 7 napos tábor első 3 napja érinti a térséget, a szálláshelyek a Mária út és a Gyöngyök útja mentén található (Márianosztra: volt iskola épülete, mai könyvtár; Nógrád: Jó Pásztor apartmanház; Horpács: Horpácsi Európa Pihenő Központ)

**Fejlesztési szükséglet:** meglévő egyházi szálláshelyek aktív turisztikai bevonása

## Megközelítés

Az élménycsomag 5 belépési ponton közelíthető meg: Vác, Nagymaros, Szob-Márianosztra, Hont-Csitár, ill. az evangélikus zarándoklat esetében a Nógrádi vasútállomás. A települések közül Hont-Csitár kivételével mindegyik elérhető közösségi közlekedéssel (Márianosztra a Szobról induló kisvasúttal), Csitár esetében ugyanakkor a reális alternatívát a személygépjármű jelenti. Parkolási lehetőség a Tsitári kápolna mellett – kizárólag a kápolna látogatói részére – korlátozottan rendelkezésre áll.

## Célcsoport, nehézség

<sup>35</sup> <https://ref500.lutheran.hu/reformacioi-emlekturak/evangelikus-reformacioi-emlektu>

<sup>36</sup> <https://sacravelo.eu/tematikus-utvonalak>



A célcsoportot a zarándokturisták, azon belül leginkább a 16-60 év közötti, aktív, egészségtudatos életmódot folytatók, valamint iskolai vándortáborozók alkotják. Az útvonalak könnyű-közepes nehézségűek.

### Értékesítés, promóció

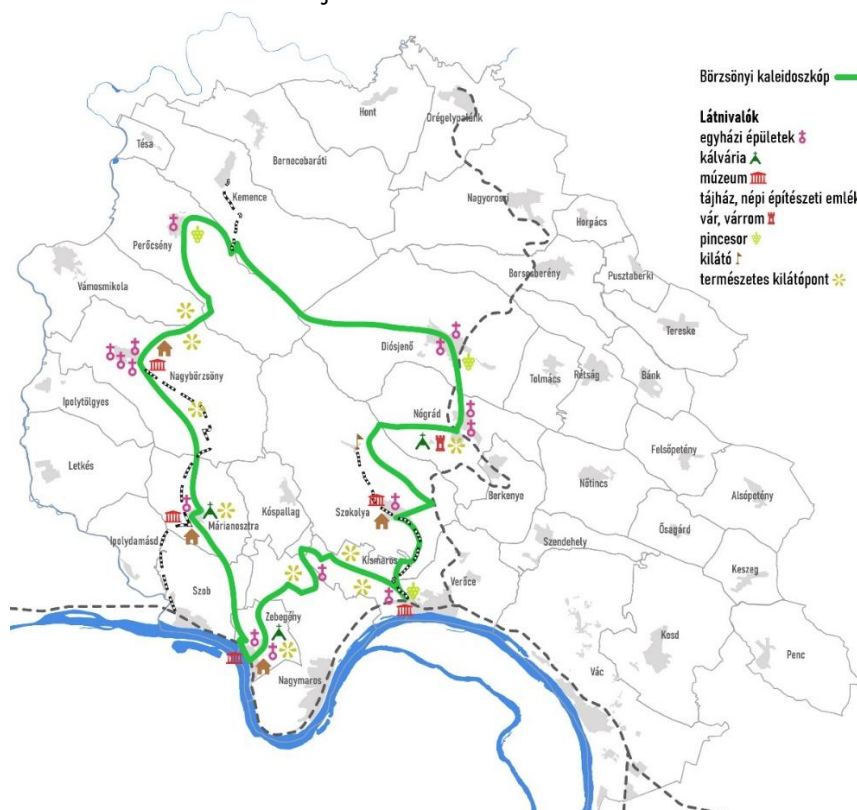
A Mária útra épülve az élménycsomagot a mariaut.hu felületen, valamint a helyi TDM honlapján és a települések weboldalán érdemes promotálni. Az útleírás mellett a templomok nyitvatartási idejét, misarendjét és előzetes bejelentkezést igénylő helyszíneknél a telefonszámokat is célszerű egy helyen összegyűjteni.

A vándortáborok értékesítése az erdeivandor.hu internetes felületen történik.

## I.8. Börzsönyi kaleidoszkóp

### Élménycsomag bővebb leírása

A Börzsöny-Dunakanyar térségében a magyar, a német és a szlovák eredetű lakosság hosszú múltra visszatekintő együttélésére épít az élménycsomag. A térség vallási és etnikai sokszínűségéhez kapcsolódó attrakciókat fűzi fel tematikus útra, a különböző egyházi szállásokra alapozva többnapos körtúraként. A túraútvonal a Börzsöny látványos természeti látnivalói közül is számosat érint, célja a testi-lelki feltöltődés, melyet a Börzsöny sokszínű szakrális arca tesz egyedivé. Az élménycsomag több pontról indulva, bármelyik irányba, kisebb-nagyobb szakaszonként is teljesíthető.



42. Ábra A Börzsönyi kaleidoszkóp élménycsomag

### Vonzerők, egyediség

A legfontosabb vonzerők:

- Zebegény – Kós Károly tervezte rk. templom ill. kálvária, szlovák és sváb parasztházak
- Márianosztra – Pálos-kolostor ill. a kálvária
- Nagybörzsöny egykori szász bányaváros – 4 műemlék temploma: a körfallal kerített római katolikus Árpád kori Szent István templom ill. Szent Miklós templom, valamint a szász

(bányász) evangélikus templom és a Bányász templom (régí ev. templom) (a mai napig a liturgia bizonyos részei németül hangoznak el. A falu egyedüli helyben lakó lelképásztora itt szolgál.

- Perócsény – református magyar zsákfalú középkori eredetű műemlék templommal)
- Diósjenő – református templom
- Nógrád – jelentős szlovák kisebbség, r.k. plébániatemplom, kálvária és a nógrádi vár
- Szokolya – református magyar falu, református műemléktemplom, palóházak, Mányoki Ádám szülőháza
- Kismaros ciszteri nővérek monostora, Sváb Muzeális Gyűjtemény
- Monostori Ízek Manufaktúra – gyümölcsfeldolgozás
- Toronyalja Pálos kolostorrom - az egykori templom alakját felidézı emlékhely.

### Útvonalak

Az élménycsomag Zebegény belépési ponton közelíthető meg vasúton. Alternatív belépési pontként Nógrád vagy Diósjenő vasútállomás ajánlható.

A Zebegény – régi nosztrai út - Márianosztra – (akár kisvonattal kiváltva bizonyos szakasz) P+ Nagyirtás – S+ - Nagybörzsöny – P – P+ - Perócsény – PN – Fekete-völgy – ZN – Z – Godóvár – Magosfa - Csóványos – Z - Diósjenő – vasútmente -Nógrád –Z – Királyrét Szélesmező – P - Szokolya –Kisvasút mente - Kismaros – Z – P+ - - Toronyalja - P – Törökmező– Z – Malom-völgy – Zebegény körtúra teljes hossza 95 km, amely leginkább földúton és ösvényen halad. A legmegőröltetőbb szakasz a Nagybörzsöny és Csóványos közötti kb. 20 km-es, emelkedőkkel tűzdelt szakasz.

### Szolgáltatások

A teljes körtúra során egyházi szálláshelyeken megoldható a szállás és az étkezés: a márianosztrai Zarándokház, Nagybörzsönyben az evangélikus Reménység Háza ill. a katolikus plébánia, Diósjenőn a református ifjúsági szállás, Nógrádon a Jó Pásztor Apartmanház, Szokolyán a volt református iskola, Kismaroson pedig a ciszterci nővérek monostora jól kiépített szálláshely.

Fejlesztési szükséglet: szálláshelyek minőségi fejlesztése, meglévő egyházi szálláshelyek aktív turisztikai bevonása

### Megközelítés

Az élménycsomag Zebegény belépési ponton közelíthető meg vasúton. Alternatív belépési pontként Nógrád vagy Diósjenő vasútállomás ajánlható.

### Célcsoport, nehézség

Az élménycsomag célcsoportját a 16-60 év közötti, aktív, egészségtudatos életmódot folytató zarándokturisták, „kultúrvándorok” alkotják. A körtúra alapvetően könnyű-közepes nehézségű szakaszokból áll, de a Nagybörzsöny és Csóványos közötti táv inkább a nehéz kategóriába sorolható. A településeken tett rövidebb körtúrák (templomok, múzeumok, épített örökségek felkeresésével) szinte minden korosztálysámára könnyen teljesíthető.

Az élménycsomag edzettségi állapottól függően 5-6 nap alatt teljesíthető.

### Értékesítés, promóció

Az élménycsomag ebben a formában jelenleg még nem létezik, bár bizonyos szakaszai érintik a Mária út útvonalait. Erre épülve az élménycsomagot a mariaut.hu felületen, valamint a helyi TDM honlapján és a települések weboldalán érdemes promotálni. . Az útleírás mellett a templomok nyitvatartási idejét, misarendjét és előzetes bejelentkezést igénylő helyszíneknél a telefonszámokat is célszerű egy helyen összegyűjteni.

## I.9. HavasBörzsöny

### Élménycsomag bővebb leírása

A Börzsöny korábban jelentősebb síturizmussal rendelkezett, de mára jelentősége lecsökkent, s számottevő változás az alpesi sízés tekintetében nem is várható a klimatikus viszonyok változása miatt (egyre ritkább a síelhető természetes hóborítás, a havas napok száma stb.). A hóágyúzás nem támogatott, s a fejlesztéseknek korlátozottak a feltételei (pl. vízutánpótlás). Ugyanakkor a túrásízés számára a kevesebb hó is megfelelő, s a kijelölt útvonalak, a meglévő tradíciók e területen komolyabb lehetőségeket rejtenek. Ehhez fontos a téli kínálat és promóció erősítése is. Szánkózásra alkalmas helyek biztonságos kialakításával a térségbe vonzható még téli forgalom, akár egykori sípályák fejlesztésével, akár más helyszínen. A havas-jeges időszak a gyalogtúrázókat is vonzza, hiszen télen a hegység más arcát mutatja, a téli gyalogos túrák szervezésére számottevő kereslet lehet.

**Fejlesztési szükségletek:** szolgáltatásfejlesztés, túravezetés, téli aktív sportolási igények kielégítésére kijelölt szánkópályák kialakítása (parkolási feltételek figyelembevételével); a nyári sízési lehetőségek újraindítása, fejlesztése

### Vonzások, egyediség

A túrásízésre kialakított infrastruktúra egyedi, hiszen jelölt túrasiútvonalak máshol nincsenek az országban, melyek ráadásul attraktív helyszínen haladnak végig. A túrásízésre az erdőgazdálkodási utak is alkalmasak. A Nagy-hideg-hegyi sípálya különböző pályák kipróbálására is lehetőséget biztosít a havas időszakokban (pl. fekete, piros, kék pálya).

A fővárosiak számára a Börzsöny nagy vonzereje a gyakoribb hófedettség, mely a téli túrázók számára komoly vonzerő lehet.

### Szolgáltatások

A Nagy-hideg-hegyi és a Magas-taxi turistaház a síturisták számára kvázi pályaszállásnak is tekinthető a térségben sízők számára, utóbbi azonban jelenleg nem üzemel, felújítása két ütemben tervezett, 2021-ben indul

### Megközelítés

A túrasiútvonalak Diósjenőről és Királyrétről érhető el, a Nagy-hideg-hegyi sípálya megközelítése jelenleg nehézkes, csak gyalogosan érhető el, sibuszok nem üzemelnek.

### Célcsoport, nehézség

A túrásízésben a fővárosiak, ill. a környékbeliek jelentik a fő célcsoportot, a célcsoportok spektruma azonban mind korosztály, mind egyéb szempontból széles, a síelés mellett különösen a téli gyalogos túráknál.

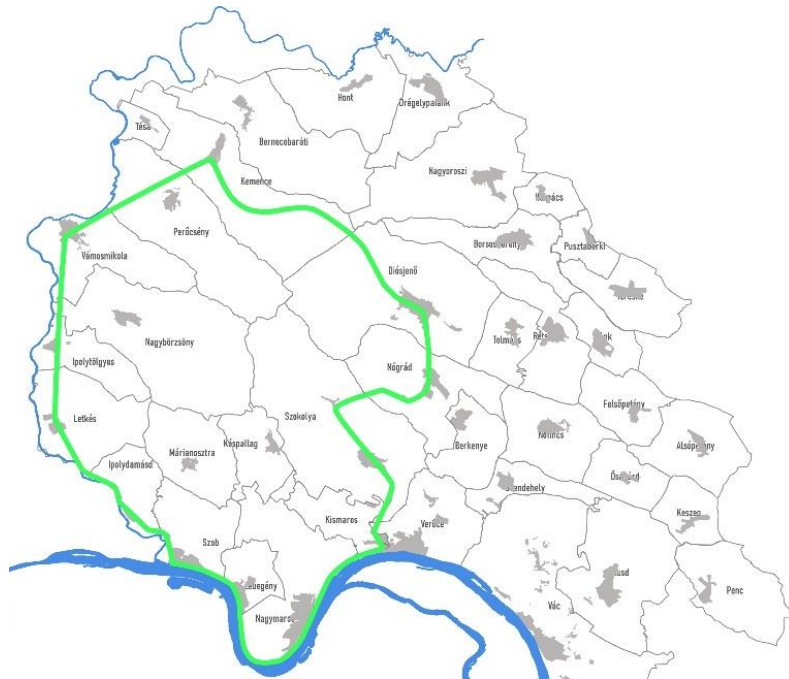
### Értékesítés, promóció

A csomag jelenleg nem létezik. Ajánlott promóciós megoldás: térségi turisztikai honlapok, sielok.hu.

## I.10. BörzsönyKör

### Élménycsomag bővebb leírása

A Börzsöny körbekerékpározása elsősorban a főváros térségi célcsoportok számára egy különleges 1–3 napos közepesen nehéz kerékpáros kirándulásként is szóba jöhet, de akár erre az adottságra alapozva egyéb programelemekkel bővíthető (sőt, akár Budapestről közvetlenül kerékpárral is indítható). A program az EuroVelo 6-on a Pilismaróti réven érkezők számára alprogramként kiejánlható. A kerékpárosok számára az élménycsomag különleges élményt nyújt, egyfelől a Dunakanyar, másfelől a Börzsöny, harmadrészt az Ipoly-völgyének látnivalói és élményei teszik élménydússá. Az útvonal nagyrésze sík terepen halad, néhány enyhébb meredekségű részt ill. kellemesebb lejtőket tartalmaz.



43. Ábra A BörzsönyKör élménycsomag

A Börzsöny körbekerékpározására már ma is részben adottak a feltételek, hiszen az EuroVelo 6 útvonalon délen, az Ipoly völgyében ill. Diósjenő és Verőce között pedig alacsony forgalmú közutakon lehet haladni. Kemece és Diósjenő összekötésével a kör megformázható. Ez az útvonala egyébként a Börzsöny Ring<sup>37</sup> kerékpárversenynek is. <sup>38</sup> Az útvonal alkalmas bringásvándortábor szervezésére is.

### Vonzerők, egyediség

A túra meglátogatja a térség legjelentősebb települési látnivalóit, végigmegy a Dunakanyarban, az Alsó-Ipoly völgyben, át a Börzsönyön keresztül. Csodálatos kilátást nyújt a hegy láb felől a Börzsönyre, ill. a Duna túloldalán fekvő Pilisre és Visegrádi-hegységre. A túra tartalmaz néhány opcionális leágazást is a főkörről.

Az alapprogram 1–3 nap alatt teljesíthető, mely tartalmazza a fő közlekedési út menti látnivalókat. A hosszabb, 4–5 napos csomag tartalmazza az opcionális leágazások

<sup>37</sup> Börzsöny Ring a Dunakanyari Védegylet Alapítvány rendezvénye: <https://borzsonyring.hu/>

<sup>38</sup> A Börzsöny északkeleti részének bevonására ma még csak részben állnak rendelkezésre a feltételek: Kemece és Parassapuszta között alacsony forgalmú közúton, Parassapuszta és Drégelypalánk között kerékpárúton ill. belterületi utakon már ma is alkalmasak a feltételek, de Drégelypalánk-Szendehely-Katalinpuszta között a nagyforgalmú 2. sz. főútnak nincs alternatívája, annak forgalma pedig igen magas (Átlagos napi forgalom: 8-15 ezer egységjármű/nap, nehézgépjármű forgalom: 1500 jármű/nap), kerékpározásra nem ajánlható.

teljesítését. **Fejlesztési javaslat:** bringapark létesítése, kerékpáros szervízpont-hálózat bővítése, útmenti attrakciófejlesztések

### Útvonalak

Az útvonal Verőce vasútállomásról indul, de idáig akár Budapestről is el lehet tekerni (a városhatártól 40 km az EuroVelo6 útvonalon). Verőcétől Szobig az EuroVelo6 útvonalon lehet haladni. Onnan az Ipoly-völgyében alacsony forgalmú közúton lehet továbbmenni, de hamarosan Letkésig elkészül a kerékpárút is. Alternatív kitérőként Nagybörzsönybe lehet letérni. Kemencéig az út sík területen halad. Innen elhagyja az Ipoly-völgyét és átvág a forgalom elől elzárt Kemence-Diósjenő közötti, piros kerékpáros jelzésű útra. Itt már komolyabb emelkedőn kell haladni, 15 km alatt 300 méteres szintkülönbséget kell tekerni, majd Királyháza után elérve a közel 600 m tengerszintfeletti magasságot 5 km alatt 300 méteres szintet veszít, tehát élményszerű lejtőn tekerve ér be Diósjenőre. Kerékpáros kirándulók számára előbb közúton Nógrádig, majd onnan 3 km-es murvás úton Királyrértig tehető meg a túra. MTB-vel a kék jelzésű hadi úton lehet eljutni a Szén-patak völgyén keresztül Királyrértig. Kihívást keresők részére Diósjenőtől a jelzett síúton keresztül a Börzsöny csúcsait megmászva a Cseresznye-parkolóig, onnan pedig burkolt úton Királyrértig lehet haladni. Királyrértől Verőcéig kellemes ereszkedéssel jut vissza az út Kismarosra vagy Verőcére, ahol a vasútállomáson fejezhető be a túra, vagy Budapestig folytatható az EuroVelo 6 útvonalon. MTB-vel Királyrértől a kék MTB jelzésen, Kóspallag és a Törökmezői th. érintésével Nagymaros vagy Zebegény vasútállomáson is befejezhető.

A táv kitérők nélkül 90 km, 700 m szintemelkedéssel. Az útvonal nagy része burkolt közút vagy kerékpárút, 3 km-es szakaszon azonban erdei murvás kerékpárút (Királyrét-Nógrád között). Az MTB-sek számára javasolt útvonalak nagy része erdei dózerút vagy ösvény.

**Fejlesztési szükséglet:** Az Ipoly Erdő Zrt. a közeljövőben tervezi a Verőce-Szokolya-Királyrét és a Királyrét-Diósjenő szakaszok<sup>39</sup> fejlesztését. Hosszabb távon az Ipoly-völgyi kerékpárút kiépítése is megtörténhet. Az útvonal északkeleti kibővítése a Drégelypalánk-Nagyoroszi szakasz kiépítése esetén MTB-sek számára is alternatíva lehet. Az EuroVelo 6 burkolatjavítása több szakaszon szükséges. Ugyanígy fontos a kis forgalmú közutak karbantartása, burkolatfelújítása.

### Szolgáltatások

A csomag elsősorban saját kerékpáron ajánlott, de helyben bérelt kerékpárral is teljesíthető. A térségben néhány helyen (Zebegény, Nagymaros, Diósjenő, Kismagos) van lehetőség kerékpárbérlésre. Turistaházak, vendégházak, kempingek is rendelkezésre állnak.

**Fejlesztési feladat:** kerékpárosbarát szálláshelyek minősítése, fejlesztése, szolgáltatók bevonása, túravezetés szervezése

### Megközelítés

A kör indulási és végpontjaként 3 helyszín javasolható: Szob, Verőce esetleg Diósjenő vasútállomás. Az indulási pont megközelítése vasúton javasolt. Szob hajóval is elérhető. Budapestről a csomag kerékpárral közvetlenül is elérhető.

### Célcsoport, nehézség

A célcsoport elsősorban a 16–50 éves korosztály (e-bike esetében szélesebb célcsoport). Ugyan vannak megerőltetőbb részek (Kemence-Diósjenő között ill. opcionális kitérők), de az út nagy része kis és közepes nehézségű.

### Értékesítés, promóció

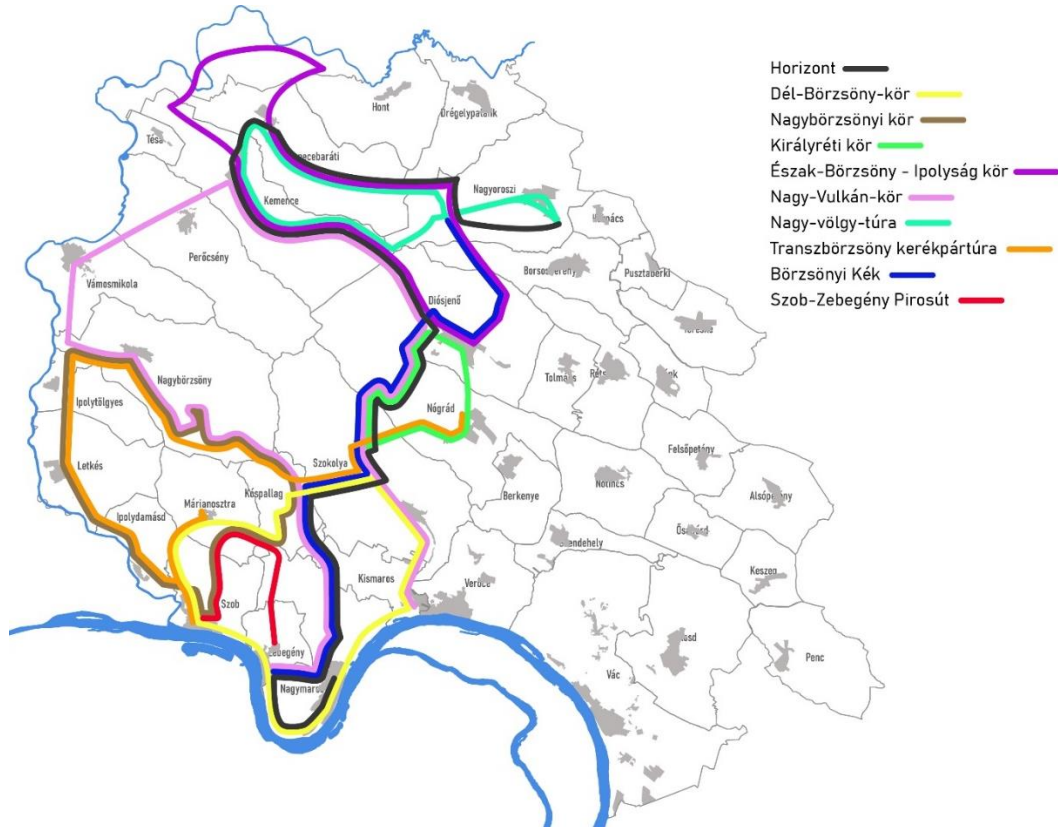
A csomag jelenleg nem létezik. Ajánlott promóciós megoldás: bringasvador.hu (kerékpáros vandortáborként való bejegyzés esetén), térségi turisztikai és kerékpáros honlapok.

<sup>39</sup> Az 1663/2020 (X.15) kormányhatározat szerint

## I.11. Börzsönyi Bringatúrák

### Élménycsomag bővebb leírása

Az élménycsomag a Börzsöny erdei kerékpáros útvonalainak felfedezését foglalja magában, mely Magyarország legtermészetközeli hegyikerékpáros túraútvonalait tartalmazza. A túrák egymás utáni napokon, de egyedileg is teljesíthetők. A bringás körök alacsony forgalmú közutakon ill. erdei utakon az EuroVeloról ill. vasútállomásokról közelíthetők meg.



44. Ábra A Börzsönyi Bringatúrák élménycsomag

### Vonzerők, egyediség

A túrák főleg az érdekes és izgalmas útvonalakat járják be, ahol nem a hagyományosan értelmezett vonzerők, hanem maga az út az élmény. Egyes túraútvonalak (ezeknél külön jelezzük) célzottan keresnek fel természeti és épített attrakciókat is. Amennyiben kerékpáros bringapark létesül, igény szerint az is bevonható opcionális programként, ill. az útvonalak annak irányába kiterjeszthetők.

**Fejlesztési javaslat:** kerékpáros attrakciók létesítése, kerékpáros szervizpont-hálózat bővítése, fedett kerékpáros pihenők létesítése, esetleg szervizponttal, vízvételi lehetőséggel, WC-vel, különösen a természetbe történő belépési pontoknál. Ezen fejlesztések jó kapcsolhatók más infrastrukturális beruházáshoz (parkolók kiszolgáló épületei, vizitúra állomások, kikötők, vasút/kisvasút meglévő épületei, erdei vándortáborozások stb.)

### Útvonalak

A túrák alapvetően a felfestett erdei kerékpáros útvonalakon haladnak, esetleg egyes szakaszok közúton vagy nem jelzett erdei úton. Az útvonalak nagy része különböző, már létező track. Javasolt útvonalak:

#### 1. Funiq.hu által javasolt körök

- Dél-Börzsöny kör (Nagymaros-Szob-Kóspallag-Szokolya)** – a 49 km-es kör az EuroVelo 6 és alacsony forgalmú közutakon halad, 500 méteres összszintemelkedést tartalmaz,

letölthető GPS-track-je is van<sup>40</sup>. Teljesítése Szob, Nagymaros, Kismaros vasútállomásról indulva javasolt.

- b. **Nagybörzsönyi kör** – az 52 km-es kör Szob-Ipolytólgyes-Nagybörzsöny-Farkas-völgy-Nagyirtás-Kisínóci turistaház-Kóspallag-Márianosztra-Nosztrai út-Szob útvonalon halad, 900 méteres összszintemelkedést tartalmaz. Szob-Nagybörzsöny között közúton, aztán erdőgazdasági úton, egy szakaszon jelzett ösvényen halad. A Kisínóci turistaháztól újra közúton Márianosztraig, majd a piros jelzésen mezőgazdasági dózerúton ér be Szobra. letölthető GPS-track-je is van<sup>41</sup> Teljesítése Szob vasútállomásról indulva javasolt.
- c. **Királyréti kör** – a 27 km-es kör Királyrét – hadiút – Diósjenő – Nógrád – Királyrét útvonalon halad, 500 méteres összszintemelkedést tartalmaz. Diósjenő és Nógrád között közúton, a többi szakaszon jellemzően burkolt erdőgazdasági úton, Királyrét és Nógrád között murvás dózerúton halad, letölthető GPS-track-je is van<sup>42</sup>
- d. **Észak-Börzsöny-Ipolyság kör** – a 62 km-es kör Diósjenő-Királyháza – Kemence-patak völgye – Kemence – Ipolyvisk (Vyškovce nad Iplom) – Ipolyság (Šahy) – Bernecebaráti – Nagy-völgy – (Drégelyvár) – Diósjenő útvonalon halad, 900 méteres összszintemelkedést tartalmaz. A szlovákiai részen közúton, a magyarországi szakaszok nagy részén jellemzően burkolt, jelzett erdőgazdasági úton, letölthető GPS-track-je is van<sup>43</sup>

## 2. MTSZ által javasolt körök

- a. **Nagy Vulkan-kör**<sup>44</sup> A 90 km-es közepesen nehéz kör (1000 méteres összszintemelkedést tartalmaz) két nap alatt teljesíthető. Az útvonal nagy részében kis forgalmú közutakon és kerékpározásra kijelölt aszfaltozott erdészeti utakon halad, de háromszor is terepi szakaszokra tér. Az útvonal Kismaros-Szokolya-Királyrét-Diósjenő-Kemence-Vámosmikola-Nagybörzsöny-Nagyirtáspuszta-Kóspallag-Hegyes-tető-Zebegény. Szálláshelyre Kemence a legideálisabb (itt opcionális programként a Kemencei Erdei Múzeumvasút és a strand is szóba jöhet).
- b. **Börzsönyi kerékpáros túra a Nagy-völgyben**<sup>45</sup> – a javasolt útvonal a kiindulási pont kivételével hozzávetőlegesen megegyezik az 1d Észak-Börzsöny-Ipolyság kör magyarországi szakaszával. A 47 km-es közepesen nehéz kör (700 méteres összszintemelkedést tartalmaz), teljesítése Nagyoroszi vasútállomásról indulva javasolt.
- e. **Transzbörzsöny kerékpártúra**<sup>46</sup> – A 63 km-es közepesen nehéz kör (közel 1000 méteres összszintemelkedést tartalmaz) két nap alatt teljesíthető. Nógrád-Királyrét-Kóspallag-Nagyirtáspuszta-Nagybörzsöny-Ipolytólgyes-Letkés-Ipolydamásd-Márianosztra-Szob. Teljesítése Nógrád és Szob vasútállomása között, onnan indulva javasolt, bármely irányban.

## 3. Horizont kerékpárút

Az ország átkerékpározhatóságára, pecsételőhelyeket is felfűző Horizont kerékpárút 80 km-es szakasza érinti a térséget Nagyoroszi-Kemence-Diósjenő-Nagymaros hajóállomás útvonalon. Az útvonal nagyrészt jelzett kerékpáros útvonalakon halad végig (Nagyoroszi-Bernecebaráti között a zöld, Kemence-Diósjenő között a piros, Diósjenő-Kóspallag-Zebegény között a kék kerékpáros jelzésen), Zebegény és Nagymaros között pedig kiépített kerékpárúton (EuroVelo6). Az útvonalak mellett számtalan meglévő pihenő- és bivakhely található.

Fejlesztési szükséglet:

Diósjenő és a Cseresznyés patak közötti igen rázós, köves részek járhatóbbá tétele indokolt

## 4. Jelzett útvonalak

- a. **Börzsönyi Kék végigjárása** – Zebegény és Nagyoroszi vasútállomást köti össze a Zebegény-Köves-tető-Törökmező-Kóspallag-Királyrét-Diósjenő-Pénzásás-Nagyoroszi útvonalon
- b. **A Szob-Zebegényi pirosút** – a 15 km-es rövid túra Szob és Zebegény vasútállomása között halad a pirossal jelzett MTB útvonalon Márianosztrán és Csurgópusztán keresztül, jelentős részben nem burkolt mezőgazdasági úton. Márianosztra meglátogatása az EuroVelo 6-on MTB-vel kereközők számára egy élménygazdag félnapos kihívás ezen az úton.

<sup>40</sup> <https://funiq.hu/2674-d%C3%A9l-b%C3%B6rzs%C3%B6ny-k%C3%B6r-nagymaros-szob-k%C3%B3spallag-szokolya>

<sup>41</sup> <https://funiq.hu/3070-nagyb%C3%B6rzs%C3%B6ny-k%C3%B6r>

<sup>42</sup> <https://funiq.hu/2676-kir%C3%A1lyr%C3%A9ti-k%C3%B6r>

<sup>43</sup> <https://funiq.hu/2678-%C3%A9szak-b%C3%B6rzs%C3%B6ny-apolys%C3%A1g-k%C3%B6r>

<sup>44</sup> <https://www.termesztjaro.hu/hu/tour/toebbnapos-kerekpartura/a-nagy-vulkan-koer-avagy-a-boerzsoeny-arcai/49320180/#dmdtab=ox-tab2>

<sup>45</sup> <https://www.termesztjaro.hu/hu/tour/kerekpartura/boerzsoenyi-kerekparos-tura-a-nagy-voelgyben/23441071/#dmdtab=ox-tab3>

<sup>46</sup> <https://www.termesztjaro.hu/hu/tour/kerekpartura/transzboerzsoeny-kerekpartura-nograd-varatol-a-dunakanyar-szegleteig/50652384/#dmdtab=ox-tab3>

Ezekon felül további potenciális útvonalak is kialakíthatók. Az e-bike használata révén egyes útvonalak nehézségi foka is csökken.

**A fejlesztendő szakaszok:** erdei kerékpáros útvonalak burkolatjavítása

### Szolgáltatások

A csomag elsősorban saját kerékpáron ajánlott, de helyben bérelt kerékpárral is teljesíthető. A térségben néhány helyen (Zebegény, Nagymaros, Diósjenő, Kismagos) van lehetőség kerékpárbérlésre.

**Fejlesztési feladat:** kerékpárosbarát szálláshelyek minősítése, fejlesztése, szolgáltatók bevonása, túravezetés szervezése. EuroVelo 6 kerékpárúthoz közel kerékpáros centrum létrehozása, ahol kerékpáros szolgáltatások igénybe vehetők (pl. kerékpár, e-bike bérlés, szerviz, zuhanyzó, túravezetés)

### Megközelítés

A körök indulási és végpontjaként a vasútállomások javasolhatók, elsősorban Szob, Zebegény, Nagymaros, Kismaros, Verőce ill. Nógrád, Diósjenő, Nagyoroszi vasútállomás. Az indulási pont megközelítése vasúton javasolt. Szob és Nagymaros hajóval is elérhető. Budapestről az útvonalak kerékpárral közvetlenül is elérhetők (a városhatártól a térség 40 km az Eurovelo6 útvonalon).

### Célcsoport, nehézség

A célcsoport elsősorban a 16–50 éves korosztály (e-bike esetében szélesebb célcsoport). Vannak különböző erősségű útvonalak, de az útvonalak nagy része inkább közepes nehézségű, ugyanakkor több útszakaszon lehet rossz minőségű burkolattal vagy útminőséggel találkozni.

### Értékesítés, promóció

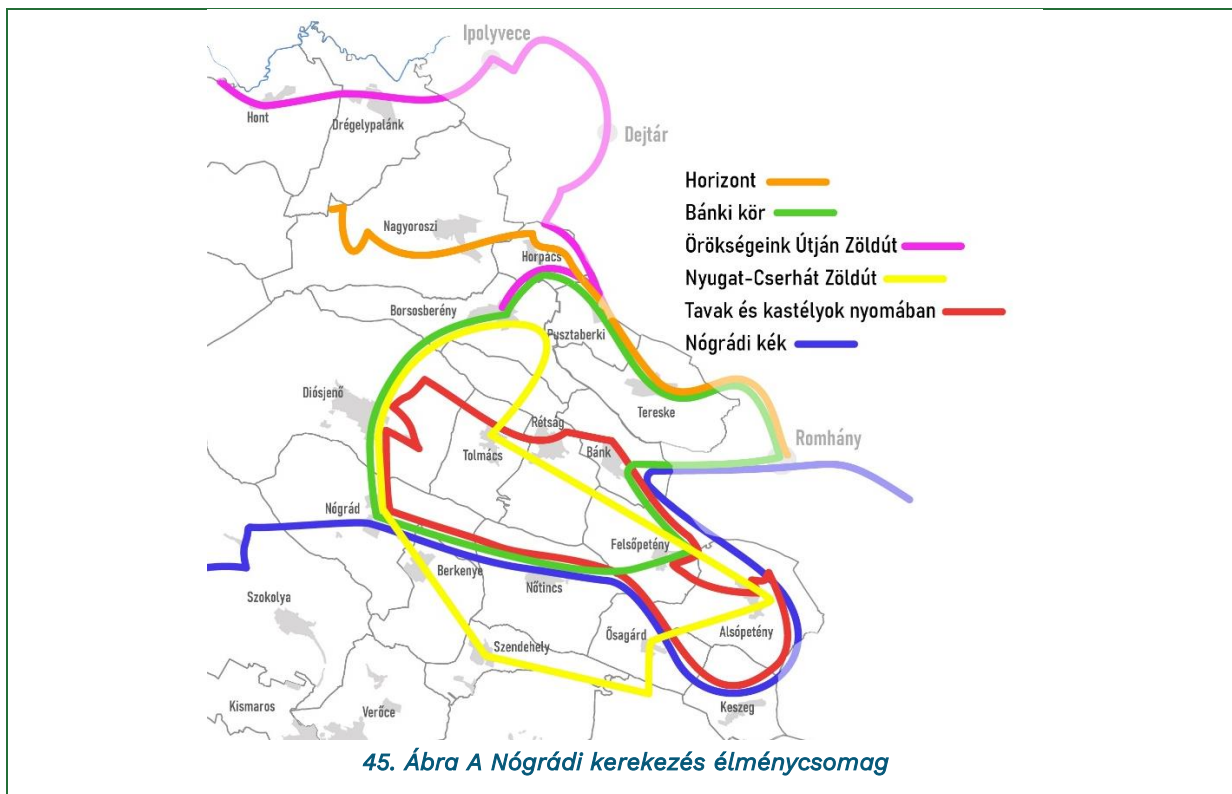
A csomag jelenleg nem létezik. Ajánlott promóciós megoldás: bringasvador.hu (kerékpáros vándortáborként való bejegyzés esetén), térségi turisztikai és kerékpáros honlapok.

## I.12. Nógrádi kerekezés

### Élménycsomag bővebb leírása

Az élménycsomag a nyugat-nógrádi települések megismerését kerékpáros útvonalak révén ajánlja, mely Magyarország rejtett kincseit tárja fel. A túrák egy-két nap alatt, akár egymást követően is teljesíthetőek csillagtúraszerűen. Utóbbi esetben a Bánki-tó ideális bázisnak tekinthető, ahonnan bármelyik útvonal indítható, s egyéb turisztikai élményekkel is kiegészíthető. A Bánki-tóhoz érkezők számára a fürdésre kevésbé megfelelő napokon kiváló kiegészítő programként is ajánlható. A kerékpáros körök jellemzően alacsony forgalmú közutakon ill. mező- és erdőgazdasági utakon haladnak, s a Vác-Drégelypalánk vasútvasútállomásairól kedvezően megközelíthetők.





### Vonzerők, egyediség

A túrák csodaszép nógrádi falvakat keresnek fel, vannak országosan is ismert látnivalók (Nógrád vára, Drégely vára, Csitári kápolna, Bánki-tó, Mikszáth-kúria), de még kevésbé ismertek is (pl. Nőtincsi-, Diósjenői- és Tolmácsi-tó, kastélyok), azonban maga az út az élmény a hullámzó dombvidéken. Egyes túraútvonalak célzottan keresnek fel természeti és épített attrakciókat is.

Fejlesztési javaslat: közlekedésbiztonsági fejlesztések, kerékpáros szervizpont-hálózat bővítése, fedett kerékpáros pihenők létesítése, esetleg szervizponttal, vízvételi lehetőséggel, WC-vel.

### Útvonalak

A túrák alapvetően a felfestett erdei kerékpáros útvonalakon haladnak, esetleg egyes szakaszok közúton vagy nem jelzett erdei úton. Az útvonalak nagy része különböző, már létező track. Javasolt útvonalak:

1. **Bánki kör** (Nógrád – Berkenye – Nőtincs – Felsőpetény – Bánk – Bánki-tó – Romhány – Szátok – Tereske – Pusztaberki – Horpács – Borsosberény – Diósjenő – Nógrád) – az 56 km-es, funiq.hu által javasolt kör az EuroVelo 6 és alacsony forgalmú közutakon halad, 500 méteres összemelkedőt tartalmaz, letölthető GPS-track-je is van<sup>47</sup>. Teljesítése Nógrád vagy Diósjenő vasútállomásról indulva javasolt.
2. **Örökségeink Útján Zöldút:** Drégelypalánk-Hont-Csitár-Drégelypalánk-Ipolyvece- Dejtár-Patak-Érsekvadkert-Pusztaberki-Horpács-Borsosberény-(Horpács-Nagyoroszi-Drégelypalánk) útvonalon halad – az útvonal a Börzsöny aktív turisztikai térség északi részén halad, egy része a térségen túli településeket is bevonja. Az út nagy része kis- és közepes nehézségű, de vannak nehezebb részek (pl. Ipolyvece-Dejtár között az Ipoly árterében ill. Horpács és Drégelypalánk között Nagyoroszin keresztül – utóbbi akár ki is váltható). Az útvonal nagy része alacsony forgalmú közúton, Hont és Drégelypalánk között kiépített kerékpárúton, Nagyoroszitól majdnem a Drégelyvárig jelölt erdei kerékpáros útvonalon, erdőgazdasági úton (Drégelyvártól a Sáferkút vasúti megállóig erdei ösvényen halad), Ipolyvece és Dejtár között mezőgazdasági úton halad. Teljesítése Drégelypalánk vagy Borsosberény vasútállomásról indulva javasolt.
3. **Nyugat-Cserhát Zöldút:** Diósjenő-Borsosberény-Tolmács-Felsőpetény-Alsópetény-Ósagárd-Szendehely-Berkenye-Nógrád-Diósjenő útvonalon teljesíthető. Teljesítése Diósjenő vagy

<sup>47</sup> <https://funiq.hu/2545-b%C3%A1nki-k%C3%B6r>

Borsosberény vasútállomásról indulva javasolt. Az útvonal nagyobb részben alacsony forgalmú közutakon, kisebb részben mező- és erdőgazdasági utakon halad. Opcionális kitérőként Bánk is szóba jöhet.

4. **Tavak és kastélyok nyomában a Cserhát lankáin**<sup>48</sup> a 60 km-es, MTSZ által javasolt túraútvonal a Nógrád-Nőtincs-Ősagárd-Keszeg-Alsópetény-Felsőpetény-Bánk-Rétság-Tolmács-Diósjenő-Nógrád útvonalon halad, nagy része a kék MTB szakaszon.

5. **Nógrádi kék:** kék MTB jelzésen a Nógrád-Nőtincs-Ősagárd-Keszeg-Alsópetény-Bánk-Bánki-tó útvonalon lehet haladni, de Romhány felé a túra kelet felé folytatható (az útvonal a merreterjek.hu oldalon követhető)

#### 6. Horizont kerékpárút

Az ország átkerékpározhatóságára, pecsételőhelyeket is felfűző Horizont kerékpárút közel 20 km-es szakasza érinti a térséget Romhány-Tereske-Nagyoroszi-között. Az útvonal nagyrészt alacsony forgalmú közutakon és mezőgazdasági dűlőutakon megy végig. Az útvonalak mellett két meglévő pihenő- és bivakhely található (Tereske-tó, Horpács).

**Fejlesztési szükséglet:** Tereske és Pusztaberki között a 22. sz. főút keresztezése lakott területen kívül,

gyalogos vagy kerékpáros átkelő nélküli, közlekedésbiztonsági-forgalomtechnikai fejlesztések vizsgálандók

**A fejlesztendő szakaszok:** a kerékpáros útvonalak burkolatjavítása, a kijelölés, kitéblázás javítása, középtávon biztonságos kerékpáros útvonalak kialakítása építéssel

### Szolgáltatások

A csomag elsősorban saját kerékpáron ajánlott, de helyben bérelt kerékpárral is teljesíthető (pl. Diósjenőről, Bánkról).

**Fejlesztési feladat:** kerékpárosbarát szálláshelyek minősítése, fejlesztése, szolgáltatók bevonása, túravezetés szervezése. Rétságon javasolt kerékpárkölcsonzés kialakítása

### Megközelítés

A körök indulási és végpontjaként a vasútállomások javasolhatók, elsősorban Nógrád, Diósjenő, Borsosberény és Drégelypalánk vasútállomás. Az indulási pont megközelítése vasúton javasolt. Kiindulási pontként javasolható az autóval elérhető, más attrakciókat és szolgáltatásokat is nyújtó Bánki- és a Nőtincsi-tó. A vasúti kerékpárszállítás feltételeit javítani szükséges pl. szerkocsik csatolásával legalább nyári hétvégéken.

### Célcsoport, nehézség

A célcsoport elsősorban a 16–50 éves korosztály (e-bike esetében szélesebb célcsoport), elsősorban a családok. Az útvonalak nagy része kis- és közepes nehézségű, ugyanakkor több útszakaszon lehet rossz minőségű burkolattal vagy útminőséggel találkozni.

### Értékesítés, promóció

A csomag egyes elemei ma még alig ismertek. Ajánlott promóciós megoldás: térségi turisztikai és kerékpáros honlapok.

<sup>48</sup> <https://www.termesztajaro.hu/hu/tour/kerekpatura/tavak-es-kastelyok-nyomaban-a-cserhat-lankain/38046108/#dmdtab=oax-tab1>

## I.13. Börzsönyi duatlon

### Élménycsomag bővebb leírása

A csomag célja, hogy a Börzsönyi térségben eltöltött tartózkodás idő úgy nőjön meg, hogy a látogatás során a vendégek a vízi és a kerékpáros turizmust kombinálják egymással, kihasználva a térség adottságait. A program elsősorban középiskolás, egyetemista, fiatal felnőtt társaságok számára nyújthat 2–3 napos élményt. Vannak olyan programelemek, melyek révén a túra nehézségi foka növelhető, de alapvetően könnyű kirándulás jellegű elemeket is össze lehet kapcsolni.



46. Ábra A Börzsönyi duatlon élménycsomag

### Vonzóerők, egyediség

**Fejlesztési javaslat:** bringapark létesítése, kerékpáros szervízpont-hálózat bővítése, útmenti attrakciófejlesztések

### Útvonalak

Az útvonalak a belépési pontokról szervezhetők. A belépési pontok közösségi közlekedéssel kiválóan megközelíthetők Budapestről is.

1. **kerékpárral Szobtól Ipolytölgyesig, majd vízen vissza**
  - a. 1 napos túra keretében Szobtól Letkésig hamarosan újonnan kiépített kerékpárúton, onnan Ipolytölgyesig alacsony forgalmú kerékpárúton lehet tekerni, majd délután a vízen leereszkedni a Duna torkolatig
  - b. 2 napos túra keretében Szobról Márianosztra-Kóspallag-Nagyirtás-Nagybörzsöny útvonalon Ipolytölgyesig részben alacsony forgalmú közúton, részben eredő kerékpáros útvonalakon lehet biciklizni, másnap pedig a vízen leereszkedni a Duna torkolatig
2. **kerékpárral Szobtól Tésáig (opcionálisan Ipolytölgyesig), majd vízen vissza**
  - a. **kerékpárral Szob-Ipolydamásd-Letkés-Ipolytölgyes-Vámosmikola-Tésa/Ipolytölgyes** útvonalon alacsony forgalmú közúton (hamarosan a Szob-Letkés szakaszon kiépített kerékpárúton)  
*kapcsolódó kerékpáros körtúra, mely révén 1-2 nappal hosszabb lesz az itt töltött idő:*

1. **Tésa-Kemence-Diósjenő-Pénzásás-Bernecebaráti** (könnyebb, 1 napos) – alapvetően jelzett, alacsony forgalmú mező- és erdőgazdasági utakon haladó útvonal
2. **Ganádpusztá-Nagybörzsöny-Nagyirtápuszta-Kisínóci th-Paphegy-Királyrét-Nógrád-Diósjenő-Kemence-Tésa** (nehezebb, 2 napos, diósjenői szállással) – kisebb részben közúton, de alapvetően jelzett, alacsony forgalmú erdőgazdasági utakon haladó útvonal
- b. **kerékpárral Szob-Márianosztra-Kisínóci th-Paphegy-Királyrét-Nógrád-Diósjenő-Kemence-Tésa** – alapvetően jelzett, alacsony forgalmú erdőgazdasági utakon haladó útvonal
- c. **kerékpárral (Szob)-Zebegény-Kövestető-Törökmező-Kóspallag-Királyrét-Diósjenő-Kemence-Tésa** – alapvetően jelzett, alacsony forgalmú erdőgazdasági utakon haladó útvonal
3. **kerékpárral Diósjenőtől Tésáig, majd vízen Szobig**  
Diósjenői vasútállomástól induló kerékpáros túra a Diósjenő-Kemence-Tésa útvonalon
4. **kerékpárral Szobtól Drégelypalánkig, majd vízen vissza**  
kerékpárral Szob-Ipolydamásd-Letkés-Ipolytölgyes-Vámosmikola-Kemence-Bernecebaráti-Hont-Drégelypalánk útvonalon, ahonnan vízen ereszkedik vissza 1-2 nap alatt Szobig  
*kapcsolódó kerékpáros körtúra a közbeni vízitúramegállóhelytől, mely révén 1-2 nappal hosszabb lesz az itt töltött idő:*
  1. **Tésa-Kemence-Diósjenő-Pénzásás-Bernecebaráti** (könnyebb, 1 napos) – alapvetően jelzett, alacsony forgalmú mező- és erdőgazdasági utakon haladó útvonal
  2. **Ganádpusztá-Nagybörzsöny-Nagyirtápuszta-Kisínóci th.-Paphegy-Királyrét-Nógrád-Diósjenő-Kemence-Tésa** (nehezebb, 2 napos, diósjenői szállással) – kisebb részben közúton, de alapvetően jelzett, alacsony forgalmú erdőgazdasági utakon haladó útvonal
5. **kerékpárral Drégelypalánktól Tésáig (opcionálisan Ipolytölgyesig), majd vízen Szobig**  
Drégelypalánk vasútállomástól induló kerékpáros túra Drégelypalánk-Hont-Bernecebaráti-Kemence-Tésa (Ipolytölgyes) útvonalon, ahonnan vízen folytatódik Szobig

### Szolgáltatások

A csomag elsősorban saját kerékpáron ajánlott, de helyben bérelt kerékpárral is teljesíthető. A térségben több Diósjenőn van lehetőség kerékpárbérlésre. Vándortáborok, baráti társaságok esetén turistaházak, vendégházak, kempingek is rendelkezésre állnak. A magasabb árkategóriájú csomagban elsősorban vendégházak javasoltak.

**Fejlesztési feladat:** kerékpárosbarát szálláshelyek minősítése, fejlesztése, szolgáltatók bevonása, túravezetés szervezése

### Megközelítés

A kör indulási és végpontjaként 3 helyszín javasolható: Szob, Verőce esetleg Diósjenő vasútállomás. Az indulási pont megközelítése vasúton javasolt. Szob hajóval is elérhető. Budapestről a csomag kerékpárral közvetlenül is elérhető.

### Célcsoport, nehézség

A célcsoport elsősorban a 16-50 éves korosztály (e-bike esetében szélesebb célcsoport). Ugyan vannak megerőltetőbb részek (Kemence-Diósjenő között ill. opcionális kitérők), de az út nagy része kis és közepes nehézségű.

### Értékesítés, promóció

A csomag jelenleg nem létezik. Ajánlott promóciós megoldás: bringasvador.hu (kerékpáros vándortáborként való bejegyzés esetén), térségi turisztikai és kerékpáros honlapok.

## I.14. Börzsönyi triatlon

### Élménycsomag bővebb leírása

Az élménycsomag olyan túrákat kínál, mely három különböző aktív turisztikai tevékenységet kapcsol össze, így igazán aktív és sokszínű élményt nyújtva. Cél, hogy a térség természeti kincseit és épített értékeit kisvasúttal, gyalogosan, kerékpáron és vízen fedezzük fel.

### Vonzerők, egyediség

Az élménycsomag egyediségét a különféle jármódok kombinációja adja.

### Útvonalak

Az élménycsomag részeként 2 körtúra ajánlott, de további körök is kialakíthatók.

#### 1. Börzsönyi nagykör

A túra kiindulópontja Szob vasútállomás. Innen kisvasúttal (opcionálisan gyalogosan) Nagyirtásig, de akár Kisirtáspusztáig haladunk, majd kerékpárral Nagybörzsönyig tekerünk. Nagybörzsönyből gyalogosan a kék jelzésen Kemencének vesszük az irányt, s kisvasúttal, vagy gyalogosan érkezünk a faluba. Kemencéből Ipolytölgyesig kerékpárral folytatjuk utunkat. Ipolytölgyesnél hajóra szállunk és Szobig az Ipolyon ereszkedünk le.

#### 2. Börzsönyi kiskör

A túra kiindulópontja Vác (opcionálisan Budapest), ahonnan egy könnyed kerékpártúrával jutunk el Kismarosig. Itt kisvasútra váltunk, amellyel egészen Királyrértig megyünk. (Királyrértén lehetőség van kisebb gyalogos túrákat tenni). Királyrértől Kisinóciig a zöld sáv jelzésen gyalogolunk tovább. Kisinócon kerékpárra váltunk és Kóspallag, valamint Toronyalja érintésével Nagymarosig tekerünk. Nagymarosnál vízre szállunk, s egészen Vácig evezünk.



47. Ábra A Börzsönyi triatlon élménycsomag

### Szolgáltatások

A két túraútvonal mentén számos szálláslehetőség áll rendelkezésre. (pl. Kisirtáspusztai hegyi menedékház, Toboz kulcsosház, Nagybörzsönyi Ifjúsági Tábor, számos vendégház, Kemencén a Szalamandra üdülőházak, vagy az Ifjúsági tábor; a kiskör mentén a Királyréti Üdülőház, a Kastélyhotel Turistaszálló, a Kisinóci Turistaház). Kerékpárkölcsonzók még nincsenek nagy számban jelen a térségben, illetve a közlekedési eszközök váltásánál a transzfer fejlesztendő.

A Dunakanyarban minden településen elérhető vízitúra-szolgáltató, s a szállások, vendéglátóhelyek széles választéka is kiépült. A szolgáltatók nem csupán eszközbérletet, hanem transzfert, igény esetén túravezetőt is biztosítanak. Az Ipolyon vízitúra-szolgáltató nem működik, egyedül Ipolytölgyes Önkormányzata rendelkezik minimális mennyiségű bérelhető flottával. (Az Ipolyon való túrázáshoz a Dunakanyarban jelen lévő kölcsönzők relevánsak)

### Megközelítés

A túrák kiinduló- és végpontja Szob, illetve Vác, amely vasúttal (kerékpárszállításra van lehetőség), személygépjárművel egyaránt megközelíthető.

#### Célcsoport, nehézség

A túrák a módváltások miatt inkább közepes nehézségűek. A nagykör kb. 5 napos, míg a kiskör inkább 3 napos kikapcsolódást nyújt (az edzettebbek rövidebb idő alatt is teljesíthetik)

#### Értékesítés, promóció

A csomag jelenleg nem létezik. Ajánlott promóciós megoldás: térségi turisztikai honlapok, szolgáltatók weboldala.

### I.15. Dunai panoráma

#### Élménycsomag bővebb leírása

Az élménycsomag a Dunakanyar főbb látnivalóit járja be, amelynek különlegessége, hogy a különböző jármódoknak köszönhetően mind a vízről, mind a szárazföldről feltáruló látkép hangsúlyosan megjelenik benne.

#### Vonzerők, egyediség

Az élménycsomag egyediségét elsősorban maga az útvonal, a látkép adja.

#### Útvonalak

- Kerekezés Vác és Nagymaros között (kb. 18 km):** A Váci vasútállomástól induló túra az EuroVelo6 nyomvonalán halad egészen a Nagymarosi vasútállomásig/kikötőig (A Visegrádból érkezőknek itt van lehetőségük a túrába bekapcsolódni).
- gyalogosan Nagymarosról Zebegénybe:**
  - Az Instatúrában már bemutatott „Orom-Öröm” nevű túraútvonalon haladva, érintve számos kilátópontot, a Remete-barlangot, valamint a Zebegényi Kós Károly-kilátót.
  - Nagymarosról a Köves-mező érintésével Zebegénybe a kék kereszt útvonalon haladva (kb. 5 km) számos, csodás panorámát nyújtó kilátópontot érintve
- Vízitúra Zebegényből** (részletesebb leírást a Vizes kalandok élménycsomag tartalmaz)
  - Zebegénynél, a révállomás után található szabadstrandnál vízre szállva egy könnyű túra keretében Nagymarosig evezhetünk, ahol a kikötésre a legjobb hely a szabadstrand, a belvárosnál. Ez a komp-kikötő alatt található, de figyelni kell, hogy a bójával elzárt területre tilos behajózni, a kijelölt strand miatt.
  - Nagymarosról tovább evezhetünk egészen Vácig. Az útvonal nem tartogat meglepetéseket, egyedül a DCC után felbukkanó kősarkantyúkra kell vigyázni.

#### Szolgáltatások

A Dunakanyarban minden településen elérhető vízitúra-szolgáltató, több helyütt kerékpárt is lehet bérelni, s a szállások, vendéglátóhelyek széles választéka is kiépült. A szolgáltatók nem csupán eszközbérlést, hanem transzfert, igény esetén túravezetőt is biztosítanak.

**Fejlesztési szükséglet:** több jármódot összefogó aktív turisztikai központok kialakítása, kölcsönzőrendszer / hálózat kialakítása;

#### Megközelítés

A túra kiindulópontja Vác, amely Budapestről vasúton elérhető (kerékpárszállításra van lehetőség). A Visegrádról érkezőknek Nagymaroson, a hajóállomáson van lehetőségük a túrába bekapcsolódni, s nekik optimálisan ez fogja jelenteni a túra végpontját is.

#### Célcsoport, nehézség

Az egyes szakaszok könnyen teljesíthetők, egy napos kikapcsolódást nyújtva a kihívást keresők számára.

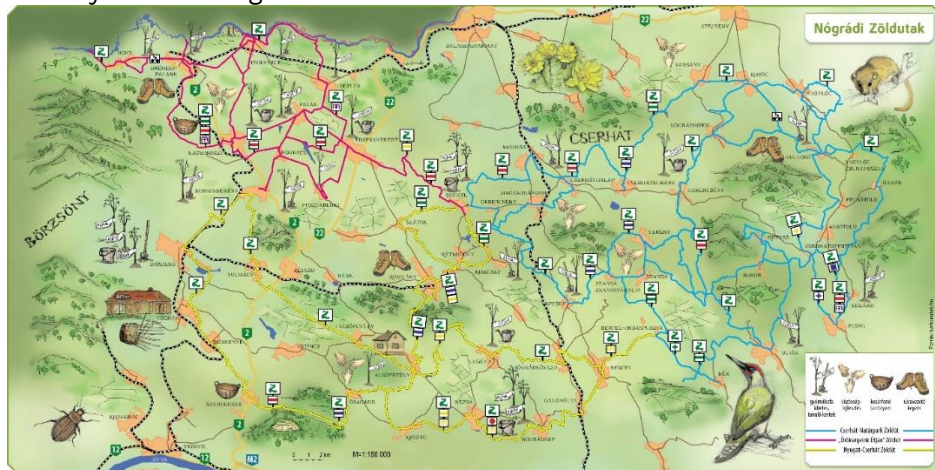
#### Értékesítés, promóció

A csomag nem létezik. Ajánlott promóciós megoldás: térségi turisztikai honlapok, szolgáltatók weboldala.

## I.16. Zöldutazás

### Élménycsomag bővebb leírása

Az élménycsomag a nyugat-nógrádi települések megismerését segíti. A túrák egy-két nap alatt, csillagtúra-szerűen teljesíthetők a szálláshelyekről, pl. a Bánki-tótól, s egyéb turisztikai élményekkel is kiegészíthető.



48. Ábra A Zöldutazás élménycsomag

### Vonzerők, egyediség

A túrák csodaszép nógrádi falvakat keresnek fel, vannak országosan is ismert látnivalók (Nógrád vára, Drégely vára, Csitári kápolna, Bánki-tó, Mikszáth-kúria), de még kevésbé ismertek is (pl. Prónay kilátó, Závod kilátóhely, Felsőpetényi bánya, Nőtincsi-, Diósjenői- és Tolmácsi-tó, kastélyok), azonban maga az út az élmény a hullámzó dombvidéken.

**Fejlesztési szükséglet:** bányászati-geológiai hagyományok interaktív, egyedi attrakcióként történő bemutatása (kibővítve a felsőpetényi vezetett túrákat), kisvasút kiépítése

### Útvonalak

A túrák alapvetően Z jelzésű útvonalakon, közúton, vagy nem jelzett erdei úton haladnak:

- 1. Örökségeink Útján Zöldút:** Drégelypalánk-Hont-Csitár-Drégelypalánk-Ipolyvece- Dejtár-Patak-Érsekvadkert-Pusztaberki-Horpács-Borsosberény-Horpács-Nagyoroszi-Drégelypalánk útvonalon halad – az útvonal a Börzsöny aktív turisztikai térség északi részén halad, egy része a térségen túli településeket is bevonja. Az út nagy része kis- és közepes nehézségű, de vannak nehezebb részek (pl. Ipolyvece-Dejtár között az Ipoly ártérben ill. Horpács és Drégelypalánk között Nagyoroszin keresztül). Teljesítése Drégelypalánk vagy Borsosberény vasútállomásról indulva vagy szakaszonként, csillagtúraszerűen a szálláshelyről javasolt.
- 2. Nyugat-Cserhát Zöldút:** Diósjenő-Borsosberény-Tolmács-Felsőpetény-Alsópetény-Ósagárd-Szendehegy-Berkenye-Nógrád-Diósjenő útvonalon teljesíthető. Teljesítése Diósjenő vagy Borsosberény vasútállomásról indulva javasolt. Az útvonal nagyobb részben alacsony forgalmú közutakon, kisebb részben mező- és erdőgazdasági utakon halad. Kitérőként Bánk is szóba jöhet.

**Fejlesztési szükséglet:** zöldutak felújítása, kitéblázása

### Megközelítés

A körök indulási és végpontjaként a vasútállomások javasolhatók, elsősorban Nógrád, Diósjenő, Borsosberény és Drégelypalánk vasútállomás. Az indulási pont megközelítése vasúton javasolt. Kiindulási pontként javasolható az autóval elérhető, más attrakciókat és szolgáltatásokat is nyújtó Bánki- és a Nőtincsi-tó.

**Fejlesztési szükséglet:** (csoportos) kerékpárszállítás közösségi közlekedésen történő megoldása, Rétságon kerékpárkölcsonzó kialakítása

### Célcsoport, nehézség

Az útvonalak nagy része kis- és közepes nehézségű.

### Értékesítés, promóció

A csomag elemei már léteznek, de nem ismertek, honlapokon szükséges promotálni.

## I.17. LovasBörzsöny

### Élménycsomag bővebb leírása

Az élménycsomag a térség belovaglását foglalja magában, mely különleges útvonalakat tartalmaz, akár folyómenti, akár dombos-nyerges területeken. Az élménycsomag jelenleg elsősorban a ma is működő szolgáltatókhoz kapcsolódik, az útvonalak kialakítása fejlesztés alatt áll. Középtávon nagyobb fejlesztések is megvalósíthatók, hiszen a térségben hosszú szakaszon tervezik az Eurohorse útvonal Ipoly-menti szakaszát.

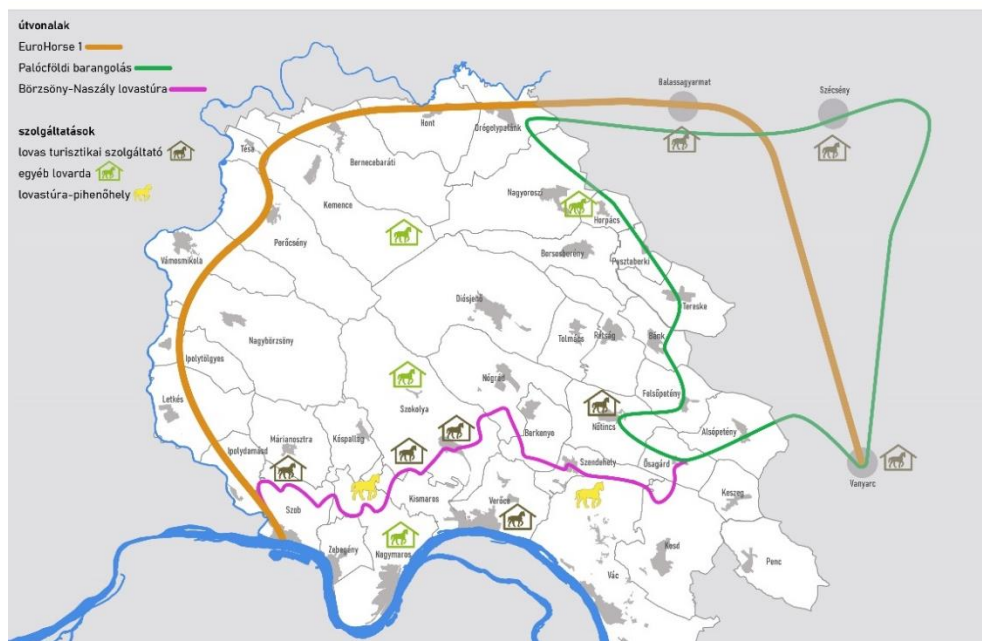
### Vonzerők, egyediség

A fő vonzerő a panoráma, a csendes, nyugalmas környezet. A lovastúrák nem elsősorban vonzerők felkereséséről szólnak, az út maga adja az élményt: vágózásra kiválóan alkalmas szakaszok is vannak. Ugyanakkor látványos az útvonal a Malomvölgyön és a Gyadai-réten keresztül, ill. a Szokolyai-medencében és Királyháza térségében.

### Útvonalak

Az élménycsomag alapvetően a következő útvonalakra épülhet:

1. **Szob-Szokolya-Ősagárd útvonal** 50 km-es lovastúra - a 2021-ban kiépülő lovas túra útvonalon Szobon és Szokolyán lovak pihenésére is alkalmas lovasturisztikai megállópont létesül (szobi Malomudvar, szokolyai Viski Lovasudvar). Csillagtúráként is használható, azaz oda-vissza Szob-Malomudvar - Törökmezői Turistaház, Törökmezői Turistaház - Szob-Malomudvar, illetve Szokolya (Viski Lovasudvar) - Törökmezői Turistaház, Törökmezői Turistaház - Szokolya (Viski Lovasudvar). A túra akár Vanyarcig is folytatható.
  2. **Eurohorse útvonal az Ipoly-mentén** - jelenleg a túraútvonal nincs kialakítva, később a Szobi révtől az Ipoly mentén Balassagyarmatig kínálhat akár 1-2 napos programot. Ennek a feltételeit azonban meg kell teremteni. Ez inkább csak középtávon jöhet létre, jelenleg lovas szolgáltatók sincsenek az útvonalon.
  3. **Királyházi körtúrák** - a Börzsöny belső területein, Királyházi indulási ponttal körtúrák a térség lovas turisztikai fejlesztési lehetőségeiben a legnagyobb potenciált jelenthetik.
  4. **Királyréti körtúrák** - Királyrét - Szokolya - Magyarkút - Nógrád - Királyrét és a Királyrét - Kóspallag - Törökmező - Szokolya - Királyrét útvonalon körtúrák is belovagolhatók.
- Palócföldi Barangolás** - a Nógrádi-medence keleti területeit érinti (Vanyarcról Tolmács - Horpács - Ősagárd érintésével Vanyarcra).



49. Ábra A Lovas Börzsöny élménycsomag

**A fejlesztendő szakaszok:** jelzett lovasútvonalak fejlesztése pl. az Eurohorse útvonalhoz kapcsolódóan, fedett vagy fedetlen lóikötők kialakítása is szükséges lehet.

### Szolgáltatások



Jelenleg kevés a lovas turisztikai szolgáltató, összekapcsolásuk is szükséges. Egyes lovastanyák/lovasudvarok turisztikai szolgáltatóvá válása szükséges, hogy valódi útvonalakban lehessen gondolkodni.

**Fejlesztési feladat:** lovasbarát szálláshelyek minősítése, szolgáltatók bevonása, túravezetés szervezése, túravezetők képzése, lovastúrázáshoz szükséges alapvető eszközök beszerzése, szokolyai központ fejlesztése (szolgáltatások, útvonalak)

### Megközelítés

Kiindulási pontként Szob, Szokolya ill. Királyháza javasolt.

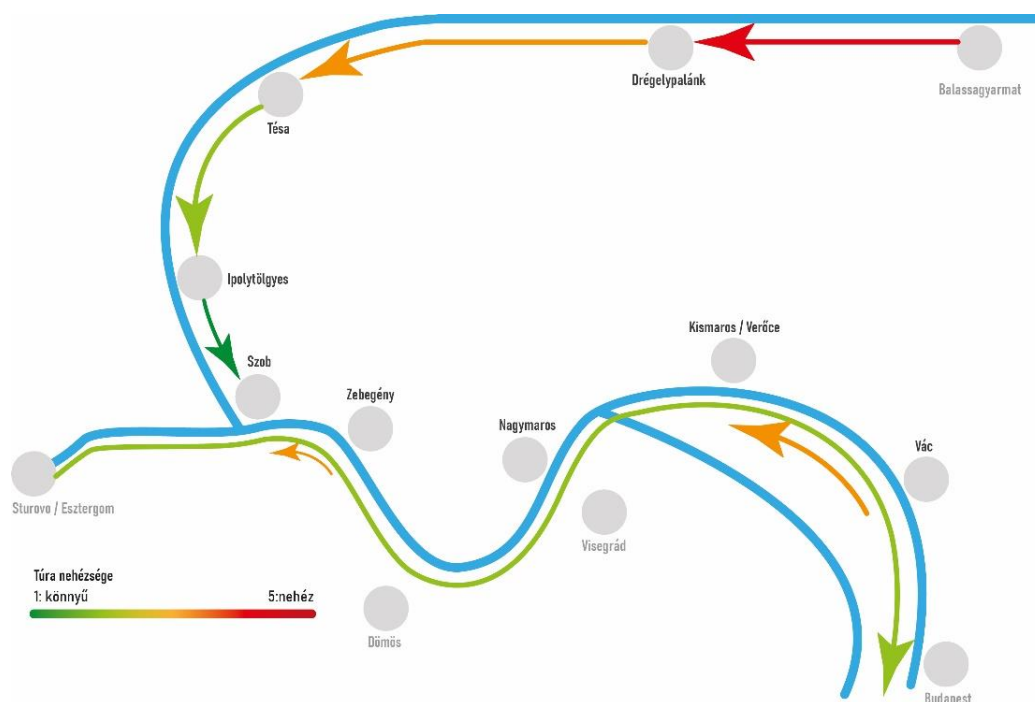
### Célcsoport, nehézség

A Szob-Szokolya útvonal tapasztalt lovastúravezetővel kezdő tereplovasoknak is ajánlható, Királyrétről gyakorlott lovasoknak ajánlott a Királyrét – Szokolya – Magyarkút – Nógrád – Királyrét és a Királyrét – Kóspallag – Törökmező – Szokolya – Királyrét útvonal.

## I.18. Vizes kalandok

### Élménycsomag bővebb leírása

Az élménycsomag az Ipoly (Drégelypalánk – Szob közötti szakasz) és a Duna (Szob-Vác között a folyó bal partjának) víziturisztikai felfedezését fűzi csokorba. A túrák fél-egy nap alatt teljesíthetők, de kombinálva akár több napos csomaggá is fejleszthetők.



50. Ábra A Vizes kalandok élménycsomag

### Vonzerők, egyediség

Az **Ipoly** víziturás szempontból kevésbé látogatott folyó, felső szakaszán keskeny, gyors folyású sekély vízű, rendkívül kanyargós, kifejezetten technikás evezést igényel. Lejjebb a duzzasztógáták közelében már lassú és szétterülő, békés folyócskává szelídül. Tájképe gyönyörű, a keskeny folyón evezve gyönyörködhetünk gazdag állat- és növényvilágában. A szlovák oldalon a Jégmadár Látogatói Központ (Ipolyság), valamint az ipolyszalkai Tájház jeleneti a legfőbb vonzerőt.

A **Duna** Esztergomtól a Dunakanyaron át Budapest déli határáig tartó szakaszt nevezhetjük középső szakasznak. A Dunakanyarban rengeteg hétvégi túrázó evez, a főváros közelsége

miatt nagyon népszerű ez az attrakció. A Duna-menti települések önmagukban is népszerűek, a szabadstrandok, szolgáltatások nagy számban vonzzák a turistákat.

### Útvonalak

Az élménycsomag az Ipoly és a Duna víziturisztikai felfedezését fűzi csokorba.

Az **Ipoly** a térségben 3 jellegzetes túraszakaszra bontható:

- Drégelypalánk / Ipolyhídvég – Tésa (73 fkm – 35 fkm): Az Ipoly ezen a szakaszon döntően a szlovák oldalon kanyarog. Az éles kanyarok, kövezések, bedólt fák, valamint torlaszok, zúgóok, duzzasztók miatt hajózhatóság szempontjából közepes-középnéhez kategóriába sorolható. Technikás jellegéből és a sok-sok átemelésből adódóan gyakorlott, sokat bíró túrázók számára ajánlott.
- Tésa – Ipolytölgyes (35 fkm – 17 fkm): A folyó ezen a szakaszon az országhatáron halad. A felső szakaszhoz képest az Ipoly itt már lassú és szétterülő, békés folyócskává szelídül, de az itt található két duzzasztó miatt hajózhatóság szempontjából inkább könnyű-közepes kategóriába tartozik.
- Ipolytölgyes – Szob (17 fkm – 0 fkm): Ipolydamásd előtt az Ipoly a Börzsöny és a szlovákiai Burda-hegység között tör utat magának, itt mindkét oldalról (magyar szemmel) magas hegyek övezik, az országban egyedülálló vízitúra élményt jelent itt áttevni. A Dunára történő rávezetés igényel némi extra figyelmet, nem ajánlatos megközelíteni a sodorvonalat, inkább a part mentén haladni lefelé.

A **Duna** ezen szakasza egy Esztergom – Budapest nagyobb túra részét képezi, de önállóan, Szob-Esztergom között is egy nap alatt teljesíthető.

- Szob – Vác (1707 fkm – 1678 fkm): Szobról elindulni / Szobon kikötni a komp alatt (után) érdemes, ám figyelni kell a kompjárat indulására és a partot védő kövekre, amelyek könnyen kárt tehetnek a sérülékenyebb hajókban. Zebegénynél a legjobb kikötési pont a révállomás után található szabadstrand, ahonnan a csónakkölcsönző (DEPO-Z) és a vendéglátóipari egységek s könnyen elérhetők. Nagymarosnál a kikötésre a legjobb hely a szabadstrand, a belvárosnál. Ez a kompikötő alatt található, de figyelni kell, hogy a bójával elzárt területre tilos behajózni, a kijelölt strand miatt. A part jó, kényelmes és biztonságos, innen gyakorlatilag bármi elérhető pár perces sétával. Ugyan nem tartozik a tervezési területhez, de említést érdemel a Szentendrei-sziget-spicc, amely a Dunakanyar-vízitúrák zarándokhelye. A vízről érkezők számára a kikötés szinte bárhol kényelmesen és biztonságosan megoldható. A túra következő állomása Kismaros, ahol kikötőhely bőven akad, ám a partot valamilyen nagy zúzott vasúti kövekkel erősítették meg, ezért érdemes a kenekölcsönzőnél található beton sólya pályát használni. Verőcén nagyon jó kikötőhelyek találhatók, de érdemes a déli, azaz Vác felőli oldalán kikötni, ahol a part jó és biztonságos, homokos, apró köves. Verőcétől Vácig egyszerű, ám különleges vízitúra útvonal vezet. A Camelot étterem után található a környék egyetlen valódi bal parti szigete, a Kompkötő-sziget (1 684 fkm), amelynek bal parti mellékága hosszú évek óta egy keresztgáttal volt elvágvva, így gyakorlatilag két öblöt alkotott. 2018-ban a keresztgátat átvágva ismét utat engedtek a Duna vízének azon az ágon, és ez egyben egy nagyon szép és hangulatos vízi úttal ajándékozta meg a vízitúrázókat. A sziget déli végén visszatérve a fő mederbe, rögtön magunk előtt láthatjuk azt a kotróhajót, amely az itteni mederrendezési munkálatokat végzi. A kotróhajó után a DDC (Duna-Dráva Cement Művek) rakodókikötője tűnik fel, a másik oldalon pedig megkezdődik az a hármas kősarkantyú sorozat, ami a Duna vizét a bal partra, Vác felé tereli. Normál vízállásnál ez olyan áramlást okoz a bal parton, amelyen hegymenetben (felfelé) evezni komoly kihívás lehet, főleg kezdő túrázók számára. A kőgátak miatt a hajózó út itt kifejezetten szűk. Vácra a megújult csónakháznál érdemes kikötni és a túrát befejezni.

**Fejlesztési szükséglet:** Zebegényi felújítás: A népszerű strandon és megállóhelyen a sólyapálya felújítása, pihenő és megállóhely létrehozása; biztonsági problémák felmérése és elhárítása (motorcsónak, jet-ski, jacht); az Ipolyon kikötőhelyek, sólyák létesítése, az Ipolyon attrakciók létesítése (pl. kötélpálya, kiszállásmentes pihenő-hűsítő helyek)

### Szolgáltatások

Szolgáltatások tekintetében az Ipoly és a Duna igencsak eltér egymástól.

Az **Ipolyon** vízitúra-szolgáltató nem működik, egyedül Ipolytölgyes Önkormányzata rendelkezik minimális mennyiségű bérelhető flottával. A magyar oldalon a part mentén igen kevés a kemping, táborhely. A szlovák oldalon a Jégmadár Látogatói Központ (Ipolyság) emelendő ki.

A **Dunakanyarban** minden településen elérhető vízitúra-szolgáltató, s a szállások, vendéglátóhelyek széles választéka is kiépült. A szolgáltatók nem csupán eszközbérletet, hanem transzfert, igény esetén túravezetőt is biztosítanak.

### Megközelítés

Saját hajóval érkezők számára kizárólag a személygépjármű jöhet számításba. Az Ipoly térségében a part mentén nincs kiépített parkoló, így megállni, a hajókat vízre tenni part melletti zöldterületen lehet. A Dunakanyarban minden településen rendelkezésre áll parkolóhely.

Hajóbérlés- és transzfer esetén az Ipoly-menti települések közösségi közlekedéssel nehézkesen, Volánbusz-járatokkal érhetőek el (kivételt képez Drégelypalánk, amely a 75-ös számú Vác–Nógrád–Diósjenő–Drégelypalánk vasútvonalon megközelíthető), így a közösségi közlekedés nem jelent valós alternatívát a személygépjárművel szemben. A Dunakanyar települései vonattal könnyen megközelíthetők.

#### Célcsoport, nehézség

A vízitúrák alapvetően könnyű-közepes nehézségűek, de az Ipoly felső és középső szakaszát a terepviszonyok miatt gyakorlott túrázóknak ajánljuk. A Dunán a nagy hajóforgalom jelenthet nehézséget.

#### Értékesítés, promóció

A vízitúrák mindegyike létezik, de az Ipoly promóciója messze elmarad a Dunához képest. A túrákat a szolgáltatók kölcsönzők honlapjai ma is promotálják, de ezek mellett a térségi TDM honlapján, térségi és települési weboldalakon (pl. <https://www.ipelrowing.eu/>) evezős oldalakon (pl. <http://www.magyar-vizitúra.hu/>, [evezzevelem.hu](http://evezzevelem.hu), stb.), országos programajánló oldalakon (pl. <https://www.airbnb.hu/host/experiences>) is érdemes meghirdetni.

## II. MELLÉKLET – AKCIÓTERÜLETEK, PROJEKTJAVASLATOK

A mellékletben szereplő projektek 2020-ban, a stratégia készítése során kerültek összegyűjtésre a térségi partnerektől és az akkor aktuális állapotokat, fejlesztési ötleteket tükrözik. A stratégia 2023-as aktualizálása során a projekteket tartalmazó munkarész nem került átdolgozásra. Ugyanakkor az információvesztés elkerülése érdekében fontosnak tartjuk, hogy a stratégia mellékleteként, strukturáltan megjelenjenek ezek a javaslatok, hisz a későbbiekben jó kiindulási alapot adhatnak a stratégia céljainak megvalósításához, megfelelő források rendelkezésre állása esetén.

A stratégia elsődleges feladata a térség vonzerejének növeléséhez szükséges fejlesztési irányok meghatározása és a beavatkozási területek azonosítása, az ehhez kapcsolódó projektgenerálás már a megvalósítás része. Ennek megfelelően a javasolt projektlista nem végleges, a későbbiekben jelentkező projektek, fejlesztési igények ugyanakkora relevanciával bírnak, mint a stratégia mellékletében jelenleg szereplők, amennyiben illeszkednek a stratégia céljaihoz és intézkedéseire.

A felvázolt projektek megvalósítása hazai és Európai Uniós források felhasználásával történhet és sok esetben túlmutat az Európai Unió 2021-2027 közötti pénzügyi támogatási ciklusán, ezért a korábbi 2020-as ütemezés és költségbecslés nem került feltüntetésre. Megvalósítás esetén ezek újragondolására is szükség van.

A projektek jellegük szerint két fő csoportba oszthatók attól függően, hogy azok pontszerűen, egy területileg jól körülhatárolható helyszínen valósulnak meg, avagy térségi jelentőségű hálózatok kialakítását eredményezik. A pontszerű projektek esetében az **aktív turisztikai kapcsolódás**, a **projekt előkészítettsége**, a **megvalósítás tervezett ideje**, a **projekt volumene**, az **aktív turisztikai hasznosság és a fenntarthatóság** alapján történt meg a projektek csoportosítása, validálása.

Azonosításra kerültek belépési pontok, turisztikai csomópontok is, melyeket külön kiemelten kell fejleszteni. **Kiemelt projektek** azok lettek, amelyek közvetlenül segítik a térségi aktív turizmust, vagy valamely belépési pont fejlesztését, nagy aktív turisztikai hasznossággal bírnak, jellemzően rövid-közép távon megvalósíthatók, a tervezés, projektelőkészítés már valamilyen mértékig megkezdődött, és környezeti, gazdasági fenntarthatóságuk az üzemeltetés során is biztosítottak tűnik. A következőkben a belépési pontoktól indulva kerülnek bemutatásra a projektjavaslatok. A kiemelt projekteket és a hálózatos projekteket külön pontban tárgyaljuk.

## I.1 Belépési pontok, turisztikai csomópontok fejlesztése

A kiemelt és hálózatos projektek bemutatása előtt a stratégia részeként nagy hangsúlyt kell helyezni a belépési pontok, turisztikai csomópontok fejlesztésére. E csomópontokban a fejlesztések között mindenhol kiemelt hangsúlyt kapnak a közlekedésfejlesztések, ugyanakkor fontos, hogy ezeken túl az attrakciók, szolgáltatások fejlődése is megvalósuljon, hozzájárulva az itt töltött idő meghosszabbítására és tartalmasabbá tételére, ill. az innen való környezetbarát módon történő tovább túrázásra.

### I.1.1 Vác-Központ

BELÉPÉSI PONT, CSOMÓPONT NEVE		VÁC-KÖZPONT
<b>CÉL</b>	Vác ma is a térség egyik legjelentősebb turisztikai célterülete, de aktív turisztikai jelentősége a meglévő adottságai ellenére egyelőre kihasználatlan. Vác központi területei egyrészt kiindulópontként, átszállóhelyként szolgálnak a Börzsöny-Dunakanyar, a Naszály és a Nógrádi-medence irányába, másrészt Vác maga is egyre szélesebb körű aktív turisztikai kínálattal jelentkezik, különösen a Dunaparti térségben, amelyek további fejlesztése, megközelíthetőségének javítása kiemelt cél.	
<b>BEAVATKOZÁSOK</b>		
<b>1. Közlekedésfejlesztés</b>		
<b>Rövid leírás</b>	<p><b>Intermodalitás fejlesztése, parkolófejlesztések</b> A vasútállomás két oldalán 353 férőhelyes P+R parkoló, valamint 70 kerékpár tárolására alkalmas B+R kerékpártároló áll rendelkezésre. Amennyiben a Dunakanyarba érkezők egyre nagyobb hányada átterelhető a közösségi közlekedésre, közép- és hosszú távon vizsgálendő a parkolatszám növelésének lehetősége (Reménység pálya új székházánál). Vác Dunaparti térségében, a vár tövében rendelkezésre álló parkoló fejlesztése is szükséges, a buszparkolás megteremtésével, vizesblokk létrehozásával. A településre érkezők innen nemcsak a város látnivalóit, hanem az aktív turisztikai vonzerőket (Ártéri tanösvény, Dunapart korzó, bringapark, kerékpáros útvonalak, vízi turisztikai megállóhely és csónakház, Hétkápolna és a zarándokút-vonalak) is könnyen elérhetik.</p> <p><b>Közösségi közlekedés színvonalának javítása</b> Vác, mint a Börzsöny irányába induló közösségi közlekedési járatok indítási pontja is fontos. Elsősorban a szolgáltatási színvonal, az átszállási kapcsolatok fejlesztése, a menetrendek összehangolása terén. A Vác-Drégelypalánk vasútvonal szolgáltatási színvonalának fejlesztéséhez hozzátartozik a kerékpárszállítási feltételek javítása is.</p> <p><b>Vízi közlekedési lehetőségek fejlesztése</b> Vác hajóállomása a térség fontos belépési pontja lehet, hiszen a Dunakanyar attrakív elérését segítheti. E célokat a Budapest – Vác (-Szob) hajójáratok, és a Vác-Szob szakaszon vízitaxik üzembe állítása segítheti.</p>	
<b>Projektelemelek</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Buszparkoló a Dunaparton</li> <li>• Kikötőfejlesztés</li> </ul>		
<b>2. Aktív turizmushoz kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése a Duna-parton</b>		
<b>Rövid leírás</b>	<p>A váci Dunaparton egyre szélesebb szabadidős kínálat alakul ki, amely további fejlesztésekkel bővíthető. A vízi turizmus fejlesztésében a megépült csónakház fontos szerepet játszhat, javasolt lenne kerékpárkölcsonzó rendszerrel integrálni, s több túratípusos központtá fejleszteni.</p> <p>A Váci Liget rehabilitációja során a Fő utca – Fő tér Program részeként a váci Duna-part elhanyagolt területeinek rendezésével, a sétányok</p>	

	<p>rekonstrukciójával e részen is kialakítható a Duna korzó és kerékpárút, valamint a Duna-parti sétaút, illetve ökojátszótér.</p> <p>A Duna-part egyik kiemelt attrakciója az Ártéri tanösvény, amelynek mielőbbi felújítása szükséges. További attrakciófejlesztések közül kiemelhető az EuroVelo melletti bringapark (pumpapálya) létesítése. A Hétkápolna révén a térség kiemelt zarándokcélpont, zarándokturisztikai fejlesztésekre is alkalmas.</p>
<p><b>Projektelemelek</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Bringapark (pumpapálya)</li> <li>• Kerékpárkölcsonzó rendszer kiépítése</li> <li>• Több túratípusos központ fejlesztése</li> <li>• Ártéri tanösvény felújítása</li> <li>• Váci Liget rehabilitációja</li> </ul>	
<p><b>3. Kapcsolódó attrakciófejlesztés</b></p>	
<b>Rövid leírás</b>	<p>Vác, mint a térség legfontosabb idegenforgalmi központja, több olyan turisztikai látnivalóval rendelkezik, melyek további fejlesztésével a turisztikai potenciál növelhető, s az aktív turisták számára is attrakciót ill. szolgáltatásokat biztosít.</p>
<p><b>Projektelemelek</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Középkori pincerendszer turisztikai célú kialakítása</li> <li>• Vác barokk belváros felújítása</li> </ul>	

### ***1.1.2 Vác-Észak: a Dunakanyar kapuja***

BELÉPÉSI PONT, CSOMÓPONT NEVE		VÁC-ÉSZAK
<b>CÉL</b>	<p>Vác és Verőce között lehet kialakítani a „Dunakanyar kapuját”, amely a térség egyik legfontosabb belépési pontjává fejleszthető. Ehhez az M2-12. sz. főút csomópontjának téréségében nagyléptékű parkolófejlesztés és kapcsolódó szolgáltatásfejlesztés szükséges. A beruházás lehetőséget adna arra, hogy a 12. sz. főút járművekkel való terhelése csökkenthető legyen, különösen a turisztikai időszakokban.</p>	
<b>BEAVATKOZÁSOK</b>		
<b>1. Közlekedésfejlesztés</b>		
<b>Rövid leírás</b>	<p>A körforgalom térségében, akár barnamezős területek felhasználásával nagykapacitású rendezett parkoló kialakítása, amely a Börzsöny-Dunakanyar térégébe érkezőket megállásra készíti, s innen vagy közösségi közlekedéssel, vagy aktív módon (kerékpárral, vízi eszközökkel, gyalog) folytatják útjukat. A parkolónál szolgáltatások (vizesblokk, kerékpárbérlési, kenubérlési lehetőség stb.) is létrejön. Amennyiben lehetőség nyílik rá, hosszabb távon vasúti megállóhely is kapcsolódhat hozzá.</p>	
<p><b>Projektelemelek</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Parkolófejlesztés</li> </ul>		
<b>2. Aktív turizmushoz kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése</b>		
<b>Rövid leírás</b>	<p>A Duna-parthoz kapcsolódóan a vízi közlekedés és a vízi túrázás feltételrendszerének javítása valósulhat meg, vízitúramegállóhely és turistahajó-kikötő építése a Buki-öbölnél.</p>	
<p><b>Projekt neve</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Vízitúramegállóhely fejlesztése</li> </ul>		

<ul style="list-style-type: none"> <li>• Turistahajó-kikötőfejlesztés</li> </ul>	
<b>3. Aktív turizmushoz kapcsolódó szolgáltatás fejlesztése</b>	
<b>Rövid leírás</b>	A dunai kis szigetek a vízi turizmus számára vonzó lehetőséget nyújtanak helyben, de a vízieszközbérlést térségi szinten kell megoldani (legalább Nagymaros-Vác térségében). Kerékpárral az EuroVelon és a Naszály felé is lehet kapcsolódni. A fejlesztés ütemezését a parkolófejlesztéshez kell kapcsolni.
<b>Projekt neve</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kerékpár- és vízieszköz kölcsönzés kialakítása</li> </ul>	

### 1.1.3 Verőce-Kismaros

BELÉPÉSI PONT, CSOMÓPONT NEVE		VERŐCE-KISMAROS
<b>CÉL</b>	Verőce és Kismaros a térség kapuja, amely az átmenő forgalom révén a legnagyobb közlekedési és környezeti terhelést „szenvedi el”. Ennek kezelése, oldása elsőrendű feladat, amellet, hogy mind a Dunakanyar, mind a Börzsöny irányába az infrastrukturális és szolgáltatási kínálat javuljon.	
<b>BEAVATKOZÁSOK</b>		
<b>1. Közlekedés- és parkolásfejlesztés</b>		
<b>Rövid leírás</b>	Verőce és Kismaros élhetőségének javításához feltétlenül szükséges a parkolási helyzet javítása, amelynek széleskörű eszközeit használni kell (parkolók kialakítása, forgalomszabályozás, fizetős rendszer kialakítása, behajtási zónarendszer). A királyréti kisvasút egykori nyomvonalon történő déli meghosszabbítása vizsgálendő, amely a parkolókialakítás révén az autóból történő átszállást segítheti. Megfontolandó a Kismaros-Kisoroszi rév újraindítása, ill. ennek vizsgálata. A fejlesztések lehetővé tehetik a hajóközlekedés fejlesztését is (hop on – hop off, vízitaxi).	
<b>Projekt neve</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Parkolófejlesztés</li> <li>• Parkolási rendszer kialakítása (térségi szinten)</li> <li>• Kisvasút meghosszabbítása a Duna-partig</li> <li>• Kismaros-Kisoroszi rév újraindítása</li> </ul>		
<b>2. Kerékpáros infrastruktúra fejlesztése</b>		
<b>Rövid leírás</b>	Verőce az EuroVelo 6 belépési pontjaként alkalmas arra, hogy a térségben kiemelt szerepet töltsön be a kerékpáros turizmusban. Alkalmas hely arra, hogy a Dunakanyarba érkezők bérelhető kerékpárhoz, szervizszolgáltatáshoz jussanak és csoportos szervezett túrákon vehessenek részt. Erre a Verőcei önkormányzat egy kerékpáros centrumot kíván létesíteni. A kerékpárkölcsönzés térségi szintű fejlesztésében Verőce és Kismaros kiemelkedő szerepet kap, kapcsolódva a vasútállomásokon és vízi megállóhelyeken jelentkező igényekhez.  Fontos továbbá, hogy az EuroVelo 6-ról északi irányban jó minőségű kerékpárúton el lehessen jutni a Börzsöny (Szokolya-Királyrét) felé. Ennek a kerékpárútnak a mielőbbi megépítése az egyik legfontosabb aktív turisztikai projekt a térségben. Ugyancsak fontos, hogy a királyréti kisvasúton a kerékpárszállítás feltételei javuljanak akár nagyobb igények egyidejű kiszolgálására is rugalmasan tudjanak reagálni.  Mindemellet, ezek megvalósíthatóságának vizsgálata és kialakítása rövid távon lehetséges.	
<b>Projekt neve</b>		

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Dunakanyar Kerékpáros Centrum kialakítása</li> <li>• Verőce – Kismaros – Szokolya – Királyrét kerékpárút építése</li> <li>• Single trail pálya kialakítása (Verőce-Magyarkút-Szendehegy)</li> <li>• Dirt pálya kialakítása (Csattogó-völgy, Kismaros)</li> <li>• kerékpárkölcsonzó rendszer kiépítése (térégi szinten)</li> <li>• kerékpárszállítás feltételeinek javítása a kisvasúton</li> </ul>
<b>3. Gyalogos infrastruktúrafejlesztés</b>	
<b>Rövid leírás</b>	<p>A két településen a Dunapart a legértékesebb látnivaló, az ehhez kapcsolódó fejlesztések között kiemelendő a Dunaparti sétány kialakítása az Ybl Miklós támfal alatt.</p> <p>Mindemellett a térség a természetjáró és zarándokturizmusban is növelheti szerepét, ehhez javasolt az útvonalak, pihenőhelyek fejlesztése, kitáblázása.</p> <p>Mindemellett a térség alkalmas (terep)futókörök kialakítására is.</p>
<b>Projekt neve</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ybl sétány (1500m)</li> <li>• (terep)futókörök kialakítása</li> </ul>
<b>4. Vízi turizmus fejlesztése</b>	
<b>Rövid leírás</b>	<p>A vízi turisztikai fejlesztések között a kismarosi vízi megállóhely fejlesztése kiemelkedő, amely az EuroVelo 6 kerékpárút mentén a kerékpárosok számára is megállóhelyet, akár módváltást is biztosíthat. A Duna-parton kajak-kenu kikötésre alkalmas stég, közműhálózat kiépítése, konténeres kiszolgáló létesítmények létrehozása biztosíthatja a meglévő partszakasz és terület környezeti szépségének megóvását is.</p> <p>Ugyanakkor fontos feladat a Dunai lejárók használatának szabályozása, amelynek keretében megtörténhet a gépkocsival igénybe vehető lejáró kijelölése, műszaki felülvizsgálata, a lejárók lezárása is.</p>
<b>Projekt neve</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kombinált kerékpáros és vízi pihenőhely, park és kiszolgáltató létesítmények fejlesztése, stég kialakításával</li> </ul>
<b>5. Lovas turizmus fejlesztése</b>	
<b>Rövid leírás</b>	<p>Lovasszolgáltatói és útvonalai révén Verőce erőteljesebben bekapcsolható a térségi lovasturisztikai fejlesztésekbe. Ehhez a szolgáltatások és a marketing fejlesztése mellett a Verőce-Szokolya lovasturisztikai útvonal fejlesztése is szükséges.</p>
<b>Projekt neve</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Lovasturisztikai útvonal fejlesztése</li> <li>• Lovasturisztikai szolgáltatások fejlesztése</li> </ul>
<b>6. Attrakciófejlesztés</b>	
<b>Rövid leírás</b>	<p>Az aktív turisták vonzására néhány olyan objektum kialakítása, felújítása is lehetőséget teremt, amely a gyalogos és kerékpáros turistaútvonalak mentén kisléptékű fejlesztésekkel biztosítható (kilátó, játszótér, vízi színpad)</p>
<b>Projekt neve</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kilátófejlesztés Kismaros-Börzsönyligeten</li> <li>• Limes – Római kori játszótér bővítése</li> <li>• Vízi színpad felújítása</li> </ul>
<b>7. Aktív turisztikai szálláshelyfejlesztés</b>	



<b>Rövid leírás</b>	Az aktív turizmus szempontjából kiemelkedő jelentőségű a Csattogó-völgy erdei iskola és üdülőházak fejlesztése, mely vándortáboroknak is helyet ad.
<b>Projekt neve</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Csattogó-völgyi erdei iskola és üdülőházak fejlesztése</li> </ul>

### 1.1.4 Nagymaros

BELÉPÉSI PONT, CSOMÓPONT NEVE		NAGYMAROS
<b>CÉL</b>	Nagymaros a Dunakanyar balpartjának fővárosa, legjelentősebb központja, vasúti és hajóközlekedése révén is csomópont. Cél a visegrádi turizmushoz való kapcsolódás erősítése elsősorban aktív turisztikai kínálattal, egynapos túrákra. Cél, hogy a Nagymarosra érkezők innen gyalog, kerékpárral, e-bike-kal vagy korszerű közösségi közlekedési eszközökkel tudjanak eljutni a Börzsöny belső területei felé úgy, hogy minél kevesebben akarjanak autóval érkezni a településre, fokozva ezzel a turisztikai szezonban élesedő parkolási nehézségeket.	
BEAVATKOZÁSOK		
1. Közlekedésfejlesztés		
<b>Rövid leírás</b>	<p>Nagymaros mind hajóval, mind vasúton népszerű célpont Budapest ill. Visegrád felől. Ugyanakkor a megérkező turisták nincsenek továbbvezetve a belső területek felé, ennek megteremtése szükséges. Ehhez a térségi turisztikai e-buszhálózat kialakítása javasolt, mely Törökmező-Kóspallag irányába vinné a turistákat az állomásról.</p> <p>A településen a parkolás rendezése szabályozással, kisebb infrastruktúrafejlesztéssel javítandó.</p> <p>A turisztikai hajóforgalom népszerűsége révén a vízi közlekedésben további fejlesztések tervezhetők (Dunakanyar hajójárat, hop on – hop off járatok fejlesztése). Fontos lenne a dömösi rév újranyitása, ill. ehhez kapcsolódóan a 2020-ban megszüntetett vasúti megálló újraüzemeltetése. Mindezeket a dömösi DINPI látogatóközpont-fejlesztéséhez kapcsolva javasolt újraindítani.</p>	
<b>Projekt neve</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Budapest-Dunakanyar hajójáratok újraindítása</li> <li>Dömösi rév újraindítása</li> <li>Dömösi rév vasúti megálló újraüzemeltetése</li> </ul>	
2. Kerékpáros infrastruktúrafejlesztés		
<b>Rövid leírás</b>	<p>Nagymaros a kerékpáros turizmus egyik kiemelt belépési pontja, de az infrastruktúra további fejlesztése szükséges, egyrészt a kerékpárforgalmi létesítmények fejlesztése, másrészt a szolgáltatások bővítése.</p> <p>Az EuroVelo6 kerékpárút és Köves-tető között a meglévő földút zúzottkővel történő stabilizálása szükséges (ill. a meglévő burkolt úthoz való csatlakozás előtt 50 m hosszban szilárd burkolat kialakítása). Ezzel a börzsönyi kapcsolat kialakítható. Az EuroVelo6 kerékpárút burkolatfejlesztése folyamatos feladatként jelentkezik.</p> <p>Mindemellett kerékpáros attrakciófejlesztés is tervezett Nagymaros déli részén, az EuroVelo6 mellett egy erdei kerékpáros ösvény</p>	
<b>Projekt neve</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Bringapark (erdei kerékpáros ösvény)</li> <li>EuroVelo6 kerékpárút és Köves-tető közötti földút stabilizálása</li> </ul>	

3. Gyalogos útvonalak fejlesztése	
<b>Rövid leírás</b>	Nagymaros a gyalogos turistáknak számos, csodaszép panorámát nyújtó gyalogos útvonalat kínál, de ezen útvonalak egy része nehezen járható, ezek fejlesztése szükséges. Mindemellett új rekreációs útvonal (kardiotanösvény) kialakítása is tervezett.
<b>Projekt neve</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Remete-barlang környezetében a gyalogos útvonal biztonságosabbá tétele, ösvényprofilozás, kitáblázás</li> <li>• Kardiotanösvény kialakítása</li> </ul>	
4. Attrakció- és szolgáltatásfejlesztés	
<b>Rövid leírás</b>	Az aktív turizmus fejlesztése kapcsán elsősorban az eszközbérlés és a tájékoztatás fejlesztése emelhető ki, de fontosak a kisléptékű attrakciófejlesztések is. Ezek között kiemelendő a vízimalom fejlesztése. A múzeum vonzóbb és kedveltebb lenne, ha a malomkerék mozgatható lenne, ehhez a patakot át kellene irányítani a malomhoz.
<b>Projekt neve</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Vízimalom fejlesztése</li> <li>• aktív turisztikai infópont</li> <li>• több túratípusos kölcsönzőrendszer (kerékpár- és vízi eszközbérlés) fejlesztése</li> <li>• termálstrand létesítésének előzetes vizsgálata</li> </ul>	
5. Szálláshelyfejlesztés	
<b>Rövid leírás</b>	Nagymaros szálláshelykínálata fejlesztendő, mind az aktív turisztikai szegmensben, mind a magasabb kategóriákban. A Kittenberger Kálmán Emlékház látogató-és oktatóközpont fejlesztése nemcsak szálláshely, hanem attrakciófejlesztés is. A Bős-Nagymarosi kísértetszálloda szállodaként történő hasznosítása is fontos lenne.
<b>Projekt neve</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kittenberger Kálmán Emlékház fejlesztése</li> <li>• Bős-Nagymarosi kísértetszálloda hasznosítása szállodaként</li> </ul>	

### 1.1.5 Törökmező

BELÉPÉSI PONT, CSOMÓPONT NEVE		TÖRÖKMEZŐ
<b>CÉL</b>	Törökmező a Dunakanyar egyik legjelentősebb aktív turisztikai csomópontja. Cél, hogy a Törökmező önmagában is, ill. az innen induló túrák révén is minél magasabb minőségben betöltse ezt a szerepét, s ide az emberek ne csak autóval, hanem gyalog, kerékpárral, e-bike-kal, lovon vagy korszerű közösségi közlekedési eszközökkel tudjanak eljutni, s aztán folytassák útjukat a Börzsöny belső területei felé.	
BEAVATKOZÁSOK		
1. Közlekedésfejlesztés		
<b>Rövid leírás</b>	Törökmező egy létrejövő térségi turisztikai e-buszhálózat fontos megállóhelye, a Nagymarosra érkezők számára egy könnyen elérhető attraktív központ. Ugyanakkor nemcsak Nagymaros-Törökmező-Kóspallag vonalon lehet előremutató egy ilyen fejlesztés, hanem akár Törökmező és Köves-mező közötti gumikerekű kisvasút fejlesztés is felmerülhet későbbi ütemben.  Parkolásfejlesztés is szükséges, amennyiben fizetős parkoló kerül kialakításra, az ahhoz kapcsolódó eszközök, berendezések is szükségesek.	

<b>Projekt neve</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Turisztikai e-buszhálózat fejlesztése (Nagymaros-Törökmező-Kóspallag-Nagyirtás)</li> <li>• Parkolásfejlesztés</li> <li>• Törökmező és Köves-mező közötti gumikerekű kisvasút fejlesztés</li> <li>• Törökmezői út forgalomcsillapítása</li> </ul>	
<b>2. Kerékpáros és lovasútútvonalak és szolgáltatások fejlesztése</b>	
<b>Rövid leírás</b>	Törökmező a kerékpáros és lovasútútvonalak csomópontjában fekszik. A 2020-ban kijelölt Szob-Szokolya közötti lovasútútvonal nyugatról-keletre, a közeljövőben fejlesztendő kék jelzésű kerékpáros útvonal délről északra halad. Köves-tető és a 12106 jelű út közötti leromlott állapotú aszfaltút felújítása teljes hosszban megtörténik. Mindezekhez kapcsolódóan a szolgáltatások (pl. kerékpárbérlés, szerviz, lovas szolgáltatások) fejlesztése szükséges.
<b>Projekt neve</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• kerékpárbérlés, e-bike bérlés kialakítása</li> </ul>	
<b>3. Gyalogos útvonalak fejlesztése</b>	
<b>Rövid leírás</b>	Törökmező környékén, különösen a Malom-völgyben és a horgásztónál pihenőhelyek, hidak, élményelemek fejlesztése, források rendbetétele növelheti a látványos útvonal vonzerejét.
<b>Projekt neve</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Malom-völgy fejlesztése</li> <li>• Tanösvény felújítása és bővítése</li> </ul>	
<b>4. Attrakciófejlesztés</b>	
<b>Rövid leírás</b>	Törökmező már ma is kínál attrakciókat (kalandpark, állatpark), de további fejlesztésekkel az élményszint emelhető (kalandpályák, mászófalak, trambulín-park, félelem/bátorság-pontok, lombkorona sétány). Tervekben szerepel egy kilátó- és látogatóközpont kialakítása is, valamint egy Európában is egyedülálló digitális Mária Út létrehozása.
<b>Projekt neve</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Törökmező kisléptékű fejlesztése minőségi élményelemekkel</li> <li>• Törökmezői Gömb-kilátó és látogatóközpont építése</li> <li>• Digitális kápolna</li> </ul>	
<b>5. Szálláshelyfejlesztés</b>	
<b>Rövid leírás</b>	Törökmező turistaház fejlesztése, modernizálása, bővítése, ökoszennyvíz-közműfejlesztés és apartmanház szállásfejlesztés is tervezett
<b>Projekt neve</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Törökmező turistaház fejlesztése</li> </ul>	

### I.1.6 Szob-Zebegény

BELÉPÉSI PONT, CSOMÓPONT NEVE		SZOB-ZEBEGÉNY
<b>CÉL</b>	Szob és Zebegény a Dunakanyar egyik legfontosabb vízi túra és kerékpáros turisztikai csomópontja, ahonnan népszerű gyalogosútvonalak is indulnak a Börzsöny felé (pl. Börzsönyi Kék, Mária út), ill. Hegyes-tető, Köves-mező és Törökmező irányába. Mindkét településen egyre erőteljesebben jelentkeznek a túrturizmus jegyei is, mely különösen a parkolási problémák terén erősödnek. Fontos a túratípusok összekapcsolása és egyéb attrakciófejlesztések megvalósítása.	
<b>BEAVATKOZÁSOK</b>		
<b>1. Közlekedésfejlesztés</b>		
<b>Rövid leírás</b>	<p>Szob és Zebegény is súlyos parkolási problémákkal küzd, nagyobb parkoló létesítésére hely elsősorban Szob vasútállomás térségében áll rendelkezésre.</p> <p>A jó vasúti megközelíthetőség lehetőséget ad arra, hogy minél többen autó helyett vasúton vagy hajón érkezzenek a térségbe, s innen kisvasúton, a térségi turisztikai buszokkal vagy aktív turistaként folytassák útjukat.</p> <p>A Szob-Márianosztra-Nagyirtás kisvasútvonal esetében a meglévő kisvasúti pályatest felújítása, illetve a Duna-partra történő meghosszabbítása mind pályauzemi, mind vonzerő szempontjából fontos fejlesztések.</p> <p>Szobon kikötőfejlesztés is szükséges, egy úszóműves kishajó kikötő, amely kikötési lehetőséget biztosít a kisebb (100 fő alatti) folyami turistahajóknak. Ehhez kapcsolódóan parti létesítmények fejlesztése (korszerűsítés, megerősítés, biztonságos hajókikötés biztosítása a kis turistahajók számára), vizesblokk és esőbeálló létesítése is megvalósul a turisták kényelmének érdekében.</p>	
<b>Projekt neve</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Szob kikötőfejlesztés, parkolófejlesztés</li> <li>• Szob-Márianosztra-Nagyirtás kisvasútvonal pályatest felújítása, illetve a Duna-partra történő meghosszabbítása</li> <li>• parkolásszabályozás, fizető parkolási rendszer kialakítása</li> </ul>	
<b>2. Kerékpáros útvonalak fejlesztése</b>		
<b>Rövid leírás</b>	<p>Szob és Zebegény térségében már ma is kiváló kerékpáros útvonalhálózat található, de ezek minőségi fejlesztése szükséges. Az EuroVelo6 kerékpárút útburkolatának felújítása, a Zebegény-Köves-tető leromlott állapotú aszfaltmakadám út felújítása és az ehhez csatlakozó stabilizált földút fejlesztése a prioritás, de fontos a Szob-12108. jelű út közötti felújított hajdani Szob-Márianosztra összekötő út kerékpáros szempontból kedvező frakciójú zúzottkő zárásának elvégzése is.</p>	
<b>Projekt neve</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• EuroVelo6 kerékpárút útburkolatának felújítása Szob és Zebegény térségében</li> <li>• Zebegény-Köves-tető közötti kék jelzésű kerékpáros útvonal fejlesztése</li> <li>• Szob-12108 jelű út (Márianosztra, külterület) közötti kerékpáros útvonal fejlesztése</li> </ul>	
<b>3. Vízi turizmus fejlesztése</b>		
<b>Rövid leírás</b>	<p>A dunai víziturizmus esetében cél, hogy az evezősök, vízitúrázók megálljanak Zebegény Dunapartján. Ehhez szükséges legalább egy vízitúra állomás (kiépített kikötőhely, illemhely, vendéglátóhely) kialakítása.</p> <p>Zebegényben a Dunai strand fejlesztése a vízisport és dunai fürdözési hagyományok felélesztését, korszerű, biztonságos keretek közé terelését szolgálja. A vízminőség megfelelő, a kapacitás legfeljebb 100 főre</p>	

	<p>tervezendő. A strandot hivatalosan is stranddá kell nyilvánítani. A kiszolgáló létesítmények továbbfejlesztése mellett bójázás is szükséges.</p> <p>A Zebegény előtti szigetet (dunai zátonyt) lapályos fövénye és vadregényes jellege kedvelt kempingező illetve fürdőhelyé tette. Meg kell vizsgálni, hogy jogilag, illetve természetvédelmi szempontból lehetséges-e a hasznosítása a víziturizmus, illetve fürdőzés céljaira.</p> <p>Szobon, a Dunaparton a Zilahy utca végén idegenforgalmi választékbővítésként a meglévő és védelemre javasolt, jelenleg alulhasznosított épület és térségében a vízi sportolási lehetőségek fejlesztése, a kikötési lehetőség biztosítása fejlesztési feladat.</p>
<p><b>Projekt neve</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Vízitúrák promotálása, Duna és az Ipoly víziturisztikai összekapcsolása</li> <li>• Duna-parti strand kialakítása Zebegényben</li> <li>• Súlyalejárók létesítése és a hozzá kapcsolódó parkolás rendezése</li> <li>• Vízitúra-állomás kialakítása Zebegényben</li> <li>• Dunai zátony víziturizmusba történő bekapcsolása</li> </ul>	
<p><b>4. Attrakció- és szolgáltatásfejlesztések</b></p>	
<p><b>Rövid leírás</b></p>	<p>Szobon a rekreációs területek a Duna és a Damásdi-patak partján az aktív turisztikai lehetőségek, szolgáltatások bővíthetők, több túratípusos kölcsönzőpont kialakítható.</p> <p>Szobon számos olyan attrakciófejlesztés tervezett, melyek aktív turisztikai szempontból is kiemelkedők (pl. szánkópálya, szabadtéri korcsolyapálya kialakítása; játszótérek felújítása, interaktív játszótérek kialakítása, mezítlás park/játszótér létesítése; bányaterület aktív turisztikai hasznosításának vizsgálata), ill. vannak olyan intézkedések (pl. a szobi Luczenbacher- és a Zilahy-kastély felújítása; Kálvária és a kálvária kápolna felújítása; a „Dunakanyar Művészeti Hetek” programsorozat felújítása elsősorban Márianosztra, Szob, Nagymaros együttműködésével), melyek aktív turisztikai kapcsolódása erősíthető.</p>
<p><b>Projekt neve</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• a szobi Luczenbacher- és a Zilahy-kastély felújítása</li> <li>• Kálvária és a kálvária kápolna felújítása</li> <li>• szánkópálya, szabadtéri korcsolyapálya kialakítása</li> <li>• több túratípusos kölcsönzőpont létesítése</li> <li>• bányaterület aktív turisztikai hasznosításának vizsgálata</li> <li>• mezítlás park/játszótér létesítése</li> <li>• játszótérek felújítása, interaktív játszótérek kialakítása</li> <li>• a „Dunakanyar Művészeti Hetek” programsorozat felújítása</li> <li>• Zebegényi sípálya aktív turisztikai célú hasznosítása</li> </ul>	
<p><b>5. Aktív turisztikai szálláshelyfejlesztés</b></p>	
<p><b>Rövid leírás</b></p>	<p>Noha mindkét településen vannak az aktív turizmushoz köthető szálláshelyek (pl. Zebegényi Erdei Sátorábor), de ezek továbbfejlesztése mellett továbbiak kialakítása is hasznos lenne. Szobon rekreációs célú fejlesztési lehetőség számára kijelölt terület a zebegényi üdülőterülettel szomszédos patak-völgy, elsődlegesen kemping, motel, fürdő létesítményekkel. Zebegényben önkormányzati szálláshely létesítése tervezett.</p>
<p><b>Projekt neve</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• önkormányzati szálláshely létesítése Zebegényben</li> <li>• Zebegényi Erdei Sátorábor fejlesztése</li> <li>• Szob aktív turisztikai szálláshelyfejlesztés</li> </ul>	
<p><b>6. Táblázás, tájékoztatás fejlesztése</b></p>	

<b>Rövid leírás</b>	<p>Mindkét településen fontos mind a belterületen, mind a külterületi turistautak, kerékpáros útvonalak, lovas útvonalak mentén a tájékoztatás fejlesztése (megfelelő információs táblák és térképek kihelyezése, táblázás újrafestése, javítása, kiegészítése).</p> <p>Szobon a vasútállomás/hajóállomás térségében javasolt aktív turisztikai információs pont kialakítása.</p>
<b>Projekt neve</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• aktív turisztikai információs pont kialakítása</li> <li>• tájékoztatás, táblázás fejlesztése</li> </ul>	

### ***1.1.7 A Börzsöny déli kapuja: Szokolya térsége***

<b>BELÉPÉSI PONT, CSOMÓPONT NEVE</b>	<b>SZOKOLYA</b>
<b>CÉL</b>	<p>Szokolya ma is a legfontosabb belépési pont a Börzsönybe, pozíciójának megtartása, az itt-tartózkodás meghosszabbítása, tartalmasabbá tétele kisléptékű fejlesztésekkel megvalósítható. Mindehhez a közlekedési feltételek javítása is szükséges, elérve, hogy a turisták csökkenő hányada érkezzen autóval Királyrétre.</p>
<b>BEAVATKOZÁSOK</b>	
<b>1. Közlekedésfejlesztés</b>	
<b>Rövid leírás</b>	<p>Kiemelkedő feladat a parkolásfejlesztés, parkolásszabályozás elsősorban Királyréten (vizsgálandó a parkolóbővítés Királyréten, a Cseresznyefa-parkolónál, Paphegyi kisvasútállomásnál).</p> <p>A turisztikai célú közösségi közlekedés fejlesztésére rövid és középtávon különböző alternatívák vizsgálhatók. Rövidtávon javasolt a turisztikai e-busz hálózat kialakítása, akár több ütemben (Királyrét-Nagyirtás között, Királyrét-Diósjenő között), valamint a kerékpárszállítás feltételeinek javítása a kisvasúton és a Királyrétig járó Volánbusz járatokon. Ugyancsak megfontolandó a sibuszok visszaállítása a téli havas napokon.</p> <p>Középtávon vizsgálandó a Királyréti kisvasút meghosszabbításának lehetősége (Királyrét – Spartacus mh. Csóványos vá. (Szén-patak-völgy) ill. a Királyrét – Nagy-Hideg-hegy vá. (Cseresznyefa parkoló) nyomvonalon), vagy ezeken a szakaszokon a kisvasúthoz csatlakozva Királyrétről gumikerekű kisvasút közlekedtetése, ill. a Királyrétig járó Volánbusz járatok hétfélig meghosszabbítása a Cseresznyefa parkolóig.</p> <p>Középtávon vizsgálható a Királyrét – Magas-Tax közötti libegő, illetve a Magas-Tax és Nagy-Hideg-hegy között sífelvonó megvalósíthatóságának kérdése vizsgálata.</p>
<b>Projekt neve</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Parkolófejlesztés, parkolásszabályozás</li> <li>• E-buszhálózat fejlesztése, eszközbeszerzés</li> <li>• Kerékpárszállítás feltételeinek javítása a kisvasúton és a Királyrétig járó Volánbusz járatokon</li> <li>• Kisvasútvonalak meghosszabbításának vizsgálata</li> <li>• Királyrét – Magas-Tax közötti libegő és Magas-Tax és Nagy-Hideg-hegy közötti sífelvonó vizsgálata</li> </ul>	
<b>2. Kerékpáros infrastruktúra és szolgáltatás fejlesztése</b>	
<b>Rövid leírás</b>	<p>Királyrét a kerékpáros turizmus csomóponti területe, mindenképpen fontos a kerékpárkölcsonzési lehetőség javítása, e-bike kölcsönzés megteremtése, szervizelési lehetőségek javítása. Királyrét térségében a kerékpáros útvonalhálózat javítása, fejlesztése, bővítése szükséges, melyek közül a kiemelt elemek az alábbiak:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kismaros-Szokolya-Királyrét kerékpárút megépítése</li> <li>• Királyrét – Magas-taxi Turistaház közötti földutak és az aszfaltburkolatú út felújítása</li> <li>• Deszkametsző-völgyben burkolatfejlesztés</li> <li>• Királyrét-Diósjenő hadiút burkolatfejlesztése</li> </ul>
<b>Projekt neve</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kismaros-Szokolya-Királyrét kerékpárút megépítése</li> <li>• Burkolatfejlesztés az erdőgazdasági utakon</li> <li>• Kerékpározásra javasolható földutak, erdei utak fejlesztésének vizsgálata</li> <li>• Kerékpárkölcsonzési és szervizelési lehetőségek fejlesztése Szokolyán és Királyréten is</li> </ul>	
<b>3. Gyalogos túraútvonalak, élményútvonalak fejlesztése</b>	
<b>Rövid leírás</b>	<p>Királyrét már ma is jelentős gyalogos turisztikai csomópont, ahol tanösvényeket is létrehoztak. Királyréten és Szokolyán is néhány olyan beavatkozás tervezett, mely gyalogos túrázók számára új élményeket, kedvezőbb feltételeket kínál:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Vasbánya-hegy felé a Várhegy kilátó új túraútvonallal való összekötése Szokolya felé</li> <li>• Várhegy oldalában nagy erózióval sújtott nagy forgalmú piros jelzésű útvonal veszélyes szakaszának biztonságossá tétele</li> <li>• Pap-hegyi pálos romok bekapcsolása a zarándokturizmusba a pálos a Börzsönyi Pálos utak részeként</li> <li>• Élményösvény kialakítása landart elemekkel (Kismarosról) Szokolya külterületen</li> <li>• Törökpatak belterületi részén néhány gyalogos és kerékpáros híd építése</li> <li>• tanösvények fejlesztése interaktív élményelemekkel</li> </ul>
<b>Projekt neve</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Várhegy-kilátó környezetében új túraútvonalak kijelölése, utak biztonságának növelése</li> <li>• Bajdázói-tóhoz vezető sétaút felújítása</li> <li>• Pálos romok bekapcsolása a zarándokturizmusba</li> <li>• Élményösvény kialakítása Szokolyán</li> <li>• Törökpatak feletti hídfelvezetések</li> <li>• Bajdázói kőbányában szabadtéri színház kialakítása, a meglévő kőépületek rekonstrukciója</li> <li>• Meglévő tanösvények interaktivitásának fejlesztése</li> </ul>	
<b>4. Épített értékek, gazdálkodási hagyományok aktív turisztikai hasznosítása</b>	
<b>Rövid leírás</b>	<p>Szokolyán számos olyan értéket lehet láthatóbbá tenni, funkcióbővítéssel ellátni, megújítani, melyek az aktív turizmusba is jól integrálhatók:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Paphegy, Árpád kori sánc, bronz kori földvár, királyréti Várhegy erődítményeinek kismértékű rekonstrukciója, bemutatása, vártúra útvonalba történő bekapcsolása</li> <li>• Schwartz udvar megújítása, komplex fejlesztése</li> <li>• strand megújítása (esetleg funkcióváltása sportpályaként: pullszerű, görkorcsolyapálya, gördeszkapálya stb.)</li> <li>• Kacár tanya újraindítása (népi mesterséges bemutató élménytér)</li> <li>• Vizimalom élményelem</li> <li>• Királyréten vasércbányászati emlékhelyek kialakítása</li> </ul>
<b>Projekt neve</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Schwartz udvar fejlesztése</li> <li>• strand fejlesztése/funkcióváltása</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kacár tanya újranyitása</li> <li>• Vízimalom élményelem fejlesztése</li> <li>• Vasércbányászati emlékhely kialakítása</li> <li>• Paphegy várrekonstrukció, bemutatás</li> </ul>
<b>5. Sí- és szánkópálya fejlesztések</b>	
<b>Rövid leírás</b>	Szokolyán és térségében a meglévő infrastruktúra fejlesztésével a téli és a nyári kínálat is javítható: a szokolyai gyepsípálya évszakmentes fejlesztése, a Nagy-Hideg-hegyi síközpont és sípályák rehabilitációja, a királyréti szánkópálya parkolásfejlesztése, a túrasízés feltételeinek javítása révén.
<b>Projekt neve</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Gyepsípálya fejlesztése</li> <li>• Szánkópálya fejlesztése</li> <li>• NHH Síközpont rehabilitációja</li> </ul>	
<b>6. Lovasturisztikai fejlesztések</b>	
<b>Rövid leírás</b>	Szokolya a lovasturisztikai fejlesztések térségi központja lehet, központ kialakítása, útvonalak fejlesztése, Sernevali lovasszálláshely bővítése révén.
<b>Projekt neve</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• lovasturisztikai központ kialakítása</li> <li>• Sernevali lovasszálláshely bővítése</li> </ul>	
<b>7. Aktív turisztikai szálláshelyfejlesztés</b>	
<b>Rövid leírás</b>	Szokolya térségében számos olyan szálláshelyfejlesztés szükséges, mely az aktív turisztikai célcsoportok számára megfelelő minőségű és kapacitású férőhelyet biztosít: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Magas-taxi turistaház és a Szénpataki turistaház felújítása (folyamatban)</li> <li>• Nagy-Hideg-hegyi turistaház fejlesztése</li> <li>• matracszállás kialakítása (Schwartz udvar fejlesztéséhez kapcsolódva)</li> <li>• Református és katolikus egyházi szálláshelyek fejlesztése</li> <li>• Pap-hegyen gampling feltételeinek megteremtése</li> </ul>
<b>Projekt neve</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Magas-taxi és Szénpataki turistaház felújítása (folyamatban)</li> <li>• Nagy-Hideg-hegyi turistaház fejlesztése</li> <li>• Református/katolikus egyházi szálláshelyek fejlesztése</li> <li>• matracszállás (Schwartz udvar) kialakítása</li> <li>• Pap-hegyen gampling feltételeinek megteremtése</li> </ul>	
<b>8. Pihenőhelyek, játszótérek fejlesztése, tájékoztató táblák kihelyezése</b>	
<b>Rövid leírás</b>	Pihenőhelyek, játszótérek fejlesztése, tájékoztató táblák kihelyezése Szokolya területén
<b>Projekt neve</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Pihenőhelyek, játszótérek fejlesztése, tájékoztató táblák kihelyezése</li> <li>• Királyréti Látogatóközpont nyilvános WC automata beléptetővel történő fejlesztése</li> </ul>	



### I.1.8 A Börzsöny nyugati kapuja: Nagybörzsöny

BELÉPÉSI PONT, CSOMÓPONT NEVE		NAGYBÖRZSÖNY
<b>CÉL</b>	Nagybörzsöny a Börzsöny egyik legattraktívabb települése, mely az aktív turisták számára is vonzó célpont. Mivel a települést elzártsága miatt elsősorban autóval közelítik meg, ezért fontos a parkolás rendezése. A kerékpáros turizmus fejlesztéséhez kapcsolódva a kerékpárszállítás mennyiségi és minőségi feltételeit javítani kell. Kiemelt cél a szelíd és élhető turizmus irányába történő fejlesztés.	
<b>BEAVATKOZÁSOK</b>		
<b>1. Közlekedésfejlesztés</b>		
<b>Rövid leírás</b>	Nagybörzsönyben a parkolási helyzet javítása, parkolásszabályozás szükséges. Nagyobb parkolófejlesztés a falu elején történhet. Innen megfontolandó a kisvasút végállomásig gumikerekes közösségi közlekedés kialakítása (pl. dottó). A kisvasút további minőségi fejlesztése, a kerékpárszállítás feltételeinek javítása szükséges. A Volánbusz-járatokon a kerékpárszállítás lehetőségeinek megteremtése legalább hétvégeként szükséges.	
<b>Projekt neve</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• parkoló létesítése, parkolásszabályozás</li> <li>• e-busz/dottó beszerzése</li> <li>• kerékpárszállítás feltételeinek javítása kisvasúton, Volánbuszon</li> </ul>		
<b>2. Kerékpáros infrastruktúra fejlesztése</b>		
<b>Rövid leírás</b>	Nagybörzsöny kerékpáros turizmusban betöltött szerepe ma elmarad attól a szinttől, melyre attrakciói alapján alkalmas lehet. Mindehhez az útvonalak ütemezett fejlesztése szükséges: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Nagybörzsöny-Farkasvölgy-Nagyirtás-Kisinóci th. kerékpáros útvonal fejlesztése: Nagybörzsöny belterületétől Farkas-völgyig földút zúzottkővel stabilizált kiépítése, onnan a Kisinóci turistaházig aszfaltburkolatú közforgalom elől elzárt erdészeti magánút felújítása</li> <li>• Kisirtás-Kereszt-völgy egykori kisvasúti szárnyvonal helyének kerékpárútként való hasznosítása</li> <li>• Helyi önkormányzati út megújítása Butella és főút között, a kiépülő kerékpárút méltó csatlakoztatásához</li> <li>• Vámosmikola felé a Börzsöny-patak mentén kerékpáros útvonal kiépítése/kijelölése, kerékpároskör kialakítása (Nagybörzsöny-Vámosmikola-Ganádpusztá-Nagybörzsöny)</li> <li>• 12112 jelű út (Nagybörzsöny, belterület – 1201 jelű út között): A 12112 jelű út kimaradó szakaszának felújítása.</li> <li>• A kisvasút végállomásánál, a Hosszú-völgy bejáratánál a kerékpáros turisták fogadására, kerékpárbérlés lehetőségének megteremtésével (normál és e-bike) pihenő kialakítása, szerelőponttal.</li> </ul>	
<b>Projekt neve</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Nagybörzsöny-Farkasvölgy-Nagyirtás-Kisinóci th. kerékpáros útvonal fejlesztése</li> <li>• egyéb kerékpárutak, útvonalak fejlesztésének részletes vizsgálata</li> <li>• útfelújítás</li> <li>• kerékpáros pihenő kialakítása</li> </ul>		
<b>3. Aktív turisztikai attrakciófejlesztések</b>		

<p><b>Rövid leírás</b></p>	<p>Nagybörzsöny térségében számos olyan infrastrukturális és vonterőfejlesztés tervezett, melyek egyedi vonzerőt jelentenek, jól kapcsolódnak a meglévő útvonalakhoz.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Pánholc-hegyi kilátófejlesztés</li> <li>• Pánholc-hegynél körtúraútvonal kijelölése, tanösvénnyel, erdei játszótérrel, élmeényelemekkel (pl. függőhíd, lombkoronasétány) ingatlanvásárlás/rendezés is szükséges</li> <li>• Börzsöny Nyugati Természet Kapuja erdei látogatóközpont kialakítása</li> <li>• bányatárók turisztikai célú helyreállítása Nagybörzsöny-Perócsény térségében (Nagybörzsöny-Bányapuszta környéki aranybányatárók, Börzsönyi-patak völgyében az Altáró bányajárat)</li> <li>• Szánkópálya kijelölése a Pánholc-hegy keleti oldalában</li> <li>• mezítlábas park/játszótér létesítése</li> <li>• Górhely és Magyar-hegy várának, erődítményének kismértékű rekonstrukciója, bemutatása</li> <li>• vitorlázó repülőtér létesítése tematikus sétarepülésekhez (pl. vartúrák, természetjárás) térségi rendezvényekhez, látóhelyekhez kapcsolódóan</li> </ul>
<p><b>Projekt neve</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Pánholc-hegyi kilátófejlesztés</li> <li>• Pánholc-hegynél gyalogos élmeényelemek kialakítása</li> <li>• Börzsöny Nyugati Természet Kapuja erdei látogatóközpont</li> <li>• Bányatárók turisztikai célú hasznosítása</li> <li>• Vitorlázó repülőtér létesítése</li> <li>• Szánkópálya kialakítása</li> </ul>	
<p><b>4. Aktív turisztikai szálláshelyfejlesztés</b></p>	
<p><b>Rövid leírás</b></p>	<p>Nagybörzsöny kiemelkedő szálláshelykínálattal rendelkezik a térségben (az egy főre jutó vendégágyak száma a legmagasabb, évi 40 ezer vendégéjszaka, 27 vendégház stb.), ugyanakkor az aktív turisták számára speciális szálláshelyek kialakítására van igény.</p>
<p><b>Projekt neve</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Toboz kulcsosház felújítása</li> <li>• Volt iskolaépületben vándortábor-szálláshely kialakítása</li> <li>• Lovasszállás bővítése</li> <li>• Egyházi szállások fejlesztése</li> </ul>	
<p><b>5. Tájékoztató táblák, pihenőhelyek fejlesztése</b></p>	
<p><b>Rövid leírás</b></p>	<p>A turistaútcsomópontokban, természetbe való belépési pontokon fejleszthető a tájékoztatás, sűrítők az irányítóoszlopok.</p>
<p><b>Projekt neve</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• János forrásnál pihenőhely létesítése</li> <li>• Irányítóoszlopok, tájékoztató táblák létesítése</li> </ul>	

### I.1.9 Nagyirtás térsége

BELÉPÉSI PONT, CSOMÓPONT NEVE		NAGYIRTÁS
<b>CÉL</b>	A kisvasút-állomás térségében egy kiemelt belső-börzsönyi turisztikai csomópont fejlődik, melyhez magas színvonalú szálláshely és vendéglátás kapcsolódik. A tágabb térségben az attraktivitás növeléséhez kisléptékű infrastruktúra és szolgáltatásfejlesztések is megvalósulnak.	
<b>BEAVATKOZÁSOK</b>		
<b>1. Közlekedésfejlesztés</b>		
<b>Rövid leírás</b>	Nagyirtás jelenleg kisvasúton közelíthető meg. A Kisinóci turistaháztól is elérhető erdészeti magánúton, de ennek használata csak engedéllyel lehetséges, s nem is cél ennek személygépjárművekkel való használatát erősíteni. A Kisinóci turistaháznál kialakított parkolóból a tervezett fejlesztéseknek köszönhetően e-busszal lehetne eljutni Nagyirtásig (ill. a másik irányba Királyrétig, összekötve így a két kisvasutat; valamint a nagymarosi vasútállomásig). Ugyanakkor a kisvasút fejlesztése is szükséges. Javasolt a Bezina-rétnél kisvasúti megállóhely létesítése és a kisvasút kapacitásának növelése.	
<b>Projekt neve</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>e-busz beszerzés és üzembehelyezés</li> <li>Nagyirtási út forgalomkorlátozása</li> <li>kisvasúti megállóhely létesítése a Bezina-rétnél</li> </ul>		
<b>2. Kerékpáros infrastruktúra fejlesztése</b>		
<b>Rövid leírás</b>	Nagyirtás tágabb térségében számos erdőgazdasági úton lehet kerékpározni. A Kisinóci th és Nagyborzsöny között sárga jelzésű útvonalon lehet végigmenni. Ennek egy szakasza Kisinóci th.-Érsek-tisztás között, valamint innen a Farkas-völgyön keresztül Nagyborzsönyig a közeljövőben megújul. Ezen felül további fejlesztési tervek: single trail kialakítása a Bezina-völgy felé; Kisirtás–Kereszt-völgy egykori kisvasúti szárnyvonal helyén kerékpáros útvonal kialakítása	
<b>Projekt neve</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>Kóspallag 12106 jelű út – Farkas-völgy közötti aszfaltburkolatú erdészeti magánút felújítása</li> <li>single trail kialakítása</li> <li>Kisirtás–Kereszt-völgy kerékpáros útvonal kialakítása</li> </ul>		
<b>3. Attrakció- és szolgáltatásfejlesztés</b>		
<b>Rövid leírás</b>	Nagyirtás térségében kisléptékű fejlesztések tervezettek: <ul style="list-style-type: none"> <li>erdei játszótér fejlesztése</li> <li>vizes élőhelyek bemutatathatóságának fejlesztése</li> <li>családi túraútvonalak kialakítása</li> <li>Bezina-rét rehabilitálása, pihenőhely kialakítása</li> <li>büfé kialakítása</li> </ul> Nagyobb fejlesztésként merült fel a Bezina-réten nyári bobbálya kiépítése (a Zemplén Kalandparkhoz hasonló) környezetkímélő módon.	
<b>Projekt neve</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>Erdei játszótér fejlesztése</li> <li>Nagyirtási kisvasútállomás környezetének rendezése</li> <li>Bezina-rét rehabilitálása, pihenőhely kialakítása</li> <li>Büfé kialakítása</li> </ul>		

### I.1.10 A Börzsöny északnyugati kapuja: Kemence

BELÉPÉSI PONT, CSOMÓPONT NEVE		KEMENCE
<b>CÉL</b>	Kemence a Börzsöny északnyugati központja, kisvasúttal, számos egyéb attrakciókkal és népszerű túraútvonalakkal. Elérhetőségének és a nyújtott szolgáltatások minőségének fejlesztése révén Kemence turisztikai csomópont szerepe tovább erősíthető.	
BEAVATKOZÁSOK		
1. Közlekedésfejlesztés		
<b>Rövid leírás</b>	A közlekedésfejlesztési beavatkozások elsősorban a személygépjármű-közlekedés szabályozására, parkolók kialakítására, valamint a lokális közösségi közlekedés fejlesztésére fókuszál. Ez utóbbi a Kemence-Királyháza-Diósjenő forgalomcsillapított útvonalon e-busz forgalomba állítását célozza, amely nemcsak Kemence elérhetőségét javítja, hanem a Nagy-völgyben is új természetbe lépési pontokat erősíthet.	
<b>Projekt neve</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Parkolófejlesztés, közlekedésszabályozás Kemence belterületen</li> <li>• Kemence – Királyháza – Diósjenő közösségi közlekedési összekapcsolása eszközbeszerzéssel (e-busz)</li> <li>• Vilati-völgy hétvégi forgalomkorlátozása és burkolatjavítása</li> </ul>		
2. Kerékpáros infrastruktúra fejlesztése		
<b>Rövid leírás</b>	Kemence kerékpáros csomóponti szerepe tovább erősödhet a Diósjenő – Királyháza – Kemence közötti aszfaltburkolatú erdészeti magánút közeljövőbeli felújításával. A kerékpáros kapcsolatok fejlesztése az Ipoly-völgy felé is fontos feladat, ill. kerékpáros attrakciófejlesztések is vizsgálандók. Kemence és Bernecebaráti között közlekedésbiztonsági fejlesztések szükségesek lehetnek, amennyiben a zöld és a piros jelzésű nyugat-keleti útvonalak összekapcsolása a közúton marad.	
<b>Projekt neve</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Diósjenő – Királyháza – Kemence közötti erdészeti magánút felújítása</li> <li>• Kemence és Bernecebaráti között közlekedésbiztonsági fejlesztések</li> <li>• Ipoly-völgyi kerékpáros útvonal fejlesztésének vizsgálata Vámosmikola felé</li> </ul>		
3. Gyalogos turizmus fejlesztése		
<b>Rövid leírás</b>	A térség alkalmas akadálymentesített túraútvonal kialakítására, akár a Kemence – Királyháza, akár a Vilati-völgy burkolt útvonalain. Királyházán, a Bacsina-kútnál pihenőhelyfejlesztésre, patakátkelések fejlesztésére is sor kerülhet, ill. kilátófejlesztés is tervezett (Strázsahegyi tanösvényhez kapcsolódva vagy a Dorottyin területén). A térségben nagy potenciál rejlik a zarándokturizmus fejlesztésében, amely a (Perőcsény-) Bernecebaráti – Kemence – Hont – Drégelypalánk útvonal egyházi emlékeit fűzi csokorba.	
<b>Projekt neve</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Akadálymentes túraútvonal fejlesztése</li> <li>• Erdei pihenőhely fejlesztése</li> <li>• Zarándokútvonal fejlesztése</li> <li>• Kilátófejlesztés Strázsahegyi tanösvényhez kapcsolódva vagy a Dorottyin területén</li> </ul>		
4. attrakció- és szolgáltatásfejlesztés		
<b>Rövid leírás</b>	Kemencén a Kisvasút Múzeumhoz kapcsolódóan aktív turisztikai információs pont kialakítása is indokolt. A térség unikális attrakciója a Nagyvölgyi Strand, amelynek felújítása szükséges. Kemencén az egykori sánctvárok (pl. Godóvár, Magosfa, Pléska-szikla) felújításával, a	

	gazdálkodástörténeti emlékek (pl. működő boksák, felhagyott kisvasút) bemutatásával az aktív turisztikai paletta tovább színesíthető. Az egykori sípálya szánkópályaként történő hasznosítására részletes vizsgálatok elvégzése javasolt.
<b>Projekt neve</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Aktív turisztikai információs pont kialakítása</li> <li>• Kemencei Nagyvölgyi Strand felújítása</li> <li>• Egykori sáncvárák kisméretű rekonstrukciója</li> <li>• Gazdálkodástörténeti emlékek aktív turisztikai hasznosítása</li> <li>• Egykori sípálya szánkópályává történő fejlesztése</li> </ul>

### ***1.1.11A Börzsöny északi kapuja: Hont – Drégelypalánk - Nagyoroszi***

<b>BELÉPÉSI PONT, CSOMÓPONT NEVE</b>		<b>HONT-DRÉGELYPALÁNK-NAGYOROSZI</b>
<b>CÉL</b>	A Börzsöny északi részének attrakciói lehetővé tennék a térséget jelentősebb aktív turista vonzására, a térség relatív távolsága, kedvezőtlen közlekedési viszonyai miatt jelenleg azonban ezt nem tudja elérni (a közúti és a vasúti szolgáltatási színvonal is elmaradott). A térség erőteljesebb nyitásával és láthatóvá tételével azonban jelentősen felértékelhető, s képessé tehető arra, hogy a Börzsönybe érkező turisták növekvő hányada válassza ezt a térséget.	
<b>BEAVATKOZÁSOK</b>		
<b>1. Közlekedésfejlesztés</b>		
<b>Rövid leírás</b>	<p>A térség jelenlegi viszonylagos elzártságát oldhatja a közúti közlekedés fejlesztése az M2 autópályát Vác-Parassapuszta közötti szakaszának kiépítésével, valamint a Drégelypalánk – Ipolyhídvég közötti híd megépítésével. Ugyanakkor nagyon fontos lenne a meglévő úthálózat minőségének javítása, az úthibák, balesetveszélyes gócpontok felszámolása is.</p> <p>A megközelíthetőség szempontjából fontos a közösségi közlekedés fejlesztése. Turisztikai szempontból szükség lenne a Börzsönnyt körbejáró buszjáratokra, s a vasúti közlekedés fejlesztésére. A Vác – Drégelypalánk vasútvonal szolgáltatási színvonalának javítása, ill. hosszabb távon a felszámolt Drégelypalánk – Ipolyság vasútvonal helyreállítása révén a térség zsákjellege oldódik, ill. a Börzsönybe való belépés kapcsán felértékelődnek ezek a csomópontok.</p> <p>A településeken a megnövekedett személygépjármű-forgalom miatt parkolófejlesztések, korlátozások is szükségesek, ill. hosszabb távon érdemes foglalkozni a Bernecebaráti – Drégelyvár – Nagyoroszi vá. szakaszon turisztikai közösségi közlekedésfejlesztésével is.</p>	
<b>Projekt neve</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Parkolófejlesztés a vasútállomások és főbb attrakciók környékén</li> <li>• Útburkolat javítása</li> <li>• Vác-Drégelypalánk vasútvonal szolgáltatásfejlesztése</li> <li>• M2 autópályát Vác-Parassapuszta szakasza</li> <li>• Drégelypalánk és Ipolyhídvég közötti híd</li> <li>• Drégelypalánk-Ipolyság vasútvonal helyreállítása</li> <li>• Kútbereki turistaházhoz vezető út (és víztározó) rekonstrukciója</li> </ul>	
<b>2. Kerékpáros infrastruktúra fejlesztése</b>		
<b>Rövid leírás</b>	A kerékpáros turizmus fejlesztése érdekében, térségi összefogás keretén belül tervezett egy Ipoly menti kerékpáros tengely kiépítése. Hosszú távon – az M2 Parassapusztáig történő kiépülését követően – a 2. sz. főúton a	

	kerékpáros közlekedés fejlesztése is megtörténhet, amelynek révén létrejöhet egy észak-börzsönyi kerékpáros kör.
<b>Projekt neve</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Bernecebaráti – Nagyoroszi kerékpáros útvonal minőségfejlesztése</li> <li>sz. főút kerékpárosbarát fejlesztése M2 kiépítését követően</li> <li>Ipoly menti kerékpárostengely kiépítésével a Bernecebaráti-Hont szakasz fejlesztése</li> </ul>	
<b>3. Attrakció- és szolgáltatásfejlesztés</b>	
<b>Rövid leírás</b>	<p>A térség egyik legfőbb turisztikai vonzereje Drégely vára, látogatóinak száma jelenleg is már 10 ezer fő felett van. Az elmúlt években folyamatosan fejlődött és bővült a település központjában található Szondi Kiállítótér és Turisztikai Központ, s az eredeti szándékoknak megfelelően a látogatóközpont mostanra színvonalas programkínálattal rendelkezik, érdekesen, interaktív módon tudja bemutatni a várat, a Szondi-kultuszt minden korosztály számára. Drégely várának felújításával, a hosszú évek óta tartó helyreállítási munkák felgyorsításával a várrom hivatalosan nemzeti emlékhellyé válhat, további látogatókat vonzva a térségbe. Ezzel egyidejűleg a Szondi Kiállítótér és Turisztikai Központ bővítése is időszerűvé válik.</p> <p>A térség másik kedvelt kirándulóhelyszíne a Honti szakadék, amelynek kisléptékű fejlesztésével, élmeylelemek kialakításával vonzereje növelhető (az egykori honti motel akár látogatóközponttá is tehető). A zarándokturizmus népszerűsödésével a Tsitári kápolna környezetének rendezése is hangsúlyosabb lehet, különösen a meglévő parkoló környezetének kisléptékű, fenntartható és környezettudatos rendezése, szolgáltatások kiépítése. A Kútbereki turistaház és környékének rendezése (attraktivitás fejlesztése, odavezető út stabilizálása, az út ingatlanjogi helyzetének rendezése, tófejlesztés horgászati, csónakázási célra) szintén jelentős hatású lehet.</p>
<b>Projekt neve</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Szondi Kiállítótér és Turisztikai Központ bővítése</li> <li>Drégelyvár romjainak rekonstrukciója</li> <li>Tsitári kápolna környezetének kisléptékű rendezése</li> <li>Honti szakadék fejlesztése</li> <li>Kútbereki turistaház és környékének rendezése</li> </ul>	
<b>4. Aktív turisztikai szálláshelyfejlesztés</b>	
<b>Rövid leírás</b>	<p>A már ma is kiemelkedő jelentőségű Kútbereki turistaházon kívül a térségben alig van számottevő aktív turisztikai szálláshely. A vendégéjszakák növelése érdekében elengedhetetlen a turisztikai szálláshelyek bővítése, új szálláshelyek kialakítása. A Magyar Honvédség által Drégelypalánknak átadott lőtér területe megfelelő lehet ifjúsági tábor kialakítására.</p>
<b>Projekt neve</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Deszkási nomád táborhely fejlesztése</li> <li>Ifjúsági táborhely kialakítása</li> <li>Pénzásási Turistaház felújítása</li> <li>Kútbereki Turistaház felújítása</li> </ul>	

### I.1.12 A Börzsöny keleti kapuja: Diósjenő-Nógrád

BELÉPÉSI PONT, CSOMÓPONT NEVE		DIÓSJENŐ-NÓGRÁD
<b>CÉL</b>	A Börzsönyben Diósjenő és Nógrád a legalkalmasabb helyszínek arra, hogy a Magas-Börzsönybe alternatív belépési pontot biztosítsanak a hegység keleti oldaláról. Előtérbe helyezésük kiemelten fontos, fejlesztési súlyponttá kell tenni a Börzsöny keleti kapuját, csökkentve így a déli kapuk terhelését is. Ehhez attrakció és szolgáltatásfejlesztések is szükségesek.	
BEAVATKOZÁSOK		
1. Közlekedésfejlesztés		
<b>Rövid leírás</b>	<p>A térség a turisztikai e-buszhálózat fejlesztésében prioritást kell, hogy kapjon, különösen Kemence, de másodsorban Királyrét irányában is, lehetővé téve, hogy minél többen autó nélkül érkezzenek a térségbe, vagy autójukat külső pontokon hagyják. Mindehhez parkolófejlesztések is szükségesek a vasútállomások és a turisztikai e-buszútvonalakhoz kapcsolva. Javasolt értéként megőrizni a Diósjenő-Kemence közötti út közúti forgalomból kizárását (el kell érni, hogy az útvonal kerüljön le a google tervezőről). Rövid távon az út használatának engedélyezése a diósjenői Závóz kirándulóhelyig és az egykori mázsaházig átgondolandó, hiszen itt kitűnő parkolási lehetőség van.</p> <p>Vác-Drégelypalánk vasútvonal szolgáltatásfejlesztése fontos, nyáron akár kisvasúti hangulatú nyitható/lehúzható ablakú kocsik kialakításával, forgalomba állításával.</p>	
<b>Projekt neve</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Parkolófejlesztések automata sorompók kialakítása, forgalomszabályozó kamerarendszerrel</li> <li>• Útburkolat javítása</li> <li>• Vác-Drégelypalánk vasútvonal szolgáltatásfejlesztése</li> </ul>	
2. Kerékpáros infrastruktúra fejlesztések		
<b>Rövid leírás</b>	<p>Nógrád és Diósjenő egyaránt kerékpáros belépési pont a térségbe, azonban jelentős infrastrukturális fejlesztések szükségesek:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Királyrét – Diósjenő kerékpáros útvonal fejlesztése (egykori hadiút)</li> <li>• 12122 jelű út – Királyháza – Kemence útvonal fejlesztése</li> <li>• Nógrád vasútállomás – 12122 jelű út fejlesztése (az egymáshoz csatlakozó 12123 és 12318 jelű utak felújítása)</li> <li>• a Mázsaház – Kemence-patak, Musli kisvasútpálya kerékpárútként történő hasznosítása</li> <li>• Diósjenő-Bánk-Romhány vasútvonal kerékpárútként való hasznosításának vizsgálata</li> </ul>	
<b>Projekt neve</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Királyrét – Diósjenő kerékpáros útvonal (egykori hadiút) és az 12122 jelű út – Királyháza – Kemence útvonal fejlesztése</li> <li>• közutak burkolatfejlesztése a kerékpáros útvonalak javítására</li> <li>• új kerékpáros útvonalak kialakításának vizsgálata</li> </ul>	
3. Gyalogos turisztikai élményelemek		
<b>Rövid leírás</b>	Diósjenő kiemelkedő szerepű belépési pont a Csóványos és az Észak-Börzsöny felé. Ugyanakkor a túraútvonalak mentén kisebb fejlesztésekkel a komfort és az élmény is fokozható	
<b>Projekt neve</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Diósjenői tanösvény felújítása</li> </ul>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>• Csóványosi kilátó automata beléptetővel történő fejlesztése, valamint a kilátó faanyagának bio olajjal történő védőkezelése</li> <li>• Patakátkelések fejlesztése (Gál-rét a Kemence-patakon)</li> <li>• Csehvár szelfipont fejlesztése</li> </ul>	
<b>4. Attrakciófejlesztések</b>	
<b>Rövid leírás</b>	A térség alkalmas lenne arra, hogy megvalósuljanak olyan fejlesztések, amelyek nagyobb vonzerővel rendelkeznek az aktív turisták felé. Erdei játszótérfejlesztés az Ipoly Erdő projektjében megvalósul.
<b>Projekt neve</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• kalandpark fejlesztése</li> <li>• Diósjenői Szabadidőpark fejlesztése (kültéri kemence, pihenőhelyek és a játszótéri elemek felújítása, erdei bolt bővítése)</li> <li>• Börzsönyi „sörbicikli” – csoportos lábhajtású eszközök bérletének lehetősége</li> </ul>	
<b>5. Aktív turisztikai szálláshelyfejlesztés, pihenőhelyfejlesztés</b>	
<b>Rövid leírás</b>	
<b>Projekt neve</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Makkos-ház fejlesztése</li> <li>• Udvarhelypuszta szálláshelyfejlesztése</li> <li>• Diósjenő és a Csóványos között pihenőhely kialakítása (melegedő, illemhely, esetleg étkezés, de nem szálláshely) Foltán-keresztnél, vagy az Árva-kúti réten</li> </ul>	

### 1.1.13 Bánk

BELÉPÉSI PONT, CSOMÓPONT NEVE		BÁNK
<b>CÉL</b>	Bánk a Bánki-tó és a köré szerveződött rendezvényeknek köszönhetően már ma is országos népszerűségnek örvend, ugyanakkor a kedvező adottságai ellenére az aktív turizmusba nem tudott szervesen bekapcsolódni. Az elérhetőség javítása mellett cél a kerékpáros és gyalogos turizmus feltételeinek javítása, aktív turisztikai attrakciók kialakítása a slow turizmus és a helyi értékek fókuszba helyezésével.	
<b>BEAVATKOZÁSOK</b>		
<b>1. Közlekedésfejlesztés</b>		
<b>Rövid leírás</b>		
<b>Projekt neve</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Diósjenő-Bánk-Romhány vasútvonal hasznosításának vizsgálata vasúti célokra (turisztikai vasút, hajtány stb.)</li> <li>• Kerékpárszállítás lehetőségeinek megteremtése a Volánbuszokon (pl. Budapest-Rétság-Balassagyarmat)</li> </ul>		
<b>2. Aktív turisztikai útvonalak és szolgáltatások kialakítása</b>		
<b>Rövid leírás</b>	Bánk kirándulóközponttá fejlesztése a kerékpáros és gyalogos turizmus infrastruktúrájának kiépítésével, új célcsoportok (pl. kisgyermekes családok, mozgáskorlátozottak, babakocsis turisták) bevonásával, a túraútvonalak élménycsomaggá szervezésével és promotálásával. A ma meglévő egy túraútvonal mellé további új túraútvonalak kijelölése, ezek célközönség számára történő megismertetése.	
<b>Projekt neve</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• A felhagyott Diósjenő-Bánk vasútvonal aktív turisztikai hasznosításának vizsgálata</li> <li>• Zöldutak hálózatának újjáélesztése</li> </ul>		



<ul style="list-style-type: none"> <li>• Tematikus sétautak és turistautak kialakítása (kisgyermekes) és kiejánlása</li> <li>• Térségi, több települést összekötő kerékpárút-hálózat kialakítása Nyugat-Nógrádban</li> <li>• Közlekedésbiztonsági beavatkozások a kerékpárosok által leginkább használható közutakon</li> <li>• kerékpáros szolgáltatások fejlesztése a Nadas Kemping jelenlegi szolgáltatásaira épülve</li> <li>• Kutyás körök kialakítása</li> <li>• Kutyausztató kialakítása a Lókos-patakon</li> <li>• Aktív turisztikai információs pont kialakítása</li> </ul>	
<b>3. Attrakciófejlesztés</b>	
<b>Rövid leírás</b>	A térség fő attrakciója a Bánki-tó, ugyanakkor számos olyan fejlesztési lehetőség kínálkozik, amelyek kiaknázásával Bánk turisztikai palettája tovább színesíthető. Fontos, hogy ezek a fejlesztések ne pontszerűek legyenek, hanem szervesen épüljenek rá az aktív turisztikai útvonalakra, programlehetőséget kínálva a térségbe látogató gyalogos és kerékpáros turisták, kisgyermekes családok számára.
<b>Projekt neve</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kilátófejlesztés a Bánki-hegyen</li> <li>• Kilátófejlesztés Törökhelyen</li> <li>• Szent Borbála kutatóakna aktív turisztikai hasznosítása</li> <li>• Szelfipont kialakítása a Bánki-tónál</li> </ul>

### 1.1.14 Kosd

BELÉPÉSI PONT, CSOMÓPONT NEVE		KOSD
<b>CÉL</b>	Kosd már ma is a Naszályra induló gyalogos turizmus egyik kiindulópontja, ugyanakkor a település még nem nyújt olyan szolgáltatásokat, amelyek révén Kosd aktív turisztikai alközpontként funkcionálhat. A beavatkozások révén komplex pihenőhelyfejlesztés, kerékpáros és gyalogos túraútvonalak kialakítása, infrastrukturális fejlesztése, az aktív turizmusba szervesen bekapcsolható attrakciók kialakítása, valamint szálláshelyfejlesztése valósul meg, amelyek révén Kosd – Katalinpuszta mellett – a Naszályra tartó turizmus egyik bázisa lehet.	
<b>BEAVATKOZÁSOK</b>		
<b>1. Érkezési pont fejlesztése</b>		
<b>Rövid leírás</b>	A Bányai utca felső végén, a község szélén az utolsó házakat elhagyva pihenőhely, parkoló, információs pont, vízvételi és tisztálkodási lehetőség kialakítása tervezett. A helyiek körében Nagy Fa pihenőnek nevezett helyszín kiváló indulási és érkezési pontja lehet a Naszályra tartó turizmusnak.	
<b>Projekt neve</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Parkolófejlesztés</li> <li>• Aktív turisztikai információs pont létesítése</li> <li>• Pihenőhely kialakítása vízvételi lehetőséggel, illemhelyekkel</li> </ul>	
<b>2. Aktív turisztikai útvonalak kialakítása, kitáblázás</b>		
<b>Rövid leírás</b>	Kosd ideális kiindulópontja lehet a gyalogos és kerékpáros turizmusnak. Ehhez azonban szükséges az erdei kerékpárúthálózat, kerékpáros kapcsolat fejlesztése Keszeg, Ósagárd, Rád, Vác, s a Katalinpusztai kirándulóközpont irányába, a gyalogos túraútvonalak felújítása, tájékoztató, útbaigazító és információs táblák kihelyezése.	

<b>Projekt neve</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kosd - Vác kerékpáros útvonal fejlesztése</li> <li>• Kosd – Szendehely-Katalinpuszta kerékpáros útvonal fejlesztése</li> <li>• Kosd – Ősagárd (Keszeg) kerékpáros útvonal fejlesztése</li> <li>• tájékoztató, útbaigazító és információs táblák kihelyezése</li> <li>• Tanösvény kialakítása</li> </ul>	
<b>3. Attrakciófejlesztés</b>	
<b>Rövid leírás</b>	A térség legnagyobb vonzerejét a Naszály jelenti, ahol a meglévő geodéziai torony felhasználásával kilátó létesíthető. Mindezek mellett Kosd számos olyan építészeti értékkel, gazdálkodási hagyománnyal rendelkezik, amely az aktív turizmusba bekapcsolva a térség turisztikai palettáját színesítheti.
<b>Projekt neve</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kilátó létesítése a Naszályon</li> <li>• Kosdi Pince Program keretében pincék kialakítása</li> <li>• Föld alatti mini kalandpark és katakombarendszer kialakítása</li> <li>• Bányászati emlékhely és múzeum</li> <li>• Népmese Múzeum kialakítása</li> </ul>	
<b>4. Szálláshely fejlesztése</b>	
<b>Rövid leírás</b>	Kosd turisztikai potenciáljának kihasználásához fontos a megfelelő, széles igényeket kielégítő szálláshelykínálat fejlesztése.
<b>Projekt neve</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ifjúsági tábor létrehozása</li> <li>• Régi házakban szálláshelyek kialakítása</li> <li>• Falusi szálláshelyek kialakítása</li> </ul>	

## II.1. Kiemelt projektek

### II.1.1. Fenntartható térségi közlekedésfejlesztési mobilitási terv és RMT készítése

K1-P1	Fenntartható térségi közlekedésfejlesztési mobilitási terv és RMT készítése
Projekt rövid ismertetése	<p>A Börzsöny-Dunakanyar további (turisztikai) fejlesztésének alapja, hogy a térség közlekedési rendszere alapvetően átalakuljon, s elmozduljon a fenntarthatóság irányába. Ez csak úgy lehetséges, ha a jelenlegi állapotokhoz képest már rövid távon is radikális beavatkozások valósulnak meg. Ezeket a beavatkozások azonban csak egységesen, egymásra épülve, térségi szinten lehet hatékonyan és előremutatóan kezelni, amelyhez fenntartható térségi mobilitási terv, valamint ehhez kapcsolódóan részletes megvalósíthatósági tanulmány elkészítése szükséges.</p>
Tervezett tevékenységek, műszaki tartalom	<ul style="list-style-type: none"> <li>• jelenlegi helyzet részletes, érték- és problémafókuszú feltárása igényfelméréssel, forgalomszámlálással, amely kitér a közösségi közlekedés (vasút, kisvasút, távolsági autóbusz, hajó), a személygépjármű-közlekedés, hivatásforgalmi és turisztikai célú kerékpározás, egyéb alternatív közlekedési módok helyzetére is;</li> <li>• trendek, előrejelzések;</li> <li>• innovatív közlekedési módok számba vétele (benchmark, jó példák, esettanulmányok);</li> <li>• a trendek figyelembevételével fenntartható mobilitási terv elkészítése az alábbi szempontok alapján:             <ul style="list-style-type: none"> <li>○ közúti közlekedéssel szemben a közösségi közlekedés prioritizálása</li> <li>○ intermodalitás javítása</li> <li>○ térségi parkolási zónarendszer és parkolásszabályozás kialakítása</li> <li>○ kisvasúthálózat korszerűsítése, továbbfejlesztési lehetőségeinek vizsgálata</li> <li>○ turisztikai célú e-busz-hálózat kialakítása, kiépítése</li> <li>○ egységes tarifarendszer kidolgozása</li> </ul> </li> </ul> <p>kerékpáros infrastruktúra fejlesztése, térségi kerékpárkölcsonzó-rendszer kialakítása a mobilitási tervhez illeszkedve a turisztikai célú e-buszhálózat megvalósításához részletes megvalósíthatósági tanulmány kidolgozása alternatívavizsgálattal, költség-haszon elemzéssel, az üzemeltetési kérdéskörök és a fenntarthatóság tisztázásával, a megvalósítás ütemezésével, forrásallokációval</p>
Helyszín	Börzsöny-Dunakanyar térsége
Partnerek	települési önkormányzatok, DINPI, BNPI, Ipoly Erdő Zrt.

### II.1.2. Kemencei Vilati-völgy komplex fejlesztése

K1-P2	Kemencei Vilati-völgy komplex fejlesztése
Projekt rövid ismertetése	Kemencei Vilati-völgy komplex fejlesztése, élmeylemekkel való bővítése forgalomkorlátozással. Cél, hogy a hídon túli területeken kizárólag aktív turisztikai használat valósuljon meg, s a gépjárművek oda ne menjenek be (kivéve a szálláshelyek vendégkörét). Cél az idelátogatók számára tartalmasabb és szélesebb spektrumú élmeylekinálat biztosítása.
Tervezett tevékenységek, műszaki tartalom	<ul style="list-style-type: none"> <li>• forgalomkorlátozás, buszparkolók kialakítása</li> <li>• hidak megerősítése (4 db), aszfaltszönyegezés a roller és görkorcsolyás sportolási lehetőséghez (1,8 km hosszan 3 m szélességben)</li> <li>• erdei tornapálya, játszótér kialakítása</li> <li>• tűzrakó helyek, esőbeállók kialakítása (5-5 db)</li> <li>• akadálymentes túraútvonal kialakítása mozgáskorlátozottak, babakocsis túrázók részére</li> <li>• kerékpáros útvonal fejlesztése</li> <li>• lovasturisztikai útvonal kialakítása, ló vontatású vasút kialakítása</li> <li>• hajtánypálya kialakítása (200 m)</li> <li>• vasút, ló, erdő, tanösvény kialakítása, mely egy kilátóhoz vezet</li> <li>• a vasúti megállóhelyek modernizálása, új megálló létesítése</li> <li>• terepkerékpár-pálya kiépítése</li> <li>• bringó- és kerékpárkölcsonzési lehetőség</li> <li>• vizes blokk kiépítése</li> </ul>
Helyszín	• Vilati-völgy
Partnerek	• AÖFK, DINPI, Ipoly Erdő Zrt.

### II.1.3. Nagyirtási kisvasútállomás környékének fejlesztése

K1-P3	Nagyirtási kisvasútállomás környékének fejlesztése
Projekt rövid ismertetése	Nagyirtáspuszta kisvasútállomás környezetének élmeylemekkel való komplex fejlesztése.
Tervezett tevékenységek, műszaki tartalom	<ul style="list-style-type: none"> <li>• single trail pálya kialakítás</li> <li>• Nagyirtáspuszta környéki fenyvesek és Vetettfű parkerdő-szerű kialakítása, sétáló utakkal, kisgyermek számára is kerékpározható utakkal történő fejlesztése, játékelemek kihelyezése, a megállóhelyek és a Bezina-rét sétautakkal történő összekötése, egy meredek szakaszon kb. 800 m hosszú palló járda kialakításával; a vasúti pályahurkokban lévő vizes élőhelyek élmeyleyszerű fejlesztése</li> <li>• a lezuhant repülőgép helyszínére a „roncsok” visszaépítése</li> <li>• pihenőhelyek, játszóterek fejlesztése</li> </ul>
Helyszín	• Nagyirtáspuszta
Partnerek	• Ipoly Erdő Zrt., AÖFK, DINPI

### II.1.4. Malom-völgy élményúttá alakítása

K1-P4	Malom-völgy élményúttá alakítása
Projekt rövid ismertetése	Zebegényből a zöld sáv turistajelzés a Malom-patak völgyében Törökmezőig vadregényes kirándulóhely. A patak völgy kuriózumát a változatos patakátkelések ritmikus sokszínűsége adja, de az átkelési lehetőségek leromlottak, újjáépítésük szükséges. A völgyben pihenőhelyek és források felújítása is szükséges. Az élményút Törökmezőről indulva körtúraként is kialakítható, így Zebegény terhelése csökkenthető, hiszen Törökmezőn a parkolási lehetőségek rendelkezésre állnak.
Tervezett tevékenységek, műszaki tartalom	<ul style="list-style-type: none"> <li>• tulajdonviszonyok rendezése</li> <li>• A János-forrás felújítása, a híd függőhíddá alakítása</li> <li>• Őzfej után, a Béke-forrás csatlakozásánál gyaloghíd vagy palló kialakítása segédkötéllal</li> <li>• a régi gyaloghíd pilléreire függőhíd kialakítása, erdei pihenőhely felújítása</li> <li>• a nádas, zsombékos területen opcionálisan pallósor is kiépíthető, amely vízesebb időjárás esetén hasznos lehet</li> <li>• a Nomádia tábornál (régii malom épülete) kötélhíd kiépítése</li> <li>• a tónál lévő vályús elemek újjáépítése, pihenőhely kialakítása</li> <li>• törökmezői Fehér-forráscsoport felújítása, összekötő élményelemek (függőhíd, gyalogos híd) kiépítése</li> <li>• az útvonalon opcionálisan élmény-(tan)ösvény kialakítása</li> </ul>
Helyszín	• Zebegény, Malom-völgy
Partnerek	• DINPI, MTSZ, Ipoly Erdő Zrt.

### II.1.5. Kilátófejlesztés a Naszályon

K1-P5	Kilátófejlesztés a Naszályon
Projekt rövid ismertetése	A Naszály tetején a geodéziai toronyra „alapozva” kilátóhelyfejlesztés tervezett, amely a térség fő attrakciója lehet.
Tervezett tevékenységek, műszaki tartalom	<p>A kilátó megvalósításához előzetes koncepció elkészítése szükséges, amely részletesen kitér:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• a geodéziai torony megmagasításának lehetőségeire</li> <li>• opcionálisan ikertorony kialakítására</li> <li>• a fenntartható üzemeltetés kérdéskörére</li> </ul>
Helyszín	Naszály, geodéziai torony
Partnerek	Ipoly Erdő Zrt., AÖFK, DINPI

### II.1.6. Kilátófejlesztés az Észak-Börzsönyben

K1-P6	Kilátófejlesztés az Észak-Börzsönyben
Projekt rövid ismertetése	Kilátó építése az Észak-Börzsönyben a Kemencei-völgy bejáratánál (a tervezett helyszínek: Strázsahegyi tanösvényhez kapcsolódóan a Kemence 15/D erdőrészlet területén (638345, 294466) vagy a sárga sáv turistaút mentén a Dorottyin területén: Kemence 22/D erdőrészlet környékén (640921, 294238)). A Strázsahegyi kilátó betekintést nyújt a belső Börzsönybe és rálátást biztosít a Felvidékre is. A kilátó az ember, ló, erdő, vasút tematikához kapcsolódna.
Tervezett tevékenységek, műszaki tartalom	A kilátó megvalósításához előzetes koncepció elkészítése szükséges, amely részletesen kiter: <ul style="list-style-type: none"> <li>• a helyszín meghatározására, kijelölésére</li> <li>• a tervezett kilátó műszaki kialakítására</li> <li>• a fenntartható üzemeltetés kérdéskörére</li> </ul>
Helyszín	később pontosítandó
Partnerek	Ipoly Erdő Zrt., AÖFK, DINPI

### II.1.7. Ipoly víziturizmusának fejlesztése

K1-P7	Ipoly víziturizmusának fejlesztése
Projekt rövid ismertetése	A projekt célja az Ipoly víziturisztikai pozícionálása, a víziturizmusban betöltött szerep erősítése. A folyó jellegéből adódóan a fejlesztések elsősorban az Ipolytölgyes-Szob közötti szakaszra fókuszálnak. <i>(A Drégelypalánk és Parassapuszta közötti, nem szabályozott szakaszon a folyó dinamikája nagyon gyorsan változik, csupán bizonyos időszakokban lehet evezni, s csak tapasztalt túrázók számára ajánlott. Az értékes természeti környezet miatt ezen a szakaszon csak kellő körültekintéssel legfeljebb kisebb léptékű projektek megvalósítása javasolt. A Tésa – Ipolytölgyes közötti szakaszon duzzasztók találhatóak, továbbá az esetleges fejlesztések esetében a műtárgyak tulajdonjogát, üzemeltetését a szlovák és magyar érintettek között minden esetben tisztázni szükséges.)</i>
Tervezett tevékenységek, műszaki tartalom	Az Ipoly víziturizmusának fejlesztésére átfogó tanulmányterv és költség-haszon elemzés elkészítése szükséges, amely számba veszi az aktív/vízi turizmusban rejlő lehetőségeket és tendenciákat, valamint megvizsgálja az egyes fejlesztések indokoltságát, helyszínét, különösen az alábbiak tekintetében: <ul style="list-style-type: none"> <li>• kikötőhelyek, sólyák és oda tartozó parkolóhelyek kialakítása</li> <li>• információs és tájékoztató táblák kihelyezése a parton és a folyón</li> <li>• a folyó lehetőség szerinti akadálymentesítése (torlaszok, zúgók)</li> <li>• parti pihenőhelyek kialakítása, ahol lehetséges vizesblokkal</li> <li>• szálláshelyek minőségi fejlesztése, szükség esetén új szálláshelyek kialakítása (pl. matracszállás, kemping, gampling)</li> <li>• kiszállásmentes pihenő-hűsítő helyek kialakítása</li> <li>• víziturisztikai attrakciók (pl. drótkötélpálya) létesítése</li> <li>• kombinált kerékpáros és víziturisztikai központ kialakítása, kölcsönzőrendszer kiépítése</li> <li>• gyalogos, kerékpáros és vízi útvonalak, attrakciók promótálása</li> </ul>
Helyszín	Ipoly menti települések: (Drégelypalánk -) Tésa - Szob
Partnerek	AÖFK, települési önkormányzatok, DINPI, Vízügy, vállalkozások

### II.1.8. Akadálymentes víziturisztikai központ kialakítása Ipolytölgyesen (VíziBicikli)

K1-P8	Akadálymentes víziturisztikai központ kialakítása Ipolytölgyesen (VíziBicikli)
Projekt rövid ismertetése	<p>Ipolytölgyesen van jelenleg a legfelszereltebb Ipolymenti kikötő (stég, információs táblák, WC, sátorozási hely, hulladékgyűjtő; 27 hajó, 77 férőhelynyi kenu és kajak, utánfutók a szállításhoz, 10 db kerékpár, kenu-katamarán, kerekesszékekkel együtt használható nagy horgászcsónak), amelynek továbbfejlesztése indokolt.</p> <p>A faluban lévő jelentős létszámú fogyatékkal élő számára meglévő és kialakítható infrastruktúra vonzó lehet a fogyatékkal élő gyermekek családban nevelő szülők számára is akár többnapos itt-tartózkodásra, aktív turisztikai élményszerzésre.</p>
Tervezett tevékenységek, műszaki tartalom	<ul style="list-style-type: none"> <li>• infopont kialakítása túrajavaslatokkal, szálláshelyekkel (akár totemoszloppal is)</li> <li>• kerékpárszállító állvány beszerzése</li> <li>• akadálymentes vendégházak kialakítása</li> <li>• Ipolytölgyes-Letkés/Ipolydamásd között kerékpárosok számára 1-2 órás vízitúrázási lehetőség fejlesztése kerékpárszállítással – szolgáltatási csomag kiajánlása magánszolgáltató bekapcsolásával</li> </ul>
Helyszín	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ipolytölgyes</li> </ul>
Partnerek	<ul style="list-style-type: none"> <li>• AÖFK, DINPI, Vízügy, vállalkozások</li> </ul>

### II.1.9. Vízi élménypark létesítése az Ipolyon

K1-P9	Vízi élménypark létesítése az Ipolyon
Projekt rövid ismertetése	<p>Az Alsó-Ipoly-völgyében mesterséges rafting pálya kialakítása, amely megfelel a nemzetközi versenyrendezési feltételeknek is.</p>
Tervezett tevékenységek, műszaki tartalom	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kb. 500 m hosszúságú, 1,5 m mélységű meder kialakítása, zsilipek elhelyezése.</li> <li>• A rafting pályához tartozik egy központi fogadóépület, ahol a látogatók ruhát, védőeszközt bérelhetnek, s megtörténik az előzetes oktatásuk. Az épületben elhelyezésre kerülnének mosdók, zuhanyzók és egy külső terasszal ellátott étterem is.</li> <li>• A rafting pálya májustól szeptember végéig várja a turistákat. A pálya teljes hosszában bekamerázásra kerülne, biztonsági és kommunikációs célból. A pályán évente több alkalommal versenyeket lehet rendezni (nemzetközit is).</li> </ul>
Helyszín	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Tésa, Vámosmikola, Ipolytölgyes, Letkés, Ipolydamásd, Szob települések egyike</li> </ul>
Partnerek	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Igazgatóság, Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, Magyar Kajak-Kenu Szövetség, települési önkormányzatok, Közép-Duna-völgyi Vízügyi</li> </ul>

### II.1.10. Dunakanyar Kerékpáros Centrum kialakítása Verőcén

K1-P10	Dunakanyar Kerékpáros Centrum kialakítása
Projekt rövid ismertetése	A verőcei kerékpáros központ kétszinten összesen 400m <sup>2</sup> területen tervezett. A könnyűszerkezetes épületben a földszinten fogadó és bemutató tér és kerékpár kölcsönzés, tourinform iroda, szerviz, családbarát mosdók, az emeleten raktárak, öltözők, közösségi tér kerül kialakításra. A Kerékpáros Centrumnak meghatározó szerepe lesz abban, hogy a kerékpározni vágyó turisták minőségi szolgáltatást vehessenek igénybe a Dunakanyarban, beleértve a kerékpárkölcsönzést, szervizt, szervezett túrákat, vagy információ nyújtást a környék látnivalóiról.
Tervezett tevékenységek, műszaki tartalom	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Földszint: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Fogadó és bemutató tér (értékesítés, kölcsönzés)</li> <li>○ Szerviz</li> <li>○ Családbarát mosdók</li> </ul> </li> <li>• Emelet: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Raktár</li> <li>○ Öltöző</li> <li>○ Közösségi tér</li> </ul> </li> <li>• kerékpárkölcsönzéshez tartozó eszközbeszerzés: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ e-MTB: 30 db</li> <li>○ hagyományos túrakerékpár: 45 db</li> <li>○ gyermek kerékpárok: 15 db</li> </ul> </li> <li>• kiegészítők (optimalizálva a bérelhető kerékpárokhoz)</li> </ul>
Helyszín	2621 Verőce 600/19 hrsz
Partnerek	Verőce Község Önkormányzata

### II.1.11. Szokolyai Schwartz udvar kerékpáros központtá fejlesztése

K1-P11	A szokolyai Schwartz udvar kerékpáros központtá fejlesztése
Projekt rövid ismertetése	A szokolyai Schwartz udvar közösségi térként, kerékpáros központként, szálláshelyként történő felújítása, funkcióbővítése.
Tervezett tevékenységek, műszaki tartalom	<ul style="list-style-type: none"> <li>• kerékpárkölcsönző kialakítása</li> <li>• matracszállás kialakítása</li> <li>• Szalajka játszótér bővítése élmeényelemekkel (vizes, trambulin, mászótorony gyermekeknek, összekötés tankerttel)</li> </ul>
Helyszín	• Szokolya, Schwartz udvar
Partnerek	• Szokolya Község Önkormányzata



### II.1.12. Élményvasút kialakítása Alsópetény és Felsőpetény között

K1-P12	Élményvasút kialakítása Alsópetény és Felsőpetény között
Projekt rövid ismertetése	A felsőpetényi agyag- és ásványbányától az alsópetényi víztározóig vezető élményvasút kialakítása.
Tervezett tevékenységek, műszaki tartalom	<p>Az aktív turizmushoz kapcsolódóan a Felsőpetényben található Agyag-Ásvány Kft. tervezi az egykor teherszállításra használt kisvasútjának személyszállításra való átállítását. Az Agyag-Ásvány Kft. tervezett projektjéhez kapcsolódóan Alsópetény Község Önkormányzata tervezi egy keskeny nyomtávú kisvasút megépítését, ami a felsőpetényi bányától kiindulva, a meglévő vadaspark melletti önkormányzati úton keresztül az alsópetényi víztározóig tartana. (Az elképzelések között szerepel egy ún. élménybánya kialakítása is, ami a mélyművelés egy részét mutatja be akkumulátoros mozdonyvonatással.)</p> <p>A projekt előkészítési igénye jelentős időigényű, számos tervfázis és hatósági ill. egyéb egyeztetés szükséges, a megvalósítás viszont csak közép-hosszú távon várható.</p>
Helyszín	Alsópetény, Felsőpetény
Partnerek	Agyag-Ásvány Kft., Alsópetény Község Önkormányzata, AÖFK, BNPI, Ipoly Erdő Zrt.

### II.1.13. Börzsönyi Pálos út kialakítása

K1-P13	Börzsönyi Pálos út kialakítása
Projekt rövid ismertetése	A pilisi mintára a pálos emlékeket felfűző Börzsönyi Pálos utak kialakítása. Alapvető cél, hogy az útrakelők ne csak egy kiránduláson vegyenek részt, hanem gazdagodjanak kulturális (pálos kötődésű), természeti (környezet), és szakrális (lelki) tartalmakkal, motivációkkal. Mivel a pilisi Pálos utak Visegrádhoz érkeznek, így a Nagymarosi indulással, Szobig térségi hálózat alakítható ki. A Börzsönyben elsősorban Márianosztra és Kóspallag (Pusztatorony) pontok köré szervezett útvonal kerülhet kijelölésre, 2 szakaszban. Javasolt útvonal: Szob-Ipoly-torkolat-Márianosztra-Kóspallag-Toronyalja-Nagymaros. (a jelenleg is létező Kaszap István 20 zárandókat <a href="https://palos70.hu/kaszap-istvan-20/">https://palos70.hu/kaszap-istvan-20/</a> ) útvonala alkalmas a fejlesztés alapjául). Egyéb fejlesztések lehetnek: Toronyalja esetében kiterjesztett valóság applikációval bemutatni, hogy nézhetett ki régen a helyszín. Márianosztra és Szob közötti Mária-kút gyalogos ösvényekbe való bekapcsolása
Tervezett tevékenységek, műszaki tartalom	<ul style="list-style-type: none"> <li>A Pilisben megvalósított projekt tartalom mintájára elsősorban táblázás (oszloptelepítéssel) informatikai, információ háttér kialakítása a projekt része. A pilisi applikáció tartalomfejlesztése szükséges (az applikáció segíti a tájékozódást és hangfájl formájában lelki útvalót ad)</li> <li>A 10-12 állomásos utakhoz satírozós lenyomatok (túramozgalmi részeként), pálos szerzetesektől vett idézetek, térkép, emlék-kő.</li> </ul>
Helyszín	<ul style="list-style-type: none"> <li>Szob-Ipoly-torkolat-Márianosztra-Kóspallag-Toronyalja-Nagymaros</li> </ul>
Partnerek	<ul style="list-style-type: none"> <li>Magyar Pálos Rend, MTSZ</li> </ul>

### II.1.14. Lovasturisztikai centrum kialakítása Királyházán

K1-P14	Lovasturisztikai centrum kialakítása
Projekt rövid ismertetése	Királyházán a lovas turizmus kedvelőinek egy lovas centrum létrehozása infrastruktúra-felújítással, szolgáltatások kiépítésével.
Tervezett tevékenységek, műszaki tartalom	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Prónay ház felújítása és bővítése, környezetbarát-szennyvízkezelés megvalósításával, valamint 400 m makadámút és parkolóhely kialakításával</li> <li>• A Prónay ház melletti vadföldeken lovas karámrendszer és lovaglóhely kialakítása</li> <li>• Királyháza Alsó lovas istálló, fedett szín kialakítása, takarmánytárolóval</li> <li>• A sorompó mellett két parkoló tér kialakítása kövezéssel</li> <li>• Királyházi völgyi út lezárása sorompóval</li> <li>• Meglévő két vendégház szennyvízrendszerének környezetbaráttá alakítása</li> <li>• Meglévő folyamatosan problémát generáló egyetlen magántulajdonban álló ingatlan (Mathias panzió) kivásárlása</li> </ul>
Helyszín	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Királyháza</li> </ul>
Partnerek	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ipoly Erdő Zrt., MLTSZ, lovasturisztikai szolgáltatók, Ipoly Erdő Zrt., MTSZ</li> </ul>

### II.1.15. Egységes térségi brand kialakítása

K1-P15	Egységes térségi brand kialakítása
Projekt rövid ismertetése	A jelenleg Börzsöny-Dunakanyar néven ismert térség egységes entitásként történő kezelése és megjelenése, amelynek szerves része a Dunakanyar, a Központi- és Észak-Börzsöny, az Ipoly térsége, a Naszály és a Nógrádi-medence.
Tervezett tevékenységek, műszaki tartalom	<ul style="list-style-type: none"> <li>• márkázás, ösztérségi brand kialakítása, erősítése</li> <li>• arculati elemek kialakítása (online, offline)</li> <li>• arculati elemek használata</li> <li>• kommunikáció (online és offline)</li> </ul>
Helyszín	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Börzsöny-Dunakanyar teljes területe</li> </ul>
Partnerek	<ul style="list-style-type: none"> <li>• AÖFK</li> </ul>

## II.2. Hálózatos projektek

### II.2.1. Kilátó- és kilátópontfejlesztések

PH1	Kilátófejlesztések
Mi a projekt célja?	A projekt célja a Börzsöny-Dunakanyar térségében az egyedi kilátást nyújtó pontokon új kilátóhelyek, kilátópontok kialakítása. nem cél nagyszámú kilátó létesítése, elsősorban a kilátóval kevésbé ellátott térségek kaphatnak prioritást. Új kilátó létesítésénél figyelembe javasolt venni, hogy autóparkolóból rövid túrával elérhető legyen, kivéve, ha jelentősebb túraútvonal (pl. OKT) mentén található. Fontos a meglévő kilátók karbantartása, szüksége esetén korszerűsítése
Tevékenység	Meglévő kilátók karbantartása, szüksége esetén korszerűsítése (pl. Csóványosi kilátó automata beléptetővel történő fejlesztése, a kilátó faanyagának bio olajjal történő védőkezelése) Tervezett kilátófejlesztések: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Naszályon a meglévő geodéziai torony felhasználásával (részletesebben ld. K1-P5 projektleírásban)</li> <li>• Észak-Börzsönyben a Kemencei-völgy bejáratánál (részletesebben ld. K1-P6 projektleírásban)</li> </ul> További opcionális fejlesztési lehetőségek, tervek, amelyek helyszínét, indokoltságát vizsgálni javasolt: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Akadálymentesített Gömb kilátó és látogató központ Törökmezőn</li> <li>• Kóspallag, Pörös-kilátó</li> <li>• Nagyborzsöny, Pánholc</li> <li>• Kismaros</li> </ul>
Partner	DINPI, Ipoly Erdő, települési önkormányzat, AÖFK, DINPI, Ipoly Erdő Zrt.

### II.2.2. Gyalogos és speciális túraútvonalak fejlesztése

PH2	Gyalogos és speciális túraútvonalak fejlesztése, karbantartása
Mi a projekt célja?	A Börzsönyben jelenleg kb. 700 km, történelmileg 100 éve kialakított, összefüggő, jól karbantartott, jelzett és fejlesztett gyalogos infrastruktúra létezik. A projekt célja a Börzsöny-Dunakanyar térségében élményközpontú gyalogos és speciális célcsoportoknak szóló útvonalak kialakítása, ill. a meglévő útvonalak, tanösvények fejlesztése a digitalizáció vívmányaival ötvözve. Lényeges szempont, hogy a kialakítandó útvonalak mind tematikájukban, mind területi elhelyezkedésükben egyedi értékeket mutassanak be, tárjanak fel, s lehetőség szerint törekedjenek interaktivitásra is. Kerülni kell az azonos tematika mentén, nagy területi koncentrációban megvalósuló, erőforrásigényes fenntartással járó, nem élményközpontú útvonalak kialakítását. (Az újonnan kialakított, más túratípusok és egyéb tematikus gyalogos túratípusok számára hasznosítható útvonalak kialakításánál egyeztetés szükséges a korábban kialakult, működő, jó minőségű, ismert gyalogos útvonalakkal.)
Tevékenység	<ul style="list-style-type: none"> <li>• a turistautak] fejlesztése, jelzett útvonalak karbantartása, amely a követhető jelzésekre és az útvonalak (családbarát) járhatóságának biztosítására egyaránt kiterjed.</li> <li>• a Bajdázói tóhoz vezető sétaút felújítása, a tó melletti száletli felújítása</li> <li>• Katalinpusztai és a Naszály hegyre vezető tanösvények, túraösvények felújítása</li> <li>• ösvényprofilozás, tisztítás, építés (pl. Remete-barlang térsége, királyréti Vár-hegy oldalában futó piros sáv turistaút rövid szakaszának biztonságossá tétele)</li> <li>• Kóspallag – Nagy-Kopasz útvonal kijelölése</li> <li>• szokolyai Vasbánya-hegy és az új Várhegy-kilátó összekötése gyalogos útvonallal</li> </ul>

<b>Partner</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A turistautak által felfűzött, jó panorámát nyújtó természetes kilátópontokon a kilátáshoz való jobb hozzáférés biztosítása a turistaegyesületek bevonásával (pl. Szabó-kövek, Hangyás-bérc az Oltárkői oldalútnál, Bárány-bérc stb.)</li> <li>• a Nógrádi-medence szervezesebb bekapcsolása a gyalogos turizmusba (akár a meglévő zöldutak hálózatának felhasználásával) - javasolt kb. 32-35km útirányjelző táblázással ellátott útvonal kialakítása (ennek főbb részei: Nőtincs és Felsőpetény, Nőtincs és Bánk, Felsőpetény és a kialakítás alatt lévő "Palóc Sárga" (így Bánk-Alsópetény), Bánk-Tereske összekötése, Bánk helyi utak (kilátóhoz), valamint a Nőtincsi tókerülő helyi útvonalak)</li> <li>• (érintőpontos) túramozgalmak kialakítása: <ul style="list-style-type: none"> <li>• A "Palóc Sárga", a teljes tervezési térségen átívelő, Kemence-Diósjenő-Rétság-Bánk-Alsópetény-(Balassagyarmat) útvonal bejárására</li> <li>• Börzsönyi Barangolások Háztól Házig (turista szálláshelyek mentén a Börzsönyben) érintőpontos mozgalom</li> <li>• Börzsönyi Kilátások érintőpontos túramozgalom</li> </ul> </li> <li>• célcsoportspecifikus útvonalak kialakítása (pl. akadálymentes túraútvonalak, túrafutó útvonalak, kutyás körök, babakocsis útvonalak, családbarát túrakörök stb. – pl. Bánk és térsége, Kemence-Királyháza, Dunakanyar)</li> <li>• tanösvények karbantartása (pl. Vác – ártéri tanösvény, Diósjenői tanösvény, törökmezői tanösvény), új (digitális) tanösvények kialakítása, a kialakítás lehetőségének vizsgálata (pl. Kóspallag, Verőce, kardio tanösvény – Nagymaros stb.)</li> <li>• zárandokutak, zárandokállomások fejlesztése (pl. Börzsönyi Pálos utak)</li> <li>• pihenőhelyek fejlesztése, létesítése</li> <li>• a Börzsöny erdeiben a hulladékgyűjtő edények fokozatos felszámolása, a hulladékgyűjtéssel kapcsolatos edukáció</li> </ul>
<b>Partner</b>	AÖFK, DINPI, BNPI, Ipoly Erdő Zrt, önkormányzatok, civil szervezetek

### **II.2.3. Pihenőhelyek, patakátkelések, kitáblázás, fejlesztés**

PH3	Pihenőhelyek, patakátkelések, kitáblázás, fejlesztés
<b>Mi a projekt célja?</b>	A projekt célja esőbeállók, pihenőhelyek felújítása, pihenőpadok kihelyezése elsősorban a frakventált útvonalak mentén, a patakátkelések feltételeinek javítása, valamint útirányjelző és információs táblák kihelyezése
<b>Tevékenység</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• esőbeállók felújítása (pl. Bajdázói-tó, Törökmező, Köves-mező, Malom-völgy). Megfelelő helyszíneken az újonnan kialakított esőbeállók padlasterében bivakszállások létesítendőek.</li> <li>• pihenőpadok létesítéséhez telepítési terv elkészítése, majd kiépítése – elsősorban Nagymaros-Zebegény útvonal mentén, a János-forrásnál, Nagyborzsöny – Nagy-Hideg-hegy térségében</li> <li>• patakátkelések megkönnyítésére fahidak kiépítése (pl. Malom-völgy, Kemence-patak mentén a Gál-rét környezetében, illetve a Becsina-kútnál / Kenyeres Balász-forrásnál, Fekete-völgyben)</li> <li>• irányítótáblák, irányítóoszlopok komplex kiépítése, elsősorban a Dél-Börzsönyben</li> <li>• a már meglévő erdei pihenőhelyek, játszóterek karbantartása fejlesztése (pl. Királyréti játszótér, Julianus kilátó környéke, Törökmezői játszótér, Kemencei-völgyben és a Bernecei-völgyben lévő pihenőhelyek, Foltán kereszt, Csóványosi kilátó, valamint a környéke, Pénzásási, Kisirtási, Kútbereki turistaházak melletti pihenők, Érsektisztás, Nagy-Koppány stb.)</li> </ul>
<b>Partner</b>	AÖFK, DINPI, BNPI, Ipoly Erdő Zrt, civil szervezetek, önkormányzatok

## II.2.4. Kerékpáros infrastruktúra fejlesztése

PH4	Kerékpáros infrastruktúra fejlesztése
Mi a projekt célja?	A projekt célja olyan kerékpáros turisztikai hálózat kialakítása, mely jó minőségű útvonalon felfűzi a Börzsöny egészét, valamint az Ipoly-völgyi és nógrádi területeket is.
Tevékenység	<ul style="list-style-type: none"> <li>• EV 6 fejlesztése (burkolatjavítás, pihenők)</li> <li>• Kismaros-Szokolya-Királyrét kerékpárút kiépítése</li> <li>• Zebegény-Köves-tető-12106 jelű út- Farkas-völgy-Nagybörzsöny; Verőce - Magyarkút - Szokolya; 12103 jelű út-Királyrét-Magas-taxi Turistaház; Királyrét - Diósjenő; 12122 jelű út - Királyháza - Kемence kerékpáros útvonal fejlesztése</li> <li>• Diósjenő-Pénzásás kerékpáros útvonal fejlesztése</li> <li>• Bernecebaráti és Nagyoroszi közötti Nagy-völgy kerékpáros útvonal fejlesztése</li> <li>• Ipoly völgyi hálózat fejlesztése (Szob-Letkés szakasz folytatása): Ipolydamásd-Kemence-Balassagyarmat-Szécsény tanulmányterv készítése</li> <li>• Szendehely-Ősagárd kerékpáros összekötés erdőn keresztül (murvázás, földstabilizálás)</li> <li>• Rétság belterület és a 2. sz. és 23. sz. főutak csomópontjában lévő körforgalom között külön pályatesttel rendelkező kerékpárút kialakítása a 2. számú főúttal párhuzamosan közlekedésbiztonsági okokból</li> <li>• Nógrádi-medencében térségi kerékpárút kialakításának vizsgálata, tervezése és megvalósítása</li> <li>• Diósjenő-Romhány vasútvonal egyes szakaszainak vizsgálata kerékpáros infrastruktúrafejlesztésre (tanulmányterv)</li> <li>• Meglévő kerékpáros (országúti és hegyi kerékpáros/trekking) útvonalak kitéblázása</li> <li>• Erdőgazdasági utakon kialakított kerékpáros útvonalak fejlesztése</li> <li>• Alacsony forgalmú utakon kerékpáros útvonal kijelölése</li> <li>• Földutakon új terepkerékpáros útvonalak kialakítása</li> <li>• Tematikus kerékpáros túraútvonalak kialakítása (pl. kerékpáros tanösvények kialakítása, Sacravelo zarándokútvonalak fejlesztése</li> <li>• kerékpáros pihenőhelyek kialakítása</li> </ul>
Partner	Ipoly Erdő Zrt.

## II.2.5. Több túratípust összefogó aktív turisztikai központ és kölcsönzőrendszer kialakítása

PH5	Több túratípust összefogó aktív turisztikai központ és kölcsönzőrendszer kialakítása
Mi a projekt célja?	A térség adottságaihoz igazodóan több helyszínen olyan aktív turisztikai központ létrehozása javasolt, ahol a gyalogos, a kerékpáros és a vízi turisták számára információs pontként szolgálhat, s túraútvonalak kijánlásában is közreműködik. A központhoz kapcsolódóan olyan kölcsönzőrendszer, illetve -hálózat kialakítása is szükséges, amely egyazon rendszeren és helyszínen belül lehetővé teszi kerékpárok és túrahajók bérlését, transzferjét.
Tevékenység	Aktív turisztikai központok kialakítása (javasolt helyszínek: Vác, Verőce, Kismaros, Nagymaros, Zebegény, Szob, Ipolytölgyes)
Közreműködő Partner	AÖFK, Ipoly Erdő Zrt, DINPI, BNPI

### II.2.6. Információs pontok kialakítása a turisztikai csomópontokban

PH6	Információs pontok kialakítása a turisztikai csomópontokban
Mi a projekt célja?	Olyan információs pontok kialakítása a belépési pontokon és/vagy alközpontokban, ahol az aktív turisták (elsősorban a gyalogos, kerékpáros, vízi) információt kaphatnak a túraútvonalakról, programokról, szálláshelyekről, egyéb szolgáltatásokról. Az információs pont helyszíntől függően lehet digitális totemoszlop, információs táblarendszer, de a forgalmasabb csomópontokban – akár kiegészítő jelleggel és/vagy szezonálisan is – információs stand felállítása is indokolt lehet.
Tevékenység	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Információs pontok kialakításához telepítési terv elkészítése, amely kitér a konkrét helyszínre, valamint a szükséges installációra, figyelembe véve a már meglévő központokat.</li> <li>• Az installációk térségi arculatnak megfelelő legyártása</li> <li>• Új információs pontok kiépítése, kialakítása</li> </ul>
Partner	AÖFK, Ipoly Erdő Zrt, DINPI, BNPI

### II.2.7. Kerékpáros élményparkok létesítése

PH7	Kerékpáros élményparkok létesítése
Mi a projekt célja?	A térségi lakosok és a térségbe érkezők számára olyan kerékpáros élményeket nyújtó attrakciók kialakítása, melyek jól megközelíthetők (akár közúton, akár kisvasúttal), ill. kerékpárforgalmi létesítményekhez kapcsolódnak. Cél, hogy a térségben minél szélesebb kínálat jöjjön létre, több helyszínen.
Tevékenység	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Vác – pumpapálya kialakítása</li> <li>• Verőce-Magyarkút-Szendehely - single trail kialakítása</li> <li>• Csattogó-völgy, Kismaros - dirt pálya kialakítása</li> <li>• Nagymaros – bringapart (erdei kerékpáros ösvény) kialakítása</li> <li>• Nagyirtás – single trail kialakítása</li> </ul>
Partner	MAKETUSZ, DINPI, Ipoly Erdő Zrt., magánszolgáltatók

### II.2.8. Aktív turisztikai szálláshelyek fejlesztése

PH8	Aktív turisztikai szálláshelyek fejlesztése
Mi a projekt célja?	Az aktív turisztikai szálláshelyek fejlesztése magában foglalja az erdei szálláshelyek, ifjúsági táborok, erdei iskolák, zárandokszállások létesítését, a meglévők felújítását, aktív turisztikai szolgáltatásaik bővítését. Mindezek révén a Börzsöny-Dunakanyar térségében eltöltött vendégéjszaka szám is növelhető. Nagy hangsúlyt kell helyezni a digitális elérhetőség fejlesztésére a szálláshelyeken (szélessávú internet), valamint ehhez kapcsolódva a kirándulóközpontokban is.
Tevékenység	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Csattogó-völgyi erdei iskola és üdülőházak fejlesztése</li> <li>• Kittenberger Kálmán Emlékház fejlesztése (Nagymaros)</li> <li>• Kisinóci turistaház fejlesztése, bővítése</li> <li>• Kóspallagi Hangy-ház szálláshelyfejlesztése élményközponttal</li> <li>• Törökmező turistaház fejlesztése</li> <li>• Kisirtási Menedékház szennyvízkezelési rendszerének fejlesztése</li> <li>• önkormányzati szálláshely létesítése Zebegényben</li> <li>• Zebegényi Erdei Sátortábor fejlesztése</li> <li>• Szob aktív turisztikai szálláshelyfejlesztés</li> <li>• Magas-taxi és Szénpataki turistaház felújítása (folyamatban)</li> <li>• Nagy-Hideg-hegyi turistaház fejlesztése</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Pénzásási Turistaház fejlesztése</li> <li>• Kisirtási Turistaház fejlesztése</li> <li>• Kútbereki Turistaház fejlesztése</li> <li>• Deszkási nomád táborhely fejlesztése</li> <li>• Református/katolikus egyházi szálláshelyek fejlesztése</li> <li>• királyházai Prónay-ház fejlesztése</li> <li>• matracszállás kialakítása Szokolyán (Schwartz udvar)</li> <li>• Pap-hegyen gambling feltételeinek megteremtése</li> <li>• Toboz kulcsosház felújítása</li> <li>• Nagybörzsöny volt iskolaépületében vándortáborszálláshely kialakítása</li> <li>• Lovasszállás bővítése Nagybörzsönyben</li> <li>• Egyházi szállások fejlesztése Nagybörzsönyben</li> <li>• Drégelypalánkon és Kosdon ifjúsági táborhely kialakítása</li> <li>• Makkos-ház fejlesztése</li> <li>• Udvarhelypuszta szálláshelyfejlesztése</li> <li>• Régi házakban szálláshelyek kialakítása</li> <li>• Falusi szálláshelyek kialakítása</li> </ul>
<b>Partner</b>	AÖFK, DINPI, BNPI, Ipoly Erdő Zrt., vállalkozások, önkormányzat